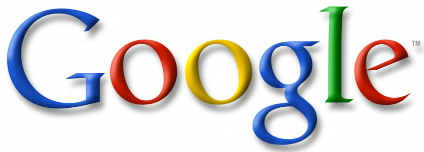

plafon
aloès

ՀԱՄԱՌՕՏԱԳՈՅՆ

ԲԱՌԱՐԱՆ ԱՐԴԵԱՆ ԼԵԶՈՒԻ

ՀԱՅԵՐԷՆ Ի ՏԱՃ. Ի ՖՐԱՆՍ.

ՓԱՐԻԶ. — ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՄԵԱՆ.

Arameau Chanik
ՀԱՄԱՌՕՏԱԳՈՅՆ
Hamarotagoyn bararan

Բ Ա Ռ Ա Ր Ա Ն

ԱՐԴԵԱՆ ԼԵԶՈՒԻ

ՀԱՅԵՐԷՆ Ի ՏԱՃ. Ի ՖՌԱՆՍ.

ԱՇԽԱՏՈՒԹԵԱՄԲ
ՃԱՆԻԿԱՅ ԱՐԱՄԵԱՆ

ՓԱՐԻԶ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՄԵԱՆ
1860

DICTIONNAIRE

ABRÉGÉ

ARMÉNIEN-TURC-FRANÇAIS.

PARIS. Typographie Arménienne de Walder, rue Bonaparte 44.

DICTIONNAIRE

ABRÉGÉ

ARMÉNIEN — TURG — FRANÇAIS

PAR

DJANIG ARAM

PARIS

TYPOGRAPHIE ARMÉNIENNE

1860

A. B. C. D. E. F. G.
H I J K L M
N O P Q R S
U V W X Y Z

a b c d e f g h i j k l l m n
o p q r s t u v x y z

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

ՅԱՌԱՋԱԲԱՆ.

Ֆռանսերէն նոր ուսանող պատանեկաց՝ Առաջին *Բառգրքուկն* ընծայած ատեննիս՝ մեր գլխաւոր նպատակն ու փափաքը բացատրեցինք *յառաջաբանին* մէջ: Այս Երկրորդն ալ մյն նպատակաւ ընդարձակեցինք՝ որ Ֆռանսերէնին մէջ աւելի յառաջանալու փափաքող պատանեաց դիւրութիւն մի եւս աւելանայ:

Ուստի՝ Անուանց հոլովմունքն ու Բայից լծորդութիւնները՝ Բառարանիս սկիզբէն համառօտիւ դրինք. վերջէն ալ աւելցուցինք՝ Աշխարհագրական եւայլ անուանց՝ այսինքն՝ Տէրութեանց, Գետոց, Ազգաց, Գաւառաց, Քաղաքաց, Գիւղաքաղաքաց եւ այլ բառերն՝ ու անոնց Ֆռանսերէնն ալ ճշդութեամբ նշանակեցինք:

Այս *պիտանի բառերը*՝ մինչեւ ցայժմ երեւան ելած *Բառարաններուն* մէջ չըտեսնելնուս՝ կամ տեսածնիս անբաւական՝ միանգամայն *սղալ* համարելնուս պատճառաւ՝ չեղածներուն կարգը համարեցինք, ու այս կարեւոր պիտոյից աշխատութիւնը՝ Հայ պատանեաց

սիրուն համար կրեցինք. յուսալով որ ասոր մէջի պարունակված *Տասը հազարէն աւելի* Բառերով' կարողանան մեծաքայլ յառաջանալ' մինչեւ որ ասոր ԸՆԴԱՐՁԱԿԻՆ *Բառերն* ամէն տեղերէ հաւքրվին եւ անոր Տպագրութիւնը միաբանութեամբ որոշվի :

ՃԱՆԻԿ ԱՐԱՄԵԱՆ.

***Փարիզ*, 12 *օգոստոս* 1860.**

ՀԱՄԱՌՕՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

ABRÉVIATIONS.

ար.	արական	m.	masculin.
գա.	գաւառ	*pr.*	province.
գե.	գետ	*riv.* / *fl.*	rivière. / fleuve.
դք.	դքսութիւն	*duch.*	duché.
ի.	իգական	f.	féminin.
լ.	լեռ	*mon.*	montagne.
ծ.	ծոց	*gol.*	golfe.
կ.	կայսերութիւն	*emp.*	empire.
կղ.	կղզի	*il.*	île.
հան.	հանրապետութիւն	*rép.*	république.
նահ.	նահանգ	*cont.*	contrée.
տ.	տէրութիւն	*roy.*	royaume.
ք.	քաղաք	*v.*	ville.

ԱՅ·ԲԷ·ԳԻ ՀԱՅԵՐԷՆ. ԷԼԻՖ·ՊԷ ԷՐՄԷՆԻԱՆ.

ALPHABET ARMÉNIEN.

Ա	ա	այ	ày,	A.
Բ	բ	բէ	pé,	P, faible.
Գ	գ	գի	ki,	K, faible, C, Q.
Դ	դ	դա	ta,	T, faible.
Ե	ե	եէ	yé,	É, bref, ou IÉ, YE.
Զ	զ	զա	za,	Z.
Է	է	է	é,	É.
Ը	ը	ը	e,	E.
Թ	թ	թօ	tho,	T fort ou TH.
Ժ	ժ	ժէ	jé,	J.
Ի	ի	ին	ìne,	I.
Լ	լ	լի	li,	L.
Խ	խ	խէ	khé,	KH, du gosier.
Ծ	ծ	ծա	dza,	DZ.
Կ	կ	կէ	gué,	G ou GU.
Հ	հ	հօ	ho,	H, aspiré.
Ձ	ձ	ձա	tza,	TZ.
Ղ	ղ	ղա	gha,	GH, du gosier.
Ճ	ճ	ճէ	djé,	DJ.
Մ	մ	մէ	mé,	M.
Յ	յ	իյի	yï,	Y, I ou H faible.
Ն	ն	նու	nou,	N.
Շ	շ	շա	chà,	CH.
Ո	ո	ու	ou,	O, bref.
Չ	չ	չա	tcha,	TCH.
Պ	պ	պէ	bé,	B.
Ջ	ջ	ջէ	tché,	TCH.
Ռ	ռ	ռա	rra,	R fort.
Ս	ս	սէ	cé,	S, comme double
Վ	վ	վէ	vé,	V.
Տ	տ	տի	dì,	D.
Ր	ր	րէ	ré,	R, faible.
Ց	ց	ցօ	tzo,	TZ.
Ւ	ւ	իւ	ü,	Y, U, V.
Փ	փ	փիւր	pur,	P, fort.
Ք	ք	քէ	ké,	K, fort.
Օ	օ	օ	o,	O, long, AU.
Ֆ	ֆ	ֆէ	fé,	F, ou PH.

ԱՅ-ԲԷ-ԳԻ ՖՐԱՆՍ, ԷԼԻՖ-ԹԷ ՖՐԱՆՍԸԶՃԱ.

ALPHABET FRANÇAIS.

A	a	ա	ա.
B	b	պէ	պ, բ.
C	c	սէ	ս, զ.
D	d	տէ	տ, դ.
E	e	է	է, ե, ը.
F	f	էֆ	ֆ.
G	g	ժէ	ժ, կ.
H	h	աշ	հ.
I	i	ի	ի.
J	j	ժի	ժ.
K	k	քա	ք.
L	l	էլ	լ.
M	m	էմ	մ.
N	n	էն	ն.
O	o	օ	օ.
P	p	փէ	փ.
Q	q	քիւ	ք.
R	r	էր	ր.
S	s	էս	ս.
T	t	թէ	թ.
U	u	իւ	ւ.
V	v	վէ	վ.
X	x	իքս	քս.
Y	y	ի	ի.
W	w	տուպլը վէ	վվ.
Z	z	զէտ	զ.
Æ	æ	աէ	աէ.
Œ	œ	օէ	օէ.

ՀԱՄՐԱՆՔ

ՍԱՅԸԼԱՐ

COMPTES

Հայերէն.	Տաճկերէն.	Ֆռանսերէն.	Արտասանութ.
Մէկ	պիր	un *ou* une	էօն կամ իւնը
Երկու	իքի	deux	տէօ
Երեք	իւչ	trois	թռուա
Չորս	տէօրդ	quatre	քաթռը
Հինգ	պէշ	cinq	սէնք
Վեց	ալթը	six	սիզ
Եօթ	եէտի	sept	սէթ
Ութ	սէքիզ	huit	իւիթ
Ինը	տօքուզ	neuf	նէօֆ
Տասն	օն	dix	տիզ
Տասնը մէկ	օն պիր	onze	օնզ
Տասն երկու	օն իքի	douze	տուզ
Տասն երեք	օն իւչ	treize	թռէզ
Տասնը չորս	օն տէօրդ	quatorze	քաթոռզ
Տասնը հինգ	օն պէշ	quinze	քէնզ
Տասնը վեց	օն ալթը	seize	սէզ
Տասն եօթ	օն եէտի	dix-sept	տիզ-սէթ
Տասն ութ	օն սէքիզ	dix-huit	տիզ-իւիթ
Տասն ինը	օն տօքուզ	dix-neuf	տիզ-նէօֆ
Քսան	յիրմի	vingt	վէն
Քսանը մէկ	յիրմի պիր	vingt-un	վէնթ-էօն
Քսան երկու	յիրմի իքի	vingt-deux	վէն-տէօ
Քսան երեք	յիրմի իւչ	vingt-trois	վէն-թռուա
Քսանը չորս	յիրմի տէօրդ	vingt-quatre	վէն-քաթռը
Քսանը հինգ	յիրմի պէշ	vingt-cinq	վէն-սէնք
Քսանը վեց	յիրմի ալթը	vingt-six	վէն-սիզ
Քսան եօթ	յիրմի եէտի	vingt-sept	վէն-սէթ
Քսան ութ	յիրմի սէքիզ	vingt-huit	վէնթ-իւիթ
Քսան ինը	յիրմի տօքուզ	vingt-neuf	վէն-նէօֆ
Երսուն	օթուզ	trente	թռանթ
Երսունը մէկ	օթուզ պիր	trente-un	թռանթ-էօն
Երսուն երկու	օթուզ իքի	trente-deux	թռանթը-տէօ
Երսուն երեք	օթուզ իւչ	trente-trois	թռանթը-թռուա
Երսունը չորս	օթուզ տէօրդ	trente-quatre	թռանթը-քաթռը
Երսունը հինգ	օթուզ պէշ	trente-cinq	թռանթը-սէնք
Երսունը վեց	օթուզ ալթը	trente-six	թռանթը-սիզ
Երսուն եօթ	օթուզ եէտի	trente-sept	թռանթը-սէթ
Երսուն ութ	օթուզ սէքիզ	trente-huit	թռանթ-իւիթ
Երսուն ինը	օթուզ տօքուզ	trente-neuf	թռանթը-նէօֆ

Հայերէն .	Տաճկերէն .	Ֆռանսերէն .	Արտասանութ .
Քառասուն	գըրք	quarante	քառանթ
Քառասունը մէկ	գըրք պիր	quarante-un	քառանթ-էօն
Քառասուն երկու	գըրք իքի	quarante-deux	քառանթը-տէօ
Քառասուն երեք	գըրք իւչ	quarante-trois	քառանթը-թռուա
Քառասունը չորս	գըրք տէօրդ	quarante-quatre	քառանթը-քաթռը
Քառասունը հինգ	գըրք պէշ	quarante-cinq	քառանթը-սէնք
Քառասունը վեց	գըրք ալթը	quarante-six	քառանթը-սիզ
Քառասուն եօթ	գըրք եէտի	quarante-sept	քառանթը-սէթ
Քառասուն ութ	գըրք սէքիզ	quarante-huit	քառանթ-իւիթ
Քառասուն ինը	գըրք տօքուզ	quarante-neuf	քառանթը-նէօֆ
Հիսուն	ելլի	cinquante	սէնքանթ
Հիսունը մէկ	ելլի պիր	cinquante-un	սէնքանթ-էօն
Հիսուն երկու	ելլի իքի	cinquante-deux	սէնքանթը-տէօ
Հիսուն երեք	ելլի իւչ	ciuquante-trois	սէնքանթը-թռուա
Հիսունը չորս	ելլի տէօրթ	cinquante-quatre	սէնքանթը-քաթռը
Հիսունը հինգ	ելլի պէշ	cinquante-cinq	սէնքանթը-սէնք
Հիսունը վեց	ելլի ալթը	cinquante-six	սէնքանթը-սիզ
Հիսուն եօթ	ելլի եէտի	cinquante-sept	սէնքանթը-սէթ
Հիսուն ութ	ելլի սէքիզ	ciuquante-huit	սէնքանթ-իւիթ
Հիսուն ինը	ելլի տօքուզ	cinquante-neuf	սէնքանթը-նէօֆ
Վաթսուն	ալթմըշ	soixante	սուասանթ
Վաթսունը մէկ	ալթմըշ պիր	soixante-un	սուասանթ-էօն
Վաթսուն երկու	ալթմըշ իքի	soixante-deux	սուասանթը-տէօ
Վաթսուն երեք	ալթմըշ իւչ	soixante-trois	սուասանթը-թռուա
Վաթսունը չորս	ալթմըշ տէօրդ	soixante-quatre	սուասանթը-քաթռը
Վաթսունը հինգ	ալթմըշ պէշ	soixante-cinq	սուասանթը-սէնք
Վաթսունը վեց	ալթմըշ ալթը	soixante-six	սուասանթը-սիզ
Վաթսուն եօթ	ալթմըշ եէտի	soixante-sept	սուասանթը-սէթ
Վաթսուն ութ	ալթմըշ սէքիզ	soixante-huit	սուասանթ-իւիթ
Վաթսուն ինը	ալթմըշ տօքուզ	soixante-neuf	սուասանթը-նէօֆ
Եօթսուն	եէթմիշ	soixante-dix	սուասանթը-տիզ
Եօթսունը մէկ	եէթմիշ պիր	soixante-onze	սուասանթ-օնզ
Եօթսուն երկու	եէթմիշ իքի	soixaute-douze	սուասանթը-տուզ
Եօթսուն երեք	եէթմիշ իւչ	soixante-treize	սուասանթը-թռէզ
Եօթսունը չորս	եէթմիշ տէօրդ	soixante-quatorze	սուասանթը-քաթօռզ
Եօթսունը հինգ	եէթմիշ պէշ	soixaute-quinze	սուասանթը-քէնզ
Եօթսունը վեց	եէթմիշ ալթը	soixante-seize	սուասանթը-սէզ
Եօթսուն եօթ	եէթմիշ եէտի	soixante-dix-sept	սուասանթը-տիզ-սէթ
Եօթսուն ութ	եէթմիշ սէքիզ	soixante-dix-huit	սուասանթը-տիզ-իւիթ
Եօթսուն ինը	եէթմիշ տօքուզ	soixante-dix-neuf	սուասանթը-տիզ-նէօֆ
Ութսուն	սէքսէն	quatre-vingt	քաթռ-վէն
Ութսունը մէկ	սէքսէն պիր	quatre-vingt-un	քաթռ-վէն-էօն
Ութսուն երկու	սէքսէն իքի	quatre-vingt-deux	քաթռ-վէն-տէօ
Ութսուն երեք	սէքսէն իւչ	quatre-vingt-trois	քաթռ-վէն-թռուա
Ութսունը չորս	սէքսէն տէօրդ	quatre-vingt-quatre	քաթռ-վէն-քաթռը

Հայերէն.	Տաճկերէն.	Ֆրանսերէն.	Արտասանութիւն.
Ութսունը հինգ	սէքսէն պէշ	quatre-vingt-cinq	քաթռ-վէն-սէնք
Ութսունը վեց	սէքսէն ալթը	quatre-vingt-six	քաթռ-վէն-սիզ
Ութսուն եօթ	սէքսէն եէտի	quatre-vingt-sept	քաթռ-վէն-սէթ
Ութսուն ութ	սէքսէն սէքիզ	quatre-vingt-huit	քաթռ-վէն-իւիթ
Ութսուն ինը	սէքսէն տօքուզ	quatre-vingt-neuf	քաթռ-վէն-նէօֆ
Իննսուն	տօքսան	quatre-vingt-dix	քաթռ-վէն-տիզ
Իննսունը մէկ	տօքսան պիր	quatre-vingt-onze	քաթռ-վէն-օնզ
Իննսուն երկու	տօքսան իքի	quatre-vingt-douze	քաթռ-վէն-տուզ
Իննսուն երեք	տօքսան իւչ	quatre-vingt-treize	քաթռ-վէն-թռէզ
Իննսունը չորս	տօքսան տէօրդ	quat.-vingt-quatorze	քաթռ-վէն-քաթոռզ
Իննսունը հինգ	տօքսան պէշ	quatre-vingt-quinze	քաթռ-վէն-քէնզ
Իննսունը վեց	տօքսան ալթը	quatre-vingt-seize	քաթռ-վէն-սէզ
Իննսուն եօթ	տօքսան եէտի	quat.-vingt-dix-sept	քաթռ-վէն-տիզ-սէթ
Իննսուն ութ	տօքսան սէքիզ	quat.-vingt-dix-huit	քաթռ-վէն-տիզ-իւիթ
Իննսուն ինը	տօքս. տօքուզ	quat.-vingt-dix-neuf	քաթռ-վէն-տիզ-նէօֆ
Հարիւր	իւզ	cent	սան
Երկու հարիւր	իքի իւզ	deux cents	տէօ սան
Երեք հարիւր	իւչ իւզ	trois cents	թռուա սան
Չորս հարիւր	տէօրդ իւզ	quatre cents	քաթռը սան
Հինգ հարիւր	պէշ իւզ	cinq cents	սէնք սան
Վեց հարիւր	ալթը իւզ	six cents	սիզ սան
Եօթ հարիւր	եէտի իւզ	sept cents	սէթ սան
Ութ հարիւր	սէքիզ իւզ	huit cents	իւիթ սան
Ինը հարիւր	տօքուզ իւզ	neuf cents	նէօֆ սան
Հազար	պին	mille	միլ
Հարիւր հազար	իւզ պին	cent mille	սան միլ
Միլիօն	պին քէրէ պին	million	միլիօն

Հայերէն .	Տաճկերէն .	Գաղղիերէն .	Արտասանութ .
Քառասուն	գըրք	quarante	քառանթ
Քառասունը մէկ	գըրք բիր	quarante-un	քառանթ-էօն
Քառասուն երկու	գըրք իքի	quarante-deux	քառանթը-տէօ
Քառասուն երեք	գըրք իւչ	quarante-trois	քառանթը-թռուա
Քառասունը չորս	գըրք տէօրդ	quarante-quatre	քառանթը-քաթռը
Քառասունը հինգ	գըրք պէշ	quarante-cinq	քառանթը-սէնք
Քառասունը վեց	գըրք ալթը	quarante-six	քառանթը-սիզ
Քառասուն եօթ	գըրք եէտի	quarante-sept	քառանթը-սէթ
Քառասուն ութ	գըրք սէքիզ	quarante-huit	քառանթ-իւիթ
Քառասուն ինը	գըրք տօքուզ	quarante-neuf	քառանթը-նէօֆ
Հիսուն	էլլի	cinquante	սէնքանթ
Հիսունը մէկ	էլլի բիր	cinquante-un	սէնքանթ-էօն
Հիսուն երկու	էլլի իքի	cinquante-deux	սէնքանթը-տէօ
Հիսուն երեք	էլլի իւչ	cinquante-trois	սէնքանթը-թռուա
Հիսունը չորս	էլլի տէօրթ	cinquante-quatre	սէնքանթը-քաթռը
Հիսունը հինգ	էլլի պէշ	cinquante-cinq	սէնքանթը-սէնք
Հիսունը վեց	էլլի ալթը	cinquante-six	սէնքանթը-սիզ
Հիսուն եօթ	էլլի եէտի	cinquante-sept	սէնքանթը-սէթ
Հիսուն ութ	էլլի սէքիզ	cinquante-huit	սէնքանթ-իւիթ
Հիսուն ինը	էլլի տօքուզ	cinquante-neuf	սէնքանթը-նէօֆ
Վաթսուն	ալթմըշ	soixante	սուասանթ
Վաթսունը մէկ	ալթմըշ բիր	soixante-un	սուասանթ-էօն
Վաթսուն երկու	ալթմըշ իքի	soixante-deux	սուասանթը-տէօ
Վաթսուն երեք	ալթմըշ իւչ	soixante-trois	սուասանթը-թռուա
Վաթսունը չորս	ալթմըշ տէօրդ	soixante-quatre	սուասանթը-քաթռը
Վաթսունը հինգ	ալթմըշ պէշ	soixante-cinq	սուասանթը-սէնք
Վաթսունը վեց	ալթմըշ ալթը	soixante-six	սուասանթը-սիզ
Վաթսուն եօթ	ալթմըշ եէտի	soixante-sept	սուասանթը-սէթ
Վաթսուն ութ	ալթմըշ սէքիզ	soixante-huit	սուասանթ-իւիթ
Վաթսուն ինը	ալթմըշ տօքուզ	soixante-neuf	սուասանթը-նէօֆ
Եօթսուն	եէթմիշ	soixante-dix	սուասանթը-տիզ
Եօթսունը մէկ	եէթմիշ բիր	soixante-onze	սուասանթ-օնզ
Եօթսուն երկու	եէթմիշ իքի	soixante-douze	սուասանթը-տուզ
Եօթսուն երեք	եէթմիշ իւչ	soixante-treize	սուասանթը-թրէզ
Եօթսունը չորս	եէթմիշ տէօրդ	soixante-quatorze	սուասանթը-քաթօռզ
Եօթսունը հինգ	եէթմիշ պէշ	soixante-quinze	սուասանթը-քէնզ
Եօթսունը վեց	եէթմիշ ալթը	soixante-seize	սուասանթը-սէզ
Եօթսուն եօթ	եէթմիշ եէտի	soixante-dix-sept	սուասանթը-տիզ-սէթ
Եօթսուն ութ	եէթմիշ սէքիզ	soixante-dix-huit	սուասանթը-տիզ-իւիթ
Եօթսուն ինը	եէթմիշ տօքուզ	soixante-dix-neuf	սուասանթը-տիզ-նէօֆ
Ութսուն	սէքսէն	quatre-vingt	քաթռ-վէն
Ութսունը մէկ	սէքսէն բիր	quatre-vingt-un	քաթռ-վէն-էօն
Ութսուն երկու	սէքսէն իքի	quatre-vingt-deux	քաթռ-վէն-տէօ
Ութսուն երեք	սէքսէն իւչ	quatre-vingt-trois	քաթռ-վէն-թռուա
Ութսունը չորս	սէքսէն տէօրդ	quatre-vingt-quatre	քաթռ-վէն-քաթռը

Հայերէն.	Տաճկերէն.	Ֆռանսերէն.	Արտասանութ.
Ութսունը հինգ	սէքսէն պէշ	quatre-vingt-cinq	քաթռ-վէն-սէնք
Ութսունը վեց	սէքսէն ալթը	quatre-vingt-six	քաթռ-վէն-սիզ
Ութսուն եօթ	սէքսէն եէտի	quatre-vingt-sept	քաթռ-վէն-սէթ
Ութսուն ութ	սէքսէն սէքիզ	quatre-vingt-huit	քաթռ-վէն-իւիթ
Ութսուն ինը	սէքսէն տօքուզ	quatre-vingt-neuf	քաթռ-վէն-նէօֆ
Ինըսուն	տօքսան	quatre-vingt-dix	քաթռ-վէն-տիզ
Ինըսունը մէկ	տօքսան պիր	quatre-vingt-onze	քաթռ-վէն-օնզ
Ինըսուն երկու	տօքսան իքի	quatre-vingt-douze	քաթռ-վէն-տուզ
Ինըսուն երեք	տօքսան իւչ	quatre-vingt-treize	քաթռ-վէն-թռէզ
Ինըսունը չորս	տօքսան տէօրտ	quat.-vingt-quatorze	քաթռ-վէն-քաթոռզ
Ինըսունը հինգ	տօքսան պէշ	quatre-vingt-quinze	քաթռ-վէն-քէնզ
Ինըսունը վեց	տօքսան ալթը	quatre-vingt-seize	քաթռ-վէն-սէզ
Ինըսուն եօթ	տօքսան եէտի	quat.-vingt-dix-sept	քաթռ-վէն-տիզ-սէթ
Ինըսուն ութ	տօքսան սէքիզ	quat.-vingt-dix-huit	քաթռ-վէն-տիզ-իւիթ
Ինըսուն ինը	տօքս. տօքուզ	quat.-vingt-dix-neuf	քաթռ-վէն-տիզ-նէօֆ
Հարիւր	իւզ	cent	սան
Երկու հարիւր	իքի իւզ	deux cents	տէօ սան
Երեք հարիւր	իւչ իւզ	trois cents	թռուա սան
Չորս հարիւր	տէօրտ իւզ	quatre cents	քաթռը սան
Հինգ հարիւր	պէշ իւզ	cinq cents	սէնք սան
Վեց հարիւր	ալթը իւզ	six cents	սիզ սան
Եօթ հարիւր	եէտի իւզ	sept cents	սէթ սան
Ութ հարիւր	սէքիզ իւզ	huit cents	իւիթ սան
Ինը հարիւր	տօքուզ իւզ	neuf cents	նէօֆ սան
Հազար	պին	mille	միլ
Հարիւրհազար	իւզ պին	cent mille	սան միլ
Միլիօն	պին քերէ պին	million	միլիօն

ԼԾՈՐԴՈՒԹԻՒՆՔ ԲԱՅԻՑ.

CONJUGAISONS DES VERBES.

ՕԺԱՆԴԱԿ ԲԱՅ. *ԼԻՆԵԼ* ԿԱՄ *ԵՂԱՆԻԼ*.

ՕԼՄԱԳ

VERBE AUXILIAIRE *ÊTRE*.

ՍԱՀՄ. ԵՂԱՆԱԿ.	ՀԱԼ.	INDICATIF.
Ներկայ.		PRÉSENT.
Եմ	*Պէն իմ*	Je suis
Ես	*Սէն սին*	Tu es
Է	*Օ տուր*	Il est
Եմք	*Պիզ իզ*	Nous sommes
Էք	*Սիզ սինիզ*	Vous êtes
Են	*Օնլար տըր*	Ils sont.
Անկատար.	ՄԱԱԶԻ.	PASSÉ IMPARFAIT.
Էի	*Պէն իտիմ*	J'étais
Էիր	*Սէն իտին*	Tu étais
Էր	*Օ ըտը* կամ *իտի*	Il était
Էինք	*Պիզ իտիք*	Nous étions
Էիք	*Սիզ իտինիզ*	Vous étiez
Էին	*Օնլար ըտըլար*	Ils étaient
Կատարեալ.	ՄԱԱԶԻ.	PASSÉ DÉFINI.
Եղայ	*Օլտում*	Je fus
Եղար	*Օլտուն*	Tu fus
Եղաւ	*Օլտու*	Il fut
Եղանք	*Օլտուք*	Nous fûmes
Եղաք	*Օլտունուզ*	Vous fûtes.
Եղան	*Օլտուլար*	Ils furent.

Ապառնի.	**ՄԻՒԴԱՔՊԷԼ.**	**FUTUR.**
Պիտի լինիմ	Օլաճաղըմ	Je serai
Պիտի լինիս	Օլաճաqսըն	Tu seras
Պիտի լինի	Օլաճաq	Il sera
Պիտի լինիմք	Օլաճաղըզ	Nous serons
Պիտի լինիք	Օլաճաqսընըզ	Vous serez
Պիտի լինին	Օլաճաqլար	Ils seront
ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆ.	**ԷՄՐ.**	**IMPÉRATIF.**
Եղիր	Օլ	Sois
Լինիմք	Օլալըմ	Soyons
Եղիք.	Օլունըզ	Soyez
ՍՏՈՐԱԴԱՍԱԿԱՆ.	—	**SUBJONCTIF.**
Ներկայ կամ Ապառնի		PRÉSENT OU FUTUR.
Որ լինիմ	Քի օլայըմ	Que je sois
Որ լինիս	Քի օլասըն	Que tu sois
Որ լինի	Քի օլսուն	Qu'il soit
Որ լինինք	Քի օլալըմ	Que nous soyons
Որ լինիք	Քի օլասընըզ	Que vous soyez
Որ լինին	Քի օլսունլար	Qu'ils soient
ԱՆԵՐԵՒՈՅԹ.	**ՄԱՍԹԱՐ:**	**INFINITIF.**
Լինել	Օլմաq	Être
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ.	**ԻՍՄԻ ՖԱՅԻԼ.**	**PARTICIPE.**
Լինող	Օլան	Étant

ՕԺԱՆԴԱԿ ԲԱՅ. *ՈՒՆԵՆԱԼ*.

VERBE AUXILIAIRE *AVOIR*.

ՍԱՀՄ. ԵՂԱՆԱԿ.	ՀԱԼ.	INDICATIF.
Ներկայ.		PRÉSENT.
Ունիմ	Պէնիմ վար	J'ai
Ունիս	Սէնին վար	Tu as
Ունի	Օնուն վար	Il a
Ունիմք	Պիզիմ վար	Nous avons
Ունիք	Սիզին վար	Vous avez
Ունին	Օնլարըն վար	Ils ont
Անցկատար.	ՄԱԱԶԻ.	PASSÉ IMPARFAIT.
Ունէի	Պէնիմ վար ըտը	J'avais
Ունէիր	Սէնին վար ըտը	Tu avais
Ունէր	Օնուն վար ըտը	Il avait
Ունէինք	Պիզիմ վար ըտը	Nous avions
Ունէիք	Սիզին վար ըտը	Vous aviez
Ունէին	Օնլարըն վար ըտը	Ils avaient
Կատարեալ.	ՄԱԱԶԻ.	PASSÉ DÉFINI.
Ունեցայ	Պէնիմ օլտու	J'eus
Ունեցար	Սէնին օլտու	Tu eus
Ունեցաւ	Օնուն օլտու	Il eut
Ունեցանք	Պիզիմ օլտու	Nous eûmes
Ունեցաք	Սիզին օլտու	Vous eûtes
Ունեցան	Օնլարըն օլտու	Ils eurent
Ապառնի.	ՄԻՒԴԱՔՊԷԼ.	FUTUR.
Պիտի ունենամ	Պէնիմ օլաճագ	J'aurai
Պիտի ունենաս	Սէնին օլաճագ	Tu auras
Պիտի ունենայ	Օնուն օլաճագ	Il aura
Պիտի ունենամք	Պիզիմ օլաճագ	Nous aurons
Պիտի ունենաք	Սիզին օլաճագ	Vous aurez
Պիտի ունենան	Օնլարըն օլաճագ	Ils auront

ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆ.	ԷՄՐ.	IMPÉRATIF.
Ունեցիր	Էտին	Aie
Ունենանք	Էտինէլիմ	Ayons
Ունեցէք	Էտինին	Ayez
ՍՏՈՐԱԴԱՍԱԿԱՆ.	—	SUBJONCTIF.
Ներկայ կամ Ապառնի		PRÉSENT OU FUTUR.
Որ ունենամ	Քի պէնիմ օլսուն	Que j'aie
Որ ունենաս	Քի սէնին օլսուն	Que tu aies
Որ ունենայ	Քի օնուն օլսուն	Qu'il ait
Որ ունենանք	Քի պիզիմ օլսուն	Que nous ayons
Որ ունենաք	Քի սիզին օլսուն	Que vous ayez
Որ ունենան	Քի օնլարըն օլսուն	Qu'ils aient
ԱՆԵՐԵՒՈՅԹ.	ՄԱՍԹԱՐ.	INFINITIF.
Ունենալ	Էտինմէք	Avoir.
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ.	ԻՍՄԻ ՖԱՅԻԼ.	PARTICIPE.
Ունող	Էտինէն	Ayant

ՆԵՐԳՈՐԾԱԿԱՆ ԲԱՅ. *ՍԻՐԵԼ*.

ՍԷՎՄԷՔ.

VERBE ACTIF *AIMER*.

ՍԱՀՄ. ԵՂԱՆԱԿ.	[illegible]	INDICATIF.
Ներկայ.		PRÉSENT.
Սիրեմ	Սէվէրիմ	J'aime
Սիրես	Սէվէրսին	Tu aimes
Սիրէ	Սէվէր	Il aime
Սիրեմք	Սէվէրիզ	Nous aimons
Սիրէք	Սէվէրսինիզ	Vous aimez
Սիրեն	Սէվէրլէր	Ils aiment
Անկատար.	ՄԱԱՉԻ.	PASSÉ IMPARFAIT
Սիրէի	Սէվէր իտիմ	J'aimais
Սիրէիր	Սէվէր իտին	Tu aimais
Սիրէր	Սէվէր իտի	Il aimait
Սիրէինք	Սէվէր իտիք	Nous aimions
Սիրէիք	Սէվէր իտինիզ	Vous aimiez
Սիրէին	Սէվէր իտիլէր	Ils aimaient
Կատարեալ.	ՄԱԱՉԻ.	PASSÉ DÉFINI.
Սիրեցի	Սէվտիմ	J'aimai
Սիրեցիր	Սէվտին	Tu aimas
Սիրեց	Սէվտի	Il aima
Սիրեցինք	Սէվտիք	Nous aimâmes.
Սիրեցիք	Սէվտինիզ	Vous aimâtes.
Սիրեցին	Սէվտիլէր	Ils aimèrent.
Ապառնի.	ՄԻՒԴԱՔՊԷԼ.	FUTUR.
Պիտի սիրեմ	Սէվէճէյիմ	J'aimerai
Պիտի սիրես	Սէվէճէքսին	Tu aimeras
Պիտի սիրէ	Սէվէճէք	Il aimera
Պիտի սիրեմք	Սէվէճէյիզ	Nous aimerons
Պիտի սիրէք	Սէվէճէքսինիզ	Vous aimerez
Պիտի սիրեն	Սէվէճէքլէր	Ils aimeront

ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆ.	ԷՄՐ.	IMPÉRATIF.
Սիրե	*Սէվ*	Aime
Միրենք	*Սէվէլիմ*	Aimons
Սիրեցէք	*Սէվին*	Aimez
ԱՏՈՐԱԴԱՍԱԿԱՆ.	—	SUBJONCTIF.
Ներկայ *կամ* Ապառնի		PRÉSENT OU FUTUR.
Որ սիրեմ	*Քի սէվէյիմ*	Que j'aime
Որ սիրես	*Քի սէվէսին*	Que tu aimes
Որ սիրէ	*Քի սէվսին*	Qu'il aime
Որ սիրենք	*Քի սէվէլիմ*	Que nous aimions
Որ սիրէք	*Քի սէվէսինիզ*	Que vous aimiez
Որ սիրեն	*Քի սէվսինլէր*	Qu'ils aiment
ԱՆԵՐԵՒՈՅԹ.	ՄԱՍԹԱՐ.	INFINITIF.
Սիրել	*Սէվմէք*	Aimer.
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ.	ԻՍՄԻ ՖԱՅԻԼ.	PARTICIPE.
Սիրող	*Սէվէն*	Aimant

ԿՐԱՒՈՐԱԿԱՆ *ՍԻՐԵԼ* ԲԱՅԻ.

ՍԷՎԻԼՄԷՔ

LE PASSIF DU VERBE *AIMER*.

ՍԱՀՄ. ԵՂԱՆԱԿ.	ՀԱԼ.	INDICATIF.
Ներկայ.		PRÉSENT.
Սիրվիմ	Սէվիլիրիմ	Je suis aimé
Սիրվիս	Սէվիլիրսին	Tu es aimé
Սիրվի	Սէվիլիր	Il est aimé
Սիրվիմք	Սէվիլիրիզ	Nous sommes aimés
Սիրվիք	Սէվիլիրսինիզ	Vous êtes aimés
Սիրվին	Սէվիլիրլէր	Ils sont aimés
Անկատար.	ՄԱԶԻ.	PASSÉ IMPARFAIT.
Սիրվէի	Սէվիլիր իտիմ	J'étais aimé
Սիրվէիր	Սէվիլիր, իտին	Tu étais aimé
Սիրվէր	Սէվիլիր իտի	Il était aimé
Սիրվէինք	Սէվիլիր իտիք	Nous étions aimés
Սիրվէիք	Սէվիլիր իտինիզ	Vous étiez aimés
Սիրվէին	Սէվիլիր իտիլէր	Ils étaient aimés
Կատարեալ.	ՄԱԶԻ.	PASSÉ DÉFINI.
Սիրվեցայ	Սէվիլտիմ	Je fus aimé
Սիրվեցար	Սէվիլտին	Tu fus aimé
Սիրվեցաւ	Սէվիլտի	Il fut aimé
Սիրվեցանք	Սէվիլտիք	Nous fûmes aimés
Սիրվեցաք	Սէվիլտինիզ	Vous fûtes aimés
Սիրվեցան	Սէվիլտիլէր	Ils furent aimés
Ապառնի.	ՄԻՒՍԹԱՔԲԷԼ.	FUTUR.
Պիտի սիրվիմ	Սէվիլէճէյիմ	Je serai aimé
Պիտի սիրվիս	Սէվիլէճէքսին	Tu seras aimé
Պիտի սիրվի	Սէվիլէճէք	Il sera aimé
Պիտի սիրվիմք	Սէվիլէճէյիզ	Nous serons aimés
Պիտի սիրվիք	Սէվիլէճէքսինիզ	Vous serez aimés
Պիտի սիրվին	Սէվիլէճէքլէր	Ils seront aimés

ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆ.	ԷՄՐ.	IMPÉRATIF.
Սիրվէ	Սէվիլ	Sois aimé
Սիրվինք	Սէվիլէլիմ	Soyons aimés
Սիրվեցէք	Սէվիլսին	Soyez aimés
ՍՏՈՐԱԴԱՍԱԿԱՆ.	—	SUBJONCTIF.
Ներկայ կամ Ապառնի		PRÉSENT OU FUTUR.
Որ սիրվիմ	Քի սէվիլէյիմ	Que je sois aimé
Որ սիրվիս	Քի սէվիլէսին	Que tu sois aimé
Որ սիրվի	Քի սէվիլսին	Qu'il soit aimé
Որ սիրվինք	Քի սէվիլէլիմ	Que nous soyons aimés
Որ սիրվիք	Քի սէվիլէսինիզ	Que vous soyez aimés
Որ սիրվին	Քի սէվիլսինլէր	Qu'ils soient aimés
ԱՆԵՐԵՒՈՅԹ.	ՄԱՍԴԱՐ.	INFINITIF.
Սիրվիլ	Սէվիլմէք	Être aimé
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ.	ԻՍՄԻ ՖԱՅԻԼ.	PARTICIPE.
Սիրվող	Սէվիլէն	Étant aimé

ՆԵՐԳՈՐԾԱԿԱՆ ԲԱՅ. *ԼՈՒԱԼ*.

[redacted]

VERBE ACTIF *LAVER*.

ՍԱՀՄ. ԵՂԱՆԱԿ.	ՀԱԼ.	INDICATIF.
Ներկայ.		PRÉSENT.
Լուամ	Եայքարըմ	Je lave
Լուաս	Եայքարսըն	Tu laves
Լուայ	Եայքար	Il lave
~~Լուանք~~	Եայքարըզ	Nous lavons
Լուաք	Եայքարսընըզ	Vous lavez
Լուան	Եայքարլար	Ils lavent
Անկատար.	ՄԱԱՋԻ.	PASSÉ IMPARFAIT.
Լուայի	Եայքար ըտըմ	Je lavais
Լուայիր	Եայքար ըտըն	Tu lavais
Լուար	Եայքար ըտը	Il lavait
Լուայինք	Եայքար ըտըք	Nous lavions
Լուայիք	Եայքար ըտընըզ	Vous laviez
Լուային	Եայքար ըտըլար	Ils lavaient
Կատարեալ.	ՄԱԱՋԻ.	PASSÉ DÉFINI.
Լուացի	Եայքատըմ	Je lavai
Լուացիր	Եայքատըն	Tu lavas
Լուաց	Եայքատը	Il lava
Լուացինք	Եայքատըք	Nous lavâmes
Լուացիք	Եայքատընըզ	Vous lavâtes
Լուացին	Եայքատըլար	Ils lavèrent
Ապառնի.	ՄԻՒՍԹԱՔՊԷԼ.	FUTUR.
Պիտի լուամ	Եայքայաճաղըմ	Je laverai
Պիտի լուաս	Եայքայաճագսըն	Tu laveras
Պիտի լուայ	Եայքայաճագ	Il lavera
Պիտի լուանք	Եայքայաճաղըզ	Nous laverons
Պիտի լուաք	Եայքայաճագսընըզ	Vous laverez
Պիտի լուան	Եայքայաճագլար	Ils laveront

ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆ.	ԷՄՐ.	IMPERATIF.
Լուա	*Եայքա*	Lave
Լուանք	*Եայքայալըմ*	Lavons
Լուացէք	*Եայքայըն*	Lavez
ՍՏՈՐԱԴԱՍԱԿԱՆ.	—	SUBJONCTIF.
Ներկայ կամ Ապառնի		PRÉSENT OU FUTUR.
Որ լուամ	*Քի եայքայըմ*	Que je lave
Որ լուաս	*Քի եայքայասըն*	Que tu laves
Որ լուայ	*Քի եայքասըն*	Qu'il lave
Որ լուանք	*Քի եայքայալըմ*	Que nous lavions
Որ լուայք	*Քի եայքայասընըզ*	Que vous laviez
Որ լուան	*Քի եայքասընլար*	Qu'ils lavent
ԱՆԵՐԵՒՈՅԹ.	ՄԱՍԹԱՐ.	INFINITIF.
Լուալ	*Եայքամագ*	Laver
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ.	ԻՍՄԻ ՖԱՅԻԼ.	PARTICIPE.
Լուացող	*Եայքայան*	Lavant

ՆԵՐԳՈՐԾԱԿԱՆ ԲԱՅ. *ԹՈՂՈՒԼ.*

ՊԸՐԱԳՄԱԳ

VERBE ACTIF *LAISSER.*

ՍԱՀՄ. ԵՂԱՆԱԿ.	ՀԱԼ.	INDICATIF.
Ներկայ.		PRÉSENT.
Թողում	Պըրագըրըմ	Je laisse
Թողուս	Պըրագըրսըն	Tu laisses
Թողու	Պըրագըր	Il laisse
Թողումք	Պըրագըրըզ	Nous laissons
Թողուք	Պըրագըրսընըզ	Vous laissez
Թողուն	Պըրագըրլար	Ils laissent
Անկատար.	ՄԱԱԶԻ.	PASSÉ IMPARFAIT.
Թողուի	Պըրագըր ըտըմ	Je laissais
Թողուիր	Պըրագըր ըտըն	Tu laissais
Թողուր	Պըրագըր ըտը	Il laissait
Թողուինք	Պըրագըր ըտըք	Nous laissions
Թողուիք	Պըրագըր ըտընըզ	Vous laissiez
Թողուին	Պըրագըր ըտ. լար	Ils laissaient.
Կատարեալ.	ՄԱԱԶԻ.	PASSÉ DÉFINI.
Թողուցի	Պըրագտըմ	Je laissai
Թողուցիր	Պըրագտըն	Tu laissas
Թողուց	Պըրագտը	Il laissa
Թողուցինք	Պըրագտըք	Nous laissâmes
Թողուցիք	Պըրագտընըզ	Vous laissâtes
Թողուցին	Պըրագտըլար	Ils laissèrent
Ապառնի.	ՄԻՒԴԱՔՊԷԼ.	FUTUR.
Պիտի Թողում	Պըրագաճաղըմ	Je laisserai
Պիտի Թողուս	Պըրագաճաղսըն	Tu laisseras
Պիտի Թողու	Պըրագաճաղ	Il laissera
Պիտի Թողումք	Պըրագաճաղըզ	Nous laisserons
Պիտի Թողուք	Պըրագաճագսընըզ	Vous laisserez
Պիտի Թողուն	Պըրագաճագլար	Ils laisseront.

ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆ.	ԷՄՐ.	IMPÉRATIF.
Թող	*Պըրագ*	Laisse
Թողունք	*Պըրագալըմ*	Laissons
Թողէք	*Պըրագըն*	Laissez
ՍՏՈՐԱԴԱՍԱԿԱՆ.	—	**SUBJONCTIF.**
Ներկայ կամ Ապառնի		PRÉSENT OU FUTUR.
Որ *թողում*	*Քի պըրագայըմ*	Que je laisse
Որ *թողուս*	*Քի պըրագասըն*	Que tu laisses
Որ *թողու*	*Քի պըրագսըն*	Qu'il laisse
Որ *թողունք*	*Քի պըրագալըմ*	Que nous laissions
Ոյ *թողուք*	*Քի պըրագասընըզ*	Que vous laissiez
Որ *թողուն*	*Քի պըրագսընլար*	Qu'ils laissent
ԱՆԵՐԵՒՈՅԹ.	**ՄԱՍԹԱՐ.**	**INFINITIF**
Թողուլ	*Պըրագմագ*	Laisser
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ.	**ԻՍՄԻ ՖԱՅԻԼ.**	**PARTICIPE.**
Թողող	*Պըրագան*	Laissant

ՉԷԶՈՔ ԲԱՅ: [redacted]

ԿԻՏՄԷՔ

VERBE NEUTRE *PARTIR.*

ՍԱՀՄ. ԵՂԱՆԱԿ.	[redacted]. müzari	INDICATIF.
Ներկայ.		PRÉSENT.
Մեկնիմ	Կիտէրիմ	Je pars
Մեկնիս	Կիտէրսին	Tu pars
Մեկնի	Կիտէր	Il part
Մեկնիմք	Կիտէրիզ	Nous partons
Մեկնիք	Կիտէրսինիզ	Vous partez
Մեկնին	Կիտէրլէր	Ils partent
Անցկատար.	ԱԱԱԶԻ.	PASSÉ IMPARFAIT.
Մեկնէի	Կիտէր իտիմ	Je partais
Մեկնէիր	Կիտէր իտին	Tu partais
Մեկնէր	Կիտէր իտի	Il partait
Մեկնէինք	Կիտէր իտիք	Nous partions
Մեկնէիք	Կիտէր իտինիզ	Vous partiez
Մեկնէին	Կիտէր իտիլէր	Ils partaient
Կատարեալ.	ՄԱԱԶԻ.	PASSÉ DÉFINI.
Մեկնեցայ	Կիթտիմ	Je partis
Մեկնեցար	Կիթտին	Tu partis
Մեկնեցաւ	Կիթտի	Il partit
Մեկնեցանք	Կիթտիք	Nous partîmes
Մեկնեցաք	Կիթտինիզ	Vous partîtes
Մեկնեցան	Կիթտիլէր	Ils partirent
Ապառնի.	ՄԻՍՏԱՔԲԷԼ.	FUTUR.
Պիտի մեկնիմ	Կիտէճէյիմ	Je partirai
Պիտի մեկնիս	Կիտէճէքսին	Tu partiras
Պիտի մեկնի	Կիտէճէք	Il partira
Պնտի մեկնիմք	Կիտէճէյիզ	Nous partirons
Պիտի մեկնիք	Կիտէճէքսինիզ	Vous partirez
Պիտի մեկնին	Կիտէճէքլէր	Ils partiront

ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆ.	ԷՄՐ.	IMPÉRATIF.
Մեկնէ	Կիտ	Pars
Մեկնինք	Կիտէլիմ	Partons
Մեկնեցէք	Կիտին	Partez
ՍՏՈՐԱԴԱՍԱԿԱՆ.	—	SUBJONCTIF.
Ներկայ կամ Ապառնի		PRÉSENT OU FUTUR.
Որ մեկնիմ	Քի կիտէյիմ	Que je parte
Որ մեկնիս	Քի կիտէսին	Que tu partes
Որ մեկնի	Քի կիտսին	Qu'il parte
Որ մեկնինք	Քի կիտէլիմ	Que nous partions
Որ մեկնիք	Քի կիտէսինիզ	Que vous partiez
Որ մեկնին	Քի կիտսինլէր	Qu'ils partent
ԱՆԵՐԵՒՈՅԹ.	ՄԱՍԹԱՐ.	INFINITIF.
Մեկնիլ	Կիտմէք	Partir
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ.	ԻՍՄԻ ՖԱՅԻԼ.	PARTICIPE.
Մեկնող	Կիտէն	Partant

ՀԱՄԱՌՕՏԱԳՈՅՆ

ԲԱՌԱՐԱՆ ԱՐԴԵԱՆ

ՀԱՅԵՐԷՆԷ Ի ՏԱՃ. ԵՒ Ի ՖՌԱՆՍ.

Ա

Ա. *այ. պիրինճի հարֆ*, (1). *իլք սայըլը*. ay, première lettre, (1), première, voyelle arménienne.
Աբեթ, *գավ*, amadou, m.
Աբեղայ, *ռուհիպ*, moine, m.
Ագահ, *Թամահքեար*, avare.
Ագարակ, *չիֆթլիկ*, ferme, f.
Ագետակ, *գույրուգ-ալթը*, le dessous de la queue.
Ագի, *գույրուգ*, queue, f.
Ագուգայ, *քիւնկ*, tuyau, m.
Ագուցիկ, *կեյտիրմէ*, monture, f.
Ագռաւ, *գարկա*, corbeau, m.
Ագցան, *քէրփէթին*, tenaille, f.
Ադամանդ, *էլմաս*, diamant, m.
Ազատ, *սէրպէսթ*, libre.
Ազատաբար, *սէրպէսթճէ*, librement.
Ազատամիտ, *սէրպէսթ...*, libéral, ale.
Ազատել, *գուրթարմագ*, sauver.
Ազատութիւն, *սէրպէսթլիք*, liberté, f.
Ազգ, *միլլէթ*, nation, f.
Ազգական, *հըսըմ*, parent, ente.
Ազգային, *միլլէթի*, national, e.
Ազգութիւն, *միլլէթլիք*, nationalité, f.
Ազդ, *հապէր*, *իլհամ*, avis, m.
Ազդարար, *հապէրճի*, moniteur, m.
Ազդարարութիւն, *տույ*, avertissement, m.
Ազդել, *տույուրմագ*, avertir,
Ազդու, *թէսիրլի*, expressif, ive. *քէսկին*, fort, forte.
Ազդր, *պալչըն*, cuisse, f.
Ազնիւ, *զատէ*, noble.
Ազնուական, *ասըլզատէ*, gentilhomme, m.
Ազոխ, *զօրուգ*, verjus, m.
Աթոռ, *քիւրսի*, *սանտալիէ*, siège, m. chaise, f.
Աթոռակալ, *վէքիլ*, vicaire m.
Աժան, *ուճուզ*, bon marché.
Աժէք, *պահա*, valeur, f.
Աժխոյժ, *իշկիւզար*, actif, ive.
Ալ, *տա*, *տէ*, aussi, idem.
Ալեւոր, *էհտիյար*, vieillard, m.
Ալեկոծութիւն, *ֆուրթունա*, tempête, f. naufrage, m.
Ալիւր, *ուն*, farine, f.
Ալիք, *տալկա*, flot, m. vague, f.
Ախ, *ահ*, oh!
Ախոյեան, *իյիտ*, champion, m.
Ախոռ, *ահըր*, écurie f.
Ախորժալի, *հազիմ*, agréable, f.
Ախորժակ, *իշտահ*, appétit m.
Ախորժել, *հազ էթմէք*, trouver bon.
Ախտ, *տէրտ*, maladie f.
Ախտամոլ, *չապգըն*, vicieux, euse.
Ածական, *վասֆ*, adjectif, m.
Ածել, *կէթիրմէք*, apporter. — *իւմուրթլամաք*, *չգարմագ*. pondre.

Ածելի, ուսթուրա, rasoir, m.
Ածուխ, քէօմիւր, charbon, m.
Ակամայ, նաչարի, malgré.
Ականջ, գուլագ, oreille, f.
Ակիշ, գազգը grattoir, m.
Ակիր, գազմա, bèche, f.
Ակնդէտ, կէօզիւնտէքի, attentif, tive.
Ակներեւ, աշիքեար, clair.
Ակնթարթ, կէօզ գըրփըմը, clin d'œil.
Ակօս, հէնտէք, sillon, m.
Ահ, գորգու, peur, f.
Ահա, իշտէ, voilà.
Ահարկու, հիյպէթլի, épouvantable.
Ահեակ, սօլ, gauche.
Ահռելի, մէխիպ, horrible.
Աղ, դուզ, sel, m.
Աղալ, էօյիւթմէք, moudre.
Աղախին, հալայըգ, servante, f.
Աղանդ, մէզհէպ, secte, f.
Աղաչանք, նիյազ, supplication, prière, f.
Աղաչել, րէճա էթմէք, prier.
Աղաւնակերպ, կիւվէրճին միսալի, en forme de colombe.
Աղաւնի, կիւվէրճին, colombe, f.
Աղբ, չէօփ, ordure, f.
Աղբիւր, չէշմէ, fontaine, f.
Աղէկ, էյի, bien.
Աղեղ, եայ, arc, m.
Աղերս, րէճա, supplication, f.
Աղերսագիր, արզիհալ, pétition, f.
Աղէտ, սէֆալէթ, misère, f.
Աղի, դուզլու, salé.
Աղիւս, քէրփիճ, brique, f.
Աղիք, պաղըրսագ, boyau, m.
Աղճատել, ճըռճըռլանմագ, jaser.
Աղմուկ, վէլվէլէ, alarme, f.
Աղուէս, թիլքի, renard, m.
Աղուոր, կիւզէլ, joli, lie.
Աղջիկ, գըզ, fille, f.
Աղտ, քիր, saleté, f.
Աղտեղել, քիրլէմէք, salir.
Աղտեղութիւն, փիսլիք, saleté, f.
Աղտոտ, քիրլի, sale, crasseux.
Աղցան, սալաթա, salade, f.
Աղքատ, ֆուգարէ, pauvre, esse.
Աղօթարան, տուախանէ, chapelle, f. oratoire, f.
Աղօթք, տուա, prière, f.
Աղօտ, տօնուգ, terne.
Աղօրիք, տէյիրմէն, moulin, m.
Աճել, պիւյիւմէք, croître, grandir.
Աճռել, չիթէլէմէք, tordre.
Աճուկ, գասըգ, հայա; hernie, f.
Աճուրդ, մէզատ, encan, m.
Ամ, եըլ, an, m.
Աման, քապ, enveloppe, f
Ամայի, ըսսըզ, solitaire.
Ամառն, եազ, été, m.
Ամարանոց, եազլըգ, maison de plaisance, — de campagne, f.
Ամբառնալ, իւքսէլմէք, s'élever.
Ամբաստան, շէքեաճը, accusateur, trice.
Ամբիծ, լէքէսիզ, sans tache.
Ամբոխ, գալապալըգ, cohue, foule, multitude, f.; monde, m.
Ամբողջ, թէմամ, entier, ère.
Ամիս, այ, mois, m.
Ամուր, փէք, dur, dure; solide.
Ամպ, պուլութ, nuage, m.
Ամսագլուխ, այ պաշը, fin de mois.
Ամսային, այլըգ, mensuel.
Ամրոց, գալէ, forteresse, f.
Ամօթ, այըպ, honte, f.
Այ, այ, aie, ouf.
Այգ, սապահ, matin, m.
Այգի, պաղ, vigne, f.
Այդ, պու, օ, ce, cela.
Այժմ, շիմտի, à présent.
Այլ, պաշգա, autre.
Այլեւայլ, թիւրլիւ թիւրլիւ, divers, variétés.
Այծ, քէչի, chèvre, f.
Այն, օ, կէնտի, lui, celui-là.
Այնչափ, օգատար, tant, autant.
Այնպէս, էօյլէ, tel, tellement.
Այս, պու, շու, ce, cet, cette.
Այսինքն, եանի, c'est-à-dire.
Այր, ատամ, homme, mari, m.

Այրել, *եագմագ*, brûler.
Այրի, *տուլ*, veuf, euve.
Անագ, *գալայ*, étain, m.
Անագորոյն, *զալիմ*, cruel, elle.
Անահ, *գօրգուսուզ*, sans peur.
Անապատ, *չէօլ*, désert, erte.
Անառակ, *սէֆիհ*, coquin, ine.
Անասուն, *հայվան*, bête, f.
Անարատ, *լէքէսիզ*, immaculé, lée.
Անարգ, *ռաղպէթսիզ*, méprisable.
Անբաւ, *աշըրը*, *չօգ*, innombrable.
Անգամ, *տէֆա*, *քէրրէ*, fois.
Անգութ, *մէրհամէթսիզ*, impitoyable.
Անդ, *օրատա*, *օնտա*, là, là-bas.
Անդադար, *տիւզիյէ*, sans cesse.
Անդին, *էօթէտէ*, de l'autre côté.
Անդունդ, *էնկին*, *ուչուրում*, abîme, m.
Անդրանիկ, *իլք էվլատ*, aîné, née.
Անդրէն, *Թէքրար*, *տէֆա*, derechef, (de nouveau).
Անել, *չըքմազ*, impasse, f.
Աներ, *գայնաթա*, beau-père, m.
Աներեւոյթ, *կէօրիւնմէզ*, invisible.
Անզգայ, *տույմազ*, insensible.
Անէծք, *պէտտուա*, malédiction, f.
Անընդհատ, *պիր գարար*, continuellement.
Անթերի, *Թէմամ*, parfait, aite.
Անիծ, *սիրքէ*, lente, f. œuf de pou.
Անիսոն, *անիսօն*, anis, m.
Անիրաւ, *նահագ*, injuste.
Անիւ, *Թէքէրլէք*, roue, f.
Անլի, *դուզսուզ*, non salé.
Անխելք, *աքըլսըզ*, fou, folle.
Անխտիր, *միւսավի*, indifférent, ente.
Անծանօթ, *եապանճը*, inconnu, nue.
Անկանոն, *գանունսուզ*, irrégulier, lière.
Անկատար, *էքսիք*, imparfait, faite; incomplet, plète.
Անկար, *քէօթիւրիւմ*, infirme.
Անկարգ, *սըրասըզ*, désordonné, née.
Անկարծելի, *ղաֆիլ*, imprévu, vue.
Անկարելի, *գապիլսիզ*, impossible.
Անկիրթ, *Թէրպիյէսիզ*, mal élevé.
Անկողին, *տէօշէք*, lit, m.
Անհամար, *սայըսըզ*, innombrable.
Անհամբեր, *սապըրսըզ*, impatient, ente.
Անհաշտ, *քէնլի*, implacable; rancuneux, euse.
Անհարթ, *էյրի պիւյրի*, inégal.
Անհիմն, *տիպսիզ*, sans fond.
Անհնար, *գապիլսիզ*, impossible.
Անհոգ, *գայըտսըզ*, négligent, ente.
Անձրեւ, *եաղմուր*, pluie, f.
Անմազ, *Թիւյսիւզ*, imberbe, m.
Անմահ, *էօլմէզ*, *էպէտի*, immortel, telle.
Անմատչելի, *եանաշըլմազ*, inaccessible.
Անմեղ, *սուչսուզ*, innocent, ente.
Անմռունչ, *սէսսիզ*, sans murmure
Անյագ, *տօյմազ*, insatiable.
Անյիշաչար, *կէօզ եումուճու*, *աֆ էտիճի*, indulgent, ente.
Աննշան, *պէլլիսիզ*, insignifiant, ante.
Անշարժ, *գըմըլտանմազ*, immobile.
Անոյշ, *Թաթլը*, doux, douce.
Անուանել, *իսմ վէրմէք*, nommer.
Անուանի, *նամտար*, célèbre.
Անուն, *իսմ*, *ատ*, nom, m.
Անուշ, *Թաթլը*, doux, douce.
Անուշահոտ, *կիւզէլ գօգուլու*, odorant, ante.
Անվեհեր, *իյիտ*, intrépide.
Անտառ, *օրման*, forêt, f.
Անտես, *կէօրիւնմէզ*, invisible.

Անտի, *օրտան*, *էօթէտէն*, de là.
Անցնել, *կէչիրմէք*, faire passer.
Անցնիլ, *կէչմէք*, passer.
Անցք, *կէչիտ*, passage, m.
Անփոփոխ, *տէյիշիլմէզ*, *տիւ-զիյէ*, invariable.
Անփուշ, *Դիքէնսիզ*, sans épine.
Անօթ, *զապ զաճագ*, ustensile.
Անօթենալ, *աճըգմագ*, avoir faim.
Աշակերտ, [illegible], élève.
Աշխատիլ, *չալըշմագ*, travailler.
Աշխարհաբառ, *սատէթա լի-սան*, langue moderne, f.
Աշխարհ, *տիւնեայ*, monde, m.
Աշուն, *սօն պահար*, automne, m.
Աշտ, *զուրպան*, victime, f.
Աչք, *կէօզ*, œil, m. (յոգ. yeux).
Ապա, *էօյլէյսէ*, or, donc.
Ապակի, *ճամ*, verre, m. vitre, f.
Ապաշխարել, *Թէօպէ էդմէք*, se repentir.
Ապառաժուտ, *գայալըգ*, rocheux, euse.
Ապուշ, *շաշգըն*, stupide.
Ապուր, *չօրպա*, potage, m. soupe, f.
Ապստամբ, *ասի*, rebelle.
Ապրիլ, *եաշամագ*, vivre.
Ապօրէն, *մինասիպէթսիզ*, illicite.
Աջ, *սաղ*, droite, f.
Առ, *բէլէփիր*, occasion, f.
Առակ, *մէսէլ*, proverbe, m.
Առանձին, *եալըննըզ*, *մախսուս*, particulier, lière.
Առանց, *սըզ*, *սիզ*, sans.
Առաջ, *էվվէլ*, *իլք*, avant.
Առաջնորդ, *գլավուզ*, guide, m.
Առաջնորդել, *գլավուզլամագ*, guider.
Առատ, *պօլ*, *չօք*, abondant, ante.
Առատաձեռն, *ճէօմէրտ*, généreux, euse.
Առատապէս, *պօլ-պօլ*, abondamment.
Առատութիւն, *պօլլուգ*, abondance, (en quantité).

Առաւել, *զիյատէ*, plus; plus que.
Առաւօտ, *սապահ*, matin, m.
Առաքեալ, *ըէսուլ*, apôtre, m.
Առաքինի, *ֆազիլէթլի*, vertueux, euse.
Առիթ, *սէպէպ*, cause, occasion, f.
Առիւծ, *արսլան*, lion, lionne.
Առհասարակ, *ալէլէմիէ*, en général.
Առնել, *էթմէք*, *ալմագ*, faire; prendre.
Առոյգ, *տինճ*, gaillard, ardc.
Առու, *ըրմագ*, *սու եօլու*, ruisseau. m.
Առջեւ, *էօն*, devant, m.
Առուոյտ, *եօնճա*, luzerne. f.
Առտու, *սապահ*, matin, m.
Առք, *էմէք*, *հէրաքէթ*, action, f.
Առօրեայ, *հէրկիւնլիւք*, quotidien, ienne.
Ասել, *տէմէք*, *սէօյլէմէք*, dire.
Ասեղ, *իյնէ*, aiguille, f.
Ասիա, *Անատօլու*, Asie, f.
Ասղնծակ, *իյնէ տէլիյի*, la palme d'une aiguille.
Ասորեստան, *Ասուրիա*, Assyrie, f.
Ասուի, *չուխա*, drap, m.
Ասպետ, *սիփահի*, chevalier, m.
Աստ, *պուրատա*, ici.
Աստառ, *աստար*, doublure, f.
Աստղ, *եըլտըզ*, étoile, f.; astre, m.
Աստուած, *Ալլահ*, Dieu, m.
Աստուածավախ, *ալլահտան գօրգար*, *էհլի իթթիքա*, pieux, euse.
Աստուածպաշտութիւն, *իպատէթբէրարլըգ*, dévotion. f.
Ասր, *եափաղը*, toison, laine, f.
Ատամն, *տիշ*, dent, f.
Ատեան, *տիվան*, tribunal, m.
Ատել, *սէվմէմէք*, détester.
Ատելի, *մէքրուհ*, détestable.
Ատեն, *վագըթ*, temps, m.
Ատենապետ, *րէյիզ*, président, ente.
Ատող, *սէվմէյէն*, détestant.
Արագ, *չափըգ*, rapide; vite.

Արագընթաց, յիւրիւք, courant, ante; marcheur, euse.
Արագընթացութիւն, չափուղ, յիւրիւմէքլիք, rapidité, f.
Արագիլ, լէյլէք, cigogne. f.
Արագութիւն, Ճէպլիք, չափուքլուղ, rapidité; vitesse, f.
Արական, էրքէկէ օսայիր, masculin, ine.
Արամեան, Էրմէնիան, Arménien.
Արապ, Արապ, Arabe,
Արատ, լէքէ, tache, f.; défaut, m.
Արգել, եասաք, empêchement, m.; défense, f.
Արգիլել, եասաք էթմէք, défendre, empêcher.
Արդ, էյ, իմտի, or, donc.
Արդար, տօղրու, սալիհ, juste.
Արդի, շիմտիքի, մօտա, moderne.
Արեւ, կիւնէշ, soleil, m.
Արեւելք, կիւնտօղուսու, մէշրըգ, Orient; le levant; est, m.
Արեւմուտք, կիւնպաթըը, պաթը, Occident; couchant; ouest, m.
Արթննալ, ույանմաք, s'éveiller.
Արթուն, ույանըք, éveillé, llée.
Արի, մէրտ, brave; vaillant, ante.
Արժան, լայըք, mérite. m.
Արժանանալ, լայըք օլմաք, mériter.
Արժանի, լայըք, digne.
Արիւն, գան, sang, m.
Արծաթ, կիւմիւշ, argent, m.
Արծել, օթլաթմաք, paître.
Արծիւ, ~~գարա գուշ, aigle,~~ m.
Արկանել, ատմաք, պրագմաք, jeter; rejeter.
Արկղ, սանտըք, caisse; malle, f.
Արհամարհել, սայմամաք, mépriser.
Արհեստ, զէնաաթ, profession, f.
Արձագանգ, աքս, écho. m.
Արձակել, գոյ վէրմէք, relâcher; délivrer; délier.
Արձան, մուճէսսէմ-սուրէթ, statue, f, buste, m.

Արմատ, քէօք, racine, f.
Արմաւ, հուրմա, datte, f.
Արմաւենի, հուրմա աղաճը, palmier, m.
Արմէն, Էրմէնի, Arménien, nne.
Արմփոն, եէլքէն, voile, f.
Արմուկ, տիրսէկ, coude, m.
Արշալոյս, շաֆաք սէօքիւմիւ, aurore, f.
Արշակունի, Արշականի, Arsacide.
Արշաւանք, հիւճիւմ, expédition; invasion, f.
Արոյր, Թունճ, potin; laiton, m.
Արու, էրքէք, mâle, m.
Արջ, այը, ours, m.
Արտ, Թարլա, champs, m.
Արտադիր, արզ էտէն, exposant, m.
Արտադրել, արզ էտմէք, exposer.
Արտասանել, Թէլէֆֆուզ էթմէք, prononcer.
Արտասանութիւն, Թէլէֆֆուզ, prononciation, f.
Արտաքին, հարիճիյէ, extérieur.
Արտաքուստ, տըշարըտան, իչինտէն, au dehors.
Արտաքս, տըշարը, dehors.
Արտաքսել, գօվմաք, chasser.
Արտասուք, կէօզ եաշը, larme, f.
Արք, պիւյիւք, archi.
Արքայ, փատիշահ, roi, m.
Արքայազն, շահզատէ, prince, cesse, (royal, ale).
Արքայութիւն, փատիշահլըք, royauté, f.
Արքունի, պէյլիք, royal.
Արքունիք, մապէյն, cour, f.
Աւազ, գում, sable, m.
Աւաղ, հէյ վահ, hélas!
Աւանակ, էշէք, âne, nesse.
Աւանդ, ռէհին, dépôt; gage, m.
Աւասիկ, իշտէ, voilà.
Աւար, եաղմա, butin, m.
Աւարել, եաղմա էթմէք, butiner.
Աւարտել, պիթիրմէք, terminer; finir.
Աւել, սիւփիւրկէ, balai, m.

Աւելի, *զիյատէ*, plus que; excédant; surplus; plus; trop.
Աւելորդ, *աշըրը*, *զիյատէ*, trop.
Աւետաբեր, *միւժտէճի*, bon nouvelliste, messager, m.
Աւետարան, *ինճիլի շէրիֆ*, évangile, m.
Աւետել, *միւժտէ վէրմէք*, donner des nouvelles; annoncer.
Աւետիս, *միւժտէ*, bonne nouvelle; annonciation, f.
Աւերակ, *վէրան*, ruine, f.
Աւերիչ, *յըգըճը*, destructeur, trice.
Ափ, *ավուճ*, paume ou creux de la main. — *գըյը*, quai, m.; rive, f.; rivage, m.
Ափշել, *շաշմագ*, s'étonner.
Ափսէ, *թէփսի*, plateau, m.
Ափսինթ, *փէլին*, absinthe, f.
Ափրիկէ, *Աֆրիքա*, Afrique, f.
Աք, *փաչա*, pied, m.
Աքաղաղ, *խօրօզ*, coq, m.
Աքսոր, *սիւրկիւն*, exil; bannissement, m.
Աքսորել, *սիւրկիւն էթմէք*, exiler; bannir; deporter.
Արօտ, *օթլագ*, prairie, f.

Բ

Բ. բէ. *իքինճի հարֆ*, (2). pé, deuxième lettre arménienne, (2).
Բաբելացի, *Պաղտատլը*, Babylonien,
Բաբէ, *այ*, *պա*, eh! hé!
Բագ, *բէլէփճէ*, muselière, f.
Բագին, *փութ*, idole, f.
Բագրատունի, *Բագրատունի*, Bacradite,
Բադ, *էօրտէկ*, canard, m.
Բազէ, *շահին*, faucon, m.
Բազմածին, *չօք տօղուրան*, féconde; fertile, f.
Բազմաթիւ, *չօք*, nombreux, euse; en grand nombre.
Բազմակին, *քարըսը չօք*, *քէսիր իւլզէվճաթ*, polygame, m.
Բազմայր, *ֆահիշէ*, coureuse, f.
Բազմանալ, *չօղալմագ*, se multiplier.
Բազմիլ, *օթուրմագ*, s'asseoir.
Բազմոտանի, *չօք այագլը*, qui est garni de plusieurs pieds.
Բազմոց, *սէտիր*, canapé, m.
Բազմութիւն, *չօգլուք*, multitude, f.
Բազուկ, *գօլ*, bras, m.
Բազում, *իֆրաթ*, *չօք*, plusieurs.
Բաժակ, *գատէհ*, verre, m.
Բաժին, *հիսսէ*, part, f.
Բաժանել, *թէվզի էթմէք*, partager.
Բաժանիլ, *այրըլմագ*, *տաղըլմագ*, se séparer.
Բալ, *ֆիշնէ*, merise, f.
Բալենի, *ֆիշնէ աղաճը*, merisier, m.
Բակ, *ավլու*, *կիւնէշին էթրաֆը*, cercle; cours; autour du soleil.
Բակլայ, *պագլա*, fève, f.
Բահ, *պէլ*, pioche, f.
Բաղադրել, *թէրքիպ էթմէք*, composer.
Բաղադրութիւն, *թէրքիպ*, composition, f.
Բաղարջ, *համուրսուզ*, azyme.
Բաղդ, *պախթ*, chance, fortune, f.
Բաղդատել, *բու պէ բու էթմէք*, comparer.
Բաղձածին, *խայալի*, idéal, alc.
Բաղձանք, *արզու*, désir, m.
Բաճկոն, *եէլէք*, gilet, m.
Բամբասանք, *ֆասլ*, médisance, f.
Բամբասել, *ֆասլ էթմէք*, médire.
Բամբիշ, *հանըմ*, mademoiselle, f.
Բամբիռ, *զիլ*, cliquette; castagnette, f.
Բայ, *ֆիիլ*, verbe.
Բայց, *ֆագաթ*, *լաքին*, mais.
Բան, *քէլամ*, parole, f.
Բանադատ, *մուֆաթթալ*, critiqueur, euse.
Բանադատութիւն, *մուֆաթալիէ*, critique, f.

Բանալ, *աչմագ*, ouvrir; rouvrir.
Բանալի, *անահթար*, clef, f.
Բանակ, *օրտու*, armée, f.
Բանակիլ, *օրտու գուրմագ, գոնմագ*, se camper.
Բանաստեղծ, *շաիր*, poète, m.
Բանեցնել, *իշլէթմէք*, faire travailler.
Բանիբուն, *վուքուֆ, հաքաշինաս*, sage; initié, tiée.
Բանջար, *փանճար*, betterave, f.
Բանսարկու, *մըֆսիտ*, intrigant, ante.
Բանտ, *հափիս*, prison, f.
Բաշ, *ադ մէ ատլան եէլէսի*, crinière. f.
Բառ, *լուղէթ*, mot, m.
Բառարան, **Բառգիրք**, *լուղէթ քիթաբը*, dictionnaire, m.
Բառնալ, *գալտըրմագ*, enlever.
Բարբարոս, *գաբա, Թիւրք*, barbare.
Բարակ, *ինճէ, նազիք*, mince.
Բարեխառն, *մուլայիմ*, tempéré, rée.
Բարեկամ, *տօսթ*, ami, amie.
Բարեկամութիւն, *տօսթլուգ*, amitié. f.
Բարեկենդան, *էթ քեսիմի*, carnavals, m.
Բարեկիրթ, *Թէրպիյէլի*, instruit, instruite.
Բարի, *էյի, աղիմ*, bon, bonne.
Բարիք, *էյլիք*, bienfait, m.
Բարկանալ, *հըրչլանմագ*, se mettre en colère.
Բարկացնել, *հըրչլանտըրմագ*, mettre en colère.
Բարձր, *իւքսէք*, haut, haute.
Բարձրահասակ, *պօյլու*, grand, ande; qui a une grande taille.
Բարձրանալ, *իւքսէլմէք*, s'élever.
Բարձրութիւն, *իւքսէքլիք*, hauteur; élévation, f.
Բաց, *աչըգ*, ouvert, erte.
Բացատրել, *Թէֆսիր էթմէք*, expliquer.
Բաւական, **Բաւէ**, *գաֆի*, suffisant, ante; il suffit; assez.

Բեկ, *գըրըգ, գըրընթը*, cassure, f.
Բեկոր, *փարչա փուրչա*, débris fragment, m.
Բեմ, *մէհրապըն էօնի, մահրէմ*, sanctuaire, m.
Բեռ, *եիւք*, charge, f.
Բեռնակիր, *համալ*, porteur, teuse.
Բերան, *աղըզ*, bouche, f.
Բերել, *կէթիրմէք*, apporter.
Բերրի, *պէրէքէթլի*, fertile.
Բերք, *մահսուլ*, produit, m.
Բեւեռ, *էքսէր*, clou, m.
Բզակ, *պըզգ*, bourdon, m.
Բզզալ, *վըզըլտամագ*, bourdonner.
Բզէզ, *պըրգ պըրգ պէօճէքի*, cerf-volant, m.
Բզքտել, *յըրթմագ, փարչալամագ*, déchirer, (mettre en morceaux).
Բժիժ, *համայլ, Թըլսըմ*, talisman, m.
Բժիշկ, *հէքիմ*, médecin, cine.
Բժշկել, *թէտավի էթմէք*, guérir.
Բիբ, *կէօզ պէպէկի*, pupille. f.
Բիժ, *չափագ*, chassie, m.
Բիծ, *լէքէ*, tache, f.
Բիզ, *մահմուզ*, éperon.
Բիրտ, *խուպատ*, bête; mal élevé; un homme bête.
Բիւր, *օն պին*, dix mille.
Բիւրեղ, *պիլլօր*, cristal, m.
Բլիթ, *լօգմա*, beignet, m.
Բլուր, *Թէփէ, պայըր*, colline, f.
Բնական, *թապի*, naturel, elle.
Բնակարան, *մէսքէն*, domicile, m.
Բնակիլ, *սաքին օլմագ*, habiter.
Բնակիչ, *էհալի, մութէմէքքին, յէրլի*, habitant, ante.
Բնակութիւն, *խանէ, մէսքէն*, habitation, f.
Բնաւ, *ասլա, հիչ պիր զէման*, jamais; point.
Բնաւորութիւն, *խույ, մէշրէպ*, caractère, m.; habitude; manière, f.
Բնիկ, *յէրլի*, indigène; natif, ive.
Բնութիւն, *թապիաթ, միզաճ*, nature, f.; tempérament, m.

Բնաւորք, *պիթիմ, տօղուշ*, tempérament, m.; nature; trempe, f.
Բոզ, *օրօսպու*, putain; trotteuse, f.
Բոլոր, *հէփ, պիւթիւն*, tout.
Բոլորակ, *չէմպէր*, cerceau, m.
Բոլորգիր, *Թպիէ եազըսը*, minuscule; (bas de casse).
Բոլորովին, *պիւսպիւթիւն*, entièrement.
Բոլորտիք, *էթրաֆը*, autour.
Բոկոտ, *եալըն այաք*, nu pieds.
Բողկ, *Թուրփ*, raifort; radis, m.
Բոյժ, *չարէ*, remède, m.
Բոյն, *եուվա*, nid, m.
Բոյս, *ֆիտան*, plante, f.
Բոր, *ույուզ, կիճի*, gale, f.
Բորակ, *կէօհէրչիլէ*, nitre, m.
Բորենի, *սըրթլան*, hyène, m.
Բորոտ, *ճիւտամ*, galeux, euse.
Բոց, *ալէֆ*, flamme, f.
Բու, *պայղուշ*, hibou, m.
Բութ, *պաշ բարմաղ*, pouce, m.
Բուժել, *շիֆա վէրմէք*, guérir.
Բուն, *ասըլ*, origine f.
Բունիկ, *եուվաճըգ*, petit nid, m.
Բուշտ կամ **Փուշտ**, *գապարճըգ*, petit bouton, m.
Բուսակ, *ֆիլիզ*, végétal, m.
Բուստ, *մէրճան*, corail, m.
Բուր, *պուհուր*, parfum, m.
Բուրդ, *եուն, եափաղը*, laine, f.
Բռնադատել, *զօռլամաք*, forcer.
Բռնաւոր, *զօրպա*, tyran,
Բռնել, *Թութմաք*, tenir; attraper.
Բռնի, *զօռուլայ*, forcément.
Բռնկիլ, *Թութուշմա*, s'enflammer.
Բրաբիոն, *զամպագ*, lis, m.
Բրդել, *տօղռամագ*, émietter.
Բրինձ, *փիրինճ*, riz, m.
Բրիչ, *գազմա*, pioche; bèche, f.
Բրուտ, *չէօմլէքճի*, potier, m.
Բօթ, *ֆէնահապէր*, triste nouvelle.

Գ

Գ. գիմ. *ուչինճի հարֆ*, (3). ki, troisième lettre arménienne, (3).
Գագաթ, *Թէփէ*, sommet, m.
Գադիզ *եղըն*, amas; tas, m.
Գազ, *քիթիրէ*, adragant, f.
Գազան, *եապանի հայվան, ճանավար* bête sauvage, f,
Գալ, *կէլմէք*, venir.
Գաղղիացի, *էսքի Ֆրանսըզ միլլէթի*, Gaulois, m.
Գահ, *Թահթ*, trône, m.
Գահավէժ, *ուչուրում*, précipice, m.
Գահերէց, *սատրը-մէճլիս, րէյիս*, président, ente.
Գաղափար, *քալըպ*, modèle,
Գաղթ, *Թէրկի տիյար*, éloignement.
Գաղթական, *նէվագըլ*, colonie, f. (réfugié).
Գաղթականութիւն, *պիր եէրէ նէվագըլ գօնմագ, նէվագըլիք*, colonisation, f.
Գաղթել, *պիր եէրէ նէվագըլ — Թէրքի տիյար օլմագ*, coloniser.
Գաղղիարէն, *ֆրանսըզճա*, en français.
Գաղջ, *ըլըգ*, tiède.
Գաղտնի, *սըր*, secret, crète.
Գաճ, *ալչը*, plâtre, m.
Գայթակղութիւն, *ֆէնա իպրէթ*, scandale m.
Գայլ, *գուրտ*, loup, louve.
Գան, *տայագ*, bastonnade, f.
Գանգատ, *շէքվա*, plainte, f
Գանգրել, *գըվըրմագ*, friser
Գանգուր, *գըվըրճըգ, քէաքիլ*, frisure, f.
Գանել, *տէօյմէք*, bâtonner.
Գանկ, *գաֆա*, crâne, m.
Գանձ, *հազնէ*, trésor, m.
Գանձել, *մալ եըղմագ*, amasser de l'argent; encoffrer.
Գառն, *գուզու*, agneau, m.
Գարեջուր, *պիրա*, orgeat; bière, f.
Գարի, *արփա*, orge, f.
Գարշ, *մուրտար*, impur, re.
Գարշահոտ, *ֆէնա գօգուլու*, puant, ante; fétide, f.
Գարշելի, *մէքրուհ*, saligaud, aude.
Գարշիլ, *իքրահ էթմէք*, abhorrer.
Գարուն, *իլք պահար*, printemps, m.

Գաւազան, տէյնէք, bâton, m.; canne, f.
Գաւաթ, գատէհ, verre, m.
Գաւառ, էյալէթ, province, f.
Գաւիթ, տէհլիզ, vestibule, m.
Գգուել, օխշամագ, caresser.
Գեհեն, ճէհէննէմ, enfer, m.
Գեղ, կիւզէլլիք, beauté, f.; charme, m. (քէօյ, campagne, f.)
Գեղագոյն, նէֆիս, ալէա, charmant, ante.
Գեղարդ, ճիրիդ, dard, m.; lance; javeline, f.
Գեղացի, քէօյլիւ, paysan, anne.
Գեղեցիկ, շիրին, joli, lie.
Գեղջուկ, ատամճաղազ, bon homme, m.
Գեղուկ, կիւզէլճէ, gentil, ille.
Գեղուն, աֆիֆթաղ, mignon, onne.
Գետ, տէրէ, չայ, rive; rivière, f.
Գետափ, չայ քընըրը, rivage, m.
Գետին, եէր, terre, f.; terrain, m.
Գետնաշարժ, զէրզէլէ, tremblement de terre, m.
Գերագոյն, հիւմայիւն, suprême; sublime.
Գերազանց, ալէա, excellent, ente; supérieur, eure; éminent, ente.
Գերան, տիրէկ, սըրըգ, poutre, f.
Գերապատիւ, միւքէրրէմ, très honorable.
Գերբնական, աճիպ, surnaturel, elle.
Գերդաստան, ֆամիլեա, famille, f.
Գերեզման, մէզար, tombeau, m.
Գերի, եէսիր, esclave.
Գերծել, թրաշ էթմէք, raser.
Գզել, թիֆթիքլէմէք. carder.
Գզիր, սազ, jonc, m.
Գէզ, լէքէ, tache; macule, f.
Գէթ, պարէ, au moins; encore.
Գէշ, ֆէնա, mauvais, aise.
Գէշ, լէշ, cadavre, m.
Գէր, սէմիզ, gras, sse.
Գթալ, մէրհամէթ էթմէք, avoir pitié.
Գթած, մէրհամէթլի, clément, te.

Գիծ, չիզգի, ligne; raie; trace, f.
Գին, պահա, prix, m.
Գինեմոլ, սէրհօշ, ivrogne, esse; pochard, arde.
Գինի, շարապ, vin. m.
Գինձ, քիշնիշ, coriandre, f.
Գիշակեր, լէշ եէյէն, carnivore.
Գիշեր, կէճէ, nuit, f.
Գիշերահաւուկ, կէճէ գուշու, chauve-souris, f.
Գիսակ, փէրչէմ, chevelure, f.
Գիսաւոր, կամ, Գիսաւոր աստղ, գույրուգլու եըլտըզ, փէրչէմլի, chevelu; comète, f.
Գիտել, պիլմէք, savoir.
Գիտուն, մալիւմաթլը, իլիմտար, savant, ante.
Գիր, եազը, lettre, f.
Գիրկ, գուճագ, sein, m.
Գիրք, քիթապ, livre, m.
Գիւղ, քէօյ, campagne, f.
Գիւղօրէք, քէօյլէր, campagnes.
Գիւտ, պուլուշ, invention, découverte, f.
Գլան, օգլաղը, cylindre, m.
Գլանիկ, սիկարա, cigare. m.; cigarette. f.
Գլել, եուվարլաթմագ, rouler.
Գլխագիր, պիւյիւք եազը, majuscule, f.
Գլխարկ, շափգա, chapeau, m.; casquette, f.
Գլուխ, պաշ, tête, f.
Գծել, չիզմէք, rayer; tracer.
Գմբէթ, գուպպէ, coupole, f.
Գնալ, կիթմէք, aller, marcher.
Գնդակ, թօփ, կիւլլէ, boule, f.
Գոգ, գուճագ, գօյուն, sein, m.
Գոգաւոր, չուգուր, creux, euse.
Գոգնոց, փէշթըմալ, tablier, m.
Գոլ, օլմագ, être.
Գոհ, խօշնուտ, content, ente.
Գոհար, ճէվահիր, pierre précieuse, f.
Գող, հըրսըզ, voleur, euse.
Գողնալ, չալմագ, voler.
Գոմ, ախըր, étable, f.
Գոմէշ, մանտա, buffle, m.

Գոյն, բէնք, couleur ; nuance, f.
Գոնէ, պարէ, հիչ տէյիլիսէ, au moins.
Գորշ, զինճապի, gris, ise.
Գոչել, պաղըրմաք, crier.
Գոռ, կիւռիւլթիւ, éclat, m.
Գոռոզ, դամաքրալը, մէնթէքէպէյլի, orgueilleux, euse
Գով, մէթհ, éloge. m.
Գովել, մէթհ էթմէք, louanger ; louer.
Գովեստ, վասֆ, louange, f.
Գորգ, հալը, tapis, m.
Գործ, իշ, ouvrage, m.
Գործակալ, քէթխուտա, agent ; commissionnaire. m.
Գործածել, գուլլանմաք, se servir.
Գործատուն, ֆապրիքա, հանէ, fabrique, f.
Գործաւոր, իշճի, ouvrier, ère.
Գործել, իշլէմէք, travailler.
Գործիք, ալէթ, outil, m.
Գործնական, ամէլի, pratique, f.
Գործողութիւն, հարէքէթ, իշ, action, f.
Գործօն, իշլիւզար, actif, ive.
Գորով, մուհապպէթ, tendresse, f.
Գորտ, գուրպաղը, grenouille, f.
Գոց, քափալը, fermé, mée.
Գուբ, քույու, սարնըճ, citerne, f. ; puits, m.
Գութ, մէրհամէթ, pitié. f.
Գուլպայ, չօրապ, chaussette. f. ; bas, m.
Գումար, ճէմ, addition ; somme, f.
Գունդ, պէօլիւկ, bataillon, m.
Գունտ, եուվարլաք, թօփ, globe, m. ; boule, f,
Գուռ, քավաթա, cuvette en bois, f.
Գուշակ, ֆալճը, պիլիճի, devineur, resse.
Գուշակել, փէշին սէօյլէմէք, deviner.
Գուշակութիւն, մինէճճիմլիք, ֆալճըլըգ, divination, f.
Գուռ, գուռնա, abreuvoir, m.
Գուսան, հանէնտէ, chanteur, teuse ; musicien, enne.

Գուցէ, պէլքի, peut-être
Գռեհ, սօքագ, rue, f.
Գտանիլ, Գտնուիլ, պուլունմաք, se trouver.
Գտնել, պուլմաք, trouver.
Գրաբառ, զիթապի, littéral, ale.
Գրագէտ, օգումուշ, lettré, trée.
Գրագիր, եազըճը, écrivain, secrétaire, teur, trice.
Գրաշար, միւրէթթիպ, compositeur, trice.
Գրավաճառ, քիթապճը, libraire.
Գրատուն, քիթապհանէ, bibliothèque, f.
Գրաւ, րէհին, gage, m.
Գրաւել, րէհին վէրմէք, gager.
Գրգիռ, ֆիթնէյէ, irritation ; provocation, f.
Գրգռել, գըզգըրթմաք, irriter ; provoquer.
Գրեթէ, անճագ, presque ; à peu près.
Գրել, եազմաք, écrire.
Գրիչ, գալէմ, plume, f.
Գրիւ, շինիկ, boisseau, m.
Գրկաչափ, գուլաճ, brasse, f.
Գրկել, գուճագլամաք, embrasser ; se jeter au cou.
Գրոհ, հիւճում, assaut, m.
Գրոհել, հիւճում էթմէք, donner l'assaut.
Գրուածք, Գրութիւն, եազը, քիթապ, écriture, f. ; écrit, m.
Գրպան, ճէպ, poche, f.
Գրքոյկ, քիթապճըք, livret, m. ; opuscule, f.
Գօզօն, գօզա, cocon, m.
Գօս, քիւթ, perclus, use.
Գօտի, գուշագ, ceinture, f.
Գօգօ, կօկօ ճէվիզի, coco, m.

Դ

Դ. դա. տէօրտիւնճի հարֆ, (4). ta, quatrième lettre arménienne, (4).
Դա, շու, օ, celui ; ce ; cette.
Դափնի, Դէֆնէ, laurier, m.
Դագաղ, թապութ, bière, f. ; cercueil, m. (pour un mort.)

Դադար, *ուսլու*, *ռահաթ*, *տուրկուն*, calme ; sage.
Դադարել, *մայնա էթմէք*, *մէն էթմէք*, cesser; arrèter.
Դադարում, *մայնա*, *տուրկունլուք*, cessation ; vacation, f.
Դաժան, *եավուզ*, cruel, lle.
Դալար, *եէշիլլիք*, verdure, f.
Դալուկ, *սարըլըք*, jaunisse, f.
Դակուր, *սաթըր*, hache, f.
Դահ, *պայաթ*, rassis.
Դահեկան, *ահճէ*, monnaie, f.
Դահիճ, *ճէլլատ*, bourreau, m.
Դահլիճ, *տէհլիզ*, cabinet, m.
Դամ, *տէմ*, ton, m.
Դամբան, *մէզար*, tombeau, m.
Դայեակ, *սիւտանա*, nourrice, f.
Դանակ, *պըչագ*, couteau, m.
Դանդաղ, *իւշէնկէն*, lent, ente.
Դաշն, *քավլ*, contrat; *գայտէ*, accord, m.
Դաշնակ, *խանչէր*, poignard ; yatagan, m.
Դաշնակաւոր, *ահէնկլի*, harmonieux, euse.
Դաշտ, *օվա*, champ, m.
Դաշտամուկ, *Թառլա սըչանը*, mulot nain, m.
Դառն, *աճը*, amer. ère.
Դառնալ, *տէօնմէք*, se retourner.
Դաս, *տէրս*, leçon, f.; *սըրա*, rang, m.
Դասակ, *պէօլիւկ*, division, f.
Դասատու, *հոճա*, professeur, m.
Դասարան, *տէրսհանէ*, lieu d'enseignement, m.
Դաստիարակ, *հոճա*, précepteur, m.
Դասել, *պէօլմէք*, *տիզմէք*, classer ; ranger.
Դատ, *տավա*, procès, m,
Դատախազ, *շիքեայէթճի*, accusateur, trice.
Դատապարտել, *հիւքմ էթմէք*, *ճէզասընը վէրմէք*, condamner.
Դատաստան, *շէրիհաթ*, jugement, m.
Դատարկ, *պօշ*, vide, 'm.
Դատաւոր, *գատը*, juge, m.
Դատել, *շէրիհաթ քէսմէք*, juger.

Դար, *տէվր*, (*իւզ սէնէ*) siècle, m.
Դարան, *տուզագ*, embuscade, f.
Դարբին, *չիլինկիր*, serrurier, m.
Դարձ, *տէօնիւշ*, retour, m.
Դարձեալ, *տէհա*, encore.
Դարձնել, *չէվիրմէք*, tourner.
Դարման, *տէրման*, remède, m.
Դարմանել, *չարէ պուլմագ*, remédier.
Դաւ, *հիլէ*, *տէք*, fourbe ; fourberie.
Դաւաճան, *միւֆսիտ*, *ֆէսատ*, conspirateur, m. ; factieux, euse.
Դաւաճանութիւն, *իթթիֆագ ֆէսատ իչին*, conspiration, f.
Դաւանիլ, *իգրար էթմէք*, se confesser ; avouer.
Դաւել, *տէք էթմէք*, fourber.
Դափիւն, **Դափըռտում**, **Դափիռ**, } *շամաթա*, *թըփըրդը*, tapage, m.
Դգալ, *գաշըք*, cuiller, f.
Դդում, *գապագ*, citrouille, f.
Դեղ, *իլաճ*, médicament,
Դեղավաճառ, *էզաճը*, pharmacien,
Դեղել, *զէհիրլէմէք*, empoisonner
Դեղին, *սարը*, jaune.
Դեղձ, *շէֆթալի*, pèche, f.
Դեղնագոյն, *սարը ճա*, *բէնկի սարը*, jaune ; jaunâtre.
Դեղնիլ, *սարարմագ*, jaunir.
Դեն, *տին*, foi, f.
Դեռ, *տահա*, encore.
Դեռակիրթ, *աճէմի*, novice.
Դեսպան, *էլչի*, ambassadeur, drice.
Դեսպանատուն, *սէֆարէթ*, ambassade. f.
Դերասան, *օյունճու*, *օյուն օյնայան*, acteur, trice,
Դերեւ, *նաֆիլէ*, inutile,
Դերձակ, *թէրզի*, tailleur, m.
Դերձան, *իփլիք*, fil, m.
Դեւ, *շէյթան*, démon; m.
Դէզ, *եըղըն*, amas; tas, m.
Դէմ, *գարշը*, *ինատէթ*, face ; opposition. f.
Դէմոռ, *հասըմ*, adversaire.

Դէմք, *իւզ*, *սուրաթ*, visage, m.; face; mine, f.
Դէպ, (*օնա*) *տօղրու*, envers.
Դէպք, *զուհուրաթ*, incident, m.
Դէտ, *կէօզճիւ*, *նազըր*, garde; surveillant, ante.
Դժբաղդ, *թալիհսիզ*, *պախթսըզ*, infortuné, née.
Դժգոհ, *հօշնուտսուզ*, mécontent; malcontent, ente.
Դժգոյն, *սօլկուն*, décoloré, rée.
Դժոխային, *ճէհէննէմլիէ*, infernal, nale.
Դժոխք, *ճէհէննէմ*, enfer, m.
Դժուար, *կիւճ*, *զօռ*, difficile.
Դժուարացնել, *կիւճլէթմէք*, rendre difficile.
Դժուարի, *կիւճ-պէ-լեա*, difficilement.
Դժուարիլ, *տարըլմաք*, *հաթըր քալմաք*, se fâcher, être peiné.
Դժուարութիւն, *կիւճլիւկ*, difficulté. f.
Դի, *լէշ*, cadavre, m.
Դիզել, *եըղմաք*, amasser.
Դիմադարձ, *իթահաթսըզ*, désobéissant, ante.
Դիմակ, *սուրէթ* կամ, *իւզ էօրթիւսիւ*, masque, m.
Դիմանալ, *տայանմաք*, résister.
Դիմել, *գօշմաք*, courir; *սըղընմաք*, recourir.
Դիպան, *րասթ-կէլէ*, à propos.
Դիպուած, *մուխաթարա*, hasard, m.
Դիտակ, *տիւրպիւն*, lorgnette, f.
Դիտանոց, *միւնէճճիմ հանէ*, observatoire, m.
Դիտել, *տիքգաթ էթմէք*, observer.
Դիրք, *կէօսթէրիշ*, position, f.
Դիւահար, *սարալը*, possédé, ée.
Դիւան, *ատլիէ*, divan, m. cour, f. *քիթապհանէ*, archive.
Դիւթ, *կէօզ պաղըճը*, *պիւյիւճիւ*, magicien, ienne.
Դիւթել, *պիւյիւլէմէք*, ensorceler.
Դիւր, *գօլայ*, facile, commode.
Դիւրաբեկ, *նարին*, *գօլայ գըրըլըր*, fragile.
Դիւրաթեք, *էյիլիր*, flexible.
Դիւրել, *գօլայլամաք*, faciliter.
Դիւրընթեռնլի, *գօլայ օգունուր*, bien lisible.
Դիւրիմաց, *գօլայ անլաշըլըր*, compréhensible; clair.
Դիւրին, *գօլայ*, facile.
Դիւրութիւն, *գօլայլըգ*, facilité, f.
Դիւցազն, *պէհլիվան*, *պէհատըր*, héros.
Դիք, *տէյօւս*, idole, f.
Դմակ, *գօյուն գույրուղու*, queue de mouton, f.
Դնել, *գօյմաք*, mettre.
Դողալ, *թիթրէմէք*, trembler.
Դու, *սէն*, *կէնտին*, tu; toi.
Դուռ, *գափու*, porte, f.
Դուրս, *տաշրա*, *տըշարը*, dehors.
Դուքս, *տուգա*, duc, m.
Դպիր, *մէտրէսէ շակիրտի*, *միւէզզին*, séminariste; chantre, m.
Դպրոց, *մէքթէպ*, collége, m.
Դռնապան, *գափուճու*, concierge; portier, ière.
Դստիկոն, *գաթ*, étage, m.
Դրախտ, *ճէննէթ*, paradis, m.
Դրամ, *աքճէ*, monnaie, f.
Դրանդի, *էշիկ*, seuil, m.
Դրանկ, *տիլէնճի*, mendiant, ante.
Դրացի, *գօմշու*, voisin, sine.
Դրգալ, *գաշըք*, cuiller, f.
Դրժել, *ըրզ պօզմաք*, violer.
Դրոշմ, *մէօհիւր*, cachet; m.
Դրութիւն, *տուրուշ*, pose, f.
Դրօշ, *սանճագ*, drapeau, m.
Դքսուհի, *տուգա-հանըմ*, duchesse, f.

Ե

Ե. իէ. *պէշինճի հարֆ*, (5). *էքինճի սատվթի*. yé, cinquième lettre, (5), deuxième voyelle arménienne.
Եբրայեցի *Եէհուտի*, Hébreux; Juif, juive ; Israélite.

Եգիպտացորեն, *մըսըր պուղտայը*, maïs, m.
Եգիպտոս, *Մըսըր*, Égypte, f.
Եզ, *էօք*, seul.
Եզակողմնութիւն, *մուխայէտէթլիք*, neutralité, f.
Եզակի, *միւֆրէտ*, singulier, lière.
Եզր, *քէնար*, *ուճ*, bord ; bout, m.
Եթ, } **Եթէ**, } *էյէր*, *շարթը* condition que.
Ել, *չըգըշ*, sortie, f.
Ելակ, *չիլէկ*, fraise, f.
Ելեկտրական, *էլէքդրիքիա*, électrique.
Ելանել, } **Ելնել**, } *չըգմագ*, monter ; sortir ; dériver.
Ելք, *չըգըշ*, sortie, f.
Եկ, *էճնէպի*, *եապանճը*, *տաշրալը*, étranger, ère.
Եկեղեցի, *քիլիսէ*, église, f.
Եհ, *էհ*, oh!
Եղ, *եաղ*, huile, f.
Եղանակ, *մագամ*, air; ton. *հավա*, temps, m.
Եղանիլ, *օլմագ*, être.
Եղբայր, *գարտաշ*, frère, m.
Եղբայրասպան, *գարտաշըն էօլտիւրէն*, fratricide.
Եղբօրորդի, *եէկէն*, neveu, m.; nièce, f.
Եղեռն, *միւֆսիտլիկ*, scéleratesse, f.
Եղեռնագործ, *միւֆսիտ*, scélerat, ate.
Եղերդ, *հինտիպա*, chicorée, f.
Եղեւին, *չամ աղաճը*, pin; sapin, m.
Եղէգ, *գամըշ*, endive, f.
Եղինջ, *ըսըրգան օթ*, ortie, f.
Եղծ, *գալպ*, faux, fausse.
Եղծանել, *պոզմագ*, défaire; dissoudre.
Եղկելի, *միւպէքքա*, déplorable, f.
Եղն, *տիշի կէյիկ*, biche, f.
Եղնիկ, *կէյիկ*, cerf, m.
Եղուկ, *եազըգ*, *հէյհաթ*, hélas!
Եղունգ, *թըրնագ*, ongle, m.
Եղջերաւոր, *պոյնուզլու*, cornu, nue; encorné, née.

Եղջերենի, *քէչի պոյնուզու*, caroubier, m.
Եղջիւր, *պոյնուզ*, corne, f.
Եղջիւր կամ **Աղջիւր** *պատագ*, *պաթլըգ*, marais; marécage, m.
Եմ, *իմ*, *ըմ*, *պէն իմ*, suis; je suis.
Են, *տըրլար*, sont.
Ենթ կամ **Ներքեւ**, *ալթ*, sous.
Ենթադրել, *գըյաս էթմէք*, supposer.
Ենթակայ, *թապի*, sujet, ette.
Ենթամնայ, *լուղէթ պէօլէճէք նշան*, division; marque pour diviser un mot, f. (-).
Եպարքոս, *սատրազամ*, vizir; vice-roi, m.
Եպերել, *այըպլամագ*, blâmer.
Եպիսկոպոս, *փիսքօփօս*, évêque, m.
Եռ, *իւչ*, trois.
Եռալ, *գայնամագ*, bouillir.
Եռակի, *իւչգաթլը*, triple; triplement.
Եռամեայ, *իւչ եըլլըգ*, triennal, ale.
Եռամիս, *իւչ այ մըտտէթլը*, trimestre, m.
Եռանդ, *անըն տէյիլ էվվէլկի կիւն*, avant-hier.
Եռանդն, *էֆքեար*, ardeur, f.; zèle, m.
Եռանկիւն, *իւչ քէօշէ*, triangle, m.
Եռացնել, *գայնաթմագ*, faire bouillir.
Եռակողմանի, *իւչ թարաֆլը*, *իւչ իւզլիւ*, à trois faces ou façades.
Եռքառ., *իւչ չէյրէք*, trois quart.
Ես, *պէն*, moi.
Ետ, *կէրի*, en arrière; arrière.
Ետեւ, *սօնրա*, *կէրի*, après; en arrière.
Երագ կամ **Արագ**, *թէզ*, *չապուգ*, rapide; vite; prompt, pte.
Երազ, *րույա*, songe; rêve, m.
Երազել, *րույա կէօրմէք*, rêver.
Երաժիշտ, *համէնտէ*, musicien, ienne.
Երախայ, *մաասում*, *եէնի տողմուշ չօճուգ*, enfant; nouveau né.

Երախտիք, *էյլիք*, bienfait; obligation.
Երակ, *տամար*, veine, f.
Երամ, *սիւրիւ*, troupe, f.
Երանելի, *մուտլու*, heureux, euse.
Երանի, կամ **Երանի թէ**, *մուտլու*, *ալլահ վէրսին*, plût à Dieu; fasse le ciel.
Երանիկ, *մուտլու*, bienheureux, se, f.
Երբ, *նէզաման*, quand.
Երբեմն, *պազը*, quelquefois.
Երբէք, *ասլա*, jamais.
Երբոր, *հաչան*, quand; lorsque.
Երգ, *Թիւրքիւ*, chanson, f.
Երգիչ, *հանէնտէ*, chanteur, euse.
Երգել, *Թիւրքիւ չըղըրմաք*, chanter.
Երդ կամ **Ցարդ**, *սաման*, paille, f.
Երդնուլ, *եէմին էթմէք*, jurer.
Երդումն, *եէմին*, serment, m.
Երեկոյ, *աքշամ*, soir, m.
Երեկոյթ, *աքշամլըք*, soirée, f.
Երես, *իւզ*, *սուրաթ*, face, f.; visage, m.
Երեսուն, *օթուզ*, trente.
Երեւան, *աշիքեար*, découvert, erte; au jour.
Երեւիլ, *կէօրիւնմէք*, paraître.
Երեւոյթ, *կէսթերիշ*, apparence.
Երեքնել, *իւչքաթլամաք*, tripler;
Երեքտասան, *օնիւչ*, treize.
Երէկ, *տիւն*, hier.
Երթ, *կիտիշ*, départ, m.
Երթալ, *կիթմէք*, aller; partir.
Երիզ, *շէրիտ*, bordure, f.
Երիկամ, *պէօպրէք*, rognon, m.
Երիտասարդ, *կէնճ*, jeune.
Երիտասարդութիւն, *կէնճլիք*, jeunesse, f.
Երկաթ, *տէմիր*, fer, m.
Երկաթուղի, *տէմիր եօլու*, chemin de fer.
Երկակենցաղ, *հէմ սուի հէմ Թիւրաքի*, amphibie.
Երկակողմ, *իքի Թարաֆլը*, ambiguë; à double face.
Երկայն, *ուզուն*, long, longue.
Երկայնամազ, *ուզուն Թիւյլիւ*, à long poil.
Երկայնատուտ, *ուզուն քույրուքլու*, à longue queue.
Երկայնութիւն, *ուզունլուգ*, longueur, f.
Երկատառ, *իքի հարֆլը*, à deux lettres.
Երկդիմի, *իքի յիւզլիւ*, ambiguë; à double face.
Երկին, **Երկինք**, *կէօք*, ciel; cieux, m.
Երկիր, *եէր*, *տիյար*, terre, f.
Երկիւղ, *զօրքու*, peur, f.
Երկմիտ, *շիւպհէլի էտիճի*, irrésolu, lue.
Երկնաւոր, *սէմավի*, céleste.
Երկնչիլ, *քորքմաք*, craindre.
Երկոտանի, *իքի այաքլը*, bipède.
Երկոտասան, *օն իքի*, douze.
Երկուշաբթի, *բազար էրթէսի*, lundi, m.
Երկուռաւոր, *իքի քամպուրլու*, à double bosse.
Երկչոտ, *զօրքակ*, peureux, euse; timide.
Երկրային, *տիւնեայէվի*, terrestre.
Երկրաշարժ, *զէլզէլէ*, tremblement de terre, m.
Երկրաչափ, *միւհէնտիս*, géomètre, m.
Երկրաչափութիւն, *միւհէնտիսլիք*, géométrie, f.
Երկրացի, *եէրլի*, natif, ive.
Երկրասէր, կամ **Աշխարհասէր**, *տիւնեայէվի*: mondain, aine.
Երկրաւոր, *տիւնեայէվի*, terrestre.
Երկրէք, *պիր քաչ*, quelques-uns, quelques-unes.
Երկրորդ, *իքինճի*, seconde; deuxième.
Երկրպագութիւն, *բիւքէնուշ*, prosternation, f.
Երշիկ, *սուճուգ*, saucisse, f.; saucisson, m.
Երուսաղէմ, *Գուտուսի շէրիֆ*, Jérusalem.
Երջանիկ, *մուտլու*, heureux, euse.

Երջանկութիւն, *տէվլէթ*, bonheur, m.
Երրորդ, *իւչիւնճի*, troisième.
Երփներփ, *րէնկ-րէնկ*, couleurs variées, f.
Եւ, *վէ*, et.
Եւեթ, *եալընըզ*, uniquement.
Եւս, *տախի*, aussi ; plus ; encore.
Եւրոպա, *Էվրօփա*, Europe, f.
Եւրոպացի, *Էվրօփալը*, Européen, enne.
Եփ, *գայնայըշ*, cuisson,
Եփարան, *մութֆագ*, cuisine, f.
Եփել, *փիշիրմէք*, cuire.
Եփէնէ, *քարթալ*, ossifrague, m.
Եփող, *աշճը*, cuisinier, ère.

Զ

Զ. զա. *ալթընճը հարֆ*, (6). za, sixième lettre arménienne, (6).
Զագիր, / **Զազրալի**, } *մուրտար*, *միւսիքլէթ* impur, re ; sale.
Զաթրին, *սաթէր*, *զաթրին*, *կիւվէյի օթու*, origan, m.
Զամբիկ, *գըսրագ*, jument, f,
Զամբիւղ, *զէմպիլ*, panier, m.
Զայգոյ, *եարըն սապահ*, à demain matin.
Զայրանալ, *գըզմագ*, *Թահրիգ օլմագ*, s'irriter ; s'indigner.
Զայրոյթ, *ղազէպ*, *հըրս*, courroux, m. ; indignation, f.
Զանազան, *Թիւրլիւ Թիւրլիւ*, divers, erse ; varié.
Զանազանութիւն, *ֆարգ*, différence ; variation, f.
Զանգակ, *զիլ. զընկըրտագ*, sonnette, f.
Զանկ, *չան*, cloche, f.
Զանց, *ինմալ*; outre-passe.
Զանցառութիւն, *իհմալճըլըգ*, négligence, f.
Զառիկ, *սըչան օթու*, arsenic, m.
Զատ, *այրը*, à part ; séparé, ée.
Զատել, *այըրմագ*, séparer.
Զատիկ, *Փասգալիա*, Pâques.
Զատվիլ, *այրըլմագ*, se séparer.
Զարգանալ, *պիւյիւմէք*, croître.
Զարդ, *տօնանմա*, *սիւս*, *տիւզկիւն*, décor ; ornement, m. ; parure, f.
Զարդարել, *տօնաթմագ*, orner ; décorer.
Զարթնուլ, *ույանմագ*, se réveiller.
Զարհուրանք, *գօրգու*, effroi, m. épouvante, f.
Զարմ, *ճինս*, *սօյ*, famille ; race, f.
Զարմանալ, *Թաաճիւպ էթմէք*, *շաշմագ*, s'étonner.
Զարմանալի, *աճայիպ*, étonnant, ante.
Զարմանք, *Թաաճիւպ*, admiration, f. ; étonnement, m.
Զարնել, *վուրմագ*, frapper.
Զարնուիլ, *պէրէլէնմէք*, se blesser ; *վուրուլմագ*, devenir amoureux, euse.
Զաւակ, *էվլատ*, enfant, m.
Զաֆրան, *զաֆրան*, safran, m.
Զբաղանք, *մէշղուլիէթ*, occupation, f.
Զբաղիլ, *մէշղուլօլմագ*, s'occuper.
Զբօսանք, *էյլէնճէ*, divertissement ; passe-temps, m.
Զգալ, *տույմագ*, sentir.
Զգածում, *ըհսաս*, *միւլայիմէթ*, sensibilité, f.
Զգայուն, *տույուճու*, sensible.
Զգաստ, *քեամիլ*, *իթիտալլը*, *այըք*, sage ; modéré, rée.
Զգացում, *տույկու*, *արուֆէթ*, sentiment, m.
Զգեստ, *էսվապ*, vêtement, m.
Զգուշութիւն, *սագընմա*, précaution, f.
Զեան, *զարար*, *զիյան*, dommage, m. ; perte, f.
Զեխ, *սէֆիհ*, débauché, m.
Զեռուն, *պէօճէք*, reptil, m.
Զերծ, *իթլագ*, exempt, empte.
Զերծել, *գուրթարմագ*, délivrer.
Զերծիլ, *գուրթուլմագ*, s'échapper.
Զեփիւռ, *պատի սապահ*, zéphir, m.
Զզուանք, *իգրահ*, dégoût, m.
Զէն, / **Զէնք**, } *սիլահ*, *փուսաթ*, arme, f.

Զէպր, զեբու, (զամփլան եշէյի), zèbre, m.
Զի, չունքի, car.
Զիարդ, նէ տէյի, comment?
Զիլ, զիլ, cymbale, f.
Զիկ, զէհ, bordure, f.
Զիղջ, փիւշմանլըգ, regret, m.
Զինարան, սիլահանէ, arsenal, m.
Զինաւոր, սիլահլը, armé.
Զինել, սիլահլամագ, armer.
Զինիլ, սիլահլանմագ, s'armer.
Զինուոր, ասկէր, militaire, m.
Զինչ, նէ, quoi?
Զիստ, պուտ, cuisse, f.; gigot, m.
Զլանալ, էսիրկէմէք, dénier; refuser.
Զղջալ, փիւշման օլմագ, se repentir.
Զմայլիլ, հէյրան օլմագ, être charmé.
Զմելի, չագը, canif, m.
Զմռսել, մէօհիւրլէմէք, cacheter.
Զմուսել, պէհալըլէմէք, embaumer.
Զմրուխտ, զիւմրիւթ, émeraude, f.
Զննել, տիքգաթ էթմէք, observer.
Զոհ, գուրպան, victime, f.; sacrifice, m.
Զոհել, գուրպան էթմէք, sacrifier.
Զոյգ, չիֆթ, paire, f.
Զով, սէրին, frais, fraîche.
Զուարթ, շագ, joyeux, euse.
Զուտ, խաս, pur, ure.
Զուր, նաֆիլէ, en vain.
Զուրկ, մահրում, privé, ée.
Զոքանչ, գայնանա, belle-mère, f.
Զչարիլ, չէքմէմէք, se piquer.
Զռալ, զըռլամագ, braire.
Զսպել, զապթ էթմէք, dompter.
Զտել, խալլ էթմէք, raffiner.
Զրաբան, փօշփօղլագ, blagueur, euse; charlatan.
Զրահ, զըրհ, cuirasse, f.
Զրկանք, գատըր, privation, f.
Զրկել, գատըր էթմէք, priver.
Զրոյց, սէօյլէյիշ, parole; narration, f.
Զօրագլուխ, միրալայ, commandant en chef, m.
Զօրանալ, գուվէթլէնմէք, se fortifier.
Զօրապետ, միր փաշա, général, m.
Զօրավար, սէրտար, commandant, m.
Զօրաւոր, **Զօրեղ**, գուվէթլի, puissant, ante.
Զօրութիւն, գուվէթ, puissance, f.
Զօրք, ասկէր, armée, f.; soldat, m.

Է

Է. Ê. եէտինճի հարֆ, (Է). իւչիւնճի սայթի. é, septième lettre, (Է), troisième voyelle arménienne. Եարատան, Être suprême. — Տըր, օտըր, est; il est.
Էակ, մահլիւքաթ, être.
Էական, զաթի, essentiel, elle.
Էակից, հէմզաթ, consubstantiel, elle.
Էապէս, զաթըքեաթ, essentiellement.
Էացուցիչ, Եարատան, Créateur, m.
Էգ, տիշի, femelle, f.
Էթէր, լօքման րուհու, éther, m.
Էլէքտրական, քէհրիպայի, électrique.
Էհ! էհ! eh!
Էմֆ, սուրկիւ քէօմիւրիւ, gâche, f.
Էշ, էշէկ, âne, esse.
Էութիւն, զաթ, վարլըգ, substance; nature, f.
Էջ, Սահֆէ, folio, m.; page, f.
Էսկիւռ, սանսար սըչանը, tamia-palmiste, m.
Էր, նէ իչուն, pourquoi?
Էրէ, եապանի հայվան, bête-brute.

Ը

Ը. ը. սէքիզինճի հարֆ, (Ը). տէօրտիւնճի սայթի. e. huitième lettre, (Ը), quatrième voyelle arménienne.
Ըղունգ, թըրնագ, ongle, m.
Ըմբան, պօղազ, gorge, f.
Ըմբիշ, փէհլիվան, lutteur, m.

Ըմբռնել, *սըգմէք գավրամագ*, saisir.
Ըմպանակ, *քատէհ*, verre, m.
Ըմպել, *իչմէք*, boire.
Ըմպելիք, *իչկի*, boisson, f.
Ընդ, *իլէ*, *պիլէ*, par; avec.
Ընդարձակ, *կէնիշ*, vaste; large.
Ընդարձակել, *կէնիշլէթմէք*, dilater; agrandir.
Ընդդէմ, *գարշը*, contre.
Ընդէր, *նէ իչուն*, pourquoi?
Ընդհանուր, *ումումէն*, général, ale.
Ընդհանրապէս, *ալէլէկլիյէ*, généralement.
Ընդհատ, *արա*, relâche,
Ընդհատել, *մայնա էթմէք*, *արասընը քէսմէք*, interrompre.
Ընդունակ, *գաապլը*, apte; susceptible.
Ընդունել, *գապուլ էթմէք*, recevoir; accepter.
Ընել, *էթմէք*, faire,
Ընթանալ, *եօրիւմէք*, marcher.
Ընթացք, *կիտիշ*, marche, f.
Ընթերցում, *օգումա*, lecture, f.
Ընթերցասէր, *իլմի էֆքեար*, studieux, euse.
Ընթրիք, *աքշամ թաամը*, souper m.
Ընծայ, *փէշկէշ*, offre, f.
Ընծայել, *սունմագ*, offrir.
Ընկեր, *րէֆիք*, camarade.
Ընկերութիւն, *շիրքէթ*, compagnie, f. (*օրթագլըք*).
Ընկեցիկ, *խօռ*, *ալչագ*, abject, ecte; vil, ile.
Ընկղմել, (*սույա*) *պատթըրմագ*, plonger.
Ընկոյզ, *ճէվիզ*, noix, f.
Ընձուղտ, *զիւրաֆէ*, girafe, f.
Ընտանեբար, *թէքլիֆսիզ*, *ֆամիլեանէ*, familièrement.
Ընտանեցնել, *ալըշթըրմագ*, apprivoiser.
Ընտանի, *ալըշըգ*, *թէքլիֆսիզ*, familier, ière.
Ընտանիք, *ֆամիլեայ*, famille, f.
Ընտիր, *սէչմէ*, *մուխթար*, choisi, ie; excellent, ente.
Ընտրել, *սէչմէք*, choisir.
Ընտրութիւն, *ինթիխապ*, choix.
Ըռաւգին կամ Ստամիք, *րէզինէ*, résine, f.
Ըռուպ, *փէքմէզ*, raisiné, m.
Ըստ, *կէօրէ*, selon.
Ըստորում, *նիճէ քի*, du moment que.

Թ

Թ. թó. *տօքուզընճը հարֆ*. (Թ). tho, neuvième lettre arménienne, (Թ).
Թագ, *թաճ*, couronne, f.
Թագաւոր, *փատիշահ*, roi; monarque, m.
Թագաւորական, *պէյլիկ*, royal, le.
Թագաւորել, *փատիշահլըք սիւրմէք*, régner.
Թագաւորութիւն, *փատիշահլըք*, règne, m.
Թագուհի, *քրալիճա*, *սուլթան*, reine, f.
Թագուն, *սագլը*, caché.
Թաթ, **Թաթիկ**, *էլ*, *փէնչէ*, main; patte, f.; poing, m.
Թաթախ, *ըսլագ*, trempé; mouillé; (*պուլաշըգ*, sale).
Թաթառ, *հօրթում*, trombe, f.
Թաթխել, (*էքմէյ*) *պաթըր ըսլագ ըսլաթմագ*, tremper.
Թաթպան, *էլտիվէն*, gant, m.
Թալել, *եաղմալամագ*, piller.
Թախանձ, *եալվար*, instance, f.
Թախանձել, *թաճիզ էթմէք*, insister.
Թակ, *թօգմագ*, battant, m.
Թակել, *թօգմագլամագ*, battre.
Թաղ, *սէմթ*, quartier, m.
Թաղել, *կէօմմէք*, enterrer.
Թաղում, *տէֆն*, *ճէնազէ*, enterrement, m.
Թամբ, *էյէր*, selle, f.; arçon, m.
Թամբել, *էյէրլէմէք*, seller; arçonner.
Թան, *այրանի*, purée, f.
Թանագ, *թէնէքէ*, fer-blanc, m.
Թանաք, *միւրէքքէպ*, encre, f.
Թանգարան, *նիմունէթհանէ*, musée, m.
Թանկ, *պահալը*, cher; coûteux.

Թանկագին, նատիտէ, ազիզ պահալը, précieux, euse.
Թանձր, գալըն, սէրթ, épais, sse; dure.
Թանձրամիտ, գալըն գաֆալը, bête; esprit borné.
Թանձրամորթ, տէրիսի գալըն, կամ սէրթ, à peau rugueuse.
Թանձրութիւն, սէրթլիք, գալընլըգ, dureté; épaisseur, f.
Թանչ, իսհալ, diarrhée, f.
Թաշկինակ, մէնտիլ, mouchoir, m.
Թառ, տիւնէք, juchoir, m.
Թաս, ֆինճան, թաս, tasse, f.
Թատրոն, թէաթրօ, théâtre, m.
Թարախ, իրին, pus, m.; matière corrompue, f.
Թարգման, թէրճիման, drogman; interprète,
Թարգմանիչ, թէրճիման, traducteur,
Թարգմանութիւն, թէրճիւմէ traduction, f.
Թարթել, կէօզ քըրփմագ, cligner les yeux.
Թարթիչ, քիրփիկ, cil, m. paupière, f.
Թարմ, թազէ, frais, fraîche.
Թարմուռ, մուստահաթ, բուլուճ, goître, m.
Թաց, նէմ, humide.
Թաւ, թիւյլիւ, poileux, euse.
Թաւալում, եուվարլանըշ, roulement, m.
Թաւալիլ, եուվարլանմագ, se rouler; se culbuter.
Թաւամազ, սըգճաթիւյլիւ, touffu de poils.
Թաւիշ, քատիֆէ, velours, m.
Թաւուկ, քատիֆէլի, թիւյլիւ, velouté, ée; laineux, euse.
Թաւուտ, օրմանճըգ, bosquet, m.
Թափանցել, իչինէ կէչմէք, pénétrer.
Թափանցիկ, շէֆֆաֆ, transparent, ente.
Թափառ, փէրուշան տօլաշան, errant, ante; rôdeur, euse.
Թափառական, տէտիրկին, փէրուշան, errant, ante.

Թափառիլ, փէրուշան կէզմէք, տօլաշմագ, rôder; errer.
Թափել, տէօքմէք, renverser; verser.
Թափթփած, շըլըքթը, débraillé, lée.
Թափթփիլ, տէօքիւլմէք, se débrailler.
Թափօր, զինէթ, solennité; (cérémonie), f.
Թաքչիլ, սագլանմագ, se cacher.
Թեթեւ, հաֆիֆ, léger, gère.
Թեթեւաշարժ, հաֆիֆ ճանլը, agile; vif, ve.
Թեթեւութիւն, հաֆիֆլիք, légèreté.
Թելադիր, միւշավիր, conseiller.
Թելօրին, հատտէ, filière, f.
Թեր, թարաֆ, partisan.
Թերահաւատ, քեաֆիր, տինսիզ, impie.
Թերակղզի, նիմճէզիրէ, presqu'île, f.
Թերատես, պէֆարըք, myope.
Թերեւս, պէլքի, peut-être.
Թերթ, թապագա, feuille, f.
Թերի, էքսիք, incomplet, ète.
Թեւ, գօլ, bras, m
Թեւարկել, սարըլմագ, s'embrasser.
Թեւաւոր, գանատլը, volatile.
Թեփ, քէփէք, son, m.
Թզենի, ինճիր աղաճը, figuier, m.
Թէ, կէ, քի, կէրէք, que; si.
Թէական, շարթլը, conditionnel, elle.
Թէլ, թէլ, fil, m.
Թէմ, նահիյէ, diocèse, m.
Թէյ, չայ, thé, m.
Թէութիւն, շարթ, condition, f.
Թէպէտ, ֆագաթ, quoique.
Թթենի, տութ աղաճը, mûrier, m.
Թթու, էքշի, aigre; acidule.
Թթված, էքշիմիշ, acidulé.
Թթվիլ, աճընմագ, էքշիլէնմէք; s'aigrir.
Թի, քիւրէք, pelle, f.
Թիակ, գայըգ քիւրէյի, rame, f.
Թիավար, քիւրէք չէքէն, rameur, euse.
Թիթեղ, թէնէքէ, fer-blanc, m.
Թիզ, գարըշ, empant, m.

Թիթեռն, *քէփէնէք, փէրվանէ; քէլէպէք*, papillon, m.
Թիկն, *արքա*, dos, m.
Թիկնաթոռ, *գոլլու սանտալյէ*, fauteuil, m
Թիկնապահ, *միւլազիմ, (իքինճի)*, sous-officier; aide-de-camp, m.
Թիկնաուռ, *ատէյէ կամ հինտ էօքիւզիւ*, zébu, m.
Թիկունք, *արգա*, dos, m.
Թիճ, *խաղիմ ճէքիրտէքի, - չէքիրտէյի*, pepin de raisin, m.
Թիռ, *ուչուրմա*, volant, m.
Թիրեակ, *թիրիաք*, thériaque, f.
Թիւ, *սայը, րաքամ*, nombre; numéro; chiffre, m.
Թիւնաթափ, *փանզէհիր*, contre-poison, m.
Թիւնաւոր, *զէհիրլի*, venéneux, euse.
Թլիփ, *քէնար, փէշ*, lisière, f.
Թլփատութիւն, *սիւննէթ*, circoncision, f.
Թխագոյն, *քօյու*, foncé, ée.
Թխել, *գուլուչգա օլմաք*, couver.
Թղթակից, *միւքեաթէպէճի*, correspondant, ante.
Թղթադրամ, *գայիմէ*, billet de banque, m.
Թղթատար, *թաթար*, courrier, m. *փօսթա*, poste, f.
Թղթավաճառ, *քեաղըտճը*, papetier,
Թմբուկ, *թիւմպէլէք, թէֆ*, timballe, f.
Թմրիլ, *ույուշմաք*, s'assoupir.
Թմրութիւն, *ույուշմա*, engourdissement, m.
Թնդալ, *կիւմպիւրտէմէք*, retentir.
Թշնամանութիւն, *շէթէմ*, insulte, f.
Թշնամանք, *շէթէմ, ազար*, grondement, m.; insulte, f.; outrage, m.;
Թշնամանել, *շէթէմ վէրմէք*, insulter.
Թշնամի, *տիւշման*, ennemi, ie.
Թշնամութիւն, *տիւշմանլըգ*, inimitié, f.
Թշուառ, *սէֆիլ*, malheureux, se.

Թոթով, *փէփէ, փէլթէք*, bègue; bégayeur, euse.
Թոթուել, *սիլքմէք*: secouer.
Թող, *ասըլը*, en suspens.
Թողալ, *թիթրէմէք*, trembler.
Թողութիւն, *աֆֆ*, pardon, m.
Թողուլ, *գոյ վէրմէք*, relâcher.
Թոյլ, *կէվշէկ*, faible.
Թոյն, *զէհիր*, poison, m.
Թոնծ, *չօլագ*, gaucher, ère.
Թոռ, *թօռուն*, petit-fils, fille.
Թոռոմած, *սօլմուշ*, flétri; terni; fané.
Թոռոմել, *սօլմաք*, se faner, se passer; se ternir.
Թոր, *սիւզմէ*, découlement, m.
Թորիչ, *սիւզկէճ*, passoire, f.
Թուաբան, *րաքամճը*, mathématicien, m.
Թուաբանութիւն, *իլմիրաքամ*, arithmétique; mathématique, f.
Թուական, *թարիխ*, date, f.
Թուել, *հիսապ էթմէք*, compter.
Թուզ, *ինճիր*, figue, f.
Թութ, *թութ*, mûre, f.
Թութակ, *փափաղան*, perroquet, m.
Թուիք, *զըյաս, զանն*, idée, f.; sentiment, m.
Թուլանալ, *կէվշէմէք*, s'amollir.
Թուլութիւն *կէվշէքլիք*, affaiblissement, m.
Թուխ, *էսմէր*, brun, ne; bazané, née.
Թուղթ, *քեաղըտ*, papier, m.
Թունաւոր, *զէհիրլի*, venimeux, euse.
Թունդ, *իխթիլալի հալ*, tracas, m.
Թունել, *զէհիրլէմէք*, empoisonner.
Թուշ, *կէրտան*, menton, m.
Թուրծ, *աղըզ*, gueule, f.
Թուր, *գըլըճ*, épée, f.
Թուրինջ, *թուրունճ*, orangeade, f.
Թուփ, *չալը չըրփը*, broussaille, f.
Թուք, *թիւքիւրիւք*, crachat, m.
Թուքել, *թիւքիւրմէք*, cracher.
Թոք, *ագ ճիյէր*, poumon, m.
Թոքացաւ, *ագ ճիյէր աղրըսը*, maladie des poumons, f.

Թոքախտ, կէօյիւսիլլէթի, maladie de poitrine; poumons.
Թռչիլ, ուչմագ, s'envoler.
Թռչտալ, ուչուշմագ, voleter.
Թռչուն, գուշ, oiseau, m.
Թռուկ կամ **Թռուցիկ**, ուչուրմա, cerf-volant, m.
Թրթռել, չըրփընմագ չապալանմագ, se trémousser; se débattre.
Թրել, եօղուրմագ, pétrir.
Թրիք, թէզէք, brousse, f.
Թրթէլ, թըրթըլ, torsade, f.
Թրջել, ըսլաթմագ, mouiller.
Թփոտ, չալըլըգ, broussailleux; touffus.
Թքանել, թիւքիւրմէք, cracher.
Թքանոց, թիւքիւրտան, crachoir, m.
Թօզ կամ **Փօշի**, թօզ, poussière, f.
Թօթվել, սիլքմէք, secouer.
Թօն, սէլ, torrent, m.
Թօօ, կէնիշ, պօլ, large.
Թօս, թօս, heurter de la corne.

Ժ

Ժ. ժէ. օնունճու հարֆ, (**10**). jé, dixième lettre arménienne, (**10**).
Ժաժ, խաթիփիփի, étoupe, f.
Ժահ, իրին, virus, m.
Ժահահոտ, ֆէնա գօգուլու, puant, ante.
Ժամ, սահաթ, heure, f.
Ժամագործ, սահաթճը, horloger, m.
Ժամադիր, պուլուշմա, rendez-vous, m.
Ժամանակ, վագթ, temps, m.
Ժամանակէտ, վատէ, échéance, f.
Ժամանել, եէթիշմէք, arriver.
Ժամացոյց, սահաթ, montre, f.
Ժայռ, քայա, roche, f.; roc, m.
Ժանգ, փաս, rouillure, f.
Ժանտ, միւսիւպէթ, վէպայի, pestilent, ente.
Ժանտախտ, եումուրճագ, վէպա, peste, f.
Ժապաւէն, շէրիտ, galon, m.
Ժառանգ, վարիս, héritier, ière.
Ժառանգաւոր, միրասիէտի, héritier, ière.
Ժառանգել, միրաս եէմէք, hériter.
Ժառանգութիւն, միրաս, héritage, m.
Ժառանգորդ, միրասխօր, héritier, ière.
Ժեռինձ, եապանիի ’վէ քայա քէտիսի, once, m.
Ժիպակ, ճիվա, mercure, m.
Ժիտարջ, պէյազ ’վէ եապան այը-սը, ours blanc, m.
Ժիր, աչըգ կէօզ, actif, ive.
Ժլատ, նէքէս, avare; (rapiat).
Ժողով, մէճլիս, ճիւմհուր, assemblée; réunion, f.
Ժողովել, թօփլամագ, assembler.
Ժողովիլ, ճէմ օլմագ, թօփլանմագ, se réunir; s'assembler.
Ժողովուրդ, ճէմահաթ, peuple, m.
Ժպիտ, սըրըթմա, sourire, m.
Ժպիրհ, էտէպսիզ, effronté, tée.
Ժպտիլ, սըրըթմագ, sourire.
Ժրաշարժ, չէվիք, actif, ive.
Ժրաջան, ղայրէթլի, laborieux, euse.
Ժրութիւն, չափուգլուգ, activité, f.
Ժօռատ կամ **Ակռապլիկ**, տիշսիզ, édenté, tée.

Ի

Ի. ին. օնպիրինճի հարֆ, (**20**). պէշինճի, սայլթի. ine, onzième lettre, (**20**), cinquième voyelle arménienne.
Իբր, կիպի, comme; tel, telle.
Իբրեւ, եանի (հաշան), comme.
Իգ կամ **Էգ**, տիշի, femelle, f.
Իգական, միւէննէս, féminin, nine.
Իգամոլ, կամ **Իգասէր**, զէմփարէ, passionné pour les femmes; libertin, m.
Ի զուր, նաֆիլէ, en vain.
Իժ, էնկէրէկ, vipère, f.
Իլ կամ **Իլիկ**, իլիկ, fuseau, m.
Իղձ, արզու, արզիւ, désir, m.

Իմ, պէնիմ, mien, mienne.
Իմանալ, անլամագ, comprendre.
Իմանալի, անլաշըլըր, compréhensible.
Իմաստ, Թէֆէքքիւր, sens, m.
Իմաստաբար, ալիմանէ, savamment.
Իմաստակ, պիլկիճ, sophiste, m.
Իմաստակութիւն, պիլկիճլիք, sophisme, m.
Իմաստասէր, ֆէյլօզօֆ, philosophe, m.
Իմաստասիրութիւն, իլմի հիքմէթ, philosophie, f.
Իմաստութիւն, ազըլլըգ, sagesse, f.
Իմաստուն, ալիմ, ֆէրասէթլի, savant, ante; intelligent, ente.
Իմաց, հապէր, part, f.
Իմացնել, վուգուֆ էթմէք, avertir; faire part; prévenir.
Իմն, միսալ, պիր շէյ, սանքի, espèce de; une espèce de.
Իններորդ, տօքուզունճու, neuvième.
Իննեւտասն, օնտօքուզ, dix-neuf.
Ինն, տօքուզ, neuf.
Իննսուն, տօքսան, quatre-vingt-dix; nonante.
Իյնալ, տիւշմէք, tomber.
Ինձ, փարս, léopard, m.
Ինձ, պանա, à moi.
Ինձմէն, քէնտիմտէն, de moi-même.
Ինչ, պիր շէյ, quelque chose; quoi? ; նէ,
Ինչպէս, նասըլ, comme; (comment).
Ինչք, մալ մէլալ, fortune, f.
Ինք, քէնտի, lui; lui-même, m.
Ինքզինք, քէնտի քէնտինի, de sa personne; de lui-même.
Ինքնագլուխ, քէնտի պաշընա, indépendant, ante.
Ինքնագիր, քէնտի էլ եազըսը, autographe, m.
Ինքնակալ, փատիշահ, monarque, m.
Ինքնակալութիւն, փատիշահլըգ, monarchie, f.
Ինքնահաճ, քէյֆինճէ, նազլը, fantasque.
Ինքնայօժար կամ Ինքնանուէր, իրատէթլիլէ, volontaire; de bonne volonté.
Ինքնասէր, քէնտինէ պէյէնէն, égoïste.
Ինքնին, քէնտինտէն, de lui-même; soi-même; personnellement.
Ինքնիշխան, քէնտի պաշընա, indépendant, ante.
Ինքնութիւն, շախսիյէթ, personnalité, f.
Իժ, եաճու, peste.
Իշակէս, գաթըր, mulet, m.
Իշխան, պէյզատէ, prince, m.
Իշխանութիւն, պէյլիք, principauté, f.
Իշխանուհի, պէյզատէ հանըմ, princesse, f.
Իշխել, հիւքմ էթմէք, imposer; soutenir.
Իշուկ, սըբա, bourriquet, m.
Իջանել կամ Իջնալ, էնմէք, descendre.
Իջեւան, հան գօնագ, hôtel, m.; auberge f.
Իսկ, սահի, réel, réelle.
Իսկի, ասլա, jamais.
Իսկոյն, անիտէ, tout à coup; immédiatement.
Իսպառ, պիթիւն պիթիւնէ, tout à fait.
Իսրայէլ, Եհուտա, Israël.
Իսրայէլացի, Եէհուտի, Israélite.
Իրազէտ, վուգուֆ, initié, ée.
Իրազիտութիւն, վուգուֆլուգ, initiation, f.
Իտալիա, Իթալիա, Italie, f.
Իր, օնուն, son, sien, sienne.
Իր, շէյ, chose, f.
Իրան, կէօվտէ, corps, m.
Իրապէս, հագըգէթէն, réellement.
Իրաւ, կէրչէք, տօղրու, vrai.
Իրաւաբան, նօմօս պիլէն, avocat; légiste, m.
Իրաւունք, հագգ, droit, m.
Իրօք, ֆիիլէն, réellement.

Իւ, նէ իլէ, avec quoi? en quoi?
Իւղ, եաղ, huile, graisse, f.
Իւր, քէնտիսինին, son; sien, sienne.
Իք, նէսնէ, espèce de; chose.

Լ

Լ. լիւն. օնիքինճի հարֆ, (30), li, douzième lettre arménienne, (30).
Լալ, աղլամագ, pleurer.
Լալկան, աղլայան, pleureur, euse,
Լալումն, աղլայըշ, lamentation, f.
Լաճ, օղլան, garçon, m.
Լամա, տէվէ միսալի գօյուն, lamas, m.
Լամբ կամ Կանթ, գուլփ, anse, f.
Լայն, կէնիշ, large.
Լայնել, կէնիշլէթմէք, élargir.
Լայնիլ, կէնիշլէնմէք, s'élargir.
Լայնութիւն, կէնիշլիք, largeur, f.
Լանջք, կէօյիւս, poitrine, f.
Լապտեր, ֆէնէր, lanterne, f.
Լաստ, սալ, radeau, m.
Լատին, լաթին, latin, tine.
Լար, սիճիմ, ficelle, f.
Լարել, գուրմագ, tendre; monter.
Լաւ, էյի, աղէկ, bon, bonne.
Լաւագոյն, տահա էյի, փէք աղէկ, meilleur, eure.
Լափել, / Լափլիզել, եալամագ, laper; dévorer.
Լեզու, տիլ, լիսան, langue, f.; langage, m.
Լեզուանի, տիլպազ, grand parleur; grande parleuse.
Լեղակ, չիվիտ, indigo, m.
Լեղի, աճը, amer, ère.
Լեռ, տաղ, montagne, f.
Լեռնական, տաղլը, montagnard, arde.
Լեռնային, տաղլըք, montagneux, euse.
Լերդ, գարա ճիյէր, foie, m.
Լերկ, Թիւյսիւզ, քէօսէ, imberbe.
Լերկափետուր, Թիւյիւ տէօքիւլմիւշ, եօնուլմուշ, déplumé.
Լեցունել, տօլտուրմագ, remplir
Լեփ, ուչուրում, précipice, m.
Լըման, Թէմամ, juste.
Լըմնցընել, պիթիրմէք, terminer; finir.
Լի, տօլու, plein, eine; rempli, ie.
Լիապէս, պօլճա, abondamment.
Լիզել, եալամագ, lécher.
Լիճ, կէօլ, lac, m.; lagune, f.
Լիմոն, լիմօն, citron, m.
Լինել, օլմագ, être; paraître.
Լինտ, տիշ էթի, լիսէյ, gencive, f.
Լիովին, Թէքմիլէն, complètement.
Լիտր, լիվրա, լիտրա, livre, f.
Լիրբ, էտէպսիզ, insolent, ente.
Լիցք, տօլմա, farce; remplissage.
Լլկել, խըյէնճէ վէրմէք, tourmenter.
Լծակ, Թէրազի տիրի, սըրըգ, մանէլա, քըզագ, levier, m.
Լծել, գօշմագ, atteler.
Լծորդ, պիթիշիք, conjoint, te; չիֆթ, paire, f.; pareil, lle.
Լկտի, արսըզ, impudent, ente.
Լկտութիւն, արսըզլըք, impudence.
Լնուլ, տօլտուրմագ, remplir.
Լոգնալ, եայքանմագ, prendre le bain; se baigner.
Լոկ, եալընըզ, սալթ, seul, seule.
Լոհորեայ, կիւնտէլիկ, journée, f.
Լողալ, եիւզմէք, nager.
Լողորդ, եիւզիւճի, տալկըճ, nageur, euse.
Լոյծ կամ Նօսր, սուլու, միլայիմ, liquide.
Լոյս, ըշըգ, lumière, f.
Լոր, / Լորամարգ, պըլտըրըճըն, caille, f.
Լու, փիրէ, puce, f.
Լուալ, եայքամագ, laver.
Լուացարան եայքայաճագ էէր, գուրնա, lavoir, m.
Լուացուիլ, եայքանմագ, se laver.
Լուծ, պօյընտուրըք, joug, m.
Լուծել, Թահլիյաթի չէյլէրի այըրմագ, décomposer; analyser.

Լուռ, *սիւքիւթ*, silencieux, euse.
Լուսամուտ, *Թէփէ ճամը*, vasistas; (œil-de-bœuf), m.
Լուսափայլ, *շաֆգ փիլեն փարլագ*, luisant, ante.
Լուսաւոր, *ըշըգլը*, lumineux, euse.
Լուսաւորիչ, *ըշըգ վէրիճի*, illuminateur, trice.
Լուսաւորութիւն, *գանտիլ տօնանմասը*, illumination, f.
Լուցկի կամ Վառիչ, *քիպրիթ*, *Թութրագ*; allumette, f.
Լուսեղէն, *նուրանի շաֆգլը*, lumineux, neuse.
Լուսին, *այ*, *մահթապ*, lune, f.
Լուսնոտ, *սարալը*, épileptique.
Լուր, *հապէր*, nouvelle, f.
Լօշոն, *խորասան*, ciment, m.
Լռել, *սուս օլմագ*, se taire.
Լռիկ, *սիւքիւթլի*, silencieux, euse.
Լռին, *սէսսիզճէ*, silencieusement.
Լռութիւն, *սիւքիւթիւթ*, silence, m.
Լսել, *իշիթմէք*, entendre; écouter.
Լսելիք, *գուլագ*, oreille, f.
Լրագիր, *ղազէթա*, journal, m.
Լրբութիւն, *էտէպսիզլիք* insolence.
Լրութիւն, *իթմամ*, accomplissement.
Լրտես, *չաշուտ*, espion; mouchard, arde.
Լրտեսութիւն, *չաշուտլուգ*, espionnage, m.
Լքանել, *ըքըլմագ*, *կէվշէմէք*, se décourager.
Լօդիկ, *գափուդ*, *եաղմուրլուգ*, manteau, m.; capote, f.
Լօռ, *պիզէլիա*, petit pois, m.

Խ

Խ. **խէ**. *օնտէօրտիւնճիւ հարֆ*, (**40**). khe, quatorzième lettre arménienne, (**40**).
Խաբ, *հիլէ*, fraude. f.
Խաբել, *ալտաթմագ*, tromper.
Խաբեբայ, *քալպազան*, trompeur, euse.
Խաբէութիւն, *քալպազանլըգ*, fourberie; tromperie, f.
Խաբուիլ, *ալտանմագ*, se tromper.
Խազ, *նոթա*, note, f.; *զէհ*, filet, m.
Խալկին կամ Կաթսայ, *գազան*, *Թէնճէրէ*, chaudière; marmite, f.
Խածան, *ըսըրըճը*, mordant, ante.
Խածանել, **Խածնել**, *ըսըրմագ*, mordre.
Խաղ, *օյուն*, *օյնայըշ*, jeu, m.
Խաղալ, *օյնամագ*, jouer.
Խայթել, *պիզ սօգմագ*, *ըսըրմագ*, *մահմուզլամագ*, piquer; aiguillonner.
Խայթոց, *պիզ*, aiguillon, m.
Խայտ, *ալաճա*, grivelé; taché.
Խանգարել, *պօզմագ*, *ալթիւստ էթմէք*, gâter; corrompre.
Խանձ, *եանըգ*, brûlure, f.
Խանձարուր, *գունտագ*, maillot; m.
Խանձել, *եագմագ*, *գավուրմագ*, brûler; rôtir.
Խանձիլ, *եանմագ*, *գավրուլմագ*, se brûler; se rôtir.
Խանութ, *տիւքքեան*, boutique, f.
Խաշած, *հաշլանմըշ*, *հաշլամա*, bouilli, m.; (bouillon, m.)
Խաշել, *հաշլամագ*, bouillir.
Խաչ, *հաչ*, *ըստավրօզ*, croix, f.
Խաչակիր, *հաչվէր*, *ճիհատ*, croisade.
Խաչել, *հաչա չըգարմագ*, crucifier.
Խառն, *գարըշըգ*, mélange, m.
Խառնակ, *գարըշըգ*, confus, use.
Խառնակիչ, *միւնաֆիգ*, intrigant, ante.
Խառնակութիւն, *գարըշըգլըգ*, confusion, f.
Խառնել, *գարըշտըրմագ*, mêler.
Խառնիխուռն, *գարմագարըշ*, pêle-mêle.
Խատուտ, **Խատուտագոյն**, **Խատուտիկ**, *չէշիտ կամ պէ նէնկլի բէնէկ*, moucheté.
Խարազան, *գամչը*, fouet, m.
Խարազանել, *գամչըլամագ*, fouetter.
Խարան, *եագը*, *տաղ*, cautère, m.
Խարանել, *տաղլամագ*, *եագմագ*, *պէրէլէմէք*, cautériser.

Խարդախ, ծիլլէպազ, fripon, ne; homme qui n'est pas honnête; tricheur, euse.
Խարիսխ, տէմիր, ancre, f.
Խարձ, սազլըգ, զամլըշլըգ, marécage, m.; endroit marécageux.
Խարտ, էյէնթի, limaille, f.
Խարտել, էյէլէմէք, limer.
Խարտեաշ, բուժրալ, blondin, ine.
Խարտոց, էյէ, lime, f.
Խաւ, հաւ, poil, m.; pluche, f.
Խաւար, գարանլըգ, obscurité, f.
Խաւարումն, այ կամ կիւնէշ թութուլմասը, éclipse, f.
Խափան, եասագ, էնկէլ, défense, f.; empêchement, m.
Խափանել, էնկէլ օլմագ, empêcher.
Խափանիլ, բէօզուլէնմէք, être dissous; arrêté.
Խել, կէմի գըչը, poupe, f.
Խելագար, / **Խելառ**, տէլիվանէ, écervelé, lée; fou, folle.
Խելք, աքըլ, ֆիքր, esprit, m.
Խեղդել, պօղմագ, étrangler.
Խեռ, հաշարի, polisson, ne.
Խեր, հայըր, bienfait, m.
Խեց կամ **Խեցի**, չաքըլ, coque; coquille, f.
Խեցգետին, ըստաքօզ, (սէրէթան,) écrevisse, f.; (cancer, m.).
Խեցեայ, սէրէթանի, պուլլու, գապուգլու, écailleux, euse.
Խեցեղէն, պասթէքի, պահրիէ, coquillage, m.
Խզել, յըրթմագ, déchirer; arracher.
Խէթ, քին, քէն, օք, haine, f.
Խէժ, զամք, gomme arabique, f.
Խէվ, տէլիվանէ, imbécile.
Խթան, մահմուզ, éperon, m.
Խիթել, պիզլէմէք, épingler.
Խիթող, հըշըր, frôlement, m.
Խիծ, փաչավրա, torchon, m.
Խիստ, սէրթ, dur, re; impassible.
Խիտ, սըք, épais, se.
Խիզախ, թաղան, gaillard, arde.
Խից, թափա, bouchon, m.
Խլել, գոփարմագ, arracher.
Խլինք, սիւմիւք, morve, f.
Խլութիւն, սաղըրլըք, surdité, f.
Խլուրդ, եէր սըչանը, քէօսթէպէք, taupe, f.
Խխտալ, պալղամ չըգարմագ, cracher.
Խխամաման, թիւքիւրուգ, crachoir, m.
Խխնջ, քիշնէշ, hennissement, m.
Խխնջալ, քիշնէմէք, hennir.
Խծիղ, էօրկիւ, գըվըրմա, ourlage, m.
Խծկել, թըգամագ, boucher.
Խծղել, էօրմէք, գըվըրմագ, ourler.
Խծուծ, իւսթիւփիւ, étoupe, f.
Խղճել, քիշնէմէք, hennir.
Խմբովին, սիւրիւ իլէ, en troupe; à l'ensemble.
Խմել, իչմէք, boire.
Խմոր, մայա, ferment, m.
Խնամ, գայըր, soin, m.
Խնամել, գայըրմագ, soigner.
Խնայողութիւն, խասարէ, économie, f.
Խնդալ, կիւլմէք, rire.
Խնդիր, Սուալ, մասալահաթ, question, f.
Խնդրող, արայըճը, chercheur, euse.
Խնդրել, արամագ, chercher.
Խնծահան, հարպի, tire-bourre, m.
Խնծիղ, հուրդա, chiffon, m.
Խնձոր, էլմա, pomme, f.
Խնճոյք, զիյաֆէթ, banquet; festin, m.; noce, f.
Խնկաման, պուհուրդան, encensoir, m.; cassolette, f.
Խնչել, սիւմքիւրմէք, moucher.
Խոզ, տօմուզ, cochon, truie.
Խոզակ, կամ **Գոզակ**, գօզա, գօզալագ, cocon, m.
Խոթել, սօգմագ, enfoncer.
Խոժոռ, Թէրս սուրաթ, mauvaise humeur.
Խոժոռադէմ, չիրքին, սուրաթլը, figure satanique, f.
Խոյր, Թէրս չիրքի, mauvaise humeur, f.
Խոկալ, դուշիւնմէք, méditer.

խոհ, *թաամ, եէմէք*, mets, m.
խոհանոց, *մութֆագ*, cuisine, f.
խոհարար, *աշճը*, cuisinier, ière.
խոխեր, *չիրքէֆ*, boue; ordure; immondice, f.
խոհեմ, *քէամիլ*, prudent, ente.
խոհեմութիւն, *քէամիլլիք*, *թէտպիր*, prudence, f.
խողովակ, *քիւնկ*, *պօրու*, tuyau.
խոյ, *գոչ*, bélier, m.
խոյզ, *արայըշ*, recherche; inquisition, f.
խոյլ, *շիշկի*, enflure, f.
խոյս, *սըվըշմէ*, *քաչամագ*, fuite, f.
խոյր, *պաշ պաղը*, bandeau, m.
խոնարհ, *ալչագ կէօնիւլլիւ*, *հալիմ*, humble; pas fier.
խոնարհիլ, *թէվէզու էթմէք*, se soumettre; s'humilier.
խոնաւ, *նէմ*, humide.
խոնաւութիւն, *նէմլիք*, humidité, f.
խոնճան, *ուչգուր*, coulisse, f.
խոշոր, *իրի*, gros, grosse.
խոչ կամ խոչընդոտ, *էնկէլ*, obstacle, m.
խոռոչ, *գօվուգ*, tronc, m.
խոստանալ, *սէօզ վէրմէք*, promettre.
խոստովանանք, *իգրար*, *իթիրաֆ*, confession, f.
խոստովանահայր, *միւթէրիֆ*, confesseur, m.
խոստովանիլ, *իգրար էթմէք*, *իթիրաֆ էթմէք*, se confesser.
խոստովանութիւն, *իթիրաֆ*, *իգրար*, confession, f.
խոստուկ, *սանճը*, douleur, f.
խոտ, *օթ*, herbe, f.
խոտոր, *էյրի պիւյրիւ*, tortueux, euse.
խոտորել, *սափըթմագ*, dérouter.
խոտորիլ, *շաշմագ*, se désorienter; se perdre.
խոր, *տէրին*, profond, onde.
խորագէտ, *արիֆ*, malin, inc.
խորամանկ, *ֆէնապազ*, rusé, ée.
խորամանկութիւն, *ֆէնապազլըգ*, tromperie; ruse, f.

խորանարդ, *քէապ*, cube, m.
խորասոյզ, *տալըճը*, plongeur, euse.
խորասուզել, *տալմագ*, plonger.
խորասուզիլ, *տէրինէ էնմէք*, plonger au fond.
խորգ, *չուլ*, *հարար*, sac en crin.
խորդալ, *հոռլամագ*, ronfler.
խորթ, *էօյէ*, illégitime; (beau, belle).
խորին, *տէրին*, profond, onde.
խորիսխ, *կիւմէճէ պալը*, rayon de miel, m.
խորհիլ, *տիւշիւնմէք*, réfléchir.
խորհրդարան, *տիվան*, chambre de conseil, f.
խորշիլ, *պէզմէք*, *կէրի չէքիլմէք*, se dégoûter.
խորշում, *հիճապ*, timidité, f.
խորոված, *քէպապ*, grillade, f.; (*գըզարթմա*, rôti, m.
խորովել, *գավուրմագ*, rôtir.
խորովիլ, *գավրուլմագ*, se rôtir.
խորութիւն, *տէրինլիք*, profondeur, f.
խորունկ, *տէրին*, profond, onde.
խորտակել, *փարչալամագ*, briser.
խորտիկ, *թաամ*, *մանճա*, mangeaille, f.
խոց, *եարա*, plaie; blessure, f.
խոցել, *եարալամագ*, blesser.
խոցուիլ, *եարալանմագ*, se blesser.
խուժան, *գալապալըգ*, foule, f.
խուլ, *սաղըր*, sourd, de.
խուխ, *պալղամ*, crachat, m.
խումբ, *ճիւմհիւր*, bande, f.
խունկ, *կիւննիւք*, encens, m.
խուռն, *իզտիհամ*, encombrement, m.
խուսել, *սըվըշմագ*, se sauver.
խուրձ, *տէմէթ*, bouquet, m.
խուփ, *գափագ*, soupape, f.
խպնիլ, *ութանմագ*, *հիճապ էթմէք*, rougir; s'intimider.
խպնոտ, *ութանկան*, timide.
խպնեցնել, *ութանտըրմագ*, *թէսիր թապ էթմէք*, influencer.

Խռանալ, *մաթուֆլանմաղ, պունաշմաք*, vieillir; être ou devenir décrépit.
Խռագած, *ճաւուր, մաթուֆ*, décrépit; extrêmement vieux, eille.
Խռիւ, *չալը*, broussailles, f.
Խռով, *տարկըն*, fâché, ée.
Խռովել, *տարըլմաք*, se fâcher.
Խռովիլ, *պօզուլմաք*, se troubler.
Խստոր, *սարըմսագ*, ail, m.
Խստասիրտ, *փէք իւրէքլի*; cœur dur.
Խստութիւն, *սէրթլիք*, dureté, f.
Խստամազ, *սըզ սաչլը*, chevelu, ue.
Խտիր, *ֆարգ*, distinction, f.
Խտղտալ, *գըճըգլանմաք*, se chatouiller.
Խրամ, *հէնտէք*, tranchée, f.
Խրատ, *էօյիւտ*, conseil, m.
Խրատել, *էօյիւթ վէրմէք*, conseiller.
Խրճիթ, *գուլիպէ*, baraque; cabane, f.
Խրոխտ, *զօրօզ, աճկէամլը*, orgueilleux, euse; impérieux, euse; présompteux, euse; grognard, arde; fanfaron, onne.
Խրոխտում, *աճկէամ*, fanfaronnade, f.
Խցահան, *թափա չքարաճագ պուրկու*, foret; tire-bouchon, m.
Խցան, *թափա*, bouchon, m.
Խցել, *թափալամաք*, boucher.
Խցիկ, *օտաճըգ*, cabinet, m.
Խօսակցիլ, *լաֆ էթմէք*, converser.
Խօսակցութիւն, *սէօհպէթ, լաֆ*, conversation, f.
Խօսել, *սէօյլէմէք*, parler.
Խօսք, *սէօզ*, parole, f.

Ծ

Ծ. ծա. *օնտէօրտիւնճիւ հարֆ*, (50), dza, quatorzième lettre arménienne, (50).
Ծագ, *ուճ*. bout, m.
Ծալել, *տիւրմէք, սարմաղ*, plier.
Ծալք, *տիւրիւմ, պիւքիւմ*, pli, m.
Ծախել, *սաթմաղ*, vendre.
Ծախք, *սաթըշ*, vente, f.
Ծախս, *հարճ, մասարուֆ*, dépense, f.
Ծախսել, *հարճամաք*, dépenser.
Ծածկաբար, *կիզլիճէ*, en secret.
Ծածկել, *էօրթմէք*, couvrir.
Ծածկողնի, *թօսպաղըմսի թիլքի*, tatou-poyou, m.
Ծածկոյթ, **Ծածկոց**, *էօրթիւ*, couverture, f.
Ծածուկ, *կիզլի*, caché; en secret.
Ծակ, *տէլիք*, trou, m.
Ծակել, *տէլմէք*, trouer.
Ծակոտ, *տէլիքլի*, troué,
Ծակոտիք, *քիւչիւք տէլիքլէր*, petits trous, m.
Ծաղիկ, *չիչէք*, fleur, f.
Ծաղկազարդ, *չիչէք իլէ տօնանմըշ*, orné de fleurs.
Ծաղկիլ, *չիչէկլէնմէք*, se fleurir.
Ծաղկոց, *չիչէքլիք*, jardin des fleurs.
Ծաղր, *զէֆք, մասգարալըգ*, badinage, m.
Ծաղրաբանութիւն, *զէֆքլէնճէ*, moquerie, f.
Ծաղրել, *զէֆքլէնմէք*, se moquer.
Ծամ, *զիւլիւֆ*, chevelure, f.
Ծամակալ, *սաչ պաղը*, bandelette, f.
Ծամել, *չիյնէմէք*, mâcher.
Ծամելիք, *չէնյէ*, mâchoire, f.
Ծայր, *ուճ*, bout, m.; extrémité, f.
Ծայրագոյն, *ազէմ, սամամի, հիւմայիւն*, suprême.
Ծայրատել, *քէսիպ սարգաթլամաք*, mutiler.
Ծայրատութիւն, *քէսիկ սարգաթլըղը*, mutilation, f.
Ծանակ, *րէզիլ, զէվզէք*, ridicule; risible.
Ծանր, *աղըր*, pesant, te; grave.
Ծանրաբարոյ, *աղըր պաշլը*, grave; sérieux, euse.
Ծանրագին, *պահալը, նատիտէ*, coûteux, euse, précieux, euse.

Ծանրականջ, գուլաղը աղըր, dur d'oreille.
Ծանրակաց, աղըր-պաշ, posé, e.
Ծանրանալ, աղըրլաշմաք, s'appesantir.
Ծանրաշարժ, աճըրճէմ, աղըր, թէմպէլ, fainéant, ante ; lent, te.
Ծանրաչափ, վէզնի հէվա, կամ հէվա վէզնէսի, baromètre, m.
Ծանրացընել, աղըրլաթմաք, aggraver.
Ծանրաքայլ, եավաշ եռիւյէն, lent, ente (en marche).
Ծանրութիւն, աղըրլըք, pesanteur, f.
Ծանօթ, պիլտիք, connaissance, f.
Ծանօթանալ, թանըշմաք կամ թանըլմաք, connaître, ou se faire connaître.
Ծանօթութիւն, թանըշըշ, connaissance, f. (connaissement, m.)
Ծառ, աղաճ, arbre, m.
Ծառայ, հըզմէթքեար, domestique, m.
Ծառայել, հըզմէթ էթմէք, servir.
Ծառայութիւն, գուլլուք, servitude, f.
Ծառայեցնել, հըզմէթ էթտիրմէք, se faire servir.
Ծարաւ, սուսուզլուզ, soif, f.
Ծարաւի, սուսուզ, altéré, ée.
Ծարաւիլ, սուսամաք, s'altérer ; avoir soif.
Ծարիր, գուրշուն քէֆի, antimoine ; régule, m.
Ծաւալել, եայմաք, étaler ; (étendre ; dilater).
Ծաւալում, եայըլըշ, étalage, (dilatation), f.
Ծափ, էլ չըրփմասը, battement de mains.
Ծափահարել, էլ չըրփմաք, applaudir.
Ծափահարութիւն, էլ չըրփընըշըը, applaudissement, m.
Ծափել, էլ չըրփմաք, applaudir.
Ծեծել, տէօյմէք, battre.
Ծեր, իհթիյար, vieux, vieille.
Ծերակոյտ, ահկեամի աալիյէ, sénat, m.
Ծերանալ, իհթիարլանմաք, vieillir.
Ծերութիւն, իհթիյարլըգ, vieillesse, f.
Ծերունի, իհթիյար, vieillard, m.
Ծերպ, գովուգ, cavité, f.
Ծեփ, սըվա, enduit, m.
Ծեփել, սըվալամաք, enduir.
Ծէս, աատէթ, ային, rit, rite, m.
Ծըվիկ կամ **Ճուիկ**, զէվզէք, pédant ; fat, m.
Ծիածան, էլէյմի-սէմա, arc-en-ciel, m.
Ծիլ, քօնչէ, bourgeon, m.
Ծիծ, մէմէ, mamelle, f. ; téton, m.
Ծիծաղ, մայխըթալ, զէֆք, ricanement, m.
Ծիծաղելի, թօհաֆ, ridicule.
Ծիծաղիլ, կիւլիւշմէք, ricaner.
Ծիծեռնակ, զըրլանղըճ, hirondelle, f.
Ծին, տօղուշ, naissance, f.
Ծիտ, սէրչէ, moineau, m.
Ծիր, չէմբէ, չէմպէր, cercle ; cerceau, m.
Ծիրան, զէրտալի, abricot, m.
Ծիրանենի, զէրտալի աղաճը, abricotier, m.
Ծիրանի, ալ, couleur rose, f.
Ծիրտ կամ **Ծիւ**, տըշ, chiasse ; crotte ; chiure, f.
Ծլել, քօնչէլէմէք, bourgeonner.
Ծխափող, թիւթիւն չըպուղու, pipe, f.
Ծխել, թիւթիւն չէքմէք, fumer.
Ծխերդ, թիւթիւն, tabac, m.
Ծծել, էմմէք, sucer.
Ծծումբ, քիւքիւրթ, soufre, m.
Ծնանել կամ **Ծնել**, տողուրմաք, accoucher.
Ծնեբեկ, զուշ գօնմազ, asperge, f.
Ծնիլ, տօղմաք, naître.
Ծնողք, անա պապա, père, mère ; parents.
Ծնունդ, տօղուշ, naissance, f.
Ծնօտ, չէնէ, mâchoire, f.
Ծոմ, օրուճ, jeûne.
Ծոմել, օրուճ թութմաք, jeûner.

Ծոյլ, թէմպէլ, paresseux, euse.
Ծոպ, զինճէֆ, broderie, f.
Ծով, տէնիզ, պահր, mer, f.
Ծովագգիր, տէնիզ սազը, jonc-marin, m.
Ծովային, պահրիէ, տէնիզէ տայըր, maritime.
Ծովեզր, տէնիզ քէնարը, քըյը, bord de la mer; côte.
Ծոր, ֆռէնկ իւզիւմիւ, groseille, f.
Ծորակ, մուսլուք, robinet, m.
Ծործոր, տէրէ, vallon, m.
Ծոց, գօյն, sein, m.; ճէպ, poche, f.; քէօրֆէզ, golfe, m.
Ծուպս, թիֆթիկ, charpie, f.
Ծուք, սաքըզ, mastic de Chios.
Ծուլութիւն, թէմպէլլիք, paresse; fainéantise, f.
Ծունկ կամ **Ծունր**, տիզ, genou.
Ծուռ, էյրի, courbé, tors, tordu.
Ծպտեալ, թէպտիլ, incognito; déguisé, sée.
Ծպտել, թէպտիլ էթմէք, déguiser.
Ծպտիլ, թէպտիլ օլմաք, se déguiser.
Ծպտում, թէպտիլլիք, déguisement, m.
Ծռել, էյմէք, tordre; courber.
Ծռիլ, էյիլմէք, se courber.
Ծրար, չըքըն, պօհճա, paquet, m.; enveloppe, f.
Ծրարել, չըքընլամագ, պօհճալամագ, empaqueter; envelopper.
Ծրտել, տուլլամագ, սչմագ, fienter.
Ծփալ, չալքանմագ, flotter.
Ծփծփալ, փարլանմագ, briller.
Ծօ! պրէ! օղլան! oh là-bas! petit! petite!

Կ

Կ. կէ. օնպէշինճի հարֆ, (**60**), gué, quinzième lettre arménienne, (**60**).
Կագ, գավկա նիզա, querelle, f.
Կազ, էզզա րուհու, gaz, m.
Կազդուրել, գուվէթ վէրմէք, fortifier.
Կազմ, հազըր, քիթապ պաղը, prêt, prête; մուճէլլիտ, reliure, f.
Կազմարար, քիթապ պաղլայըճը, սահֆէթճի, relieur, euse.
Կազմել, քիթապ պաղլամագ, ճիլտլէմէք, relier.
Կաթ, սիւտ, lait, m.
Կաթել, տամլամագ, découler.
Կաթեցնել, տամլաթմագ, faire découler.
Կաթնեղբայր, սիւտ գարտաշը, frère de lait, m.
Կաթիլ, տամլա, goutte, f.
Կաթիկ, տամլաճըկ, petite goutte; gouttelette, f.
Կաթնատու, սիւտանայ, nourrice, f.
Կաթոգին, գըյատէ մուհապպէթ իլէ, tendrement.
Կաթողիկէ, քիլիսէի ազէմ, cathédrale, f.
Կաթողիկոս, Շէյխի ազէմ Էրմէնիան, le Patriarche suprême des Arméniens, m.
Կաթուած, էնմէ, apoplexie, f.
Կաթսայ կամ **Խալկին**, գազան, Թ.Նճէրէ, chaudière, marmite, f.
Կաժ, չիլէ, écheveau, m.
Կալ, վար օլմագ, օլմագ, տուրմագ, consister; être; rester.
Կալամար, տիվիթ, օկքա, encrier, m.
Կաղամախ, գավագ, peuplier, m.
Կաղամբ, լահանա, chou, m.
Կալուած, միւլք, propriété, f.
Կախ, ասկը, ասըլը, en suspens.
Կախաղան, **Կախան**, տար աղաճը, gibet, m.; potence, f.
Կախարդ, պիւյիւճիւ, sorcier, ière.
Կախարդութիւն, պիւյիւճիւլիւք, sorcellerie, f.
Կախել ասմագ, pendre.
Կախիլ, ասըլմագ, se pendre.
Կակազ, փէփէ, bégayeur, euse.
Կակազել, փէփէլէմէք, bégayer.
Կական, եայղարա, վէլվէլէ, criaillerie, f.
Կակաչ վայրի կամ **Հարսնուկ**, կելինճիկ չիչէյի, coquelicot; (ponceau), m.
Կակաջ կամ **Կակաչ**, լալէ, tulipe, f.

Կակուղ, եումուշագ, mou, molle.
Կահ, էշիա, meuble, m.
Կաղ, Թօփալ, boiteux, euse
Կաղանդ, եըլ-պաշը, jour de l'an.
Կաղին, ֆընտըգ, noisette, f.
Կաղնաճիփ, ֆընտըգ՝ ճէվիզ գըրաճագ ալէթ, casse-noisette, m.
Կաղնի, ֆընտըգ աղաճը, noisetier ; chêne, m.
Կաճ, քէչէ, feutre, m.; ouate de laine, f.
Կաճառ, մէճլիս, assemblée, f.
Կամ, եահօտ, ou ; ou bien.
Կամածին, էսէր, caprice, m.
Կամակար, քէնտի քէյֆինէ, volontaire.
Կամակից, հէմտուչ, complice.
Կամակոր, ինատճը, entêté.
Կամակորութիւն, ինատլըգ, ինատ, ինատճըլըգ, entêtement, m.
Կամայ, րազըթէն, bon gré; volontairement.
Կամառ, տէօնէտիւք, էսէրլի, capricieux, euse.
Կամար, քէմէր, arcade, f.
Կամաց, եավաշ, doucement.
Կամաւ, մախսուս, exprès.
Կամեցողութիւն, րազըթ, volonté, f.
Կամիլ, իսթէմէք, vouloir.
Կամովին, իրատէթ իլէ, volontairement.
Կամք, իրատէթ, միւրատ, volonté, f.
Կայան, գօնագ, մէնզիլ, մէքս, station, f.
Կայթ, քիւֆէ, սէփէթ, panier, m.
Կայծ, գըվըլճըմ, étincelle, f.
Կայծակ, եըլտըրըմ, tonnerre, m.
Կայծականացայտ, գըվըլճըմ սաչըրատան, étincelant, ante.
Կայծքար, Կայծի, } չախմագ Թաշը, silex, m.
Կայմ, տիրէկ, սէրէն, mât. m.
Կայուն, գայիմ, գայիմ, durable ; solide.
Կայսերական, սուլԹանիէ, տէօվլէԹիէ, impérial, ale.
Կայսր, շահ, շահինշահ, գրալ, սուլԹան, իմփէրաԹօր, empereur, m.

Կայսերութիւն, տէօվլէԹ, empire, m.
Կայսերազն կամ Կայսերազուն, շահզատէ, գրալ զատէ, prince et princesse impériale.
Կայսրուհի, սուլԹան, գրալիչա, իմփէրաԹրիչա, impératrice, f.
Կայտառ, լաԹիֆ, gaillard, de.
Կանանոց, հարէմ, gynécée ; harem, m.
Կանացի, զէննանէ, զէննէվի, féminine, f.
Կանգառ կամ Կառ, էնկինար, artichaut, m.
Կանգնիլ, տուրմագ, stationner, rester debout.
Կանգուն, այագտա, debout.
Կանթ կամ Լամբ, գուլփ, anse, f.
Կանեփ, քէնտիր, chanvre, m.
Կանթեղ, գանտիլ, lampe, f.
Կանխագէտ, պիլիճի, devin, devineresse.
Կանխասել, էվվէլտէն սէօյլէմէք, prédire.
Կանխել, իլէրի կիԹմէք, avancer.
Կանխիկ, փէշին, comptant.
Կանոն, քանուն, statut; règle, f.
Կանոնաւոր, ԹէրԹիպլի, մունԹազամ, սըրալը, régulier, ière.
Կանուխ, էրքէն, bonne heure.
Կան[illegible]յա, եէշիլլիք, verdure[illegible]
Կանաչ, [illegible]լ, vert, te.
Կանչ, [illegible]րա, պաղըրըշ, cri, m.; v[illegible]x, f.
Կանչել, չաղըրմագ, appeler.
Կասառ, բիւշվէԹ, պուտրէԹ, épice, m.
Կաշի, մէշին, տէրի, cuir, m.; peau, f.
Կաչաղակ, սաքսաղան, pie, f.
Կապ, պաղ, իլմէ, nœud, m.
Կապայ, էսվապ, vêtement, m.
Կապած, պաղլը, lié.
Կապանիցել, պիրլէշմէք, selier.
Կապանք, պաղ, զէնճիր, փրանկա, chaîne, f.
Կապար, ղուրշուն, plomb, m.

Կապել, *պաղլամագ*, lier ; relier.
Կապերտ կամ **Կարպետ**, *քիլիմ*, *հալը*, tapis, m.
Կապիկ, *մայմուն*, singe, m. guenon, f.
Կապկասեռ, *մայմուն ճինսի*, espèce de singe ; famille de singe.
Կապոյտ, *մավի*, bleu, m.
Կապուտակ, *գըզըլ մօռ*, *քէպուտի մավը*, pensée, f.
Կառ կամ **Կանգառ**, *էնկինար*, artichaut, m.
Կառան, *հալաթ*, câble, m.
Կառավար, *արապաճը*, cocher, m.
Կառավարել, *հիւքմէն նիզամ վէրմէք*, *գուլլանմագ*, gouverner.
Կառավարութիւն, *տէօվլէթ*, *հիւքիւմաթ*, gouvernement, m.
Կաան, *Թիւյ* կամ *շէյթան արապաար*, roseau, m.
Կառճի, *քէչէ*, ouate de laine, f.
Կառոյց, *պինա*, édifice, m.
Կառչիլ, *իլիշմէք*, *եափըշմագ*, s'accrocher ; s'attacher.
Կառք, *արապա*, voiture, f.
Կասիա, *դարչին*, canelle, f.
Կասկած, *շիւփհէ*, soupçon, m.
Կասկածիլ *շիւպհէլէնմէք*, soupçonner.
Կասկածոտ, *էմնիյէթսիզ*, *շիւփհէլի*, méfiant, ante. ; défiant, te.
Կասկամ, *հուհու քուշու*, chat-huant. m., (chouette, f.).
Կատակ, *շագա*, *զէֆք*, plaisanterie, f.
Կատակել, *զէֆքլէնմէք*, se moquer ; railler ; plaisanter.
Կատաղի, *գուտուրմուշ*, furieux, euse ; enragé, ée.
Կատաղիլ, *գուտուրմագ*, devenir enragé.
Կատար, } *նիհայէթ*, *սօն*, *էնճամ*, fin. f.
Կատարած, }
Կատարեալ, *Թէմամ*, *Թէքմիլ*, parfait, te ; fini, ie ; (*քեամիլ*, raisonnable ; homme ; femme).
Կատարել, *պիթիրմէք*, finir.
Կատարելապէս, *Թէմամէն*, *Թէքմիլէն*, complétement ; parfaitement.
Կատարում, *Թէքմիլ*, *Թէմամ*, achevé, ée ; fini, ie ; final, le.
Կատու, *քէտի*, chat, chatte.
Կատուասեռ, *քէտի ճինսի*, de la race des chats.
Կար, *տիքիշ*, couture, f.
Կարագ, *Թէրէ եաղը*, beurre, m.
Կարաս, *քիւփ*, citerne, f. ; grand pot, m. ; cruche, f.
Կարասի, *էշեայ*, meuble, m.
Կարաւան, *քէրվան*, caravane, f.
Կարապ, *Թօյ*, cygne, m.
Կարգ, *սըրա*, *Թէրթիպ*, ordre, m.
Կարգադրել, *սըրաայինա գօմագ*, *նիզամընա գօմագ*, arranger.
Կարգադրութիւն, *նիզամ*, ordre, m. ; organisation, f.
Կարգաւ, *սըրա իլէ*, régulièrement.
Կարգաւոր, *սըրալը*, *Թէրթիպլի*, régulier, ière. (*փափազ*, prêtre).
Կարգել, *նասպ էթմէք*, nommer, désigner pour quelque emploi.
Կարդալ, *օգումագ*, lire.
Կարել, *տիքմէք*, coudre.
Կարելի, *գապիլի*, possible.
Կարեկից, *աճըյան*, *մէրհամէթլի*, compatissant, ante.
Կարենալ, *գատըր օլմագ*, pouvoir.
Կարեւոր, *քըյմէթլի*, *լազըմ*, *իքթիզալը*, important, te.
Կարթ, *օլթա*, ligne, f. ; hameçon, m.
Կարթել, *պալըգ Թութմագ*, pêcher à la ligne.
Կարի, *իֆրաթ*, *զիյատէսինճէ*, infiniment.
Կարիճ, *ագրէպ*, scorpion, m.
Կարիք, *քըյմէթ*, mérite, m.
Կարիք, *իքթիզա*, nécessité, f.
Կարծել, *զաննէթմէք*, présumer.
Կարծիք, *զըյաս*, *զանն*, opinion ; conjecture, f.
Կարծր *սէրթ*, dur, re ; rude.
Կարծրութիւն, *սէրթլիք*, dureté, f.
Կարկամ, *զըվրագ*, tordu,

Կարկամել, *գըվըրմագ*, tordre.
Կարկանդակ, *պէօրէկ, պօղաչա*, (tartine), tourte; galette, f.
Կարկատիչ, *էսքիճի*, raccommodeur, euse; (savetier, m).
Կարկեհան, *չէպչըրաղ (Թաշը)*, escarboucle, f.
Կարկել, *աղըզընը գափաթմագ*, brider quelqu'un; faire taire.
Կարկտուք, *էսվապ մէրամէթի*, raccommodage, m.
Կարկիլ, *աղզընը քէսմէք*, fermer la bouche; se taire.
Կարկին, *փէրկէլ*, compas, m.
Կարկինոս, *չաղանօզ, փավուրեայ*, écrevisse, f.
Կարկուտ, *տօլու*, grêle, f.
Կարճ, *քըսսա*, court, te.
Կարճամազ, *քըսսա սաչլը*, aux cheveux ras; à la mal content.
Կարճամիտ, *ազլը քըսսա*, esprit borné, m.
Կարճատես, *քըսսա կէօրէն, գասասըր իւլ-պասար*, myope.
Կարճատեսութիւն, *իրագ կէօրմէմէզլիք, գասասարէթ իւլ-պասար*, myopie, f.
Կարճել, *քըսալթմագ*, raccourcir.
Կարմիր, *ալ, գըրմըզը*, rouge, m.
Կարմրայտ, *ալ եանաք*, enluminé, née.
Կարմրիլ, *գըզարմագ*, rougir.
Կարող, *գատըրլը, գուտրէթլի*, capable; puissant, te.
Կարուրա, *չուքալը, հավրուզ*, pot de chambre, m.
Կարպետ կամ Կապերտ, *քիլիմ, հալը*, tapis, m.
Կարոսն, *մայտանօս*, persil, m.
Կարոս, *քէրէվիզ*, céleri, m.
Կարօտ, *իհթիհաճ*, gêné, ée; (désireux, euse).
Կարօտիլ, *հասրէթ չէքմէք*; être gêné; (désirer).
Կարօտութիւն, *հասրէթ*, envie, f.; désir, m.; nécessité (gêne,) f.
Կացին, *պալթա*, cognée, f.
Կաւ, *քիլ*, glaise, f.
Կաւագործ, (*չամուրճու*), *չէօմլէկճի*, potier.
Կաւիճ, *Թէպէշիր*, craie, f.; blanc, m.;
Կափու, *գափանճա*, ratière; souricière, f.
Կաքաւ, *հօրա*, danse, f.
Կաքաւիկ, *քէքլիք*, perdreau, m.
Կաքաւիչ, *օյնայան, քէօչէկ*, danseur, euse.
Կաքաւել, *հօրա Թէփմէք*, danser.
Կեալ, *եաշամագ, տուրմագ*, vivre.
Կեանք, *էօմիւր, զիհաթ, հայաթ*, vie, f.
Կեդրոն, *օրթա*, milieu, m.
Կեղ, *չըպան, եարա*, ulcère, m.
Կեղեւ, *գապուգ*, écorce, f.
Կեղծ, *Թագլիթ, տիւզմէ*, contrefaçon; imitation, f.; fictif, ive.
Կեղծաւոր, *միւրայի*, hypocrite; jésuite; tartufe.
Կեղծիք, *միւրայլիք*, dissimulation, f.
Կեղտ, *քիր*, souillure, f.
Կեղտոտ, *քիրլի, փիս*, sale.
Կիմ, *Թասմա*, jonc; osier, m.
Կենարարութիւն, *իլմ-էլ-հըֆզ իւլ զիհաթ, իլմի հայաթ*, hygiène, f.
Կենալ, *տուրմագ*, rester; stationner.
Կենդանագէտ, *էհլի-իլմի Թէպայի հէյվանաթ*, zoologiste, m.
Կենդանագիր, *Թասվիր*, portrait, m.
Կենդանակերպ, *պիւրճ*, signes du zodiaque, m.
Կենդանատու, *տիրիլտիճի, ճան' վէ հայաթ վէրիճի*, vivifiant, ante.
Կենդանատուն, *հէյվանաթ էվի, հէյվանհանէ*, ménagerie, f.
Կենդանի, *սաղ, տիրի, հայաթտա*, vivant, te.
Կենդանութիւն, *սաղլըգ, հալի զիհաթ*, santé; vigueur, f.
Կենցաղ, *էրքեան*, conduite, f.
Կեռաս, *քիրազ*, cerise, f.
Կեռասի, *քիրազ աղաճը*, cerisier, m.
Կեռիք, *չէնկէլ*, crochet, m.

Կեսուր, *գայըն անա*, belle-mère.
Կեսրայր, *գայըն աթա*, beau-père.
Կեր, *եէմ*, nourriture, f.
Կերակրել, *պէսլէմէք*, nourrir.
Կերակրիլ, *պէսլէնմէք*, *եէմէք իչմէք*, se nourrir.
Կերակուր, *թաամ*, repas, m.
Կերոն, *իրի պալմումը*, cierge, m.
Կերպ, *թարզ*, *հէյէթ*, forme, f.; air, m.
Կերպաս, *գումաշ*, étoffe, f.
Կերպարանք, *շէքիլ*, *թարզ*, *պիչիմ*, figure; forme, f.; genre, m.
Կեցընել, *տուրտուրմագ*, arrêter.
Կզակ, *չէնէ*, mâchoire, f.
Կզկտել, *պուրշմագ*, *ճանընը չըգարմագ*, ratatiner; entortiller.
Կզկտիլ, *տէյօշիւրլէնմէք*, *չէքիլմէք*, *պուրշունմագ*, se ratatiner.
Կզպաս, *եաշմագ*, voile, m.
Կէղ, *հիլլէ*, tricherie, f.
Կէս, *եարըմ*, *պուչուգ*, moitié, f.
Կէտ, *ատա պալըղը*, baleine, f.
Կէտ, *նօքթա*, point, m.
Կէտ, *վատէ*, *հուլուլ*, échéance, f.
Կթել, *սաղմագ*, traire.
Կթող, *պաղ պօզուճու*, vendangeur, euse.
Կթոց, *պաղ պօզումու*, vendange, f.
Կիզել, *եագմագ*, brûler.
Կիթառ, *քիթարա*, guitare, f.
Կիժ, *եարամազ*, *չարքըն*, *հօվարտա*, effronté, tée; mauvais sujet.
Կիժանալ, *արսըզլանմագ*, *չարքընլանմագ*, devenir effronté.
Կիծ, *կիճ*, *պիզ*, *նիշ*, dard; aiguillon, m.
Կիծուռ, *ըսըրըթը*, *ըսըրըգ նշանը*, morsure, f.
Կին, *գարը*, *տիշի էհլի*, femme, f.
Կինամոն, *դարչին*, canelle, f.
Կինճ, *հընզըր*, sanglier, laie.
Կինք, *այագ նշանը*, piste, f.
Կուլիկ, *գովա*, seau, m.
Կիսաձայն, *եարըմ սէս*, demi-ton; dièse; bémol, m.
Կիսայր կամ **Կիսարու**, *հինսագ*, *հունսագա*, *եարը-էրքէք եարը-գարը*, hermaphrodite.
Կիսամսեայ, *եարըմ այլըգ*, mi-mensuel.
Կիսատ, *եարըմպուչուգ*, inachevé, evée; demi-achevé.
Կիսարձան, *եարը հէյքէլտէնին միւճէսսէմ սուրէթի*, buste, m.
Կիսաւեր, **Կիսաւերակ**, } *եարը-եըգըգ*, demi-ruines.
Կիտրոն, *աղաճ գավունու*, cèdre; cédrat, m.
Կիր, *քիրէճ*, chaux, f
Կիրթ, *թալիմ*, exercice, m.
Կիրակի, *պազար կիւնի*, dimanche.
Կիրք, *մարագի նէֆսանիէ էֆքեար*, passion, f.
Կից, *պիթիշիք*, joint, m.
Կլանել կամ **Կլլել**, *եութմագ* avaler.
Կլիմա, *ըգլըմ*, *հէվա*, climat, m.
Կլոր, *եուվարլագ*, rond, ronde; cercle, m.
Կծել կամ **Կճել**, *հաֆիֆճէ ըսըրմագ*, *սօգմագ*, mordiller; piquer.
Կծիկ, *եումագ*, ploton, m.
Կծծի, *նէքէս*, rapia, m.
Կծկել, *սավուշմագ*, *քըչ իփինի չէքմէք*, filer; disparaître; décamper.
Կծու, *քէսքին*, piquant, ante.
Կծուութիւն, *քէսքինլիք*, aigreur, f.
Կկել, *տօքումագ*, tramer.
Կկոց, *մէքիք*, métier, m.
Կղզի, *ատա*, île, f.
Կզբել, *տիւյիւմլէմէք*, faire le nœud.
Կղմինտր, *քիրէմիտ*, tuile, f.
Կղմինտրաձեւ, *քադէմէլի*, *քադէմլի*, pose en gradins.
Կղպանք, *քիլիտ*, serrure, f.
Կղպել, *քիլիթլէմէք*, verrouiller; fermer à double tour.
Կճամայթ, *մէրմէր տէօշէմէ*, dallé en marbre.
Կճել կամ **Կծել**, *հաֆիֆճէ ըսըրմագ*, *սօգմագ*, mordiller: piquer.
Կճոյթ, *ուֆագ պարմագ*, le petit doigt; l'auriculaire.

Կմախք, *քէմիք*; squelette, m.
Կնաթող, *զարըլըլըը պօշայան*, divorceur, euse. [uard.]
Կնածու, *փէզէվէնկ*, cocu, cor-
Կնամարդի, *մուհաննէզ*, efféminé; (*ճէսարէթսիզ*, lâche).
Կնամոլ, **Կնամէր**, *զարըը սէվտալը*, passionné pour femme.
Կնդմենի, *քաքում*, zibeline, f.
Կնիք, *մէօհիւր*, cachet, m.
Կնճիթ, *հօրթում*, trompe, f.
Կնճիռ, *փիւրիւզ*, ouate de soie, f.
Կնտակ, *տազ*, *քէլ*, tête chauve.
Կնքահայր, *սաղտըճ*, parrain, m.
Կնքամայր, *սաղտըճ անա*, *վաֆթէյի րուհանիյէ*, marraine, f.
Կնքել, *մեօհիւրլէմէք*, cacheter.
Կշիռ, *թէրազի*, balance, f.
Կշռել, *թարթմագ*, peser.
Կշտամբանք, *թազիր*, *ազար*, reproche, m.; gronderie, f.
Կշտամբել, *թազիր էթմէք*, *ազարլամագ*, reprocher; gronder.
Կշտանալ, *տօյմագ*, se rassasier.
Կոթ, *սափ*, manche, m.
Կոթող, *տիքիլիթաշ*, obélisque, m.
Կոթուն, *գօչան*, trognon, m.
Կոլիպա, *գուլլուպէ*, chaume, m.
Կոխել, *չիյնէմէք*, fouler.
Կոծ, *աղլայըշ*, lamentation, f.
Կոծել, *ահ վահ էթմէք*, déplorer.
Կոծիծ, *պիւմպէշ*, porreau, m.
Կոկած կամ **Կոկիկ**, *փէրտահլը*, ciselé; poli.
Կոկել, *փէրտահլամագ*, polir.
Կոկոզ, *օթուրուշ*, *չէօմէլմէ*, accroupissement, m.
Կոկոզաբան, *զէվզէք*, blagueur, euse. [*մէք*, blaguer.]
Կոկոզաբանել, *պէպիւրլէն*-
Կոկոն, *գօնչէ*, bouton; (bourgeon), m. [gue, f.]
Կոկոզանք, *ճանթ-ճութ*, bla-
Կոկորդ, *հըրթլավուգ*, gosier, m.
Կոկորդիլոս, *նէհէնկ*, crocodile, m.
Կոհակ, *տալգա*, onde, f.
Կող, *գաբուրղա*, flanc, m.
Կողացաւ, *պէլ աղրըսը*, point de côté. [côté, m.; cote, f.]
Կողմ, *թարաֆ*, *ֆըրգա*, parti;
Կողմնասիրութիւն, *թարաֆտարլըք*, *թարաֆքէրլիք*, partialité, f.
Կողոպուտ, *շիքէար*, *ղանիմէթ*, *սօյգուն*, butin, m.; proie; dépouille, f. pillage, m.
Կողոպտել, *սօյմագ*, *եաղմալամագ*, piller; butiner; dépouiller.
Կողով, *սէփէթ*, corbillon, m.
Կոճ, *աշըք*, cheville, f.
Կոճակ, *տիւյմէ*, bouton, m.
Կոճատ, *թէք*, impair, re.
Կոճկել, *տիւյմէլէմէք*, boutonner.
Կոճղ, *քիւթիւկ*, tronc; billot, m.
Կոմս, *զօնթէ*, *միրզա*, *պէյ*, *ղրուֆ*, comte, m. [*շա*, comtesse, f.]
Կոմսուհի, *միրզա*, *հանըմ զօնթէ*-
Կոմսութիւն, *զօնթէլիք*, *ղրուֆլուք*, comté, m.
Կոյգ, *սալգըմ*, grappe, f.
Կոյս, *պիքիր*, vierge; pucelle, f.
Կոյտ, *էրղըն*, amas, m.
Կոյր, *քէօր*, *նապինա*, *կէօրմէզ*, aveugle.
Կոնդակ, *ֆէրման*, *պույրուլթու*, décret, m.; bulle, f.
Կոնոմ, *վէքիլհարճ*, économe; (gérant, ante). [te, f.]
Կոշկոռ, *նասըր*, cor, m.; croû-
Կոշտ, *թէրպիյէսիզ*, *պայաղը*, brut, te; brutal, ale.
Կոչ, *տավէթ*, *չաղըրմա*, appel, m.
Կոչել, *չաղըրմագ*, appeler.
Կոչնակ, *չանկ*, cloche, f.
Կոպ, *կէօզ գափաղը*, paupière, f.
Կոպիճ, *չագըլ թաշ*, caillou, m.
Կոտորած, *ղըրղըն*, massacre, m.
Կոտորել, *ղըրմագ*, *քէսմէք*, tuer; massacrer.
Կոս կամ **Գոս**, *քէլ*, teigne, f.
Կով, *ինէք*, vache, f.
Կոր, *էյրի*, courbe, f.
Կորահայեաց, *ինէպաքան*, celui qui à lo regarde faux; en dessous. [tion, f.]
Կորանք, *քիւչիւքլիւք*, humilia-

Կորզել, *ագթարմագ, գօփարմագ*, renverser; arracher.
Կորի, *օլուգ*, gouttière, f.
Կործանել, *ալթիւստ էթմէք*, *յըգըլմագ*, ruiner; renverser.
Կորկոտ, *պուլկուր*, couscous, m.
Կորովի, *գուվվէթլի*, *տինճ*, *գավի*, *շէտիթ*, vigoureux, euse.
Կորուստ, *թէլէֆ*, *գայպ*, *զիյան*, *զարար*, perte, f.
Կուզ, *գամպուր*, bosse, f.
Կուզ, *սամսար*, fouine, f.
Կուժ, *թէստի*, *պարտագ*, cruche, f.
Կուղբ, *գունտուզ*, castor, m.
Կուշտ, *տօյմուշ*, rassasié, siée.
Կուշտ, *պէօյր*, *տէօշ*, côté, m.
Կուպր, *զիֆթ*, bitume, m. (*եյէր սաքըզի*).
Կուռ կամ Կուր, *գուրնա*, auge, f.
Կուռք, *փութ*, idole, f.
Կուսակալ, *վալի*, gouverneur,
Կուսակից, *թարաֆտար*, partisan. [euse.]
Կուսան, *պիքիր*, religieux,]
Կուսանոց, *զըզ մանասթըրը*, couvent, m.
Կուսութիւն, *պիքիրլիք*, virginité, f.; pucelage, m.
Կուտ, *չէյիրտէք*, grain; noyau, m.
Կուտել, *եըղմագ*, entasser.
Կուրանալ, *ալիլլէնմէք*, *քէօր օլմագ*, *կէօրմէմէք*, (*տիւշիւնմէմէք*), s'aveugler.
Կուրծ, *փոչան*, trognon, m.
Կուրծք, *կէօյիւս*, poitrine, f.
Կուրութիւն, *ալիլլիք*, *քէօրլիւք*, aveuglément.
Կոփ, *թօքմաք*, taquoir, m.
Կոփոդալ, *չիչլէմէք*, élancement, m.
Կոփդել, *խուտմաք*, gagner au jeu; faire banco.
Կոփել, *թօքմաքլամագ*, taquer.
Կպուկ, *եափըշգան*, chardon.
Կպրածիւթ, *քաթրան*, brai, m.; (*նէֆթ խաղի*).
Կռան, *էօրս*, enclume, m.
Կռապաշտ, *փութփէրէսթ*, idolâtre.
Կռապաշտութիւն, *փութփէրէսթլիք*, idolâtrie, f.
Կռիւ, *գավկա*, querelle, f.
Կռնակ, *սըրթ*, *գաֆա*, dos, m.
Կռնծիլ, *պուրուշմագ*, se rider.
Կռուասէր, *գավկաճը*, chicaneur, euse.
Կռուփ, *յումրուգ*, coups de poing, m.
Կռուիլ, *տէօյիւշմէք*, se battre.
Կռփել, *յումրուքլամագ*, battre à coups de poing.
Կռփըվիլ, *յումրուքլան գավկալաշմագ*, se boxer.
Կսկիծ, *աճը*, *էլէմ*, *միւզէթտէք*, affliction, f.
Կսկծալ, *աճըմագ*, *թէէթթիւֆ էթմէք*, plaindre.
Կտակ, *վասիյէթ*, testament, m.
Կտաւ, *պէզ*, coutil, m.
Կտաւեղէն, *քէթէն պէզի*, *քէնտիր*, toile, f.
Կտուց, *իպիք*, bec, m.
Կտոր, *փարչա*, morceau, m.
Կտտել, *կակալամագ*, becqueter.
Կտրել, *քէսմէք*, *քըրփմագ*, couper.
Կտրիչ, *քըրփըճը*, *քէսիճի*, *քէսկի*, coupoir, m.
Կրագուբ, *քիրէճ գույուսու*, fosse à chaux, f.
Կրակ, *աթէշ*, feu, m.
Կրաջուր, *քիրէճ սույու*, chaux, f.
Կր[illegible]ճոյլ, *խորասան հարճը*, béton, m.
Կրել, *թաշըմագ*, porter.
Կրթանք, *թալիմ*, exercice, m.
Կրթարան, *թալիմհանէ*, gymnase, m.
Կրթել, *էօյրէթմէք*, instruire.
Կրթող, *մուալլիմ*, *նասպ*, instituteur, trice; (instructeur; *թալիմճի*, maître d'armes).
Կրթութիւն, *թաալիմ*, gymnastique; exercice, f.
Կրիայ, *թօսպաղա*, tortue,

Կրին, *կիւվէճ*, terrine; jatte, f.
Կրծել, *կէմիրմէք*, ronger.
Կրծող, *կէմիրէն*, rongeur.
Կրկէս, *աթիէ էնրի, աթ մէյտանը*, cirque, m.
Կրկին, *իքի քաթ. մուզաաֆ, քաթմէր*, double; *թէքրար*, encore. [էն, répétiteur, m.]
Կրկնաբան, *տէրս թէքրարլայ-*
Կրկնապատկել, *թէքրարլաթմաք*, redoubler.
Կրկնապատկութիւն, *թէքրարլէմէ*, redoublement, m.
Կրկնել, *թէքրարլամաք*, répéter.
Կրճատել, *քըսալթմաք*, raccourcir.
Կրկռալ, *թօքուշմաք*, toquer.
Կրճտել, *տիշ գըճըրտաթմաք*, grincer. [cement, m.]
Կրճտուք, *տիշ գըճրտամա*, grin-
Կրունկ, *էօքչէ*, talon. m.
Կրսեր, *քիւչիւք, սապի, սաղիր*, mineur, m.
Կրօնասէր, *սօֆու, ամէլի մանստա, տինտար*, dévot, ote; pieux, euse.
Կրօնաւոր, *ռահիպ, քէշիշ, փարսա*, religieux, euse.
Կրօնք, *մէզհէպ*, religion, f.
Կցել, *պիթիշտիրմէք*, joindre.
Կցկտուր, *փարչափուրչա*, par petits morceaux.
Կցորդ, *իլհաք, պիթիշիկ*, consorts; (des choses qui se touchent.)
Կցորդել, *պիթիշտիրմէք*, conjoindre.
Կցորդութիւն, *պիթիշտիրմէ*, conjonction, f. [seigle, m.]
Կօն կամ Հաճար, *չավտար*,
Կօշիկ, *չիզմէ*, botte, f.
Կօշկակար, *չիզմէճի*, bottier, m.

Հ

Հ. hô. *օնալթընճը հարֆ*, (70), ho, seizième lettre arménienne, (70).
Հա, *պէլի, էվէթ*, oui.
Հացենի, *գավագ*, peuplier, m.
Հագնիլ, *կէյինմէք*, s'habiller.
Հագցնել կամ Հագուեցնել, *կէյտիրմէք*, habiller.
Հազ, *էօքսիւրիւք*, toux, f.
Հազալ, *էօքսիւրմէք*, tousser.
Հազար, *պին*, mille, *մարոլ*, romaine, f.
Հազարապետ, *պին պաշը*, colonel; (chiliarque), m.
Հազարաւոր, *պինլիք*, (*րազամըն* [0,000] *տէօրտիւնճի սըրա-սը*), millénaire [0,000].
Հազարերորդ, *պինինճի*, millième. [peine.]
Հազիւ, *անճագ, կիւճպէլա*, à
Հազրուան, *իւվէզ*, corme; sorbe, f. [bier, cormier, m.]
Հազրուանի, *իւվէզ աղաճը*, sor-
Հալածանք, *գովալայըշ*, persécution, f.
Հալածել, *գովալամագ, թարտ էթմէք*, persécuter.
Հալաւ, *էսպապ*, effet; habit, m.
Հալեցնել, *էրիթմէք*, fondre.
Հալիլ, *էրիմէք*, maigrir.
Հալոց, *փօթա*, cornue, f. fondoir, m.
Հալուէ, *էօտ աղաճը*, aloès, m.
Հալք, *մատէն*, matière à fondre, f.
Հակ, *տէնկ*, balle, f. ballot, m.
Հակադարձ, *միւաքիս, աքսինի*, inverse, contraire.
Հակակիր, *զըտտ, թապիյաթը ույմայան*, antipathique.
Հականառութիւն, *միւճատէլէ*, dispute, discussion, f.
Հակամէտ, *մէյիլլի*, incliné.
Հակառ, *զըտտ, գարշը*, adversaire; concurrent; ente.
Հակառակ, *ինատճը, զըտտքեար*, contradicteur.
Հակառակիլ, *նիզա էթմէք, զըտլաշմագ*, contrarier; contredire.
Հակառութիւն, *զըտտիէ, աքսիէ*, concurrence; f.
Հակասութիւն, *աքսիլիք, զըտլըք*, contradiction, f.
Հակիլ, *մէյիլլէնմէք*, s'incliner.

Հաղող, իւզիւմ, raisin, m.
Հաղորդ, իլհաք, consort.
Հաղորդել, իշթիրագ էթմէք, communiquer; faire part; (communier).
Հաւան, րազը, consentant, ante.
Հաճար կամ **Կօճ**, չաւտար, seigle, m.
Հաճելի, մագպուլ, agréable.
Հաճիլ, հազ էթմէք; plaire.
Հաճոյք, քէֆ, plaisir, m.
Հաճութիւն, րազըլըք, րիզա, րաստէթ, consentement, m.
Համ, թատ, goût, m.
Համազգի, պիր միլլէթտէն, de même race; nation, f
Համազն, պիր ճընս, սօյ, de même caste; famille, f.
Համալսարան, մէտրէսէ, էհալէի տէրսհանէ, institution; faculté; cour, f.
Համակ, պիւտպիւթիւն, entier, ière.
Համակամ, պիր ֆիքրա, պիր ֆիյիլտէ, unanime.
Համակիր, իմթիզաճը ալէաքա, ճազիպի, sympathique.
Համակրութիւն, ալէաքայի թասիրյէ, ինճիզապ, զիրայէթ, sympathie, f.
Համաձայն կամ **Համամիտ**, ֆըրքա, էթպարէ, d'accord; conforme; de même opinion — sentiment,
Համաձայնութիւն կամ **Համամտութիւն**, պիրլիքլէ միւթիւֆիքէ, իթթիֆաք, պիլիթթիֆաք, de concert; d'un commun accord; unanimement.
Համամիտ կամ **Համաձայն**, ֆըրքա, էթպարէ, d'accord; conforme; de même opinion, — sentiment,
Համամտութիւն կամ **Համաձայնութիւն**, պիրլիքլէ, միւթթէֆիքէն, իթթիֆաք, պիլիթթիֆաք, de concert; d'un commun accord; unanimement.
Համատարող, մէս'օւլ, հիսապ վէ ճէվապ վէրիճի, զամին, gérant; responsable.
Համայն. պիւթիւն, հէլ, entièrement.
Համանման; պէյնզէր, թըպզը, pareille; ressemblant.
Համանուն, ատաշ, homonyme; synonime.
Համաշխարհիկ կամ **Հայրենակից**, հէմշէհրի, compatriote.
Համառօտ, քըսատճա, քէսմէճէ, abrégé, gée; (վէլհասըլ, enfin).
Համառօտել, քըսալթմազ, ուզուն էթմէմէք, abréger.
Համասեռ, պիր ճինստէն, homogène; de même nature.
Համատիք, եաշտաշ, de même âge.
Համար, հիսապ, compte m.
Համար, իչիւն, պէտէլ, էօթիւրիւ, pour.
Համարել, սայմազ, compter.
Համարենք թէ, սայալըմ քը, տէյէլիմ քի, mettons que; supposons que; admettons que.
Համարձակ, սէրպէսթ, franc, anche.
Համարձակիլ, ճէսարէթլէնմէք, oser.
Համարձակութիւն, սէրպէսթլիք, franchise, f.
Համբակ, միւպթէտի, աճէմի, տանըլմալըզ, novice.
Համբառնալ, եիւքսէլմէք, s'élever.
Համբարու կամ **Պարիկ**, տէնիզ մէլէյի, sirène, f.
Համբաւ, նամ, réputation, f.
Համբերել, սապր' վէ թէհամմիւլ էթմէք, patienter.
Համբերութիւն, թէհամմիւլ, սապր patience, f.
Համբոյր, էօփիւշ, embrassade, f.; baiser, m.
Համբուրել, էօփիւշմէք, embrasser; baiser.
Համեղ, լէզզէթլի, agréable au goût; savoureux, euse.

Համեղութիւն, *տաթլըլըգ*, douceur, f.; (goût agréable, m.).

Համեմ, *Թէրպիյէ*, *սալճա*, sauce, f.

Համեմատ, *պէնզէր*, *մըթապըգ*, conforme; pareille.

Համեմատել, *բուպար էթմէք*, comparer.

Համեմատութիւն, *մուատէլէթ*, proportion; comparaison, f.

Համեստ, *հիճապլը*, modeste,

Համեստութիւն, *հիճապիէթ*, modestie, f. [der.]

Համոզել, *գանտըրմագ*, persua-

Համոզում, *գանտըրմա*, persuasion, f.

Համուռ, *ճումհուր*, foule, f.; tous ensemble.

Համր, *տիլսիզ*, muet, tte.

Համրանալ, *տիլսիզլէնմէք*, devenir muet; (muetter).

Համօրէն, *ճումլէ*, *ալէլումիյէ*, universellement; généralement.

Հայաստան կամ **Հայք**, *Էրմէնիստան*, Arménie, f.

Հայաստանցի, *Էրմէնիստանլը*, Arménien, ne.

Հայել, *պագմագ*, voir; regarder.

Հայելի կամ **Հայլի**, *այնա*, glace, f.

Հայերէն, *էրմէնիճէ*, en arménien.

Հայերէնագէտ, *էրմէնիճէ պիլէն*, arméniste.

Հայեցուած, } *պագըշ*, regard, m.
Հայեցում, }

Հայլի կամ **Հայելի**, *այնա*, glace, f.

ՀԱՅԿ, ՀԱՅԿ, (Էրմէնիան *միլլէթին* Փէտէրի-Ազէմի), HAYG.

Հայկազեան, } Էրմէնի, *միլլէթի*,
Հայկազուն, } la nation Ar-
Հայկեան, } ménienne.

Հայհոյել, *քիւֆր էթմէք*, blasphémer; jurer.

Հայհոյիչ, *քիւֆր պազ*, blasphémateur, trice; jureur, m.

Հայհոյութիւն, *քիւֆր*, blasphème; jurement, m.

Հայս, *համուր*, pâte à farine.

Հայրապետ, *Շէխ*, Père de la religion.

Հայր, *փէտէր*, père, m.

Հայրասպան, *փէտէր էօլտիւրէն*, parricide, [patriote.]

Հայրենասէր, *հուպպի վէթան*,

Հայրենասիրութիւն, *վաթան սէվմէ*, patriotisme, m.

Հայրենիք, *վաթան*, patrie, m.

Հայց, *մաթլուպ*, supplication, f.

Հան, *պիւյիւք վալիտէ*, grand'mère, f.

Հանապազ, *միւտայըմ*, toujours; continuellement.

Հանգամանք, *էհվալ*, *վէճհ*, situation, f.; détail, m.; circonstance, f.

Հանգիստ, *րահաթ*, repos, m.

Հանգչիլ, } *րահաթլանմագ*, reposer.
Հանգստանալ, }

Հանդարտ, *ուսլու*, paisible.

Հանդարտիլ, *րահաթլանմագ*, se reposer; se tranquilliser.

Հանդարտութիւն, *րահաթլըգ*, tranquillité, f.

Հանդերձ, *րուպա*, habit, m.

Հանդերձ, *պիրլիքտէ*, ensemble; avec. [à-vis.]

Հանդէպ, *գարշը գարշըյա*, vis-

Հանդէս, *զինէթ*, cérémonie, f.

Հանդիպիլ, *րասթ կէլմէք*, se rencontrer. [tre, f.]

Հանդիպում, *րասթ*, rencon-

Հանդիսական, *մէճլիսիէ*, assistant, ante. [sortir.]

Հանել, *չըգարմագ*, ôter; faire

Հանիկ, *հանընէ*, grand'mère, f.

Հանճար, *ֆիրասէթ*, intelligence, f.

Հանրահաշիւ կամ **Ալճէպրայ**, *ալճէպրէ*, algèbre, f.

Հաշիւ, *հէսապ*, compte. m.

Հաշմ, *ալիլ*, invalide.

Հաշտ, *պարըշըգ*, réconciliation.

Հաշտեցնել, *պարըշտըրմագ*, faire consilier. [der.]

Հաշտիլ, *պարըշմագ*, s'accommo-

Հաչել, *հավլամագ*, aboyer.
Հապ, *աճէլէ*, à la hâte.
Հապճեպել, *աճէլէ էթմէք*, se hâter ; se dépêcher.
Հառաչանք, *ահ ու վահ*, soupir, m.
Հառաչել, *ահ վահ էթմէք*, soupirer.
Հաս, *կէլիր*, revenu, m. ; rente, f.
Հասակ, *պօյ*, taille, f.
Հասակակից, *պօյտաշ*, de même taille.
Հասանել, *եէթիշմէք*, arriver.
Հասարակ, *ատէթա*, commun.
Հասարակած, *նէվրուզ*, équinoxial, ale.
Հասարակաց, *օրթաղըն*, *այրը աէչիլիզ*, commun, ne; public, que.
Հասարակութիւն, *էհալի*, communauté, f. ; public, m.
Հասարակօրէն, *էքսէրի*, ordinairement ; habituellement.
Հասկ, *պաշաղ*, épi, m.
Հասոյթ, *կէլիր*, *թահսին*, revenu, m.; pension, f.
Հասնիլ, *եէթիշմէք*, arriver.
Հասուն, *օլմուշ*, mûr, re.
Հաստ, *գալըն*, épais, aise.
Հաստակաշի, *գալըն սուրէթլի*, tenasse(ennuyeux, euse ; assommant, ante).
Հաստանդամ, *իրի եարըլը*, membru ; trapu, m. ; fort, te.
Հաստատ *գավի*, solide.
Հաստարմատ, *քէօքլիւ*, *գավի*, enraciné ; ferme ; solide.
Հաստատել, *գարար վէրմէք*, établir. affirmer.
Հաստատութիւն, *գավիլիք*, solidité, f.
Հաստատուն, *գավի*, solide.
Հասցէ, *մէքթիւպ եիւզիւ*, *իւնթի*, *խիթապէն*, adresse ; (*մարիֆէթ*, *չափուկլուգ*, tour d'adresse. f.).
Հասցընել, *եէթիշթիրմէք*, référer ; faire parvenir.
Հատ, *թանէ*, un seul , une seule.
Հատանել, *քէսմէք*, couper.
Հատիկ, *թանէ*, grain, m.

Հատկանիծ, *էսիրկէյիճի*, *շէֆգաթլը*, *մէրհամէթլի*, compatissant, ante.
Հատանիլ, *թիւքէնմէք*, être fini.
Հատոր, *ճիլտ*, volume, m.
Հատուած, *փարչէ*, fragment, m. ; pièce, f. ; (article, m.).
Հատուցանել, *թէսլիմ էթմէք*, *էօտէմէք*, rendre ; payer.
Հատուցումն, *մուքապէլէ*, récompense ; compensation, f.
Հար, *վուրուշ*, coup, m.
Հարազատ, *ասըլ*, *էօզ*, légitime.
Հարազատութիւն, *ինսանիյէթլիք*, honnêteté, f.
Հարուած, *պէրէ*, *եարա*, blessure, f.; ulcère, m.
Հարաւ, *գըպլէ*, sud ; midi, m.
Հարաւային, *ճէնուպի*, austral, le.
Հարբուխ, *նէզլէ*, rhume, m.
Հարեւանցի, *իթթիֆագօյլէ*, par incident.
Հարթ, *տիւզկիւն*, plat, ate.
Հարթել, *տիւզլէմէք*, applanir.
Հարիւր, *իւզ*, cent, m.
Հարիւրապետ, *իւզպաշը*, capitaine, m.
Հարիւրաւոր, *իւզլիք*, (*պարմագըն*, [0,00] *իւչիւնճի սըրայը*). centaine [0,00].
Հարկ, *իգթիզա*, *վէրկի*, besoin ; impôt; m. ; contribution, f.
Հարկանել, *վուրմագ*, frapper.
Հարկապահանջ, *մուհասըլճը*, commissaire-receveur, m.
Հարկաւ, *էլպէթ*, *հասպ իւլ իգթիզա*, nécessairement.
Հարկաւոր, *իգթիզալը*, nécessaire.
Հարկաւորութիւն, *իգթիզալըք*, nécessité, f.
Հարճ, *օտալըք*, concubine, f.
Հարճութիւն, *օտալըքլըք*, concubinage, m.
Հարուած, **Հարում**, *վուրուշ*, choc, m.
Հարուստ, *զէնկին*, riche ; richard, de.

Հարս, կէլին, la mariée; épouse.
Հարսանիք, տիւյիւն, noces, f.
Հարստահարել, զուլմ էթմէք, opprimer.
Հարստահարութիւն, զուլմ, oppression, f.
Հարստանալ, զէնկինլէնմէք, s'enrichir.
Հարստութիւն, զէնկինլիք, richesse, f.
Հարց, սօրուշ, demande, f.
Հարցաքննութիւն, թէֆթիշ, examen, m.; interrogation, f.
Հարցընել, սօրմագ, demander.
Հարցում, սօրուշ, interrogation, f.
Հաց, էքմէք, pain, m.
Հացագործ, Հացեփ, էքմէքճի, boulanger, ère.
Հացկատակ, տալքավուք, plaisant, ante; pique-assiette, m.
Հացկերոյթ, զիյաֆէթ, banquet; festin, m.
Հացկլուկ, շիշ պօղազ, gourmand, ande; gastronome m.
Հավան, տիւպէք, mortier. m.
Հաւ, թավուք, poulet, m.
Հաւալուսն պախռամ, pélican, m.
Հաւան, րազը, persuadé, dée.
Հաւանական, իհթիմալ, probable.
Հաւանականաբար, հասըլ իւլ իհթիմալ, probablement.
Հաւանիլ կամ Հաւնիլ, գանմագ. se persuader.
Հաւանութիւն, րըզա, consentement, m.
Հաւասար կամ Հաւսար, միթապլը, égal, ale.
Հաւասարակշիռ, պիր քըլտա, քարար, թէմամ, de même poids.
Հաւասարել, թամամլամագ, égaliser.
Հաւասարիլ պէրապէր օլմագ, s'égaler.
Հաւաստել, թահքիք էթմէք, certifier.
Հաւաստի, սահիհ, թահքիք, certain, aine.
Հաւատալ կամ Հաւտալ ինանմագ. croire.
Հաւատարիմ, սատըք, fidèle.
Հաւատարմութիւն, սատըլըք, fidélité, f.
Հաւատացեալ, հազզ տինլի, fidèle, f.
Հաւատափոխ, մուրթատ, apostat, tate.
Հաւատք, տին, foi; croyance, f.
Հաւաքել կամ Հաւքել, թօփ էթմէք, recueillir.
Հաւաքում, մէճմուա, տիրքինթի, collection, f.
Հաւիկ, Հաւձագ, փիլիճ, poussin, m.
Հաւսար կամ Հաւասար, միթապլը, égal, ale.
Հաւսարել, պէրապէրլէմէք, թէսվիյէ էթմէք, égaliser.
Հաւտալ կամ Հաւատալ ինանմագ, croire.
Հաւքել կամ Հաւաքել, թօփլամագ, recueillir.
Հեգ, հէճէ, syllabe, f.
Հեգել, հէճէլէմէք, syllaber.
Հեգնաբար, քէննայիճէ, զէֆքիէ, ironiquement.
Հեգնութիւն, քէննայի, զէֆք, ironie, f.
Հեզ, մազլում, paisible.
Հեզութիւն, մազլումլըք, mansuétude; douceur, f.
Հեթանոս, միւշրիք, païen, enne.
Հեծ, ախուվախ, soupir, m.
Հեծան, հաթըլ, solive, f.
Հեծել, ինլէմէք, gémir.
Հեծելազօր, աթլը ասկէր, cavalerie, f.
Հեծեծանք, ահիզար, plainte; lamentation, f.
Հեկեկալ, հայքըրմագ, sangloter.
Հեկեկանք, հայքըրըշ, sanglot, m.
Հեծկլտուք, ըշկըրըգ, hoquet, m.
Հեծնել, պինմէք, monter.
Հեղեղ, սէլ, inondation; սաղանագ, averse, f.
Հեղինակ, միւէլլիֆ, auteur.
Հեղուլ, տէօքմէք, verser.
Հեղուկ, սուլու, liquide, m.
Հենել, տօքումագ, ourdir.
Հեշտութիւն, գօլայլըգ, facilité, f.

Հեշտութիւն, *զէֆք սէֆա*, délice ; plaisir, m.
Հեշտ, *քօլայ*, facile.
Հեռ կամ **Հեռս**, *տէնկսիզ*, malhonnête ; *ինատճը*, entêté, téc.
Հեռութիւն, *տէնկսիզլիք*, malhonnêteté, f.
Հետզհետէ, *պիրիպիր արտընըրա*, successivement.
Հեռի, *ուզագ*, loin.
Հետ, *իլէ*, avec.
Հետամուտ, *թաալիպ*, aspirant, e.
Հետամտել, *փէշինէ տիւշմէք*, poursuivre.
Հետամտութիւն, *փէշինէ տիւշմէ*, poursuite ; recherche, f.
Հետեւաբար, *իլթիզամէն*, *նէթիճէյի քէլամ*, conséquemment.
Հետեւակ կամ **Հետիզօրք**, *եայա ասքէրի*, infanterie, f.
Հետեւանք, *սօն հիւլասա*, conséquence, f.
Հետեւիլ, *արտընըրա կիթմէք*, suivre.
Հետեւորդ, *կէրի գալան*, arrière-garde; f.
Հետեւութիւն, *իթման*, *նէթիճէ*, conséquence, conclusion, f.
Հետեւցնել, *նէթիճէսին չըգարմազ*, inférer ; conclure.
Հետի, *եայան*, piéton, onne,
Հետիզօրք կամ **Հետեւակ**, *եայա ասքէրի*, infanterie, f.
Հետք, *իզ*, trace, f.
Հեր, *սաչ*, cheveux, m.
Հերատ, *տըզգպաշ*, *քէլպաշ*, chauve.
Հերիսէ, *քէշկէկ*, bouillie, f.
Հերիք, *եթէր*, assez.
Հերիւն, *պիզ*, *չըվալըտըզ*, éperon, m. ; alène, f.
Հերկ, *չիֆթ սիւրմէ*, labourage, m.
Հերկել, *չիֆթ սիւրմէք*, labourer.
Հերկիչ, *սափան*, fronde, f.
Հերձ, *այրըլըք*, division ; discorde, f.
Հերձիլ, *այրըլմազ*, se diviser.
Հերձուած, *էրմէնիսթէն տէօնմէ*, *միւքին ֆըրգա*, sectaire.
Հերու, *պըլտըր*, l'année passée.

Հերքել, *քապուլ էթմէմէք*, protester.
Հերքում, *փրօթէսթօ*, protêt; m.; *արզը միւտթէա*, protestation, f.
Հզօր, *զուվվէթլի*, fort, te.
Հէն, *հայտուտ*, pirate, m.
Հէք, *սէֆիլ*, malheureux, euse.
Հթնհթնալ, *տէրտ էշմէք*, se plaindre.
Հիանալ, *հայրան օլմազ*, *իպրէնմէք*, s'extasier.
Հիանալի, *իպրէնէճէք*, surprenant, ante.
Հիմ, **Հիմն**, *թէմէլ*, fondement, m.
Հիմնադիր, *թէմէլ գուրան*, fondateur, trice.
Հիմնադրութիւն, *վաքը էսասը*, *պինա իւլէսասը*, fondation, f.
Հիմնայատակ, *տըպտըպու*, *հարապ*, ruiné entièrement ; — de fond en comble.
Հիմնարկ, *թէմէլ գուրան*, fondateur. trice.
Հիմնել, *թէմէլ գօմազ*, fonder.
Հին, *էսկի*, usé, usée.
Հինա, *քընա*, henné, m.
Հինգետասան, *օնպէշ*, quinze.
Հինգշաբթի, *փէրշէմպէ*, jeudi.
Հիւպատոս, *զօնսօլօզ*, consul, m.
Հիւանդ, *հասթա*, malade.
Հիւանդանալ, *հասթալանմազ*, tomber malade.
Հիւանդանոց, *հասթախանէ*, hôpital ; hospice, m.
Հիւանդութիւն, *հասթալըգ*, maladie, f.
Հիւթ, *էօզ*, matière, f.
Հիւլէ, *քէրէսթէ*, matériel, elle.
Հիւծ, *զայիֆ*, chétif, tive.
Հիւղ, *քուլիպէ*, cabane, f.
Հիւս, *էօրմէ*, tissure, f.
Հիւսել, *էօրմէք*, tisser.
Հիւսէն, *էօրմէ*, tissu, ue.
Հիւսիս, *շէմալ*, nord, m.
Հիւսիսային, *շէմալի*, boréal, ale.
Հիւսիսափայլ, *շաֆքը շէմալ*, aurore boréale, f.
Հիւսն, *տիւրկէր*, charpentier, m.

Հիւր, *միսաաֆիր*, hôte, hôtesse.
Հիւրասէր, *մուգիֆ*, *փէրվէր միւսաֆիր սէվէն*, hospitalier, ière.
Հիւրընկալութիւն, *իլթիֆաթ*, réception, f.
Հլու, *մազլում*, docile.
Հմայել, *բէմմ տէօքմէք*, ensorceler.
Հմայք, *բէմմ*, charme, m.
Հմուտ, *վուգուֆ*, savant, ante.
Հնագէտ, *իլմի միւթէքաատտէմինէ աշնա*, numismate, m.
Հնազանդ, *իթաաթլը*, *միւթիւ*, docile, obéissant, ante.
Հնազանդիլ, *իթաաթ էթմէք*, obéir.
Հնազանդութիւն, *իթաաթ*, obéissance, f.
Հնանալ կամ **Հինանալ**, *էսքիմէք*, s'user.
Հնար, *իճատ*, invention. f. (*ասուլ*, *չարէ*, moyen, m).
Հնարաւոր, *քապիլ*, possible.
Հնարել, *հիճատ էթմէք*, inventer.
Հնդիկ, *հինտիստանլը*, indien, ne.
Հնդկաստան *Հինտիստան*, Inde.
Հնձան, *պիչիմ*, moisson, f.
Հնոց, *ֆուրուն*, fournaise, f.
Հնութիւն, *անթիքա*, *ասարի քատիմ*, , antiquité, f.
Հնչել, *թէլէֆֆիւզ էթմէք*, prononcer; *էօթմէք*, résonner.
Հնչում, *թէլէֆֆիւզ*, prononciation, f.
Հոգ, *գայտ*, *գայղը*, soin, m.
Հոգաբարձու, *միւպաշիր*, inspecteur,
Հոգաբարձութիւն, *միւպաշիրլիք*, inspection, f.
Հոգալ, *գայղըրմաք*, avoir soin.
Հոգեվարութիւն, *ճան չէքիշմէ*, agonie, f.
Հոգեվարք, *ճան չէքիշէն*, en agonie.
Հոգի, *ճան*, âme, f.; esprit, m.
Հոգի Սուրբ, *Ռուհուլլահ*, Saint-Esprit, m.
Հոլով, *տէվիր*, roulement, m.
Հոկտեմբեր, *Թըշրին էվվէլ*, octobre, m.
Հող, *Թօփրաք*, terre, f.

Հողագործ, *էքինճի*, laboureur, m.
Հողաթափ, *փապուճ*, *այագ գապը*, chaussure, f.
Հողմ, *րիւզկեար*, vent, m
Հոմ, *պէյնզէր*, de même ; pareille.
Հոմանուն, *ատաշ*, homonyme.
Հոյակապ, *մէշհուր*, merveilleux, euse; grandiose.
Հոն կամ **Հօն**, *օր…*, là ; là-bas.
Հոս, կամ **Հօս**, *…ուրատա*, ici.
Հոսանք, *աքընթը*, courant d'eau.
Հով, *րիւզկեար*, vent, m.
Հովիկ, *սէրին րիւզկեար*, *իմպատ*, petit vent, m.; brise, f.
Հովիւ, *չօպան*, pasteur, m.; berger, ère.
Հովտու, *էլփազէ*, éventail, m.
Հոտ, *քօքու*, odeur, f.
Հոտիլ, *գօքմագ*, puer.
Հոր, *գույու*, puits, m.
Հուլման, *պէնկալ մայմունու*, houlman ou entelle.
Հում, *չիյ*, cru, ue.
Հուն, *քըզըլճըք*, cornouille, f.
Հունձ, *պիչիմ*, *մահսուլ*, moisson ; récolte, f.
Հուպ, *եագըն*, *եագընտա*, près.
Հուր, *աթէշ*, feu, m.
Հուրծին կամ **Հրածին**, *սէպէպի աթէշ*, oxygène, m.
Հուրցան, *թիւֆէք*, fusil, m.
Հպատակ, *թաապի*, sujet, tte.
Հպատակիլ, *թաապի օլմագ*, s'assujétir.
Հպատակութիւն, *թաապիլիք*, assujetissement, m.
Հպարտ, *քիպիր*, *գոռոզ*, se poser ; fier.
Հպարտանալ *քիպիրլէնմէք*, devenir fier.
Հպարտութիւն, *քիպիրլիք*, *գոռոզլուգ*, fierté, f.
Հռչակ, *նամ*, célébrité, f.
Հռչակել, *չաւ էթմէք*, solenniser ; renommer.
Հսկայ, *գահրաման*, géant, ante.
Հսկել, *ույումամագ*, veiller.
Հսկում, *օյանըքլըգ*, vigilance, f.
Հրաբուխ, *աթէշ տաղը*, volcan, m

Հրաժարական, *իսթիֆա*, démission, f.
Հրաժարիլ, *իսթիֆա էթմէք*, se retirer; donner sa démission.
Հրածին կամ **Հուրծին**, *մէպտէ-ի ախտէշ*, oxygène, m.
Հրահանգ, *հիւսնի թէրպիյէ*, éducation, f.
Հրաձիգ կամ **Հրձիգ**, *քունտաքճը*, fuséen.
Հրամայել, *էմր էթմէք*, commander.
Հրաման, *էմր*, ordre, m.; ordonnance, f,
Հրամանատար. *գէօքիւմանտար*, commandant, m.
Հրաշալի, *աճիպ*, *ղարիպ*, merveilleux, euse.
Հրաշունչ, *ախտէշ փիւսկիւրէն*, dragon infernal; (furieux, euse.)
Հրաշք, *մուճիզաթ*, miracle, m.
Հրապուրել *ֆիթլէմէք*, intriguer.
Հրապարակ, *մէյտան*, place, f.
Հրապուրիչ, *ֆիթնէ*, intrigant, ante.
Հրատարակել, *իլան էթմէք*, publier.
Հրատարակութիւն, *իլանաթ*, publication, f.
Հրացան, *թիւֆէք*, fusil, m.
Հրաւէր, *տավէթ*, invitation, f.
Հրաւիրել, *տավէթ էթմէք*, inviter.
Հրդէհ կամ **Հրկիզութիւն**, *եանղըն*, incendie, m.
Հրել *իթմէք*, repousser; coudoyer.
Հրեշտակ, *մէլայիք*, ange, m.
Հրեայ, *Եահուտի*, Juif, Juive.
Հրէաստան, *Եահուտիսթան*, Judée, f.
Հրէշ, *աճայիպաճայըպ*, monstre; phénomène, m.
Հրկիզութիւն, կամ **Հրդէհ**, *եանղըն*, incendie, m.
Հրձիգ կամ **Հրաձիգ**, *քունտագճը*, incendiaire; fuséen.
Հրճուանք, *չէնլիք*, *զէֆ*, amusement, m.
Հրովարտակ, *պէրաթ*, *ֆէրման*, bulle, f.; brevet; décret, m.
Հոլանտա, *Հօլանտա*, Hollande, f.
Հոլանտացի, *Հօլանտալը*, Hollandais, aise.
Հօն կամ **Հոն**, *օրատա*, là; là-bas.
Հօս կամ **Հոս**, *պուրատա*, ici.
Հոտած, *քօքմուշ*, infecte; fétide.
Հօրեղբայր, *ամուճա*, oncle, m.
Հօրքոյր, *հալա*, taute, f.

Ձ

Ձ. ձա. *օնիէտինճի*, *հարֆ*, (**80**). tza, dix-septième lettre arménienne, (**80**).
Ձագ, *եավրու*, petit, tite.
Ձագար, *հունի*, entonnoir, m.
Ձախ, *սօլ*, gauche.
Ձախորդութիւն, *պէլա*, malheur; accident, m.
Ձաղկ, *չըպուգ*, verge, f.
Ձաղկել, *թօքմագ*, percher.
Ձայն, *սէս*, voix, f.
Ձայնաւոր, *սատիթ*, voyelle, f.
Ձայնել, *չաղըրմագ*, crier; appeler.
Ձանձրալի, *օսանճ կէթիրէն*, importun, une.
Ձանձրանալ, *օսանմագ*, se lasser; s'importuner; s'ennuyer.
Ձանձրոյթ, **Ձանձրութիւն**, *օսանճ*, *պէլա*, ennui, m.
Ձար, *քըլ*, crin, m.
Ձարմաղ, *էլէքճիք*, sac en crin, m.
Ձգել, *պրաքմագ*, laisser.
Ձգտել, *կէրմէք*, tendre.
Ձգտիլ, *կէրիլմէք*, s'étirer.
Ձեզ, *սիզէ*; à vous.
Ձեռագիր, *էլ եազըսը*, manuscrit, m.
Ձեռագործական, *մանիֆաթուրա*, manufacture, f.
Ձեռահիւս, *օյա*, *տանթէլա*, dentelle, f.
Ձեռակերտ, *էլ եափուսու*, main d'œuvre, f.
Ձեռնադրել, *էլ գօյմագ*, *փափազ եափմագ*, ordonner.
Ձեռնադրութիւն, *էլ գօյմա*, *փափազ եափմա*, ordination, f.

Ձեռնատ, *չոլագ*, manchot, ote.
Ձեռնարկու, *էլ վուրան*, entrepreneur, euse.
Ձեռնարկել, *էլ վուրմագ*, entreprendre.
Ձեռնարկութիւն, *էլ վուրմա*, entreprise, f.
Ձեռնկալ, *եարտըմճը*, aide.
Ձեռնկալել, *եարտըմ էթմէք*, aider; protéger.
Ձեռնոց, [illegible], gant, m.
Ձեռնտու, [illegible]*եարտըմճը*, aide.
Ձեռնտուութիւն, *եարտըմճը-լըք*, secours, m.; assistance, f.
Ձեռք, *էլ*, main, f.
Ձեր, *սիզին*, votre.
Ձերբակալ, *եէսիր*, prisonnier, ière.
Ձերբակալել *եէսիր էթմէք*, faire prisonnier.
Ձեւ, *պիչիմ*, forme; coupe, f.
Ձեւանալ, *շէքիլլէնմէք*, *թէսատտ[illegible] վիւր* [illegible]er.
Ձեւել, *պիչմէք*, tailler
Ձէթ, *պէզիր եաղը*, huile de lin, f.
Ձի կամ Ձիան, *աթ*, *պէկիր*, cheval, jument.
Ձիագետի, *ֆէրէզ խըլմա*, *աթ պալըղը*, hippopotame, m.
Ձիավար, *սիւրիւճիւ*, piqueur; postillon; jockey.
Ձիարշաւ, *աթ եարըշը*, course de chevaux.
Ձիարշաւարան, *մէյտան*, courrier, m.
Ձիաւոր, *աթլը*, cavalier, ière; (cavalcade, f.)
Ձիգ, *ուզուն*, tendu, due.
Ձիթապտուղ, *զէյթուն*, olive, f.
Ձիթաստան, *զէյթինլիք*, plantation d'oliviers, f.; (jardin des oliviers, m.).
Ձիթենի, *զէյթին աղաճը*, olivier, m.
Ձիրք, *վէրկի*, faculté, f.
Ձիւթ, *քաթրան*, *զիֆթ*, goudron, m.
Ձիւթել, *զիֆթլէմէք*, goudronner.
Ձիւն, *գար*, neige, f.
Ձիւնագոյն, *պէմպէյազ*, *գար քէնկի*, blanc comme la neige.
Ձիւնածաղիկ, *գար չիչէյի*, boule-de-neige; viorne, f.
Ձիւնագունդ, *գարթօփու*, boule-de-neige; (viorne,) f.
Ձկնորս կամ Ձուկնորս, *պալըգճը*, pêcheur, euse.
Ձմեռ, *գըշ*, hiver, m.
Ձմեռնային, *գըշլըք*, *գըշա մէնսուպ*, hivernal, ale.
Ձմեռանի, *գըշ* [illegible]*մը*, saison, d'hiver, f.
Ձմեռել, *գըշլամագ*, hiverner.
Ձմերուկ, *գարփուզ*, pastèque, f.
Ձող, *սըրըգ*, perche, f.
Ձոյլ, *տէօքմէ*, fonte, f.
Ձոր, *տէրէ*, vallée, f.
Ձորախոյ, *հինտի-ճամէլ*, yack, m.
Ձորձ, *շինէլ*, manteau, m
Ձու կամ Հաւկիթ, *եումուրթա*, œuf, m.
Ձուածեղ, *չըրլամա*, *գայղանա*, omelette, f.
Ձուաձեւ, *եումուրթա պիչիմի*, ovale.
Ձուի, *եումուրթանըն իչի՛ պէյազը*, blanc d'œuf.
Ձուիկ կամ Ծըվիկ, *զըվըք*, *զէվզէկ*, fat, m.; pédant, ante.
Ձուլարան, *տէօքմէ հանէ*, fonderie, f.
Ձուլել, *տէօքմէք*, fondre.
Ձուլիչ, *տէօքմ*[illegible], moule, m.
Ձուկ, *պալը*[illegible] m.
Ձուկնորս կ[illegible]**որս**, *պալըգճը*, pêcheur, euse.
Ձրի, *ճապա*, gratuit, uite; gratis.

Ղ

Ղ, ղմ, *օնաէքիզինճի հարֆ*, (**90**). gha, dix-huitième lettre arménienne, (**90**).
Ղեկ, *տիւմէն*, timon, m.
Ղեկավար, *տիւմէնճի*, timonier.
Ղեկավարել, *տիւմէնլէմէք*,
Ղեկել, gouverner.

Ղենջակ, փէշտըմալ, tablier, m.; peignoir, m.

Ղէմինկ, եապանի ֆարէ, lemming, m.

Ղորդ, տօղրու, vrai.

Ղրկել, կէօնտէրմէք, envoyer.

Ճ. ճէ. օնտօգուզընճը հարֆ. (100). djé, dix-neuvième lettre arménienne, (100).

Ճագար, դավշան, lapin, ine.

Ճաթռտած, չաթլամըշ, fendu, ue, (աւտէպ-տիզ).

Ճաթռտում, չաթլագ, fente, f.

Ճախարակ, չարք, չըքրըգ, bobine, f.; métier, m.

Ճախիճ, պաթագ, marécage, m.

Ճակ, գըսրագ, jument, f.

Ճակատ, ալն, front, m.

Ճահիճ, պաթագ, mare, f.

Ճաղատ, տազ, chauve.

Ճաճանչ, շաֆք, rayon, m.

Ճամբայ, եօլ, chemin, m.

Ճամբել, եօլ վէրմէք, renvoyer.

Ճամբորդ, եօլճու, voyageur, euse.

Ճամբորդութիւն, եօլճուլուգ, voyage, m.

Ճայ, մարթը, mouette, f.

Ճայթ, չաթըրտը, craquerie, f.

Ճայթեցընել, չաթլաթմագ, փաթլաթմագ, faire explosion; éclater.

Ճայթիլ, չաթլամագ, փաթլամագ, éclater; fendre,

Ճան, աշըգ; osselet, m.; chenille, f.

Ճանաչել, թանըմագ, connaître.

Ճանաչողութիւն, թանըյըշ, connaissance, f,

Ճանապարհ, եօլ, route; voie, f.

Ճանկ, փէնչէ, griffe, f.

Ճանկաւոր, փէնչէլի, griffé.

Ճանճ, սինէք, mouche, f.

Ճանչեցընել, թանըթմագ, faire connaître; dévoiler; dénoncer.

Ճաշ, կիւնտիւզ թաամը, déjeuner.

Ճաշակ, չէշնի, լէզզէթ տաթ, goût, m.

Ճաշակել, տաթմագ; goûter.

Ճաշակից, պիրլիքտէ եէյէն, convive.

Ճաշասեղան, թաամ սուֆրասը, table d'hôte, f.

Ճաշարան, լօքանթա, թաամ եէրի, restaurant, m.

Ճաշել, կիւնտիւզի թաամ եէմէք, déjeuner.

Ճաշիկ, գահվալթը, collation, f.

Ճաշկել, գահվալթը եէմէք, collationner.

Ճապաղ, տաղընթը, confusion, f.

Ճառ, քէլամ, վազ, discours, m.

Ճառագայթ, շաֆգ, rayon, m.

Ճառել, նագլ էթմէք, décrire.

Ճար, ֆայտէ, չարէ, remède, m.

Ճարակ, պէճէրիքլի, actif, ive.

Ճարել, պէճէրմէք, moyenner.

Ճարպ, իչ եաղը, suif, m.

Ճարպիկ, չէվիք, հիւնէրլի, adroit, oite.

Ճարտասան, էհլի քէլամ, միրի քէլամ, éloquent, ente.

Ճարտասանութիւն, իլմի քէլամ, rhétorique, f.

Ճարտար, հիւնէրլի, artiste, habile.

Ճարտարամիտ, ֆիրասէթլի, intelligent, ente.

Ճարտարապետ, մէյմար պաշը. քալֆա, architecte, m.

Ճեղ կամ Ճիւղ, տալ, branche, f.

Ճեղք, եարըգ, fente, f.

Ճեղքել, եարմագ, fendre.

Ճեմ, էտա, élégance, f.

Ճեմել, կէզինմէք, se promener.

Ճենճ, քիւֆ, moisie.

Ճեմին, էտալը, élégant, ante.

Ճեմիս, քէնիֆ, մէմշա, lieux d'aisances.

Ճեպ, աճէլէ, hâte, f.

Ճեպել, աճէլէ էթմէք, hâter.

Ճեռինծ, խապանի քէտի, ance, f.

Ճետ, նէսէպ, race, f.

Ճերմակ, պէյազ, blanc, che.

Ճիգ, զօռ, գահմէթ, effort, m.

Ճիզվիթ, միւրայի, ճիզվիթ, միւնաֆըգ, jésuite.

Ճիշտ, թամամ, juste.

Ճիչ, եայգարա, criaillerie,

Ճիտ, *պօղազ*, *պօյն*, col, cou, m.
Ճիտակ, *կերտանլըկ*, collier, m.
Ճիրան, *փէնչէ*, griffe. f.
Ճիւաղ, *ճիվէլէկ*, monstre, m.
Ճիւղ, կամ **Ճեղ**, *տալ*, branche, f.
Ճկոյթ, *քիւչիւք պարմագ*, petit doigt, m.
Ճճի, *պէօճէկ*, insecte, m.
Ճմլել, *պէրքէլէմէք*, *սըքմագ*, comprimer.
Ճնճղուկ, *սէրչէ*, pierrot, ette.
Ճնշել, *իթահաթ էթտիրմէք*, dompter.
Ճնշում, *սըքըշ*, serrement, m.; compression, f.
Ճշգրիտ, *թահքիք*, *սահիհ*, réel, elle.
Ճշգրտել, *թաստիք էթմէք*, confirmer.
Ճշդութիւն, *թողրուլուգ*, exactitude, f.
Ճշմարիտ, *սահիհ*, *կերչէկ*, vrai.
Ճշմարտութիւն, *սահիհլիք*, vérité, f.
Ճոխ, *զէնկին*, opulent, ente.
Ճոխութիւն, *զէնկինլիք*, richesse, f.
Ճօճել կամ **Օրել**, *սալլամագ*, balancer, bercer.
Ճուն, *սիք*, *եարաղ*, urètre; génitoires; verge, f.
Ճպուռ, *չափաք*, chassie, f.
Ճռուել, *ճըղըլտամանմագ*, *էօթմէք*, gazouiller.
Ճվալ, *սըզլամագ*, gémir.
Ճվռտում, *չըղըլթը*, *էօթմէ*, gazouillement, m.
Ճրագ, *ըշըգ*, lumière, f.
Ճօն, *եէր զանթարը*, bascule, f.
Ճօնան, *բաքաս*, balancier, m.
Ճօնանի, *սալընճագ*, balançoire, f.

Մ

Մ., մէ. *իկիրմինճի հարֆ*. (**200**). mé, vingtième lettre arménienne, (**200**).
Մագաղաթ, *թիրշէ*, *քազիմ*, parchemin, m.
Մագլել, *թըրմալամագ*, gravir.
Մագնիս, *մըհլատըզ*, aimant, m.
Մազ, *սաչ*, *զըլ*, cheveux; poil, m.
Մազոտ, *թիւյլիւ*, pelu, lue.
Մաժիստրոս, *հիւքեամ*, *հաքիմ*, magistrat, m.
Մալեզ, *հէրլէ*, *էզմէ*, purée, f.
Մախաթ, *չուվալտըզ*, oardet, m.
Մած, *եափըշըճը*, collant, ante.
Մածուն, *եօղուրտ*, caillot, m.
Մակ, *իւսթ*, sur.
Մականուն, *լաղապ*, nom; surnom, m.
Մակարդ, *սիւտ մայասը*, caillot; caille-lait, m.
Մակբայ, *զարֆ*, adverbe, m.
Մակդիր, *իսմի ֆայիլ*, *մէֆուլ*, adjectif, m.
Մակերեւոյթ, *իւզ*, *սաթհի միւսթէվի*, surface, f.
Մակընթացութիւն, *մէտտիւր ճէզր*, marée, f.
Մակոյկ, *սանտալ*, nacelle; barque, f.; canot, m.
Մահ, *էճէլ*, *էօլիւմ*, mort, f.
Մահաբեր, *էօլտիւրիւճի*, mortel, elle.
Մահկանացու, *էօլիւմէ թապի*, *հիլքի*, *պէնի ատէմ*, mortel, elle.
Մահմէտական, *իսլամ*, *իւմէնի Մուհամմէտիէ*, Mahométan, ane.
Մահտարաժամ, *յիւմուրճագ*, peste f.
Մաղ, *էլէք*, tamis, m.
Մաղած, *էլէնմիշ*, tamisé, ée.
Մաղել, *էլէմէք*, tamiser.
Մաղթ կամ **Մաղթանք**, *նիազ*, *զարաաթ*, supplication, f.
Մաղթել, *նիազ էթմէք*, implorer.
Մաղձ, *սաֆրա*, bile, f.
Մաղձոտ, *սաֆրալը*, *սէվտալը*, bilieux, euse.
Մաճ, *տինկիլ*, mancheron, m.
Մաճկալ, *չիֆթ սիւրիւճիւ*, laboureur.
Մամ, *պիւյիւք վալիտէ*, grand'mère, f.
Մամուլ, *մէնգէնէ*, *մէնկէնէ*, presse, f.
Մամուռ, *եօսուն*, mousse, f.
Մայել, *մէլէմէք*, bêler.
Մայթ, *զալտըրըմ*, trottoir, m.

Մայիս, մայիս, mai, m.
Մայր, վալիտէ, mère, f.; չամ աղաճը, pin; cèdre, m.
Մայր կամ Արգանդ, քալըպ, անա, րահիմ, matrice, f.; vagin, m.
Մայրաքաղաք, պայիթախթ, փայթախթ, capitale, f.
Մայրենի, մատէրնալ, մատէրանէ, maternel, elle.
Մայրիկ, անաճըղըմ, անինէ, mère; maman, f.
Մայրութիւն, անալըք, վալիտէլիք, maternité, m.
Ման, կէզինմէ, տօլաշմա, tour, f.
Մանած, իփլիք, fil, m.
Մանանայ, մէնն, մաննա, manne, f.
Մանաւանդ, խուսուսա, հաթթա, surtout; d'autant plus.
Մանգաղ, թըրփան, օրագ, faulx; focille, m.
Մանդեա, փէշ, էթէք, jupe; basque, f.
Մանեակ, կէրտանլըք, collier, m.
Մանել, էյիրմէք, պիւքմէք, filer.
Մանեխ, հարտալ, moutarde, f.
Մանկաբարձ կամ Մանկած, էպէ, sage-femme, f.
Մանկածու, դալֆա, տատա, pédagogue; pion, m.
Մանկավարժ, հօճա, ուսթա, լալա, instituteur, trice.
Մանկիկ կամ Մանուկ, չօճուգ, մահսում, enfant, m.
Մանկութիւն, ճօճուգլուգ, enfance, f.
Մանոց կամ Մարմենի, էօրէքէ, quenouille, f.
Մանուկ կամ Մանկիկ, չօճուգ մահսում, enfant, m.
Մանուշակ կամ Մանուշիկ, մէնէքշէ, violette, f.
Մանտրիկ, ուֆաճըգ, petit, tite; en petit morceau; chétif, ive.
Մանտր կամ Մանր, ուֆագ, fort petit, tite.
Մանրամասն, տափսիլան, ֆիրիտէ, ինճէ մաքամ, détaillé, e.
Մանրամասնաբար, տափսիլաթը իլէ, անանէսի իլէ, en détail; (ինճէ մաքամ իլէ).

Մանրել կամ Փշրել, տողրամագ, փարչէլէմէք, ուֆալթմագ, broyer; écraser; émiéter; pulvériser.
Մանրըպճրուկ կամ Մանրըպճրուկ, ուֆագ-տէֆէք, biblot; bazar, m.
Մանրուկ կամ Մանտրուկ, ուֆաճըգ, petit, tite; en petit morceau; (chétif, ive).
Մանրուք, ուֆագլըգ, petite monnaie, f.
Մաշած, աշընմըշ, usé, ée.
Մաշել կամ Մաշեցնել, աշընթմագ, user.
Մաշիլ, աշընմագ, s'user.
Մաշկ, տէրի, peau, f.
Մաշուք, էսկի, աշընմըշ, vieillerie, f.
Մառ, տուման, brouillard, m.
Մառան, քիլէր, garde-manger; (service,) m.
Մաս, գըսմ, portion, f.
Մասն, փարչա, հիսսէ, partie; part, f
Մասնաւոր, մախսուս, particulier, ière.
Մասնաւորապէս, մախսուսէն, particulièrement.
Մասնաւորել, [illegible]սէտար էթմէք, participer.
Մասնիկ, հարուֆի մանէա, ճիւզի. ուֆագ փարչա, particule; parcelle, f.
Մասուր, մասուրա, mirliton, m.
Մատ, փարմագ, doigt, m.
Մատակ, տիշի, femelle, f.
Մատակարար, փայ էտիճի, միւվէզզի, distributeur, trice; (միւթէվէլլի, administrateur, trice.)
Մատաղ, գուրպան, sacrifice, m.; (քէօրփէ, jeune).
Մատիտ, գուրշուն գալէմ, crayon.
Մատնել, համամազլամագ, ղայընլըք էթմէք, denoncer; trahir.
Մատնի, իւզիւք, bague, f.
Մատնիչ, համամազ, ղայըն, հըյանէթ, dénonciateur, rice; traître.

Մատղաշ, *քէօրփէ, Թազէ*, tendre; frais, fraiche.
Մատնութիւն, *համամազլըք, ղայ-ընլըք, հըյանէԹլիք*, trahison, f.
Մատուռ, *մէսճիտ*, chapelle, f.
Մատուցանել, *սունմագ*, présenter; offrir.
Մար, *Թօրթու*, lie, f.
Մարագ, *սամանլըգ*, fenil, m.
Մարախ, *չէքիրկէ*, sauterelle, f.
Մարգ, *չայըր*, prairie, f.
Մարգարէ, *փէյղամպէր*, prophète, étesse.
Մարգարէանալ, *փէյղամպէր-լիք էԹմէք, խաԹիճրած էԹմէք*, prophétiser; deviner.
Մարգարէութիւն, *փէյղամ-պէրլիք*, prophétie, f.
Մարգարիտ, *ինճի*, perle, f.
Մարդ, *ատէմ, ինսան*, homme, m.
Մարդահաճ, *միւտաանէճի*, flatteur, euse.
Մարդասէր, *ինսան սէվէն*, philanthrope, m.
Մարդասպան, *ինսան էօլտիւ-րիւճի, գանլը*, assassin, ne.
Մարդասպանութիւն, *ինսան էօլտիւրմէ*, assassinat, m.
Մարդիկ, *ալէմ*, monde, m.
Մարդկութիւն, *ինսանիյէԹլիք*, humanité, f.
Մարզ, *Թալիմ*, exercice, m.
Մարզել, *Թէրպիյէ էԹմէք*, exercer.
Մարզիչ, *Թալիմճի, Թէրպիյէճի*, instructeur, trice.
Մարզպան, *վալի*, gouverneur, nante.
Մարի, *փիլիճ*, poule, f.
Մարմաջ կամ **Եռք**, *կիճիք*, démangeaison, f.
Մարմարիոն, *մէրմէր*, marbre, m.
Մարմենի կամ **Մանոց**, *էօրէքէ*, quenouille, f.
Մարմին, *Թէն, կէօվտէ, լէշ*, corps. m.
Մարմնասէր, *նէֆսանի, էհլի նէֆս*, voluptueux, euse.
Մարմնասիրութիւն, *զէֆքի նէֆս, զէֆք, ճիսմանիէԹ*, volupté, f.
Մարսել, *սինտիրմէք*, digérer.
Մարտ, *ճէնկ*, combat, m.
Մարտիկ, *ճէնկճի, կիւլէշ ԹուԹան*, guerrier, ière; combattant, te.
Մարտիրոս, *խակէնճէ չէքէն, շէհիտ*, martyr, re.
Մարտկոց, *Թապիա*, rempart, m.
Մարտնչիլ *ճէնկլէշմէք*, se battre.
Մացառ, *չալը*, broussailles, f.
Մաքառ, *մուպարիզա, նիզա*, débat, m.; dispute, f.
Մաքառիլ, *պահս էԹմէք, նիզա-լաշմագ, չէքիշմէք*, débattre, disputer.
Մաքի, *մաքէս*, maki, m.
Մաքիասուն, *մաքէս ճինսի*, quadrumane, m.
Մաքիստրոս, *հիւքեամ, հաքիմ*, magistrat, m.
Մաքուր, *փաք, Թէմիզ*, propre.
Մաքս, *կէօմրիւք*, douane, f.; *բաճ*, octroi, m.
Մաքսառ, **Մաքսաւոր**, *կէօմրիւկճի*, douanier.
Մաքսապետ, *կէօմրիւքճի պաշը*, chef ou directeur de la douane.
Մաքսել, *կէօմրիւքտէն կէչիրմէք, կէօմրիւքլէԹմէք*, douaner.
Մաքրած, *Թէմիզլէնմիշ*, nettoyé; (propre).
Մաքրել, *Թէմիզլէմէք*, nettoyer.
Մաքրութիւն, *Թէմիզլիք, Թի-րէնտէզլիք*, propreté, f.
Մգլի, *քիւֆ*, pourriture, f.; moisissure, f.
Մգլիլ, *քիւֆլէնմէք*, moisir.
Մգլուն, *քիֆլի*, moisie.
Մելան, *միւրէքքէպ*, encre, f.
Մելեսիկ, *գըրմըզ էլմաս՝ դաշը*, améthyste, m.
Մեխակ, *գարէնֆիլ*, girofle, f.
Մեծ, *պիւյիւք*, grand, ande.
Մեծամեծ, *փէք պէօյիւք, իֆրաԹ*, très-grand, de; colossal, ale.
Մեծաբան կամ **Մեծախօսիկ**, *ֆարֆարա, ֆարԹաճը*, fanfaron, e.

Մեծաբանել, էօյիւնմէք, ֆարթ-ֆուրթ ըթմէք, blaguer; se vanter.
Մեծաբանութիւն, ֆարֆարալըք, ֆարթանճըլըք, fanfaronade, f.
Մեծազօր շէվքէթլիւ, puissant, e.
Մեծախօսիկ կամ **Մեծաբան**, ֆարֆարա, ֆարթանճը, fanfaron, ne.
Մեծահոգի կամ **Վեհանձն**, ճիւմմէթլի, քէրիմ, généreux, se; magnanime.
Մեծաչահ, նամտար, մէշհուր, célèbre; fameux, euse.
Մեծապատիւ, միւթէպէր, իթիպարլը, honorable; estimable.
Մեծանալ, պիւյիւմէք, grandir.
Մեծամիտ, մաղրուր, ֆօտուլ, orgueilleux, euse; hautain, aine.
Մեծամտութիւն, մաղրուրլուք, ֆօտուլլուք, orgueil, m.
Մեծատուն, զէնկին, riche; opulent, ente.
Մեծարանք, իքրամ, իլթիֆաթ, réverence, f.; acceuil, m.
Մեծարգոյ, իզզէթլի, estimable.
Մեծացնել, պիւյիւթմէք, faire grandir.
Մեծութիւն, պիւյիւքլիւք, grandeur, f.
Մեկին, եալընըզ, seul, e.
Մեկնաբանութիւն, թաֆսիլի թէրճիւմէ, paraphrase, f.
Մեկնել, թաֆսիլ էթմէք, մանէա, վէրմէք, expliquer.
Մեկնիլ, այրըլմագ, partir; s'éloigner.
Մեկնութիւն, մանէա, թաֆսիլ, explication, f.
Մեկուսի, այրը, à part; à l'écart.
Մեհեան, փութհանէ, temple des idoles.
Մեղադրանք, զէմմ, թաաիպ, blâme; reproche, m.
Մեղադրել, թաաիպ էթմէք, զէմմ էթմէք, blâmer; reprocher.
Մեղադրութիւն զէմմ, թաաիպ, blâme; reproche, m.
Մեղայ, թէօպէ, pardon.
Մեղանչել, կիւնահ իշլէմէք, pécher.
Մեղաւոր, կիւնահքեար, pécheur, cheresse.
Մեղմ, նազիք, doux, douce; calme.
Մեղու, արը, abeille, f.
Մեղր, պալ, miel, m.
Մեղրամոմ, պալմումու, cire, f.
Մեղք, կիւնահ, péché, m.
Մեռած, էօլմիւշ, mort, te.
Մեռել, էօլիւ, mort.
Մեռելոտի, լէշ, cadavre, m.
Մեռնիլ, էօլմէք, mourir.
Մեռոն, պալասան, myron; huile-sainte.
Մեռուցանել, էօլտիւրմէք, tuer.
Մեսիա, Մէսիհ, Messie; Christ, m.
Մետաղ, մաատէն, métal, m.
Մետասան, օնպիր, onze.
Մետաքս, իփէք, soie, f.
Մեր, պիզիմ, notre.
Մերթ, պազը, temps en temps.
Մերժել գապուլ էթմէմէք, refuser.
Մերժում, րէտտ, գապուլ էթմէմէզլիք, refus, m.
Մերկ, չըպլագ, nu, nue.
Մերկանալ, սօյունմագ, déshabiller.
Մերձ, եագըն, proche; près.
Մերձենալ, եագլաշմագ, se rapprocher,
Մեք, պիզ, nous.
Մեքենագործ, մաքինաճի, mécanicien, ienne.
Մեքենայ, մաքինայ, mécanique, f
Մէգ, տուման, brouillard, m.
Մէզ, սիյտիք, urine, f.; pipie.
Մէտր, մէթրօ, mètre, m.
Մէկ, պիր, un, une.
Մէն, եալընըզ, seul, e.
Մէջ, օրթա, իչ, milieu, m.; dedans.
Մէջք, պէլ, rein, m.
Մէտ, մէյիլ, penchant, m.
Մթեր, ամպար, entrepôt, m.
Մթին, սիահի, obscur, re.
Մթնկոյն, ագշամ իւլթիւ, brune, f.
Մթնոլորտ, ճէվվի հէվա, atmosphère, f.
Մթութիւն, քարանլըք, obscurité, f.
Մժղիկ, սիվրի սինէք, cousin, m.

Մի, էյմէ, օլմայարագ, ne, point.
Միաբան, իթթիֆագըլը, d'accord,
Միաբանիլ, պիրլէշմէք, s'accorder.
Միաբանութիւն, պիրլիք իթթիֆագ, concordance; union, f.
Միականի, թէք կէօզ, borgne, f.
Միահամուռ, հէփ պիրլիքտէ; tout ensemble, unanimement.
Միահաւատ, տինտաշ, coreligionnaire; de même religion.
Միաձայն, պիր աղըզ, d'accord.
Միամիտ, սաֆթէրուն, naïf, ive; sincère.
Միամտութիւն, սատէտիլիք, սաֆտէլի գալպ, naïveté; sincérité, f.
Միայն, եալընըզ, seulement.
Միայնութիւն, եալընըզլըգ, solitude, f.
Միանգամայն, հէմ, պիլէ, հէմէն, en même temps.
Միանձ, սօֆթա, moine.
Միապետութիւն, հիւքիւմէթի տուլթանիէ, monarchie, f.
Միավանկ, պիր հէճէլի, monosyllabe, m.
Միաւոր, պիրլիկ, unité, f.
Միաւորիլ, պիրլէշմէք, s'unir.
Միզ, սիյտիք, urine, f. (pipie).
Միզել, չիշ էթմէք, pisser; uriner; (faire pipis).
Միթէ, աճապա, տէմէ, est-ce que; est-il possible ; vrai?
Միլ, միլ, lieue, f.
Մինչ, } հաչան, pendant que
Մինչդեռ, }
Մինչեւ, թա, գըտար, jusque.
Միշտ, տայըմա, toujours. [tamie]
Միջագետ, Նիհարիմ, Mésopo-]
Միջակ, աւէթա, moyen, m.
Միջակէտ, եազը նօգտասը, point, m.
Միջանկ, (պասմա եազը սըրալարընըն արասընա գօնուլան գուրշուն), interligne, f.
Միջատ, պէօճէկ, insecte, m. [rice.]
Միջնորդ, միյանճը, médiateur,]

Միջոց, արա, espace; distance.
Միջօր, } էօյլէն, կիւնիւն եարըսը,
Միջօրէ, } եարը կիւն, midi, m.
Միս, էթ, viande, f.
Միսգատ, սինիր, tendon, m.
Միտում, մէյլլիք, inclination, f.
Միտք, ֆիքիր, esprit, m.
Միրգ, մէյվա, յիէմիշ, dessert, m,
Միւս, օ պիր, պաշգա, autre.
Մլուկ, թահտապիթի, punaise, f.
Մխել, մըխլամագ, clouer.
Մխիթարել, թէսէլլի վէրմէք, consoler. [solation.]
Մխիթարանք, թէսէլլի, cou-]
Մխիթարութիւն, թէսէլլի, consolation, f.
Մկնասեռ, ֆարէ ճինսի, de la race des souris; insectivore.
Մկունդ, մըզրագ, lance, f.
Մկրատ, մագաս, ciseaux, m.
Մկրտել, վաֆթիզ էթմէք, baptiser. [tême, m.]
Մկրտութիւն, վաֆթիզ, bap-].
Մկրտիչ, Եահիա, Baptiste, m.
Մղել, իթմէք, pousser; bousculer.
Մղոն, միլ, lieue, f. [se, f.]
Մճիր կամ Մոճիր, քէօզ, brai-]
Մնալ, գալմագ, տուրմագ, rester.
Մնացորդ, պագըը, պագըյէդ, reste, m. [sourdement.]
Մնչիկ եավաշճաճըգ, ուսուլ իլէն,]
Մշակ, րէնչպէր, cultivateur; (ուշակ, garçon), m. [tuel, elle.]
Մշտնջենաւոր, էպէտի, perpé-]
Մոգ, միւնէճճիմ, mage, m.
Մոլախինդ, պալտրան, ciguë, f.
Մոլեռանդ, աշըրը միւթէասսիպ, fanatique.
Մոլի, ճիւնուն, ֆաճիր, պէթ հույլու, vicieux, euse.
Մոլոշ, էպէմ կիւմէճի, mauve f.
Մոլորակ, սէյյարաթ, (կէզէն յըլտըզ), planète, f.
Մոլորիլ. սափմագ, s'égarer.
Մոլորութիւն, սափընթը, գալատէթ, égarement, m. [rompre.]
Մոլորեցնել, սափըթմագ, cor-]
Մոխիր, քիւլ, cendre, f.

Մոխրագոյն, *քիւլ րէնկի*, couleur grise, f.
Մոծիր կամ **Մճիր**, *քէօզ*, braise, f.
Մողէս, *քէրթէնքէլէ*, lézard, m.
Մոմ, *մում*, chandelle, f.
Մոյթ, *տէսթէք*, pilier; étais, m.
Մոռանալ, *ունութմագ*, oublier.
Մոր, *հօճա եէմիշի*, framboise, f.
Մորենի, *հօճա եէմիշի աղաճը*, framboisier, m.
Մորթ, *փէօստէքի*, *տէրի*, peau, f.
Մորթել, *պօղազլամագ*, égorger; décapiter.
Մորթիկ, *փէօստէքի*; peau, f.
Մորոս, *տէլի*, *տիվանէ*, fou, folle; imbécile.
Մորոսութիւն, *տիվանէլիք*, imbécilité; folie, f.
Մօրուք, *սագալ*, barbe, f.
Մուղ, *էօզ*, matière, f.
Մութ, *գարանլըք*, obscurité; ténèbre, f.
Մուխ, *թիւթիւն*, fumée, f.
Մուկ, *ֆարէ*, *սըչան*, rat, m.; souris, f.
Մուճակ, *բաբուճ*, babouche; pantoufle, f.
Մուն, *սիվրիսինէք*, cousin, m.
Մունետիկ, *թէլլալ*, crieur public, m.
Մունջ, *տիլսիզ*, muet, ette.
Մուշկ, *միւշկ*, musc, m.; (chevrotin, m.),
Մուրտ, *միւրթ*, *մէրսին*, myrte, m.
Մռմռալ *տըրտըր էթմէք*, *մըրմըրլանմագ*, murmurer.
Մռմռումն, *մըրըլթը*, murmure, m.
Մռնչիւն, *պէօյիւրիւշ*, mugissement, m.
Մսագործ, *գասսապ*, boucher, m.
Մսակեր, *էթ եյէն*, carnivore.
Մսահան, *չաթալ*, fourchette, f.
Մսան, *սինիրլի էթ*, muscle, m.
Մսավաճառ, *գասսապ*, boucher, m.
Մսուր, *եէմլիք*, crèche, f.
Մտադիր, *տիքքաթ էտէն*, attentif, ive.
Մտադրել, *տիքքաթ էթմէք*, faire attention.
Մտադրութիւն, *տիքքաթ*, attention, f.; soin, m.
Մտածին, *հէխալի*, *պէյհուտէ*, *ասըլսըզ*, chimérique; imaginaire.
Մտանել կամ **Մտնել**, *կիրմէք*, entrer.
Մրափ, *ույուգլամա*, sommeil, m.
Մրափել, *ույուգլամագ*, sommeiller.
Մրել, *գարալամագ*, noircir.
Մրկած, *պիւթիւնպիւթիւնէ գավրուլմուշ*, calciné, ée; grillé ée.
Մրկել, *պիւթիւնպիւթիւնէ գավուրմագ*, calciner; griller.
Մրջիւն, *գարընճա*, fourmi, f.
Մրջմունք, *գարընճա խուվասը*, *թէմրէյի*, dartre, f.
Մրուկ, *կէմի գաթրանը*, brai, m.
Մրուր, *թօրթու*, mare, f.
Մրտենի *մէրսին աղաճը*, myrte, m.
Մրտի, *րէվէնտ*, myrrhis, m.
Մրրիկ, *ֆուրթունա*, tempête, f.
Մրցանակ, *ղազիէ նշանը*, triomphe, prix, m.
Մրցիլ, *տէօյիւշմէգ*, *տաղաշմագ*, combattre.
Մօտ, *եագըն*, près.
Մօտաւոր, *եագընճա*, proche.
Մօտենալ, *եագլաշմագ*, se rapprocher.
Մօտիկ, *փէք եագըն*, *եագընճա*, tout près.
Մօր, *սազլըգ*, marais, m.
Մօրաքոյր, *թէյզէ*, tante, f.
Մօրեղբայր, *տայը*, oncle, m.
Մօրու, *էօյէ անա*, marâtre; belle-mère.
Մօրտ, *պալչըգ*, *պաթագ*, boue; bourbe, f.

Յ

Յ. յիյ. *էյիրմի պիրինճի հարֆ*, (**300**), yi, vingt-unième lettre arménienne, (**300**).
Յագենալ կամ **Կշտանալ**, *տօյմագ*, se rassasier.
Յակինթ, *եագութ*, rubis, m.
Յակինթ, *սիւմպիւլ*, jacinthe, f.
Յաղագս, *իւչիւն*, pour.

Յաղթական, *իւսթիւն*, supérieur, re; vainqueur, m.
Յաղթել, *եէնմէք*, vaincre.
Յաղթուիլ, *եէնիլմէք*, être vaincu, cue.
Յաղթուած, *եէնիլէն*, vaincu, ue.
Յաղթող, *ֆէթհի*, vainqueur, m.
Յաղթութիւն, *ֆէթհ*, *եէնիշ*, victoire, conquête, f.
Յաճախ, *սըք սըք*, fréquent, te.
Յաճախել, *սըքլաշտըրմագ* (*կէօրիւշմէք*), fréquenter.
Յամառ, *ինատճը*, *տինկօզ*, obstiné, née.
Յամառիլ, *ինատ էթմէք*, s'obstiner.
Յամառութիւն, *ինատ*, *ինատճըլըք*, obstination, f.
Յայնժամ, *օ սահաթտա*, *օ՛ զաման*, alors; or.
Յայտ կամ **Յայտնի**, *աշիքեար*, *պէյան*, manifeste; notoire; visible; évident.
Յայտարար, *իլան*, avis, m.
Յայտնապէս, *աշիքեարէ*. manifestement; notoirement.
Յայտնել *պէյան էթմէք*, déclarer.
Յայտնի կամ **Յայտ**, *աշիքեար*, *պէյան*, manifeste; notoire; visible; évident.
Յայտնութիւն, *պէյան*, déclaration, f.
Յանգ, *սօն*, terme, m.
Յանդգնել *ճէսարէթ էթմէք*, oser.
Յանդգնութիւն, *ճէսարէթ*, *թէհավվիւր*, témérité, f.
Յանդիման, *իւզ իւզէ*, vis-à-vis.
Յանդիմանել, *թազիր էթմէք*, *թէքտիր էթմէք*, reprocher; gronder; faire des observations.
Յանդիմանութիւն, *թազիր*, *թէքթիր*, observation; remontrance, f.; reproche, m.
Յանդուգն, *քիւսթախ*, audacieux, euse.
Յանկարծ, *ղաֆիլ*, subitement.
Յանկարծակի, *պիրտէն պիրէ*, à l'improviste; tout à coup.
Յանկարծուստ *քաֆիլտէն*, soudain.

Յանձնարարել, *ըսմարլըշ էթմէք*, recommander.
Յանձնել, *իհալէ էթմէք*, *թէսլիմ էթմէք*, confier; charger.
Յանձնիւր, *գէնտիգէնտինէ*, soi-même.
Յանցանք, *գապահաթ*, faute, f.
Յանցաւոր, *գապահաթլը*, fautif, ive.
Յապաղել, *կէճիքմէք*, retarder; être en retard.
Յաջող, *իշկիւզար*, habile.
Յաջողակ, *հիւնէրլի*, adroit, te.
Յաջողիլ, *իշինի իլէրլէթմէք*, *իշինին ալթընտան չըքմագ*, réussir.
Յաջողութիւն *իգպալ*, réussite, f.
Յաջորդ, *հալէֆ*, successeur, m
Յաջորդել; *խալէֆ օլմագ*, succéder.
Յաջորդութիւն, *խալէֆ*, succession, f.
Յառաջ, *իլէրի*, devant.
Յառաջաբան, *տիպաճէ*, préface, f.; avant-propos, m.
Յառաջագոյն, *էվվէլ*, précédemment.
Յառաջադէմ, *իլէրի կիթմիշ*, en progrès, m.
Յառաջադիմել, *իլէրի կիթմէք*, faire des progrès.
Յառաջադիմութիւն, *իսթիտրաճ*, progrès, m.; progression, f.
Յառաջացնել, *իլէրլէթմէք*, faire avancer; pousser en avant.
Յառաջել, *իլէրլէմէք*, s'avancer.
Յառնել, *այաղա գալքմագ*, se soulever; se révolter.
Յառնել, *գալգմագ*, se relever.
Յասմիկ, *եասէմի*, jasmin, m.
Յասպիս, *եէշիմ*, jaspe, m.
Յատակ, *տիպ*, fond. m.
Յատել կամ **Յօտել**, *պուդամագ*, émonder; ébrancher.
Յատուկ, *լէայըք*, faculté, f.; propre, m.
Յատոց, *պըչգը*, *տահրա*, serpe; serpette, f.
Յատուկ, *մախսուս*, propre.
Յար, *մուաֆըգ*, *կիպի*, conforme.
Յարակցիլ, *պիրլէշմէք*, se joindre.

Յարակցութիւն, *չաթմա*, joint, m.
Յարատեւ, *միւտայըմ*, continuel, elle.
Յարատեւութիւն, *միւտայըմլըք*, continuation ; durée, f.
Յարգ, *գըյմէթ*, mérite, m.
Յարգանք, *հիւրմէթ*, respect, m.
Յարգել, *լաթուֆաթ էթմէք*, respecter.
Յարգի, **Յարգոյ**, *գըյմէթլի*, respectable.
Յարդ, *սաման*, paille, f.
Յարդարել *տիւզէլթմէք*, applanir.
Յարդարիչ կամ **Քթառիչ**, *մում մագասը*, mouchette, f.
Յարդարուն, *տիւզէնլի*, coquet, ette.
Յարիլ, *պիրլէշմէք*, se joindre.
Յարկ, *գաթ*, étage, m.
Յարձակել, **Յարձակիլ**, *հիւճիւմ էթմէք*, assaillir.
Յարձակումն, *հիւճիւմ*, assaut, m.
Յարմար, *ույղուն*, à propos.
Յարմարութիւն, *միւնասիպէթ*, rapport, m.
Յարութիւն, *տիրիլմէ*, résurrection, f.
Յարումն, *մէյլ*, attachement, m.
Յարուցանել, *տիրիլթմէք*, faire revivre.
Յաւելուած, *արթըք*, supplément, m.
Յաւելումն, *ճէմ*, *ճիւմլէ*, addition, f.
Յաւերժ *միւտայըմ*, *տայըմա*, perpétuel, elle.
Յաւիտեան, **Յաւիտենական**, *էպէտի*, éternel, elle.
Յաւիտենականութիւն, *էպէտիլիք*, éternité, f.
Յափշտակել, *գափմագ*, ravir.
Յափշտակութիւն, *գափըճըլըք*, escroquerie, f. ; ravage, m.
Յեղանակ, *Թարզ*, *էյամ*, saison, f.
Յեղափոխութիւն, *տէվրան*, révolution, f.
Յենարան, *տէստէք*, appui, m.
Յենուլ, *տայանմագ*, s'appuyer.
Յեսան, *պիլէյի Թաշը*, meule, f.

Յետ, *սօնրա*, après.
Յետին, *սօնրաքի*, dernier, ière.
Յետկար, *Թէմէսսիւք*, effet de commerce, m.
Յետոյ, *սօնրա*, après.
Յետուստ *արգատան*, par derrière.
Յիմար, *ահմագ*, insensé, ée.
Յիմարանալ, *տիվանէլէշմէք*, devenir fou.
Յիմարութիւն, *տիվանէլիք*, folie, f.
Յիշաչար, *քինլի*, haineux, euse.
Յիշատակ, *անմա*, souvenir, m.
Յիշատակարան, *գայտնամէ*, registre, m.
Յիշատակել, *գայտ էթմէք*, enregistrer.
Յիշել, *անմագ*, *զիքր էթմէք*, se rappeler.
Յիշեցնել, *անտըրմագ*, faire souvenir.
Յիշողութիւն, *հաֆիզա*, *անն.* mémoire, m.
ՅԻՍՈՒՍ, ԻՍՍ. JÉSUS.
Յստակ, *տուրու*, clair, re.
Յիրաւի, *տօղրուսու*, en vérité.
Յղանալ, *համիլէ օլմագ*, concevoir.
Յղել, *եօլլամագ*, envoyer.
Յղի, *համիլէ*, enceinte (femme) f.
Յղկել, *մասգալա էթմէք*, polir.
Յղկիչ, *մասգալաճը*, polisseur, se.
Յո, *նէրէյէ*, où ?
Յոգն, *չօգ*, plusieurs.
Յոգնակի, *չօգլուգ*, *ճէմ*, pluriel, m.
Յոգնասեռ, *Թիւրլիւ Թիւրլիւ*, de plusieurs espèces.
Յոգնիլ կամ **Հոգնիլ**, *եօրուլմագ*, se fatiguer.
Յոլով, *տէվր*, déclinaison, f.
Յոլովել, *տէվր էթմէք*, décliner.
Յոյզ, *արայըշ*, perquisition, f.
Յոյժ, *փէք չօգ*, *զայէթ*, trop.
Յոյլ, *աղըր ճան*, lent, te.
Յոյն, *րում*, grec, que.
Յոյս, *ումուտ*, espérance, f.
Յոյր, *ըպըրըգ*, potelet, m.
Յոռի, *պէթ*, *միւնասիպէթսիզ*, déplaisant, ante.
Յովազ, *փարս*, *փէլէնկ*, panthère, f.

Յորդ, *կիւռ*, abondant, ante.
Յորդանան, *Էօրտան*, Jourdain, m.
Յորդել, *դաշմագ*, déborder.
Յորդորել, *քանտըրմագ*, *տիւրդմէք*, *կէյնիւնի եափմագ*, caliner; faire décider; faire de la morale.
Յորժամ, *հաչան*, lorsque.
Յորձան, *կիրտապ*, *աքընթը*, courant d'eau; tourbillon, m.
Յորմէհետէ *օնտան պէրի*, depuis.
Յուդայ, *ճիւտա*, judas, m.
Յուզարք, *չէօփճի*, chiffonnier, ière.
Յուզել, *արամագ*, chercher.
Յուզում, *ալթիւստ*, crise, f.; mouvement, m.
Յուլիս, *Թէմուզ*, juillet, m.
Յունապ, *խւննապ*, jujube, f.
Յուշիկ, *եավաշճա*, *եավաշ եավաշ*, lentement; petit à petit.
Յուշկապարիկ. *փէրի*. *ճին*, *էճինլի*, revenant, te.
Յուռութք, *Թըլըսըմ*. talisman, m.
Յուռթի, *Թավլը*, *սէմիզ*, potelé, lée; dodu, ue.
Յուսալ, *սըղընմագ*, *ումմագ*, espérer.
Յուսալից, *սըտղը պիւթիւն*, de toute espérance.
Յստակ, *զիւլալ*, *տողրու*, *փաք*, clair, re.
Յստակել կամ **Ըստկել**, *յըքալամագ*; *Թէմիզլէմէք*, nettoyer.
Յստակվիլ կամ **Ըստկվիլ**, *փաքլանմագ*, *Թէմիզլէնմէք*, *չէքիլմէք*, *տարաֆա չըքմագ*, s'en débarrasser; s'en retirer; s'en laver les mains.
Յստակութիւն, *փաքլըք*, *Թէմիզլիք*, honnêteté; propreté; franchise, simplicité, f.
Յօդ, *օյնակ*, *պօղում*, jointure, f.
Յօդ, (*ս*, *դ*, *ն*,), *լէամի Թարիֆ*, article, (le, la, les, du, des).
Յօդակապ, *քըրըքճը*, panseur, euse.
Յօդապատ, *սարգը*, bandage m.
Յօդուած, *արթիքօլօ*, article m.
Յօժար կամ **Յօժարամիտ**, *րազը*, *ճանի կէօնիւլլի*, disposé; volontaire; consentant.
Յօժարիլ, *րազը օլմագ*, consentir.
Յօժարութիւն, *րազըլըք*, disposition, f.; consentement, m.
Յօնք կամ **Ընքուք**, *գաշ*, sourcil, m.
Յօշել, *գըյմագ*, disséquer.
Յօշի, *գըյմա*, farcie.
Յօշում, *կէօվտէ գըյմալամա*, dissection, f.
Յօտել կամ **Հատել**, *պուտամագ*, ébrancher; émonder.
Յօտոց կամ **Հատոց**, *տահրա*, serpe; serpette, f.
Յօրանջ կամ **Երեժկըսում**, *էսնէյիշ*, bâillement, m.
Յօրանջել կամ **Երեժկըսալ**, *էսնէմէք*, bâiller.
Յօրինել, *եափմագ ույտուրմագ*, composer.

Ն

Ն. Նու. *իյիրմի իքինճի հարֆ*, (**400**), vingt-deuxième lettre arménienne, (**400**).
Նա, *օ*, lui; lui-même.
Նադրուն կամ **Բորակ**, *կէօյէրչինլէ*, nitre m.
Նաեւ, *էօյլէտէ*, aussi; même; plus.
Նազ, *նազ*, manières. (bégueulerie), f.
Նազել, *քիպարլըք սաթմագ*. poser; maniérer.
Նազէն, *նազլը*, maniéré, ée; plein, ne d'affectation.
Նա զի, *իլա*, de même que.
Նաժիշտ, *ճարիյէ*, odalisque, f.
Նալ կամ **Պայտ**, *նալ*, *նալչա*, fer à cheval, m.
Նախ, *էվվէլա*, *էվվէլի*, d'abord; en premier.
Նախագահ, *րէյիս*, président, ente.
Նախագիծ, *միւսէվվէտէ*, brouillon,
Նախագուշակ, *պիլիճի*, devineur, eresse.
Նախագուշակել, *փէշին պիլմէք*, deviner.

Նախադաս, իւսթիւն, տահա ալէա, supérieur; (préférable); plus grand; en premier rang.
Նախանձ, զըսքանճ. jaloux, ouse.
Նախանձիլ, զըսքանմագ, envier; jalouser. [jalousie, f.]
Նախանձոտութիւն զըսքանճլըգ,
Նախապատիւ, փայէլի, իւս-թիւն, supérieur, e: considéré, e.
Նախասահմանութիւն, մու-գատտէր, prédestination, f.
Նախատինք, թահգիր, affront, m.
Նախարար, պէյլէր պէյի, խան, seigneur; grand prince, m.
Նախընթաց, իլք, պուլունան էվվէլ, précédent, ente.
Նախնի, իլք, prédécesseur, m.
Նախնիկ, թուրֆանտա, թազէ, primeur, f. [ancêtres, m.]
Նախնիք, աթալար, տէտէլէր,
Նահանգ, էյալէթ, région, f.
Նահանջ, նաֆիլէ, futile.
Նահապետ, աթա, père; ադէմ, patriarche, m.
Նահապետական, մէշայիխի, ադիմէ աայիտ, patriarchal, le.
Նահատակ, շէհիտ, martyr, re.
Նանայ, էօրիւնմիւշ աչ, natte. f.; (սէճճատէ, tapis.) ..
Նամակ, մէքթուպ, lettre, f.
Նամէտ կամ **Խոնաւ**, նէմ, նէմլաք, humide. [garder.]
Նայիլ կամ **Հայիլ**, պագմագ, re
Նայուածք, պագըշ, regard, m.
Նանիր, պի մանէա, պօշ, futile.; (**Ի Նանիր**, նաֆիլէ, inutile).
Նանրախօս, իլավէճի, պօշ լագըրտը էտէն, charlatan, anne; blagueur, euse.
Նանրութիւն, պէհուտէ, futilité, f. [lapin, m.]
Նապաստակ, թավշան, lièvre;
Նաշիկ, պօղաչա, petit gâteau, m.
Նարինջ, փորթուգալ, orange, f.
Նարկէս, նէրկիզ, narcisse, m.
Նարդ, թավլու, trictrac, m.
Նաւ, կէմի, navire, m.
Նաւաբեկիլ պաթմագ, échouer.

Նաւաբեկութիւն, կէմինին պաթմասը, բարայա օթուրմէսի, naufrage, échouage, m.
Նաւաբեռնել, կէմիյի իւքլէթ-մէք, embarquer.
Նաւաբեռնում, կէմիյէ կիր-մէ կամ ալմա, կամ գօմա, embarquement, m.
Նաւագործ կամ **Նաւարար**, կէմի եափան, constructeur de navires.
Նաւակ, փիյատէ, սանտալ, barque; nacelle, f.; canot, m.
Նաւակոծիլ կէմիյի պաթըրմագ, naufrager; échouer.
Նաւակոծութիւն, ֆուրթունա, պաթըշ, naufrage, m.
Նաւահանգիստ, լիման, port, m. [vaisseau, m.]
Նաւապետ, րէյիզ, capitaine de
Նաւաստ, (Թայֆա, մարինէլ, ma-
Նաւաստի, (rin; matelot, m.
Նաւավար, կէմիճի, navigateur, m. [ֆէր էթմէք, naviguer.]
Նաւավարել րուհ տէրիթտէն սէ-
Նաւավարութիւն, կէմիճիլիք, matelotage, m.
Նաւարան, կէմի եաթաղը, rade, f.
Նաւարկել կամ **Նաւել**, կէմի իլէ կիթմէք, naviguer.
Նաւարտել, կէմիյի պօշալթմագ, կէմիտէն մալ չըգարմագ, débarquer.
Նաւարտում, կէմիտէն չըգմա կամ չըգարմա, débarquement, m.
Նաւելք, կէմինին չըքըշը, appareillage; départ du navire.
Նաւուղղակ, տիւմէնճի, timonier, m.
Նաւուղել, կէմինին պաշընը պիր թարաֆա դօղրուլթմագ, diriger le navire vers sa destination.
Նեարդ, սինիր, nerf, m.
Նեղ, տար, étroit, te.
Նեղանալ, սըգըլմագ, se resserrer; se gêner; (տարըլմագ, se fâcher).
Նեղել, սըգմագ, serrer; gêner.

Նեղութիւն, *սարըլըգ, սըգըլընթը*, gène, f.
Նեղուց, *պօղազ*, détroit, m.
Նեղվիլ, *տարլանմագ, տարալա գալմագ*, se gèner.
Նենգ, *հիլէ*; dupe, f.
Նենգաւոր, *հիլէպազ*. déloyal, e.
Նենգաւորութիւն, *հիլէպազլըգ*, déloyauté; duplicité, f.
Նենգութիւն, *հիլէ*, fraude; duperie, f. [porte, m.]
Նեպուկ, *Թէապին պէօճէյի*, clo-]
Նետ, *օք*, flèche, f.
Նետել, *աթմագ*, jeter.
Նետվիլ, *աթըլմագ*, se précipiter.
Ներ, *էլթի*, belle-sœur, f.
Ներբան, *տապան*, plante des pieds.
Ներբուն, *թիւթիւք*, poteau, m.
Ներգոյ, *իչինտէ*, dedans.
Ներգործական, *Թէսիրլի*, actif, ve. [agir; influencer.]
Ներգործել, *Թէսիր էթմէք*,]
Ներգործութիւն, *Թէսիր*, activité; influence, f.
Ներել, *աֆֆ էթմէք*, pardonner.
Ներելի, *աֆֆա լէայըգ*, pardonnable; excusable.
Ներկ, *պօյա*, teinture, f.
Ներկած, *պօյալը*, colorié, ée.
Ներկայ, *հազըրտա*, présent, te.
Ներկայել, *սունմագ*, présenter.
Ներկայութիւն, *սունմա*, présentation, f. [turerie, f.]
Ներկատուն, *պօյահանէ*, tein-]
Ներկարար, *պօյաճը*, teinturier, rière; coloriste.
Ներկել, *պօյամագ*, teindre.
Ներհակ, *զըթը, աքսիսի, Թէրսի*, contraire; rebours.
Ներհակութիւն, *զըթլըգ, աքսիլիք*, contraste, m.
Ներում, *աֆֆ*, pardon, m.
Ներս, *իչէրի*, dedans.
Ներքանի, *մինտէր*, matelas, (galette). [*քի*, intérieur, e.]
Ներքին, *ալթ*, dessous.; *իչ, իչէր-*]
Ներքինի, *հատըմ*, eunuque.

Ներքնաբերդ, *իչ քալէսի*, citadelle, f. [intérieur.]
Ներքնակողմն, *իչ Թարաֆը*,]
Ներքնայարկ, *էվին ալթ գաթը*, entre-sol, m. [dessous.]
Ներքոյ, *ալթընտա*, *տիպինտէ*,]
Ներքուստ, *ալթտան*, en-dessous.
Ներքս, *իչէրի*, *իչէրտէ*, dedans.
Ներքսափակ *սիւրկիւ*, verrou, m.
Նեցուկ, *տայաք*, *տիրէկ*, support; (étai), m.
Նզար, *շէհրիէ*, vermicelle, m.
Նզով, *լանէթ*, excommunication, f. [munier.]
Նզովել, *լանէթլէմէք*, excom-]
Նէ, *ըսա*, *իսէ*, si.
Նժար, *Թէրազի Թասը*, plateau de balance, m.
Նժդեհ, *ղարիպ*, étranger, ère; délaissé à soi-même.
Նիգ, *քիլիտ*, serrure, f.
Նիզակ, *մըզրագ*, pique, f.
Նիզակակից, *միւթէֆիգ*, allié, ée. [cier, m.]
Նիզակաւոր, *հարպաճը*, lan-]
Նիխ, *նարխ*, tarif, m.
Նիհար, *զապուն*, maigre.
Նինջ, *ույգու*, sommeil, m.
Նիստ, *մէճլիս*, séance, f.
Նիւթ, *հայուլը*, substance; matière, f. [riel, elle.]
Նիւթական, *հայուլիէ*, maté-]
Նկան, *փիտէ*, fouace, f.
Նկանակ, *ֆօտուլա*, miche, f.
Նկատ, *նամուս*, égard, m.
Նկատել, *տիքքաթ էթմէք*, *տէնէմէք*, faire attention; (observer).
Նկատում, *նամուս*, egard, m.
Նկար, *րէսիմ*, dessin, m.
Նկարագրութիւն, *րէսմ էթմէ*, description, f.; (*րէսմիէթ*).
Նկարել, *րէսիմ չըզմագ*, dessiner.
Նկարէն, *ալաճա*, nuancé, e; tacheté, e. [dessinateur, trice.]
Նկարիչ, *Թասվիրճի*, *րէսիմճի*,]
Նկուն, *տիւշկիւն*, humilié, ée.
Նման, *պէնզէր*, *այնի*, *կիպի*, pareil, eille; ressemblant, nte.

Նմանիլ, *պէնզէմէք*, ressembler.
Նմանութիւն, *պէնզէրլիք*, ressemblance, f.
Ննջել, *ույումագ*, dormir.
Նշա, *նիշաստա*, amidon, m.
Նշան, *նիշան*, marque, f.
Նշանակ, *եաֆթա*, étiquette, f.
Նշանած, *նիշանլը*, fiancé, ée.
Նշանակել, *նիշան եթմէք'բօմագ*, marquer.
Նշանակութիւն, *մանէա*, signification, f.
Նշանել, *նիշանլամագ*, fiancer.
Նշենի, *պատէմ աղաճը*, amandier, m. [signe, m.]
Նշմար, *իշարէթ*, remarque, f.;
Նշմարել, *սէզմէք*, *սէչմէք*, entrevoir; apercevoir.
Նշոյլ, *շաֆք*, clarté, f.
Նշտր, *նէշթէր*, lancette, f.
Նոճի, *սէլվի*, cyprès, m.
Նոյն, *օ'*, *այնը*, même; idem.
Նոյնչափ, *օ' գըտար*, autant.
Նոյնպէս, *բէզա*, de même.
Նոպայ, *նէօպէթ*, tour de rôle.
Նուր, *սուլու*, liquide.
Նոտրգիր, *էլ եազըսը*, cursive, f.
Նոր, *իէնի*, nouveau, nouvelle.
Նորա, *օնա*, à lui; à elle.
Նորածին, *եէնի տօղան*, nouveau-né.
Նորակիր, *մօտա*, mode, f.
Նորաձեւ, *եէնի չըքմա*, *Թօհաֆ*, nouveauté, f. [sienne.]
Նորայն, *օնունքի*, le sien, la
Նորոգ, *ճէնիզ*, tout nouveau, toute nouvelle. [veler.]
Նորոգել, *եէնիլէթմէք*, renou-
Նորոգութիւն կամ **Նորութիւն**, *նէօթիտլիք*, *հատսատէթ*, nouveauté, f.
Նոցա, *օնլարա*, à eux, à elles.
Նոցայն, *օնլարընքի*, le leur, la leur.
Նուագ, *նէվա*, *գայտէ*, air, m.
Նուագարան, *չալկը*, instrument de musique, m. [moins; rare.]
Նուազ, *ազ*, *էքսիք*, *նատիր*,
Նուազութիւն, *նատիրլիք*, *էքսիքլիք*, rareté, f. [quérir.]
Նուաճել, *ֆէթհ էթմէք*, con-
Նուաճիլ *ֆէթհ օլմագ*, être vaincu.
Նուաստ, *էտնա*, bas, basse; humble. [bassesse, f.]
Նուաստութիւն, *ալչագլըք*,
Նուէր, *հէտիյէ*, offre, f.; présent, m. [serpentine, f.]
Նուիճ, *եըլան եաստըղը 'ոտիլի*,
Նուիրակ, *փափրիք էլչիսի*, nonce, m. [offrir.]
Նուիրել, *սունմագ*, présenter;
Նուշ, *պատէմ*, amande, f.
Նուռ, *նար*, grenade, f.
Նռնենի, *նար աղաճը*, grenadier, m.
Նոքա, *օնլար*, eux, ils, elles.
Նպաստ, *իմտատ*, secours, m.
Նպաստել, *էլ վէրմէք*, favoriser.
Նպատակ, *նիյէթ*, but, m.
Նսեմ, *տօնուգ*, terne.
Նսիր, *գահմէթ*, peine, f.
Նստարան, *սէտիր*, divan, m.
Նստել, *օթուրմագ*, s'asseoir.
Նստող, *օթուրան*, assistant.
Նրան, *եաթաղան*, yatagan, m.
Նօթի կամ **Անօթի**, *աճ*, affamé, mée.
Նօտար, *եազըճը*, notaire, m.
Նօտոս, *լօտօս*, vent du midi; siroco, m.

Շ

Շ. *շա*, *իքիրմի իւչիւնճի հարֆ*, (500). cha, vingt-troisième lettre arménienne, (500).
Շաբաթ, *հաֆթա*, semaine, f. *ճումա էրթէսի*, samedi, m.
Շաբաթական, *հաֆթալըք*, hebdomadaire. [ron, m.]
Շագանակ, *քէսթանէ*, mar-
Շալակ, *արքա*, *սըրթ*, dos, m.
Շալգամ, *շալկամ*, navet, m.
Շալիմէ, *ղայթան*, gance, f.
Շալիկոց, *արքալըք*, crochet, m.
Շահ *ֆայըզ*, intérêt; *քեար*, profit, m.

Շահածել, *իտարէ էթմէք, գուլլանմագ*, savoir traiter ; savoir conserver.
Շահածուկ, *իտարէճի*, économe ; rangé, ée. [ressé, ée.]
Շահասէր, *Թամահքեար*, inté-
Շահասիրութիւն, *Թամահքեարլըք*, affabilité, f.
Շահաւոր, *ֆայտէլի*, avantageux, euse.
Շահէն, *շահին*, faucon, m.
Շահիլ, *գազանմագ*, gagner.
Շաղ, *չիյ*, rosée, f.
Շաղակրատ, *լաֆազան*, bavard, de ; charlatan.
Շաղափ, *պուրկու, մատգապ*, vrille, f.
Շաղակրատութիւն, *լաֆազանլըք*, charlatanisme, m.
Շաղիխ, *չամուր, պալչըգ*, boue, f.
Շաղկապ, *հաթըֆ*, conjonction, f.
Շամփուր, *քէպապ շիշի*, broche, f.
Շանթ, *եըլտըրըմ*, tonnerre, m.
Շանփիփն, *քէօփէք պօգու*, merde de chien, f. [alun, m.]
Շապ կամ **Պաղլեղ**, *շապ*,
Շապիկ, *կէօմլէք*, chemise, f.
Շառաչում, *կիւրիւլթիւ, չաթըրտը*, fracas, m.
Շատ, *չօգ*, beaucoup.
Շատակեր, *տօյմազ*, gourmand, de ; (*աճ կէօզլիւ*).
Շատ է, *եէթիշիր*, assez.
Շատախօս, *ճանշաք*, bavard, de.
Շատոյժ, *գուվէթլի*, fort, forte.
Շար, *թիւլ*, crêpe, m.
Շարագիր, *մուէլլիֆ*, rédacteur, trice. [daction, f.]
Շարագրութիւն, *թէէլիֆ*, ré-
Շարաւ, *իրին*, pus, m.
Շարել, *տիզմէք*, arranger ; composer.
Շարժ, *զէլզէլէ*, tremblement, m.
Շարժական, *էյրէթի*, mobile.
Շարունակ, *տիւզիյէ*, continuellement.
Շաւիղ, *իզ*, trace, f.
Շաքար, *շէքէր*, sucre, m.
Շեղ, *շէվ*, oblique.
Շեղակի, *սափըգ, շէվ, եամփուրի*, de travers ; obliquement.
Շեղիլ, *սափմագ*, s'écarter.
Շեշտ, *հարէքէթ*, accent, m.
Շեշտակի, *տօղրուճա*, directement.
Շեշտել, *հարէքէլէմէք*, accentuer.
Շերամ կամ **Խսորդ**, *իփէք պէօճէյի*, ver à soie, m.
Շերեփ, *քէփճէ*, grande cuillere, f.
Շերտ, *քօտտէլա, շէրիտ*, raie, f. ; ruban, m. [rubané, ée.]
Շերտաւոր, *սօփալը*, rayé, ée ;
Շէկ, *սարըմթըրագ*, jaunâtre ; fauve. [fauve, f.]
Շէկագոյն, *նոհուտի*, couleur
Շէկաղուէս, *նոհուտի թիլքի*, renard fauve, m.
Շէն, *շազ ; շէն*, gai, ie.
Շէնութիւն, *շազլըք, շէնլիք*, gaîté, f. [revirement, m.]
Շէղարկ, *օլթա, կէմի չէվիրմէ*,
Շէղարկել, *օլթալամագ, կէմի չէվիրմէք*, revirer.
Շէռ, *սիյտիք, չիշ*, urine ; (pipi), f.
Շիթ, *տամլա*, goutte, f.
Շիլ, *շաշը*, louche.
Շինել, *եափմագ*, bâtir.
Շինծու, *Թագլիթ եափմա*, imitation, f. [tion, f.]
Շինութիւն, *եափու*, construc-
Շիշ, *շիշէ*, bouteille, f.
Շիւշիւ *շըրըլթը*, bruissement, m.
Շիտակ, *տօղրու*, droit, te.
Շլել, *շաշը պագմագ*, loucher.
Շղագիր, *ճիֆրա*, italique.
Շղթայ, *զէնճիր*, chaîne, f.
Շղիլ, *սափմագ*, s'égarer.
Շնիկ, *ֆինօ*, petit chien ; roquet, m. ; (*եըլտըզ*, étoile).
Շնորհ, *նիմէթ, ինայէթ*, grâce, f.
Շնորհալի, *եագըշըգլը, նազիք*, gracieux, euse.
Շնորհակալ *մէմընուն*, gracié, e.
Շնորհակալ եմ, *մէմընունում*, merci ; je vous remercie.

Շնորհակալութիւն, *թէշէքքիւրամ*, remerciement, m.
Շնորհել, *պաղըշլամագ*, donner, faire grâce.
Շնչել, *նէֆէս ալմագ*, *ֆըլլամագ*, *էսմէք*, respirer; souffler.
Շշնջել, *ըշ էթմէք*, chuchoter.
Շշուն, *միրըլթը*, chuchotement, m.
Շոգեկառք, *գարա վափօրու*, locomotive, f.
Շոգի, *վափօռ*, vapeur, f.
Շողիք, *սալեա*, salive, f.
Շողուն, *փարլագ*, brillant, te.
Շողոքորթ, *եալթաք*, *միւրայի*, flatteur, euse.
Շողոքորթել, *եալթաքլանմագ*, flatter.
Շողոքորթութիւն, *եալթաքլանմա*, flatterie, f.
Շուայտ, *սէֆիհ*, débauché, ée.
Շուլալ, *իլմէ*, bâti, m.
Շուլել, *իլմէք*, bâtir.
Շուլրմել, *տարմաշըգ չըգմագ*, grimper.
Շուկայ, *չարշը*, bazar, m.
Շուն, *քէօփէք*, chien, ne.
Շունչ, *նէֆէս*, respiration, f.
Շուշան, *զամպագ*, lis. m.
Շուտ, *չապըք*, vite; rapide.
Շուտով, *չապըճաք*, rapidement.
Շուրթ, *տուտագ*, lèvre, f.
Շուրջ, *էթրաֆ*, environs.
Շուք, *քէօլկէ*, ombre, f.
Շպար, *սըվա*, plâtre, m.; crépissure, f.
Շռայլ, *միւսրիֆ*, dépensier, ière,
Շռել, *չիշ էթմէք*, pisser; uriner.; (faire pipi).
Շռինդ, *շամաթա*, tumulte, m.
Շտապ, *աճէլէ*, hâte, f.
Շտապել, *աճէլէ էթմէք*, hâter.
Շտեմարան, *ամպար*, magasin, m.
Շրթունք, *տուտագ*, lèvre, f.
Շրջան, *տէօնիւմ*, tour, m.
Շրջանակ, *էթրաֆ*, *չէմպէր*, cercle; cadre, m.
Շրջապատել, *գուշաթմագ*, entourer.
Շրջիլ, *կէզինմէք*, faire un tour.
Շփան, *քիպրիթի սիւրթէճէկ վէ եագաճագ եէր*, briquet, m.
Շփել, *օվալամագ*, frotter.
Շփոթ, *գարըշըգլըգ*, trouble, m.
Շփոթել, *շաշըրթմագ*, embarrasser.
Շփոթիլ, *շաշըրմագ*, s'embarrasser.
Շքեղ, *միւքէլլէֆ*, magnifique.
Շոգ, *սըճագ*, *ագըրհավա*, chaud; temps lourd, m.

Ո

Ո. ու. *իյիրմի տէօրտիւնճի հարֆ*. (**600**). *ալթընճը սէսլի*. ou, vingt-quatrième lettre, (**600**), sixième voyelle arménienne.
Ոգի, *րուհ*, génie, m.
Ոզնի, *քիրփի*, hérisson, m.
Ոլոր, *պիւքիւմ*, tortillement, m.
Ոլորաձեւ, *հալգալը պիչիմլի*, annelé, m.
Ոլորել, *պիւքմէք*, tordre.
Ոլոռ, *պիզէլեա*, petit pois, m.
Ոխ, *քէն*, haine; rancune, f.
Ոհ! *վահ*! oh!
Ողակ, *իլիք*, boutonnière, f.
Ողբ, *ֆիղան*, lamentation, f.
Ողբալ, *աղլամագ*, gémir.
Ողբալի, *աճընաճագ*, à plaindre.
Ողբերգակ, *դրամաճէտրան*, tragédien, dienne.
Ողբերգութիւն, *դրամաճէտի*, tragédie, f.
Ողիկել, *իյինմէք*, *պիւքիւլմէք*, se tordre.
Ողկոյզ, *սալգըմ*, grappe, f.
Ողն կամ **Կռնակ**, *սըրթ*, *արգա*, dos, m.
Ողորմած, *մէրհամէթլի*, humain, ne.
Ողորմել, *մէրհամէթ էթմէք*, avoir pitié.
Ողորմելի, *մէրհամէթէ լէայըք*, misérable.
Ողորմութիւն, *մէրհամէթ*, *սատագա*, don, m.; humanité; aumône. f.
Ողոք, *նիազ*, *րէճա*, supplication, f.
Ողոքել, *եալվարմագ*, supplier.
Ողջ, *սաղ*, vivant, te.
Ողջախոհ, *նամուսքեար*, honnête.

Ողջամտութիւն, *սահիպէրութ-իւնք*, honnêteté, f.
Ողջամիտ, *աքըլ Թամ*, posé, ée : sensé, ée.
Ողջանալ, *տիրիլմէք*, se ressusciter.
Ողջացնել, *տիրիլթմէք*, ressusciter.
Ողջոյն, *սէլամ*, salutation, f.
Ողջունել, *սէլամլամագ*, saluer.
Ոճ, *Թարզ. վէճը*, style, m.
Ոճիր, *էօզիւր*, crime, m.
Ոմն, *պիր քիմսէ*, quelqu'un, une.
Ոյժ կամ **Ուժ**, *գուվվէթ*, force, f.
Ոյշ կամ **Ուշ**, *կէճ*, tard.
Ոչ, *եօք*, *հայըր*, non.
Ոչէ, *հիչ*, nul, le.
Ոչինչ, *նաչիզ*, *զըրըլթը*, rien.
Ոչխար, *գոյուն*, mouton, m.
Ոչնչանալ, *հարապ՝ եօղ օլմագ*, se perdre ; se détruire.
Ոչնչացնել, *եօղ էթմէք*, *հիչ՝ հարապ էթմէք*, anéantir; détruire.
Ոչնչութիւն, *պէհուտէլիք*, néant, m. ; nullité, f.
Ոչ ոք, *քիմսէ*, personne.
Ոջիլ, *բէհլէ*, *պիթ*, pou, m.
Ոռ կամ **Վոռ**, *կէօթ*, cul, m.
Ոռփ, *կէօթ բանտաղը*, fesse, f.
Ոռնալ, *ինլէմէք*, hurler.
Ոռոգ, *փըթրըրագ*, *պէրէքէթլի*, surchargé de fruits ; (abondance, f.).
Ոռոգել, *սուլամագ*, arroser.
Ոռոգում, *սուլամա*, arrosement, m.
Ոսկեգոյն, *ալթունի*, couleur d'or, f.
Ոսկեզօծ, *եալըտըզլը*, doré, ée.
Ոսկի, *ալթուն*, or, m.
Ոսկր, *քէմիք*, os, m.
Ոսկրոտ, *քէմիքլի*, osseux, se.
Ոսկրոտի, *էօլիւ քէմիկի*, relique, f.
Ոսոխ, *հասըմ*, adversaire.
Ոսպ, *մէրճիմէք*, lentille, f.
Ոստ, *տալ*, branche, f.; rameau, m.
Ոստնուլ, *սըչրամագ*, sauter.
Ոստրէ, *ըստիրիդեայ*, huître, f.
Ով ? *քիմ ?* qui ?
Ով ? որու *քիմ ? քիմէ*, à qui parler ? (chacun pour soi).

Ոտք, *այագ*, pied, m. ; (*Թապան*).
Որ, *քի*, que.
Որայ, *Թութամ*, gerbe, f.
Որբ, *էօքսիւզ*, orphelin, ine.
Որդ, *պէօճէք*, insecte, m.
Որդան, *գըրմըզ*, kermès, m.
Որդեգիր, *ճան էվլատը*, fils adoptif, fille adoptive.
Որդեծնութիւն, *էվլատ տօղուրմագ*, enfantement, m.
Որդի, *էվլատ*, enfant, m.
Որթ, *ասմա*, vigne, f.
Որթ կամ **Հորթ**, *տանա*, veau, m.
Ործել, *կէյիրմէք*, rôter.
Որկոր, *պօղազ*, gosier, m.
Որմ, *տիվար*, muraille, f.
Որմնադիր *տիվարճը*, maçon, m.
Որմնադրութիւն, *տիվարճըլըք*, maçonnerie, f.
Որոգայթ, *տուզագ*, piège, m.
Որոնել, *արամագ*, chercher.
Որոշ, *աշիքեար*, distinct, te.
Որոշակի, *այըրճա*, *պաշգաճա*, distinctement.
Որոշել, *սէչմէք*, distinguer.
Որոշում, *քարար վէրմէ*, décision f.; *այըրմա էթմէ*, distinct, e.
Որովհետեւ, *զիրա*, puisque.
Որոտալ, *կիւրլէմէք*, gronder.
Որոտում, *կէօք կիւրլէմէսի*, grondement du tonnerre, m.
Որու ? *քիմէ ?* à qui ?
Որչափ ? *նէ գատար ?* combien ?
Որպէս, *կիպի*, comme.
Որպէս ? *նիճէ ?* comment ?
Որպէս զի, *տէյի*, afin que.
Որպէս թէ, *եանիյա*, comme si.
Որջ, *հայվան եաթաղը*, gîte, m.
Որս, *ավ*, chasse, f.
Որսալ, *ավլամագ*, chasser.
Որսորդ, *ավճը*, chasseur, resse.
Որքան ? *նէգատար ?* combien ?
Որքին, *Թէմրէյի*, dartre ; grattelle, f.
Ու, *վէ*, et.
Ուզել, *իսթէմէք*, vouloir.
Ուժ կամ **Ոյժ**, *գուվվէթ*, force, f.
Ուժգին, *քէսկին*, trop fort, te.

Ուժգնութիւն, *շիտտէթ*, choc m. ; violence, f.
Ուժեղ, *գուվվէթլի*, robuste.
Ուժով, *գուվվէթլի*, fort, te.
Ուժովնալ, *գուվէթլէնմէք*, devenir fort.
Ուլ, *օղլագ*, *ղազէլ*, chevreau, m.
Ուլն, *պօյն*, cou, m.
Ուխտ, *նիյէթ*, vœu, m.
Ուխտել, *նիյէթ էթմէք*, faire vœu.
Ուղել, *տօղրուլթմագ*, régler.
Ուղեկից, *եօլտաշ*, compagnon de voyage, m.
Ուղեղ, *պէյն*, cerveau, m.
Ուղիղ, *տօղրու*, droit, te.
Ուղխ, *սէլ*, torrent, m.
Ուղտ, *տէվէ*, chameau, m.
Ուղտափուշ կամ **Կպուկ**, *տէվէ Թիքէնի*, chardon, m.
Ունայն, *պէյհուտէ*, *հէվայի*, en vain.
Ունայնութիւն, *պէյհուտէլիք*, *պաթըլլըք*, vanité, f.
Ունել, *Թութմագ*, tenir.
Ունելիք, *մաշա*, pincettes, f.
Ունենալ, *էտինմէք*, avoir.
Ունկն, *գուլագ*, oreille, f.
Ուշ, *կէճ*, tard.
Ուշադրութիւն, *տիքքաթ*, attention, f.
Ուշանալ, *կէճ գալմագ*, retarder ; être en retard.
Ուշացող, *կէճ գալան*, retardataire.
Ուշիմ, *ֆիրասէթլի*, intelligent, e.
Ուշի ուշով, *տիքքաթ իլէ*, avec attention.
Ուռ, *սամա տալը*, sarment, m.
Ուռենի կամ **Ուռի**, *սէօյիւտ աղաճը*, osier, m.
Ուռեցնել, *շիշիրմէք*, faire enfler.
Ուռեցք, *գապարճըգ*, *շիշկինլիք*, enflure, f.
Ուռի կամ **Ուռենի**, *սէօյիւտ աղաճը*, osier, m.
Ուռիլ, *շիշլէնմէք*, enfler.
Ուռինկ կամ **Կուզ**, *գամպուր*, bosse, f.
Ուռկան, *աղ*, filet, m.
Ուռն, *չէքիճ*, *Թօքմագ*, marteau ; maillet ; taquoir, m.
Ուս, *օմուզ*, épaule, f.
Ուսանիլ կամ **Ուսնիլ**, *էօյրէնմէք*, *Թահսիլ էթմէք*, apprendre ; étudier ; s'instruire.
Ուսանող կամ **Ուսնող**, *իլմ Թահսիլ էտէն*, étudiant, ante.
Ուսել, *սըրթընայ ալմագ*, porter sur le dos.
Ուսնիլ կամ **Ուսանիլ**, *էօյրէնմէք*, *Թահսիլ էթմէք*, apprendre ; étudier.
Ուսում, *իլիմ*; instruction, f.
Ուսումնական, *իլմէ ակէահ*, instruit, te.
Ուսուցանել, *էօյրէթմէք*, instruire.
Ուսուցիչ, *հօճա*, instituteur, trice.
Ուստի, *իմտի*, donc.
Ուստր, *օղլան*, fils; garçon, m.
Ուտել, *եէմէք*, manger.
Ուտելիք, *եէմէկ*, *մանճա*, nourriture, f.
Ուտիճ, *կիւվէ*, vermine, f.
Ուր? *նէրէյէ*? où?
Ուր, *օրատա*, *օնտա*, où, là.
Ուրագ, *քէսէր*, marteau, m.
Ուրախ, *շազ*, gai, e.
Ուրախանալ, *քէյֆլէնմէք*, *շազ օլմագ*, se réjouir.
Ուրախութիւն, *քէյֆ*, *զէֆք*, joix ; réjouissance ; gaieté, f.
Ուրանալ, *ինքեար էթմէք*, nier.
Ուրբաթ, *ճումաա*, vendredi, m.
Ուրդ կամ **Առու**, *սու եօլու*, rigole, f.
Ուրեմն, *էօյլէ իսէ*, donc, alors.
Ուրիշ, *պաշգա*, autre chose.
Ոփ, *չուգուր*, fossé, m.
Ոք, *քիմսէ*, quelqu'un, une.

Չ

Չ. չա. *իքիրմի պէշինճի հարֆ*, (**700**). tcha, vingt-cinquième lettre arménienne, (**700**).
Չաման, *չէմէն*, cumin. m.
Չամիչ, *գուրու իւզիւմ*, raisin sec, m.
Չայ կամ **Թէյ**, *չայ*, thé, m.

Չաստուած, փուչ, faux dieux, m.
Չար, ֆէնա, քէօթիւ, méchant, e.
Չարագործ, քէօթիւ իշէն, malfaiteur, trice.
Չարագործել, քէօթիւլիւք էթմէք, faire de mauvaises choses.
Չարագործութիւն, քէօթիւլիք, malfaisance ; méchanceté, f.
Չարած, ղատէմսիզ, mauvais augure ; cauchemar, m.
Չարանալ, քէօթիւլէնմէք զըսգանմաք devenir pire ; — jaloux.
Չարաչար զիատէսինճէ, énormément ; joliment.
Չարիք, ֆէնալըք, calamité ; mauvaise chance, f.
Չարութիւն, ֆէնալըք, քէօթիւլիւք, méchanceté, f.
Չարչարել, խըքէնճէ վէրմէք, tourmenter.
Չարսիրտ, ֆէնա իյիւրէքլի, méchant, te.
Չափ, էօլչիւ, mesure, f.
Չափազանց, աշըրը, trop ; excessif, ive ; exagéré, ée.
Չափազանցել, միւպալէղա էթմէք, exagérer.
Չափազանցութիւն, իղրամ, միւպալէղա, exagération, f.
Չափաւոր, օրթա, médiocre.
Չափաւորել, դէպտիր էթմէք, զապտ էթմէք, modérer.
Չափել, էօլչմէք, mesurer.
Չեխ, ազար, gronderie, f.
Չեխել, ազարլամագ, թէրսլէմէք, gronder.
Չէ, եօք, եօխ, non.
Չէզոք, պէնէթարաֆ, neutre.
Չիթ, պասմա, indienne, m.
Չղջ, կէճէ գուշու, oreillard, e ; chauve-souris, f.
Չինացի, չինլի, Chinois, oise.
Չինաստան, Չինումաչին, Chine, f.
Չիք, նաֆիլէ, rien ; (vaurien).
Չնչել, եուք՝ հարապ՝ էէր իլէ եէճսան էթմէք, annuler ; anéantir.
Չնչին, եուք, nul, le.
Չոր, գուրու, sec, sèche.
Չորեքտասան, օնտէօրտ, quatorze,
Չորեքտասաներորդ, օն տէօրտիւնճիւ, quatorzième.
Չորմիս, պաստըրմա, tasajo, m.
Չորնալ, գուրումագ, se sécher.
Չորութիւն, գուրագ, sécheresse, f.
Չորս, տէօրտ, quatre,
Չորցընել, գուրութմագ, sécher.
Չորքոտանի, տէօրտ այագլը, quadrupède,
Չու, կիտիշ, եօլա չըքմա, départ, m.
Չուան, իփ, corde, f.
Չուել, կէօչ էթմէք, décamper.
Չուխա, չուհա, drap, m.
Չպիտու, եարամազ, vaurien ; frivole ; inutil, le.
Չռնիկ, չըրնըկ, pirogue, f. ; (youyou, m.).
Չտես, աճ կէօզլիւ, (affamé, ée).
Չքաւոր, ֆագըր, ֆուգարէ, pauvre, esse.
Չքաւորութիւն, եօքսուլլուք, pauvreté ; misère, f.
Չքնաղ, պինազի, տիլպէր, excellent, te ; charmant, te.
Չօքօլաթ, չիքօլաթա, chocolat, m.

Պ

Պ. պէ. իյիրմի ալթընճը հարֆ, (800). vingt-sixième lettre arménienne, (800).
Պագնել, էօփմէք, embrasser.
Պալատ, սարայ, palais, m.
Պալար, տօլամա, panaris, m.
Պախարակել, Թաիպ էթմէք, blâmer.
Պախարակութիւն, Թաիպ, blâme, m.
Պակաս, էքսիք, moins.
Պակասամիտ, ագըլ էքսիք, esprit borné ; imbécile.
Պակասամտութիւն, ագըլ էքսիքլիղի, imbécillité, bêtise, f.
Պաճօտ, արըըզ, գէմփարէ, courtisane ; (coureur, euse).

Պալատիլ, սարայլըլանմագ, էտէպսիզլէնմէք, courtiser; (courrir).

Պալատութիւն, սարայլըք, գէմփարէլիք, courtisanerie, f.

Պակսեցնել, էքսիլթմէք, diminuer.

Պակսիլ, էքսիլմէք, manquer; s'amoindrir; (էօլմէք, mourir).

Պակասութիւն, էքսիքլիք, manque; défaut, m.

Պահ, պէքճի, garde, f.

Պահակ, նէօպէթճի, factionnaire, m.

Պահանջել, կէրի իսթէմէք, réclamer.

Պահանջում, մուխալէֆէթ, իդ-թիրաս, réclamation, f.

Պահապան, պէքճի, gardien, ne.

Պահարան, տօլապ, armoire, f.; զարֆ, enveloppe, f. [cacher]

Պահել, սագլամագ, conserver;

Պահեստի, սաքլը րուպա, habit de fête, m.

Պահպան կամ **Պահապան**, պէքճի, gardien, enne.

Պահպանութիւն, նազարէթ, surveillance, f.

Պահք կամ **Պաս**, փէհրիզ, abstinence, f.

Պաղ, սօուգ, froid, de.

Պաղենի, սօվուգլուգ, rafraîchissement m.; տօնտուրմա, glace, f.

Պաղիլ, տօնմագ, se congeler; se refroidir; gêler.

Պաղլեղ կամ **Շապ** շապ, alun, m.

Պաղմիս, սէօյիւշ, viande froide, (bouilli); տօնուքէթ, charcuterie, f.

Պանար, պէճէրիշ, procuration, f.

Պանարել, պէճէրմէք, procurer.

Պանիկ, ույումա նէննի, dodo, m.

Պաճոյճ, սիւս, տիւզէն, parure, f.

Պայազատ, պէյզատէ, prince, cesse; noble.

Պայթել, փաթլամագ, crever.

Պայծառ, պէրրաք, clair, re; luisant, te.

Պայման, գայտ, condition, f.

Պայմանաւոր, գայտլը, conditionnel, elle.

Պայմանել, գայտ էթմէք, conditionner.

Պայտ, նալ, fer à cheval.

Պայտար, նալպանտ, maréchal.

Պայքար, գավկա նիզա, dispute, f.

Պանդխտութիւն, ֆարըրլըք, émigration, f.

Պանդոկ, գօնագ, hôtel, m.

Պանդոկապետ, գօնագ սահիպի, maître d'hôtel, m.

Պանդուխտ, ֆարըր, émigré, e.

Պանիր, փէյնիր, fromage, m.

Պանծալ, կիւվէնմէք, se vanter; se faire gloire.

Պանծալի, շանլը. glorieux, se.

Պաշար, թէթումագ, զահիրէ, provision, f.

Պաշարանք, շաշըրմա, trouble, m.

Պաշարել, քուշաթմագ, մուհասէրէ էթմէք, assiéger.

Պաշարում, մուհասէրէ, état de siége, m.

Պաշարուիլ, մուհասէրէ օլմագ, être assiégé.

Պաշտել, թափմագ, adorer.

Պաշտպան, հիմայէթճի, protecteur, trice; défenseur, m.; patron, nne.

Պաշտպանել, հըֆզ' հիմայէթ էթմէք, protéger; défendre.

Պաշտպանութիւն, հիմայէթ, protection, f.; patronage, m.

Պաշտօն, փայէ, մանսըպ, grade, m.; fonction, f.

Պաշտօնատար, զապիթ, officier; fonctionnaire, m.

Պաշտօնեայ, հըզմէթճի, serviteur; (déesservant), m.

Պապ, տէտէ, grand-père, m.

Պապակ, սուսուզլուք, հէրարէթ, soif; altération, f.

Պապակիլ, սուսամագ, s'altérer.

Պառակտիլ, այրըլմագ, se séparer.

Պառակտում, այրըլմա, séparation; division, f. (schisme, m.).

Պառաւ, գօճա գարը, vieille, f.
Պառկիլ, եաթմագ, se coucher.
Պառվիլ, գօճամագ, se faire vieux; vieillir.
Պաս կամ Պահք, փէրհիզ, abstinence, f.
Պատ, տիվար, mur, m.
Պատահ, բախթ, hasard, m.
Պատահիլ, բախթ կէլմէք, rencontrer.
Պատան, քէֆին, linceul, m.
Պատանդ, ռէհին, ôtage, m.
Պատառ, լօգմա, bouchée, f.
Պատառել կամ Պատռել, եըրթմագ, déchirer.
Պատասխան, ճէվապ, réponse, f.
Պատասխանել, ճէվապ վէրմէք, répondre.
Պատարագ, լիթուրկիա, messe, f.
Պատգամ, տուայ, էմր, oracle, m.
Պատեան, գըն, fourreau, m.
Պատել, սարմագ, գուշաթմագ, envelopper; entourer.
Պատեհ, ույկուն, occasion, f.
Պատեհութիւն, ֆըրսաթ, occasion, f.
Պատերազմ, ճէնկ, guerre, f.
Պատերազմիլ, ճէնկ էթմէք, combattre.
Պատըռտիլ, եըրթըլմագ, se déchirer; (հըրսլանմագ, se mettre en colère).
Պատժել, ճէզա վէրմէք, punir.
Պատժուիլ, ճէզա չէքմէք, être puni.
Պատիժ, ճէզա, punition; peine, f.
Պատիւ, իքրամ, իզզէթ, honneur, m.
Պատկանիլ, ճայիզ' մինասիպէթ ալմագ, appartenir; s'appliquer.
Պատկառանք, հիճապ, respect, m.
Պատկառելի. մուհթէրէմ, respectable; imposant, te.
Պատկառիլ, հիճապ էթմէք, respecter. [timide.]
Պատկառոտ, ութանգան, արլը, timide.

Պատկեր, սուրէթ, րէսիմ, portrait; tableau, m.
Պատկերահան, Թասվիր չըգարան, peintre, m.
Պատճառ, սէպէպ, cause, f.
Պատճառանք, մահանայ, վէսիլէ, motif, m.
Պատճառել, վէսիլէ օլմագ, causer; occasionner.
Պատճէն, էօրնէք, copie, f.
Պատմաբան, Պատմագիր, Թէվարիխճի, historien, ienne.
Պատմել, նագլ էթմէք, conter; raconter.
Պատմութիւն, Թէվարիխ, histoire, f.
Պատնէշ, մէթէրիզ, barricade, f.
Պատշաճ, ճայիզ, conforme.
Պատուական, պինազիր, ալէա, excellent, te.
Պատուաստ, աշ, աշլամա, greffe, f.; vaccin, m.
Պատուաստել, աշլամագ, greffer; vacciner.
Պատուել, իքրամ էթմէք, honorer.
Պատուէր, Թէմպիհ, ordre, m.
Պատուիրանք, էմր, Թէնպիհ, commandement, m.
Պատուիրանազանց, խիլաֆինէ հէրաքէթ իտէն, transgresseur, euse.
Պատուիրել, էմր, Թէմպիհ էթմէք, ordonner; commander.
Պատուիրանազանցութիւն, Թէճավիւզ, transgression, f.
Պատուհան, փէնճէրէ, fenêtre, f.
Պատուհաս, գազէպ, պէլա, punition, f.; châtiment; (diable), m.
Պատուհասել, ճէզասընը վէրմէք, punir; châtier.
Պատռել կամ Պատառել, եըրթմագ, déchirer.
Պատրանք, ֆէնտ, dupe. f.
Պատրաստ, հազըր, prêt, te.
Պատրաստել, հազըրլամագ, préparer.
Պատրաստութիւն, Թէտարիք հազըրլըգ, préparation, f.

Պատրել, պաշտան չըքարմագ, այարթմագ, séduire; tromper.
Պատրիարք, փաթրիք, patriarche, m.
Պատրիարքարան, փաթրիք հանէ, patriarcat, m.
Պատրոյգ, ֆիթիլ, mèche, f.
Պատուանդան, պասամագ, marche-pied, m.
Պար, հօրա, danse, f.
Պարագայ, էհվալ, circonstance, f.
Պարագլուխ, էլպաշը, chef de bande.
Պարան, սիճիմ, իփ, ficelle, f.
Պարանոց, պօյուն, cou, m.; պօղազ, isthme, m.
Պարապ, պօշ, vide.
Պարապիլ, պիր իշէ տալմագ, s'occuper.
Պարարտ, սէմիզ, gras, se.
Պարարտութիւն, սէմիզլիք, embonpoint, m.
Պարբերութիւն, տէվր, période, f.
Պարգեւ, հէտիյէ, cadeau, m.
Պարգեւել, հէտիյէ էթմէք, faire cadeau; offrir.
Պարել, հօրա թեփմէք, danser.
Պարզ, սատէ, simple.
Պարզամիտ, սաֆթէրուն, sincère.
Պարզել, սատէլէթմէք, գօլայլաթմագ, éclaircir; simplifier.
Պարզմիտ, սաֆթէրուն, sincère.
Պարզութիւն, սաֆթէրունլուք, sincérité, f.
Պարզուտ, քէվկիր, écumoire, f.
Պարէն, նաֆագա, subsistance, f.
Պարիկ, ճին, փէրի, fée, f.
Պարիսպ, հիսար, muraille, f.
Պարծանք, էօյունիւշ, vanterie, f.
Պարծենալ, էօյունմէք, se vanter.
Պարծենկոտ, պէօպիւրլէնէն, vantard, e.
Պարկ, հէյպէ, sac de nuit, m.
Պարկեշտ, քէամիլ, honnête.
Պարկեշտութիւն, քէամիլլիք, honnêteté, f.
Պարկէն, հէնտէք, tranchée, f.
Պարող, հօրա թեփէն, danseur, euse.
Պարոյկ, իշարէթի ալամէթ իւլ իսթիֆհամ, (՞), interrogant, m.
Պարոն, աղա, monsieur, m.
Պարունակել, իհթիվա էթմէք, renfermer; contenir.
Պարունակութիւն, իհթիվա; contenance; (capacité), f.
Պարս, սափան, fronde, f.
Պարսաւ, այըփլամա, blâme, m.
Պարսաւել, այըփլամագ, blâmer.
Պարսաքար, սափան թաշը, pierre à fronde, f.
Պարսաքարել, սափանըլա թաշլամագ, fronder.
Պարսիկ, Աճէմ, Persan, ane.
Պարսկաստան, Աճէմիստան, Perse, f.
Պարտապան, պօրճլու, débiteur, rice.
Պարտաւոր, պօրճլու, débiteur, rice.
Պարտաւորել, պօրճլու էթմէք, obliger.
Պարտաւորիլ, պօրճլու օլմագ, devoir; (être obligé).
Պարտաւորութիւն, պօրճ, devoir, m.
Պարտել, ֆէթհ էթմէք, vaincre.
Պարտէզ, պահճէ, jardin, m.
Պարտկել, սագլամագ, բապահաթինի գափամագ, cacher; (une faute).
Պարտիզպան, պահճէվան, jardinier, ière.
Պարտիզպանութիւն, պահճէվանլըգ, jardinage, m.
Պարտիք, պօրճ, devoir, m.
Պարտք, պօրճ, dette, f.
Պաքսիմատ, փէքսիմէտ, biscuit, m.
Պետ, պաշ, chef, m.
Պետութիւն, գուտրէթ, puissance, f.
Պերճ, ալէա, superbe.
Պերճութիւն, ազամէթ, magnificence, f.
Պէմօլ, մուզիգատէ պարըմ աթէս, bémol, m.
Պէյ, պէյ, bey, m.

Պէյութիւն, *պէյլիք*, charge ou titre de bey.
Պէս, *կիպի*, comme ; pareille.
Պէսպէս, *Թիւրլիւ Թիւրլիւ*, divers, e.
Պէտք, *իգթիզա*, besoin, m.
Պժգալ, *իքրահ եթմէք*, dégoûter.
Պիլկամ, *պալկամ*, pituite, f.
Պիլօռ, *պիլլօր* cristal, m.
Պիծակ, *եապան արըսը*, guêpe f.
Պիղծ, *փիս*, sale.
Պինդ, *փէք*, dur, e.
Պիսակ, *պէնկ*, marque. f.
Պիստակ, *ֆըստըգ*, pistache, f.
Պիտանի, *իքթիզա*, *էլզէմ*, nécessaire.
Պիտառ, *չուքալի*, vase de nuit, m.
Պիտի, *կէրէք*, il faut.
Պիտնալ, *սինտիրմէք*, digérer.
Պիտոյք, *իգթիզա*, nécessaire.
Պիրկ, *զըվրաք*, tordu, ue.
Պղինձ, *փիրինճ*, *պաքըր*, cuivre, m.
Պղծել, *մուրտարլամագ*, souiller.
Պղծութիւն, *մուրտարլըք*, saleté; souillure.
Պղպեղ, *պիպէր*, poivre, m.
Պնակ, *Թապագ*, assiette, f.
Պնդանիւթ, *սէրթ մատէն*, matière dure.
Պնդել, *ինատ եթմէք*, entêter.
Պնդութիւն, *ինքըպազլըք*, constipation, f.
Պողպատ, *չէլիք*, acier, m.
Պոնգ, *ֆիսկէ*, chiquenaude, f.
Պոչ, *գույրուք*, queue, f.
Պոռան, *վէլվէլէճի*, criard, de.
Պոռնիկ, *ֆահիշէ*, adultère.
Պոռնկութիւն, *ֆայիշէլիք*, adultère.
Պոռտգում, *սուվարըշ*, irrigation. f.
Պորանի, *պասԹը*, ragout.
Պորտ, *կէօպէկ*, nombril, m.
Պուզան, *ֆըլտըր-կէօզ մայմուն*, poucan, m.
Պուկ, *բողազ*, gosier, m.
Պուձ, *ֆէմ իւլ մէհպիլ*, vagin, m.; (vulve, f.).
Պսակ, *Թաճ*, couronne, f.
Պսակել, *Թաճլամագ*, couronner.
Պսակվիլ, *Թաճլանմագ*, être couronné.
Պտիկ, *ազաճըգ*, très-peu ; (*տամլա*, goutte à goutte).
Պտղաբեր, *մահսուլլու*, fertile.
Պտղի, *էօշիւր*, dîme, f.
Պտոյտ, *կիրտապ*, tourbillon, m.
Պտուկ, *չէօմլէք*, cruche, f.
Պտուղ, *եէմիշ*, fruit, m.
Պրաս, *փրասա*, poireau, m.
Պրծել, *գուրԹարմագ*, sauver.
Պրծիլ, *գուրԹուլմագ*, s'échapper.
Պրրի, *զըլըճըք*, cornouille, f.
Պրօն, *Թիֆթիք*, charpie, f.

Ջ

Ջ. ջէ. *իյիրմի իէտինճի հարֆ*, (900), tché, vingt-septième lettre arménienne, (900).
Ջահ, *մաշալա*, torche, f.
Ջաղաց, *տէյիրմէն*, moulin, m.
Ջաղք, *սաղանագ*, averse, f.
Ջաղջախել, *եզմէք*, briser.
Ջայլամ, *տէվէ գուշու*, autruche, f.
Ջան, *ճահտ*, *ղայրէԹ*, tâche, f.; effort, m.
Ջանալ, *ճահտ եԹմէք*, tâcher.
Ջարդել, *տօղրամաք*, sabrer; hacher.
Ջերմ, *սըԹմա*, fièvre, f.
Ջերմաչափ, *միզանի հարարէԹի հավա*, thermomètre, m.
Ջերմոտ, *սըԹմալը*, fiévreux, euse.
Ջերմութիւն, *սըճագլըք*, échauffement, m.
Ջերմուկ, *գափլուճա*, eau minérale, f.
Ջիլ, *սինիր*, nerf, m.
Ջորի, *գաԹըր*, mulet, m.
Ջութակ, *քէմանչէ*, violon, m.
Ջուր, *սու*, eau, f,
Ջրաբաշխ, *Թաքսիմ*, réservoir, m.
Ջրած, *սու Թէրազիսի*, conduit.
Ջրաղուէս, *սու Թիլքիսի*, loutre, f.
Ջրարբ, *չօք սու իչէն*, buveur d'eau, m.
Ջրբուղխ, *ֆիսկիյէ*, jet d'eau, m.

Ջրգողութիւն, *իսթիսգա*, hydropisie, f.
Ջրել, *սուլամագ*, arroser.
Ջրկիր, *սագա*, porteur d'eau, m.
Ջրհան, *Թուլումպա*, pompe, f.
Ջրհեղեղ, *սու Թուֆանը*, déluge, m.
Ջրհոս, *տէլի պուրճու*, verseau, m.
Ջրհոր, *գույու*, puits, m.

Ռ

Ռ. ռա, *իյիրմի սէքիզինճի հարֆ*, (1,000), rra, vingt-huitième lettre arménienne, (1,000).
Ռաբբի. *րապպի*, rabbin, m.
Ռազմիկ, *ճէնկճի*, combattant, e.
Ռահկայ, *ազըլսըզ*, idiot, te.
Ռահ, *եօլ*, route, f.
Ռահել, *եօլա չըքմագ*, se mettre en route.
Ռամիկ, *պայաղը հալք*, bas peuple, m.
Ռամկական, *պայաղը*, *գապա*, vulgaire.
Ռափ, *ըրաֆ*, plancher, m.
Ռէհան, *ֆէսլիյէն*, basilique, f.
Ռիբոս, *նէքէս*, avare; (rapia), m.
Ռմբաձիգ, *Թօփճու*, artilleur, m.
Ռնգային, *պուրուն սէսի*, nasal, e.
Ռնգեղջիւր, *գէրկէտան*, rhinocéros, m.
Ռոճիկ, *Թային*, salaire, m.; pension, f.
Ռուոքիա *չագմագ Թաշը*, pierre à feu, f.
Ռուպ, *փէքմէզ*; raisiné, m.
Ռուս, *Մոսկոֆ*, Russe; Moscovite.
Ռուսիա, *Մոսկոֆիստան*, Russie, f.

Ս

Ս. սէ. *յիրմիտօգուզընճը հարֆ*. (2,000). cé, vingt-neuvième lettre arménienne, (2,000).
Սա, *շու*, ça; ceci.
Սագ, *գազ*, oie, m.
Սաթ, *քէհրիպար*, ambre, m.
Սալ, *էօրս*, enclume, f.
Սալա, *սէլէ*, panier, m.
Սալոր, *էրիք*, prune, f.
Սախատ, *սագաթ*, estropié, malade.
Սախատել *սագաթլամագ*, estropier.
Սակ, *մէնվալ*, traité, m.
Սակայն, *լէաքին*, mais.
Սակառ, *սէփէթ*, corbeille, f.
Սակարկանել, *ուզլաշմագ*, convenir.
Սակարկութիւն, *գավլ*, contrat, m.; convenance, f.
Սակաւ, *ազ*, *ճիւզի*, peu.
Սակաւադէպ, *նատիրէ*, rare; (inédit, e).
Սակաւաթիւ, *ազ*, peu; en petit nombre.
Սակաւ առ սակաւ, *ազար ազար*, petit à petit.
Սակաւիկ, *ազաճըգ*, un petit peu.
Սակուր, *սաթըր*, *պալթա*, *փալա*, hache; (guillotine), f.
Սահառ, *քազըքճը գուշ*, pélican, m.
Սահիլ, *գայմագ*, glisser.
Սահման, *սընըր*, frontière, f.
Սահմանադրութիւն, *Թանզիմաթ*, constitution, f.
Սահմանակից, *սընըրտաշ*, voisin, ine; (limitrophe).
Սահմանել, *հատտ էթմէք*, limiter.
Սահուն, *գայփագ*, glissant, e.
Սաղաւարտ, *տէմիր պաշլըղ*, casque, m.
Սաղմոս, *զէպուր*, psautier, m.
Սամիր, *րէզէնէ*, résine, f.
Սամոյր, *սամուր*, samour; martre, m.
Սայթ, *գայմա*, glissage, m.
Սայլ, *իւք արապասը*, chariot, m.
Սայլապան, *արապաճը*, cocher, m.
Սայրասուր, *սիվրի*, *քէսկին*, aigu, ë.
Սան, *չըրագ*, élève; (filleul, e).
Սանդ, *հավան*, mortier, m.
Սանդարամետ, *ճէհէննէմին տիպի*, enfer, m.
Սանդհեստ, *հավան էլի Թօգմագը*, pilon, m.

Սանդուխ, նէրտիվէն, escalier, m

Սանթիմէթր, մէթրօնուն խըզ փայըն պիրի, centimètre, m.

Սանձ, տիզկին, bride, f.

Սանձել, կէմլէմէք, brider.

Սանտալ, ֆիլար, bottine, f.

Սանր, տարագ, peigne, m.

Սանրել, տարամագ, peigner.

Սապատ, սէփէթ, panier, m.

Սապէս, պէօյլէ, comme ça.

Սապոն կամ **Օճառ**, սապուն, savon, m.

Սառ, պուզ, glace, f.

Սառիլ, տօնմագ, glacer.

Սառներ, պուզլար, glaçon, m.

Սառնոց, պուզխանէ, glacière, f.

Սաստ, Թագիր չըքըշ, gronderie, f.

Սաստել, չըքըշ եթմէք, gronder.

Սաստիկ, իֆրաթ, excessif, ive.

Սաստկութիւն, շիտտէթ, violence, f.

Սատան, **Սատանայ**, շէյթան, diable, m.

Սատար, եարտըմճը, aide, f.

Սատափ, սէտէֆ, nacre, f.

Սատր, սէտիր, divan, m.

Սար, տաղ, Թէփէ, sommet, m.

Սարդ, էօրիւմճէկ, toile d'araignée, f.

Սարտենի, **Սարտի**, Թէֆնէ, laurier, m.

Սարսափ, գօրգու, terreur, f.

Սարսափելի, իֆրաթ, հէյպէթլի, horrible.

Սարսափիլ, Թիթրէմէք, frémir.

Սարսել, սարսմագ, secouer.

Սարսուռ, տըրըր, Թիթրէյիշ, frisson, m.

Սարփինի, ասմալըգ, treille, f.

Սաւան, չարշաֆ, drap de lit, m.

Սափոր, Թէսթի, urne, f.

Սափրիչ, պէրպէր, barbier, m.

Սեխ, գավուն, melon, m.

Սեկ, մէշին, peau, f.

Սեղան, սօֆրա, table, f.

Սեղմել, սըգմագ, serrer.

Սենեակ, օտա, chambre f.

Սեպ, չիվի, clou, m.

Սեպել, սայմագ, retenir; compter.

Սեպհական, մախսուս, անքլ. [proprement.]

Սեպհականութիւն, մալ միւլք, propriété, f.

Սեպհականել, Թահսիս եԹմէք, s'approprier.

Սեպտեմբեր, սիպԹէմվրիս, septembre, m.

Սեռ, ճինս, genre, m.

Սեր, գայմագ, crème, f.

Սերկեւիլ, այվա, coing, m.

Սերմ, Թօխում, germe, sperme, m.

Սերմանել, Թօխում էքմէք, semer.

Սերմնակար, նուֆֆէթի մարազ, gonorrhoïque.

Սերմնակարութիւն, նուֆֆէթ մարազը, gonorrhée, f.

Սերուն, պէրէքէթլի, abondant, [te.]

Սերունդ, սիսիլէ, génération, f.

Սերտ, սէրթ, փէք, dur, e; solide.

Սերտել, էզպէրլէմէք, apprendre par cœur.

Սեւ, սիյահ, noir, e.

Սեւագոյն, գարաճա, noirâtre.

Սեւաշերտ, սիյահ սօփալը, en bande ou raie noire, f.

Սեւափիւռ, պէնէքլի, tacheté, ée.

Սեւուկ, գարաեանըգ, փէք եանմըշ, cuivré, e; basané, e.

Սէգ, քիպիր, orgueilleux, euse.

Սէզ, չիմէն, herbette, f.

Սէր, մուհապպէթ, amour, m.

Սթափ, ույըգ կէօզ, éveillé; ée.

Սթափիլ, օյանմագ, քէնտինի կէլմէք, se réveiller.

Սիգանք, իւնվան, coquetterie, f.

Սիւք կամ **Զեփիւռ**, պատի սապա, zéphyr, m.; brise, f.

Սիկարնիկ, սիկարնիք, porte-cigare, m.

Սին, իւվէզ, sorbe; corme, f.

Սինձ, Թուծգալ, colle, f.

Սինոռ, սընըր, limite; frontière, f.

Սիպերիայ, Զիպիր, Sibérie, f.

Սիսեռ, նօհուտ, pois chiche, m.

Սիրամարգ, *թավուզ գուշու*, paon, paonne.
Սիրել, *սէվմէք*, aimer.
Սիրելի, *սէվկիւլիւ*, cher, ère.
Սիրող, *սէվէն*, aimant, m.
Սիրուն, *կիւզել*, *նազիք*, gentil, lle.
Սիրտ, *եիւրէկ*, cœur, m.
Սիւն, *տիրէկ*, colonne, f.
Սլանալ, *ուչմազ*, se lancer.
Սլաք, *օք*, *մըզըրաք*, flèche, f.
Սխտոր, *սարըմսաղ*, ail, m.
Սկզբունք, *րէըմ*, *դէրթիպ*, système, m.
Սկիզբն, *պաշլանղըճ*, commencement, m.
Սկսիլ, *պաշլամագ*, commencer.
Սղալ, *յանլըշ*, erreur, f.
Սղալանք, *յանլըշլըք*, fautes, f.
Սղալիլ, *յանըլմագ*, se tromper.
Սղմել, *սըքմագ*, presser.
Սղոց, *թէստէրէ*, scie, f.
Սղոցել, *թէստէրէլէմէք*, scier.
Սմքած, *սինկին*, timide.
Սմքիլ, *սինմէ*, devenir timide.
Սնանիլ, *պէսլէնմէք*, se nourrir.
Սնապարծ, *պէօպիւր էօյիւնէն*, vantard, de.
Սնապարծիլ, *պէօպիւրլէնմէք*, se vanter.
Սնապարծութիւն, *պէօպիւրլիք*, *էօյիւնմէքլիք*, fanfaronnade f.
Սնդիկ, *ճիվա*, mercure, m.
Սնունդ, *նաֆագա*, nourriture, f.
Սնուցանել, *պէսլէմէք*, nourrir.
Սնուցիչ, *պէսլէյէն*, nourrissant, ante.
Սոդոմական, *գուլամպարա*, sodomiste, m.
Սոթտել, *սղամագ*, retrousser.
Սոթտըվել, *սղանմագ*, se retrousser.
Սոխ, *սօղան*, bignon, m.
Սոխակ, *պիւլպիւլ*, rossignol, m.
Սողալ, *իւզ իւսթիւնէ գայմագ*, *սիվիշմէք*, ramper.
Սողուն, *տապպէ*, reptile, m.
Սոյն, *պու*, *շու*, celui-ci, m,; celle, f.; ça.
Սոյնպէս, *պէօյլէ*, *պէօյլէճէ*, comme celui-ci; comme cela.
Սոսինձ, *թութգալ*, *չիրիշ*, colle, f.
Սոսկ, *սադէ*, simplement.
Սոսկալ, *աշըրը գօրգմագ*, s'épouvanter.
Սոսկալի, *գօրգունճ*, épouvantable.
Սոսկում, *գօրգու*, *դէհշէթ*, épouvante, f.
Սով, *գըթլըք*, famine, f.
Սովրել, *ատէթ էթմէք*, s'habituer.
Սովորոյթ, **Սովորութիւն**, *ատէթ*, habitude, f.
Սովրել կամ **Ուսանել**, *էօյրէնմէք*, apprendre; étudier.
Սուգ, *եաս*, deuil, m.
Սուզել, *պաթըրմագ*, enfoncer.
Սուզիլ, *պաթմագ*, se plonger.
Սուլել, *ըսլըգ չալմագ*, siffler.
Սուլթան, *սուլթան*, sultan, ane.
Սուին, *սիւնկիւ*, bayonnette, f.
Սուինաւոր կամ **Սունաւոր**, *մըզըրագլը*, *սիւնկիւլիւ*, lancier; fusilier, m.
Սուղ, *պահալը*, cher.
Սունաւոր կամ **Սուինաւոր**, *մըզըրագլը*, *սիւնկիւլիւ*, lancier; fusilier, m.
Սունկ, *մանթար*, champignon, m.
Սուսեր կամ **Թուր**, *գըլըճ*, épée, f.
Սուտ, *եալան*, mensonge, m.
Սուր, *քէսկին*, affilé, ée.
Սուրբ, *ազիզ*, saint, te.
Սուրբ-Հոգի, Րուհի Ագիս, Saint-Esprit, m.
Սուրհանդակ, *փօսթա սայը*, poste, estafette, f.
Սպահի, *սիփահի*, spahis; (officier), m.
Սպանդանոց, *սալխանէ*, abattoir, m.
Սպանել, *էօլտիւրմէք*, tuer.
Սպառ, *պիւթիւն պիւթիւնէ*, tout à fait.
Սպառնալ, *գօրգութմաք*, menacer.
Սպառնալիք, *էօրֆ*, menace, f.
Սպաս, *թագըմ*, couvert, m.

Սպասարան , *ճամաշըրխանէ* , lingerie, f.

Սպասաւոր , *հըզմէթքեար* , serviteur; servant, te.

Սպասել , *պէքլէմէք* , attendre.

Սպարապետ , *սէրասքէր* , général en chef, m.

Սպեղանի , *մէլհէմ* , *եաքը* , diachilum, m.

Սպի , *պէրէ* կամ *եարա նիշանը* , cicatrice, f.

Սպիտակ կամ Ճերմակ , *պէյազ* , blanc, anche.

Սպիտակել կամ Ճերմակցընել , *պէյազլաթմագ* , blanchir.

Սպիտակի , *պէյազճա* , blanchâtre.

Սպիտակութիւն կամ Ճերմակութիւն , *պէյազլըք* , blancheur, f.

Սպիտակիլ կամ Ճերմըկիլ , *պէյազլանմաք* , se blanchir.

Սպունգ , *սիւնկէր* , éponge, f.

Սպրդած կամ Լըրբըտած , *էտէպսիզ* , *ութանմազ* ,

Ստաբան կամ Ստախօս , *եալանճը* , menteur, euse.

Ստաբանել կամ Ստել , *եալան սէօյլէմէք* , mentir.

Ստաբանութիւն , *եալանճըլըք* , mensonge, m.; menterie; imposture, f.

Ստախօս կամ Ստաբան , *եալանճը* , menteur, euse.

Ստախօսութիւն , *եալանճըլըք* , mensonge, m.; menterie; imposture, f.

Ստակ , *ահճէ* , *փարա* , *ղուրուշ* , espèce, f.; argent, m,; (*զէնկինլիք* , richesse, f.).

Ստահակ , *տէնկսիզ* , insolent, ente.

Ստահակութիւն , *տէնկսիզլիք* , insolence.

Ստամբակ , *խայլազ* , intraitable.

Ստամոքս , *միտէ* , estomac, m.

Ստայօդ , *եալան* , *եափմա* , *տիւզմէ* , *ույտուրմա* , inveution, f.

Ստայօդել , *եալանտան ույտուրմազ* , inventer; fabriquer.

Ստանալ , *էտինմէք* , posséder.

Ստացուածք , *միւլք* , propriété, f.

Ստգիւտ , *եալանը իճատ եափըճը* , inventeur des mensonges.

Ստեղծագործութիւն , *եարաթմա* , création, f.

Ստեղծել , *եարաթմագ* , créer.

Ստեղծիչ , *Եարատան* , *Ալլահ* , Créateur ; Dieu.

Ստեղծում , *եարատըլըշ* , création, f.

Ստեղծուած , *եարատըլմըշ* , créature, f.

Ստեղծուիլ , *եարատըլմագ* , être créé.

Ստէպ , *սըգ* , *թէզ* , fréquent, te.

Ստինք , *մէմէ* , mamelle, f.; sein; (téton), m.

Ստիպել , *զօրլամագ* , exiger.

Ստիպում , *զօր* , exigence, f.

Ստիպուիլ , *մէճպուր օլմագ* , être obligé.

Ստնտու , *սիւտանա* , nourrice, f.

Ստոյգ , *սահիհ* , positif, ive.

Ստորագիր , *իմզա* , signature, f.

Ստորագրել , *իմզալամագ* , signer.

Ստորագրութիւն , *իմզա* , signature, f.

Ստորակէտ , *եարըմ նօգթա* , (,) virgule, f.

Ստորերկիր , *եէր ալթը* , souterrain, e.

Ստորեւ , *աշաղը* , dessous.

Ստորին , *պայաղը* , inférieur, e.

Ստուգաբանութիւն , *ասըլ իւլ քէլիմէթ* , *իշթիգագ* , étymologie, f.

Ստուգել , *սահիհլէթմէք* , vérifier; constater.

Ստուգութիւն , *սահիհլիք* , vérification; certitude, f.

Ստուեր , *քէօլկէ* , ombre, f.

Ստութիւն , *եալան* , mensonge, m.;

Ստրկանալ , *քէօլէ օլմագ* , s'avilir; tomber en esclavage.

Ստրկութիւն , *էսիրլիք* , esclavage, m.

Ստրուկ , *քէօլէ* , esclave.

Սրածայր , *սիվրի* , aigu, ë; pointu, e.

Սրահ , *տիվան* , *սօֆա* , salle, f.

Սրամիտ, զէյրէկտար, ֆիրասէթլի, subtil, e ; pénétrant, e ; intelligent, e.
Սրամտութիւն, զէյրէկտարլըք, ֆիրասէթ, subtilité ; pénétration ; intelligence, f.
Սրատես, քէսկին կէօրիւճի, pénétrant, e ; clairvoyant, e ; lucide.
Սրբագրել, տօղրուլթմագ, corriger.
Սրբագրիչ, պասմա հաձէ մուսահհիհի, correcteur, m.
Սրբագրութիւն, տիւզէլթմէ, correction, f.
Սրբազան, ազէմ, sacré, e.
Սրբապիղծ, (ած). քէաֆիր, sacrilége.
Սրբապղծութիւն, (գոյ). Թէարուզ, sacrilége, m.; profanation, f.
Սրբաքննիչ, քաթօլիք տինի հուսուսունտա ֆէնալըգ եաբէն վէ նահագ եէրտէ ախար տինլի ինսանլարը Թէլէֆի ճարասը եաբէն պիր միսքին ֆըրգա, inquisiteur, m.
Սրբաքննութիւն, քաթօլիք փափազլարընտան իպարէթ պիր կիզլի մէճլիս, ախէր տինինի ինսանլարը Թէլէֆ եթմէքը-իչին, inquisition, f.
Սրբել, Թէմիզլէմէք, nettoyer.
Սրբուիլ, Թէմիզլէնմէք, se nettoyer ; se débarbouiller ; s'approprier.
Սրբիչ, փաչավրա torchon ; essuie-main, m.
Սրբութիւն, Թէմիզլիք, propreté ; (ազիզլիք, sainteté), f.
Սրել, պիլէմէք, repasser ; aiguiser.
Սրընթաց, իւրիւք, rapide.
Սրիկայ, չապգըն, fripon, onne ; (coquin, ine).
Սրինգ, ֆլուԹա, flûte, f.
Սրուակ, հաճամաԹ շիշէսի, ventouse, f.
Սրունք, պաճագ, jambe, f.
Սրսկել, սէրփմէք, asperger ; arroser.
Սրսկիչ, մէրէշ, goupillon, aspersoir, m.
Սրսկում, սուլայըշ, arrosement, m.
Սրտաբեկ, գօրքագ, consterné, e ; peureux, euse ; abattu, e.
Սրտմտիլ, աֆաքանլանմագ, s'indigner.
Սրտմտութիւն, աֆաքան, indignation, f.
Սփոփանք, էյլէնճէ, divertissement, m.; récréation, f.
Սփռել, տաղըԹմագ, սէրփմէք, reprendre.
Սքանչանալ, հէյրան օլմագ, admirer.
Սքանչելի, ճէսիմ, merveilleux, euse ; admirable.
Սքեմ, փափազ պինիշի՝ քէրաքէսի, soudan, m.
Սքողել. խաշմագ պաղլամագ, se voiler.
Սօլեր, գունտուրա, soulier, m.

Վ

Վ. վէ. օԹուզընճը հարֆ, (3000), vé, trentième lettre arménienne, (3000).
Վագր, քափլան, tigre, m.
Վագրձի, քէփլէն աԹըզէրա, zèbre, m.
Վազան, գօշագ, coureur, euse.
Վազել, սէյիրԹմէք, գօշմագ, courir.
Վազում, խարըշ, course f.
Վազվզել, պըչըրամագ, էօԹէ պէրի գօշմագ, trottiner.
Վաթար, ալչագ, vil, le.
Վաթել, տէօքմէք, պօշաԹմագ, verser ; vider.
Վաթսնամեայ, ալԹմըշ խաշընտա, sexagénaire.
Վաթսներորդ, ալԹմըշընճը, soixantième.
Վաթսուն, ալԹմըշ, soixante.
Վախ, գօրգու, peur, f.
Վախել, գօրքմագ, avoir peur.

Վախկոտ, *գորքագ*, peureux, euse.
Վախճան, *նիհայէթ*, fin, f.
Վախնալ, *գորքմագ*, avoir peur.
Վախճանիլ, *էօլմէք*, décéder.
Վահ, o! *հաւզըք*! *վահ*! hélas!
Վահան, *գալգան*, bouclier, m.
Վաղ, *էրքէն*, de bonne heure.
Վաղը, *եարըն*, demain.
Վաղուց, *չօգտան*, jadis; depuis longtemps.
Վաղվաղել, *աճէլէ էթմէք*, se presser; se dépêcher.
Վաճառական, *թիւճճար*, négociant, e; commerçant, e,
Վաճառականութիւն, *թիւճճարլըք*, négoce; commerce, m.
Վաճառանոց, *չարշը*, marché; bazar, m.
Վաճառել, *ալըշ վէրիշ էթմէք*, négocier; vendre.
Վաճառք, *սաթըշ*, vente, f.
Վայ, *վայ պալաշա*, malheur, m.
Վայել, *լանէթ օգումագ*, déplorer; pleurer.
Վայելչութիւն, *եագըշըգ*, convenance, f.; aspect, m.
Վայելել, *աֆիյէթ' թէսարրուֆ էթմէք*, jouir.
Վայելուչ, *եագըշըգլը*, convenable.
Վայլեցընել, *եագըշտըրմագ*, avoir bon genre, de la tournure, (du chic).
Վայ, **վայ**, *այ*, *այ*, aï! aï!
Վայր, *արա*, moment, m.
Վայրագ, *եօնդուն*, sauvage, m.
Վայրակատու, *եապան քէտիսի*, chat-sauvage, m.
Վայրենաբարոյ, *եապանի*, farouche.
Վայրենի, } *եապանի*, sauvage.
Վայրի, }
Վանդակ, *գաֆէս*, cage, f.
Վանել, *գօվալամագ*, chasser.
Վանկ, *հէճէ*, syllabe, f.
Վանք, *մանասթըր*, couvent. m.
Վաշ, *փէհ*, hola!
Վաշխ, *մամէլէ*, usure.
Վաշխառու, *մէմալէճի*, usurier, ère.
Վաշ վաշ, *աման աման*, oh! oh!
Վառ, *փառլագ*, luisant, te.
Վառարան, *օճագ*, cheminée, f.
Վառել, *եագմագ*, allumer.
Վառիկ, *չագմագ բուրգ քիպրիթ*, allumette, f.
Վասն, *իչին*, pour.
Վասնորոյ, *էօյլէյսէ*, alors.
Վաստակ, *գազանճ*, bénéfice, m.
Վաստկիլ, *գազանմագ*, gagner.
Վատ, *ալչագ*, lâche.
Վատանուն, *պէտնամ*, infâme.
Վատասիրտ, *ալչագ*, lâche.
Վատնել, *թէլէֆ էթմէք*, gaspiller; user.
Վատութիւն, *ալչագլըք*, lâcheté, f.
Վատուժ, *գայիֆ*, faible; maigre.
Վար, *աշաղը*, *ալչագ*, bas, sse; vil, e.
Վարագոյր, *փէրտէ*, rideau, m.
Վարազ, *եապանի տօմուզ*, sanglier, laie.
Վարակ, *պուտագ*, nœud, m.
Վարան, *ֆէսֆէսէ*, inquiétude, f.
Վարդ, *կիւլ*, rose, f.
Վարդագոյն, *կիւլ րէնկի*, couleur rose, f.
Վարդապետ, *տօքթօր*, *գարապաշ*, *միւֆթի*, docteur, m.
Վարդապետել, *էօյրէթմէք*, instruire; apprendre.
Վարդիջուր, *կիւլ սույու*, eau de rose, f.
Վարդիւղ, *կիւլ եաղը*, essence de rose, f.
Վարել, *գուլլանմագ*, mener.
Վարը, *աշաղատա*; en bas.
Վարժ, *էօյրէնմիշ*, instruit, e.
Վարժապետ, *հօճա*, professeur, m.
Վարժարան, *մէքթէպ*, collége, m.
Վարժել, *ալըշտըրմագ*, former.
Վարժութիւն, *թէրպիէ*, éducation; (*ալըշմա*, habitude), f.
Վարկ, *գըյմէթ*, appréciation, f.

Վարկանել, *սանմագ*, supposer.
Վարձ, *կիւնտէլիկ*, salaire, m.
Վարձել, *քիրալամագ*, louer.
Վարձկան, *իշճի*, mercenaire; (*քիրաճը*, loueur, euse).
Վարձում, *քիրայ*, location, f.
Վարոց, *քամչը*, fouet, m.
Վարունգ, *խըյար*, concombre, m.
Վարպետ, *ուստա*, maître, esse; malin, igne.
Վարպետութիւն, *ուստալըք*, malignité, f.
Վարս, *փէրչէմ*, chevelure, f.
Վարսակ, *եուլաֆ*, avoine, f.
Վարսել, *սափլամագ*, embrocher.
Վարտիք, *տօն*, caleçon, m.
Վարք, *վարըշ*, conduite, f.
Վարքայ, *ֆօլիքա*, barque, f.
Վաւեր, *Թաստիք օլունմուշ*, légalisé, e.
Վեհ, *իւստիւն*, suprême.
Վեհանձնութիւն. *քէրամէթ*, *ճէօմէրտլիք*, magnanimité; générosité, f.
Վեհափառ, *շէֆքէթլու*, majesté, f.
Վեհեր, *տըհոդըն*, poltron, nne,
Վեհերոտ, *քօրքագ*, peureux, se.
Վեշտասան, *օն ալթը*, seize.
Վեշտասաներորդ, *օն ալթընճը*, seizième.
Վեր կամ Վերը, *եօգարը*, en haut.
Վերադոյն, *իւստիւն*, supérieur, e.
Վերադառնալ, *կէրի տէօնմէք*, retourner.
Վերադարձ, *կէրի տէօնիւշ*, retour, m.
Վերադիր, *ճիւմլէ*, addition, f.
Վերակացու, *նազըր*, inspecteur, trice.
Վերայ, *իւզրէ*, sur.
Վերարկու, *ճիւպպէ*, *պինիշ*, pardessus; manteau, m.
Վերնալ, *խըքըլմէք*, s'enlever.
Վերջ, *սօն*, fin, f.
Վերջապէս, *նիհայէթ*, enfin.
Վերջին, *սօնղըրաքի*, dernier, ière.
Վերստին, *Թէքրար*, encore.
Վերցնել, *զալտըրմագ*, enlever.
Վեց, *ալթը*, six.
Վեցամսեայ, *ալթը այլըք*, semestriel, lle.
Վեցերորդ, *ալթընճը*, sixième.
Վզնոց, *պօյուն պաղը*, cravate, f.
Վէգ, *տօպաճ*, sabot, m.
Վէճ, *միւճատէլէ*, débat, m.; discussion, f.
Վէմ, *Թէմէլ Թաշը*, *գայա*, roche, f.
Վէպ կամ Վիպասանութիւն, *մասալ*, roman, m.
Վէրք, *պէրէ*, plaie; blessure, f.
Վիզ, *պօյուն*, cou, m.
Վիթխար, *տըզմա ճառԹըլ*, colossal, e.
Վիժած, *տիւշիւք*, avorté, e.
Վիժումն, *ճուր ճուր ազմասը*, découlement, m.
Վիժել, *էվլատ կէչիրմէք*, avorter.
Վիհ, *տէրին հէնտէք*, abîme, m.
Վիճաբանել կամ Վիճել, *նիզա էԹմէք*, discuter.
Վիճաբանութիւն, *նիզա*, discussion, f.
Վիճակ, *հէալ*, état; *քուրա*, sort, m.
Վիշապ, *աժտէր*, dragon, m.
Վիշտ, *ճէֆա*, peine, f.
Վիպագիր, *Թարիխ եազան*, historiographe.
Վիպասան, *մասալ եազան*, romancier, ère.
Վիպասանութիւն կամ Վէպ *մասալ*, roman, m.
Վիրած, *վուրկուն*, blessé, e.
Վիրապ, *զանըլը զույու*, puits des oubliettes.
Վխտալ, *զայնամագ*, grouiller.
Վկայ, *շահիտ*, témoin, m.
Վկայել, *շահիտ օլմագ*, témoigner.
Վկայութիւն, *շահիտլիք*, témoignage, m.
Վհատ, *իւրէքսիզ*, sans cœur.
Վհկութիւն, *պիւյիւ*, féeric, f.
Վհուկ, *հիւրի*, fée, f.

Վճարել, *էօտէմէք*, payer.
Վճիռ, *հիւքմ*, sentence, f.
Վճռել, *քարար վէրմէք*, décider.
Վնաս, *զիյան*, perte, f.
Վնասակար, *պէլալը*, dangereux, euse.
Վնասել, *զարար վէրմէք*, endommager.
Վշտակցիլ, *տէրտլէշմէք*, se plaindre.
Վոհմակ, *քէօփէք սիւրիւսիւ*, meute, f.
Վուլ, *գօպճա*, bouton, m.
Վուշ, *քըթըքը*, étoupe, f.
Վսեմ, *ազիմ*, suprême.
Վստահ, *իթիմատ իտէն*, confiant, te.
Վստահիլ, *իթիմատ էթմէք*, confier.
Վստահութիւն, *իթիմատ, ինամ*, confiance, f.
Վտակ, *ըրմագ*, ruisseau, m.
Վտանգ, *թէհլիքէ*, danger, m.
Վտանգաւոր, *թէհլիքէլի*, dangereux, se.
Վտառ, *սիւրիւ*, troupeau, m.
Վտար, *գուրպէթ*, exil, m.
Վտարանդի, *սիւրկիւն*, exilé, e.
Վրայ, *իւսթ*, dessus, m.
Վրան, *չատըր*, tente, f.
Վրանաբնակ, *եէօրիւք*, nomade.
Վրացի, *Կիւրճի*, Géorgien, nne.
Վրդով, *գարըշըգլըգ*, trouble, m.
Վրդովել, *ալթիւսթ էթմէք*, troubler.
Վրէժ, *էօճ, գարէզ*, vengeance, f.
Վրէպ, *եանլըշլըգ*, erreur, f.
Վրիժառու, *գարէզինի ալան*, vengeur, eresse.
Վրիպակ, *եանլըշ*, erratum, m.
Վրձին, *ֆըրչայ*, pinceau, m.
Վրնջիւն, *քիշնէյիշ*, hennissement, m.

Տ

Տ. տիւն. *օթուզ պիրինճի հարֆ*, (**4000**), di, trente-unième lettre arménienne, (**4000**).
Տագնապ, *սըգլէթ, գամ*, hâte, f.
Տագնապիլ, *սըգըլմագ*, se tourmenter.
Տագր, *գայըն*, beau-frère, m.
Տալ, *վէրմէք*, donner.
Տալ, *կէօրիւմճէ*, belle-sœur, f.
Տալայր, *կէօրիւմճէ գօճասը*, beau-frère, f.
Տախտակ, *թախթա*, planche, f.
Տակ, *ալթ*, dessous.
Տակառ, *ֆըչը*, baril; tonneau, m.
Տակառապետ, *շէրաբճըպաշը*, sommelier, m.
Տակաւին, *հալէ*, jusqu'à présent.
Տաղ, *իլահի*, hymne.
Տաղանդ, *իլմ*, talent, m.
Տաղաւար, *չատըր*, *գուլիպէ*, tente, f.
Տաճար, *պէյթ ուլլահ*, temple, m.
Տաճիկ, *Օսմանլը*, Turc, que.
Տաճկաստան, *Մէմալիքի Օսմանիյէ*, Turquie, f.
Տանել, *կէօթիւրմէք*, emporter.
Տանիք, *տամ*, toit, m.
Տանձ, *արմուտ*, poire, f.
Տանձենի, *արմուտ աղաճը*, poirier, m.
Տանջանք, *իշքէնճէ*, souffrance, f.
Տանջել, *էզիյէթ վէրմէք*, faire souffrir.
Տանտէր, *էվ սահիպի*, propriétaire.
Տանտիկին, *գատըն*, maîtresse, f.
Տաշել, *ռէնտէլէմէք*, raboter.
Տաշեղ, *Թալաշ*, copeau, m.
Տաշտ, *Թէքնէ*, baquet, m.
Տապ, *հէրարէթ*, ardeur, f.
Տապալել, *տէվիրմէք*, renverser.
Տապակ, *Թավա*, poêle, m.
Տապան, *մէզար*, tombe, f.
Տապանակ, *սանտըգ*, arche, f
Տապաստ, *սէճճատէ*, tapis, m.
Տապար, *նաճագ*, hache; cognée, f.
Տառ, *հարֆ*, lettre, f.
Տառապանք, *սէֆալէթ*, misère, f.
Տառապեալ, *սէֆիլ*, misérable.
Տառապիլ, *ղամ եէմէք*, être en peine.

Տիտեռնիկ, *քէլէպէք*, papillon, m.
Տասանորդ կամ **Տասնորդ**, *օնտալըք*, dîme, f.; décime, m.
Տասն, *օն*, dix.
Տասնաբանեայ, *աշարը վասայիա ուլյան*, décalogue, m.
Տասնապետ, *օն պաշը*, caporal; brigadier, m.
Տասներկ, *տիւզինա*, douzaine, f.
Տասներորդ, *օնընճը*, dixième.
Տասնորդ, *օնտէպիր*, décime, m.
Տասսակ, *տէսթէք*, étai; étançon, m.
Տատանումն, *սալլանմա*, remuement, m.
Տատասկ, *տէմիր Թիքէնի*, chausse-trappe, f.
Տատրակ, *գումրու*, tourterelle, f.
Տար, *ուզագ*, lointain, aine.
Տարագրել, *գովմագ*, *րէտտ էթմէք*, chasser; expulser.
Տարաժամ, *վագըթսըզ*, à une heure indue, f.
Տարած, *եայընթը*, étalage, m.
Տարակոյս, *իշկիլ*, doute, m.
Տարակուսիլ, *իշկիլ էթմէք*, se douter.
Տարափ, *սաղանաք*, averse, f.
Տարբեր, *Մուխթէլիֆ*, différent, te.
Տարբերել, *այըրմագ*, distinguer.
Տարբերութիւն, *ֆարգ*, différence, f.
Տարեկան, *եըլլըք*, annuel, lle; anniversaire; m.
Տարի, *եըլ*, an, m.
Տարտամ, *պօշ*, vide; (nul, le).
Տարր, *ունսուր*, substance, f.
Տարփանք, *աշգ*, *հասրէթ*, *արզու*, amour, m.
Տարփաւոր, *աշըգ*, amateur.
Տարփող, *աշըգ*, amoureux, euse.
Տաւիղ, *պէրպութ*, lyre, f.
Տափ, *եասը*, plat, plate.
Տափակ, *եասը*, aplati, e.
Տաք, *սըճագ*, chaud, de.
Տգեղ, *չիրքին*, laid, de.

Տգէտ, *պէխապէր*, ignorant, te.
Տգիտութիւն, *պիլմէմէզլիք*, *ճէհալէթ*, ignorance, f.
Տեղ, *եէր*, place, f.; *սաղանագ*, *սուլու սէփկէն*, giboulée, f.
Տեղեակ, *վուգուֆ*, informé, e.
Տեղի, *եէր*, lieu, m.
Տեսակ, *Թարզ*, espèce.
Տեսանել, *կէօրմէք*, voir.
Տեսարան, *կէօրինիշ*, scène, f.; *սէյրանկեահ*, vue, f.
Տեսիլ, *սէյիր*, *րիւյեայ*, rêve, m.
Տեսանալ, / **Տեսնել**, } *կէօրմէք*, voir,
Տեսնըվիլ, *կէօրիւնմէք*, être vu.
Տեսնող, *սէյիր իտէն*, spectateur, trice; assistant, te,
Տեսուչ, *նազըր*, inspecteur, trice.
Տեսք, *կէօսթէրիշ*, aspect, m.
Տեսչութիւն, *նազըրլըգ*, inspection, m.
Տերեւ, *եափրագ*, feuille, f.
Տեւել, *սիւրմէք տայանմագ*, dorer.
Տզալ, *տըզզլամագ*, murmurer.
Տզրուկ, *սիւլիւք*, sangsue, f.
Տէգ, *մըզրագ*, dard, m.
Տէգել, *ճէրիտ օյնամագ*, darder.
Տէր, *սահիպ*, seigneur, m.; maître, resse.
Տէրութիւն, *տէօվլէթ*, monarchie, f.
Տիւան, *խըրխըզ մայմուն*, mone, f.
Տիգաւոր, *մըզրագլը*, hallebardier, m.
Տիեզերակալ, *ճիհանկիր*, conquérant, m.
Տիեզերական, *ումումի*, universel, elle.
Տիեզերք, *ճիհան*, univers, m.
Տիէզ, *մուզիգատէ եարըմ իստօէս*, dièse, m.
Տիկ, *Թուլում*, outre, f.
Տիկին, *հաթուն*, madame, f.
Տիղմ, *չամուր*, boue, f.
Տիտան, *սիւտանա*, nourrice; bonne, f.
Տիտղոս, *փայէ*, titre, m.

Տիրապետող, *զապթ էտէն*, conquérant, m. dominant, te.
Տիրել, *զապթ էթմէք*, dominer; conquérir.
Տիւ, *կիւն*, jour, m.
Տխմար, *ախմագ*, *պէօն*, imbécile.
Տխմարութիւն, *ախմագլըգ*, imbécillité, f.
Տխուր, *մահզուն*, triste.
Տկար, *զայիֆ*, faible.
Տկարութիւն, *զայիֆլիք*, faiblesse, f.
Տձեւ, *պիչիմսիզ*, informe.
Տղայ, *չօճուգ*, enfant, m.
Տղմոտ, *չամուրլու*, boueux, euse.
Տմարդի, *ատէպսիզ*, grossier, ière.
Տմարդութիւն, *ատէպսիզլիք*, grossièreté, f.
Տնակ, *էվճիկէզ*, maisonnette, f.
Տնանկ, *ախըշկին*, ruiné, e.
Տնկել, *տիքմէք*, planter.
Տնտես, *վէքիլ հարճ*, économe, m.
Տնտեսութիւն, *իտարէ*, économie, f.
Տնօրէն, *տիրէքթօր*, directeur, trice.
Տոկոս կամ **Տոկոսիք**, *մամալէ*, *ֆայիզ*, intérêt, m.
Տոհմ, *ճինս*, *սինսիլէ*, race; famille, f.
Տող, *սըրա*, ligne, f.
Տոյժ կամ **Տուգանք**, *ճէրիմէ*, amende, f.
Տորմիղ, *տօնանմա*, flotte, f.
Տորոն, *քէօք պօյա*, garance, f.
Տուգանք կամ **Տոյժ**, *ճէրիմէ*, amende, f.
Տուկ, *տուգա*, duc, duchesse.
Տուղտ, *կիւլհաթմի*, guimauve, f.
Տուն, *էվ*, maison, f.
Տունկ, *ֆիտան*, *աղաճ*, plante, f.; arbre, m.
Տուռն, *յըղըն*, tas, m.
Տուրեւառ, *ալըշվէրիշ*, négoce; commerce, m.
Տուրք, *վէրկի*, impôt, m.
Տուփ, *գութու*, boîte, f.

Տպազիոն, *սարը եագութ*, topaze, f.
Տպարան, *Բասմահանէ*, imprimerie, f.
Տպագրել, *պասմագ*, imprimer.
Տպագրիչ, *պասմաճը*, imprimeur, m.
Տռսել, *օսուրմագ*, pèter.
Տրիպ, *պուռուշուգլու*, âpre.
Տրամաբան, *էհլի իլմի մանթըգ*, logicien, ienne.
Տրամաբանել, *սահիհէն թէֆէքքիւր էթմէք*, raisonner.
Տրամաբանութիւն, *բուվէթի միւթէֆէքքիրէ*, raisonnement, m.
Տրգալ, *գաշըգ*, cuillère, f.
Տրեխ, *չարըգ*, savate, f.
Տրիէր, *չէքտիրի*, barque de pêche, f.
Տրորել, *էզմէք*, dissoudre.
Տրուպ, *ալչագ*, humble.
Տրտմիլ, *մէհզուն օլմագ*, s'attrister.
Տրտում, *գասէվէթլի*, *մահզուն*, triste.
Տրտմութիւն, *գասէվէթ*, tristesse, f.
Տրտնջալ, *շիքեահէթ էթմէք*, se plaindre.
Տրտունջ, *շիքեահէթ*, plainte, f.
Տփել, *տէօյմէք*, battre.
Տքալ, *ինլէմէք*, geindre.
Տքնել, *այըգ տուրմագ*, veiller.
Տօն, *եօրթու*, fête, f.
Տօնավաճառ, *փանայըր*, foire, f.
Տօնել, *եօրթու թութմագ*, fêter.
Տօսախ, *շիմշիր*, buis, m.

Ր

Ր. րէ. *օթուզ իքինճի հարֆ*, (5000). ré, trente-deuxième lettre arménienne, (5000).
Րաբուն, *սահիպ*, maître, esse.
Րաբունի, *խախամ պաշը*, rabbin, m.
Րաթէլ, *պալլըրփան սամուրը*, ratel, m.
Րախճան, *զիյաֆէթ*, festin, m.; noce, f.

Րահվէտ, *իրի Թարաֆը աղաճլը ճատտէ*, boulevard, m.
Րամկ, *սիւրիւ*, troupe, f.
Րոպէ, *տագըգէ*, minute, f.
Րոպէհամար, *սանիէ*, seconde, f.

Ց

Ց. ցո. *օԹուզ իւչիւնճի հարֆ*, (6000). tzo, trente-troisième lettre arménienne, (6000).
Ցախ, *չալը*, buisson, m.
Ցախաւել, *չալը սիւփիւրկէսի*, balai de bouleau, m.
Ցած, *ալչագ*, bas, basse.
Ցածուն, *ալչաճըգ*, bien bas.
Ցածութիւն, *ալչագլըգ*, bassesse, f.
Ցածուցանել, *ալչալԹմագ*, baisser.
Ցամաք, *գարա*, terre, f.
Ցամաքել, *գուրուԹմագ*, sécher.
Ցամաքութիւն, *գուրագ*, sécheresse, f.
Ցայտումն, *սէրփինԹի*, jet.
Ցան, *էքին*, récolte, f.
Ցանել, *էքմէք*, semer.
Ցանկ, *Թէֆթէր*, liste, f.
Ցանկալ, *արզուլէմէք*, désirer; souhaiter; envier.
Ցանկալի, *արզուլէնէճէք*, désirable.
Ցանց, *աղ*, filet, m.
Ցասկոտ, *էօֆքէլի*, colérique.
Ցասումն, *հըշմ*, menace, f.
Ցատկել, *սըչրամագ*, sauter.
Ցաւ, *աղրը*, douleur, f.
Ցաւալի, *աղրըլը*, douloureux, euse.
Ցաւել, *աճըմագ*, plaindre.
Ցեխ, *պաԹագ*, crotte, f.
Ցեղ, *սօյ*, tribu. f.
Ցերեկ, *կիւնտիւզ*, jour, m.
Ցեռ, *իսհալ*, diarrhée; (foire), f.; *ճապան էշէյի*, âne sauvage, m.
Ցեց, *կիւվէ*, vermine, f.
Ցին, *չայլագ*, milan, m.
Ցիր, *տաղընըշ*, dispersion, f.
Ցից, *գազըգ*, piquet, m.
Ցցոզնի, *ճապան քիրփի*, porc-épic, m.
Ցնբած, *պօւնանմըշ*, cervelet, m.
Ցնծալ, *շադ օլմագ*, être enchanté; s'en faire une fête.
Ցնծղա, *զիլ*, cymbale, f.
Ցնցել, *սարսմագ*, secouer.
Ցնցուիլ, *սարսըլմագ*, se secouer.
Ցնցումն, *սարսըլմա*, secousse, f.
Ցորեան, *պուղտայ*, blé, m.
Ցորենահատ, *պուղտայ Թանէսի*, grain de blé, m.
Ցուլ, *տօսպայ*, *մանտայ*, taureau, m.
Ցուպ, *տէյնէք*, bâton, m.
Ցուրտ, *սօուգ*, froid, de.
Ցուցակ, *գըլաւուզ*, pilote, m.
Ցուցանել, *կէօստէրմէք*, montrer.
Ցոփ, *սէֆիհ*, vagabond, e.
Ցռել, *իսհալ օլմագ*, avoir la diarrhée.
Ցրել, **Ցրուել**, } *տաղըԹմագ*, distribuer.
Ցրուիլ, *տաղըլմագ*, se disperser.
Ցրտանալ, *սօուգմագ*, se refroidir.
Ցրտնխած, *սօղուգ չարփմասընտան օլան փարէ*, engelure, f.
Ցցել, *սափլամագ*, ficher; planter.
Ցցուիլ, *սափլանմագ*, saillir.
Ցփ, *բագը*, liqueur, f.
Ցօղ, *չիյ*, rosée, f.

Ւ

Ւ. իւ. *օԹուզ տէօրտիւնճի հարֆ*. (7000), u, trente-quatrième lettre arménienne, (7000).
Իւծել, *սիւզիւլմէք*, s'affaiblir.
Իւծումն, *սիւզկիւնլիւք*, *զայըֆլըք*, faiblesse. f.
Իւս; *էօրմէ*, tissu, e.
Իւսոսկեայ, *ալԹըն Թէլ իլէ էօրմէ*, tissu en fil d'or.

Ոժուսորդ կամ **Շերամ**, *իփէք պէօճէյի*, vers à soie, m.

Փ

Փ. փիւր, *օթուզ պէշինճի հարֆ.* (8000). pur, trente-cinquième lettre arménienne, (8000).

Փայլփիլ, *ըշըլտանմագ*, répandre de la clarté.

Փախիլ կամ **Փախչիլ**, *գաչմագ*, se sauver; se réfugier.

Փախուկ, *պուտալա*, toqué, e.

Փախուստ, *սիվիշմէ*, fuite, f.

Փակ, *սիւրկիւ*, verrou, m.

Փական, *գիլիտ*, clef, f.

Փակել, *գափամագ*, fermer.

Փակիլ, *գափանմագ*, s'enfermer.

Փամբիշ, *գատընճըգ*, mademoiselle, f.

Փամփուշ, *գալապուշտ*, vessie, f.

Փայիկ, *շաթըր*, *սայի*, courrier, m.

Փայլածու, *ուլթայիտ*, luisante (planète).

Փայլակ, *շիմշէք*, éclair, m.

Փայլատակել, *շիմշէք չագմագ*, éclairer.

Փայլիլ, *փարլանմագ*, briller.

Փայլուն, *փարլագ*, brillant, te.

Փայծաղ, *տալագ*, rate, f.

Փայտ, *օտուն*, bois, m.

Փայտատ, *պալթա*, hache, f.

Փայտեղէն, *օտունտան*, en bois.

Փանդեռն, *խօւս*, panthère, f.

Փանդիր, *թամպուր*, tambour, m.

Փապար, *գօվուգ*, creux, se.

Փառասէր կամ **Փառաւոր**, *շանլը*, ambitieux, euse.

Փառք, *շէօհրէթ*, gloire, f.

Փասիան, *սիւլիւն*, faisan, e.

Փաստ, *վէսիլէ*, preuve, f.; argument, m.

Փաստաւոր, *ֆըսըլտայան*, *ֆասըլճը*, souffleur, euse.

Փարախ, *աղըլ*, étable, f.

Փարթամ, *զէնկին*, riche.

Փարթամութիւն, *զէնկինլիք*, opulence, f.

Փարիզ, *Փարիս*, Paris.

Փարիլ, *սարըլմագ*, s'embrasser; s'accoler.

Փարչ, *քեասէ*, verre, m.

Փափագ, *արզիւ*, désir, m.

Փափուկ, *նազիք*, délicat, te.

Փեթակ, *գօվան*, ruche, f.

Փեղոյր, *շափգա*, chapeau, m.

Փեճեկ, *գապուգ*, écorce, f.

Փեսայ, *կիւվէյի*, gendre, m.

Փետել, *եօլմագ*, arracher; plumer.

Փետուր, *թիւյ գալէմ*, plume, f.

Փեցի, *չօլագ*, gaucher, ère.

Փթթել կամ **Փթթիլ**, *չիւրիւմէք*, pourrir.

Փիլիսոփայ, *ֆիլէսուֆ*, philosophe.

Փիլիսոփայութիւն, *ֆիլէսուֆլըգ*, philosophie, f.

Փիլոն, *եաղմուրլուգ*, manteau, m.

Փիղ, *ֆիլ*, éléphant, m.

Փիճի, *չամ աղաճը*, sapin, m

Փլատակ, *վէրան*, ruine, f.

Փլցընել, *իքըմագ*, démolir.

Փղոսկր, *ֆիլ տիշի*, ivoire, m.

Փնթի, *մուրտար*, sale.

Փշոտ, *տիքէնլի*, épineux, euse.

Փշրանք, *էքմէք գըրընթըսը*, miette, f.

Փշրել, *ուֆալթմագ*, broyer.

Փոթոթ, *պուրուշտըրան*, âpre.

Փոթորիկ, *թուֆան*, orage, m.

Փոխ, *էօտիւնճ*, emprunt, m.

Փոխադարձ, *միւշարիք*, réciproque.

Փոխադարձութիւն, *պէտէլ*, *միւշարիքէթ*, réciprocité, f.

Փոխադրել, *տէյիշտիրմէք*, déménager; changer.

Փոխադրութիւն, *տէյիշտիրիշ*. changement; déménagement, m.

Փոխան, *պէտէլ*, compensation, f.; (au lieu de).

Փոխանագիր *փօլիցա*, *քամպիալ*, lettre de change; traite, f.

Փոխանակ, *եէրինէ*, *իւչիւն*, *պէտէլ*, au lieu de; pour; en revanche.

Փոխանորդ, *վէքիլ, խալիֆէ*, vicaire; représentant, m.
Փոխառու, *էօտիւնճ ալան*, emprunteur, euse.
Փոխարէն, *մուքապելէ*, compensation; revanche, f.
Փոխել, *տէյիշտիրմէք*, changer.
Փոխնորդ, *Թէպտիլ*, incognito.
Փոխատու, *մամէլէճի, Թէֆէճի*, prêteur; usurier; juif.
Փող, *ախճէ, փարա, ղուրուշ*, monnaie, f.
Փողացաւ, *հիւննար*, grippe, f.
Փողիկ, *ֆօլիքի*, salsifi, m.
Փողոց, *սօգագ*, rue, f.
Փոյթ, *ճանթ*, bonne volonté, f.
Փոշի, *Թօզ*, poussière, f.
Փոս, *չուգուր*, fosse, f.
Փոր, *գարն*, ventre m.
Փորած, *գազըլմըշ*, bêché, e.
Փորանց, *իսհալ*, diarrhée, f.
Փորել, *գազմագ*, bêcher.
Փորիչ, *գազմա*, bêche, f.
Փորձ, *Թէրճիւպէ*, épreuve, f.
Փորձանք, *գազա*, désastre; malheur, m.
Փորձառու, *ալըշըք*, expérimenté, ée; habitué, ée.
Փորձել, *Թէրճիւպէ էԹմէք, տէնէմէք, ընամագ*, essayer.
Փորձութիւն, *իղվա*, tentation, f.
Փութալ, *աճէլէ էԹմէք*, s'empresser.
Փուշ, *տիքէն*, épine, f.
Փուռ, *ֆուրուն*, fourneau, m.
Փուք կամ Տէռ, *օսուրուք*, pet, m.
Փոփոխակի, *տէյիշ Թօքուշ*, en échange.
Փոփոխամիտ, *չիֆԹէլի*, inconstant, te.
Փոփոխամտութիւն, *չիֆԹէլիլիք*, inconstance, f.
Փոքր, *քիւչիւք*, petit, te.
Փոքր-Ասիա, *Անատօլու*, Asie Mineur, f.
Փոքրացոյց, *խուրտաէ պին*, microscope, m.
Փոքրիկ, *քիւչիւճիկ*, tout petit, toute petite.
Փոքրոգի, *ալչաք*, lâche.
Փոքրութիւն, *քիւչիւքլիւք*, petitesse, f.
Փչել, *ուֆիւրմէք*, souffler.
Փռանք, *սէրկի, սէրմէ.* étalage, m.
Փռել, *սէրմէք*, étendre; étaler.
Փռնգալ, *ագսըրմագ*, éternuer.
Փռուիլ, *սէրիլմէք*, s'étendre.
Փսիաթ, *հասըր*, natte, f.; paillasson, m.
Փսխել, *գուսմագ խաԹիֆրա էԹմէք*, vomir; dégueuler.
Փսխունք, *խաԹիֆրա*, dégueulis.
Փշուր, *գըրընԹը*, miette, f.
Փտած, *չիւրիւք*, pourri, e.
Փտել, *չիւրիւքլէնմէք*, pourrir.
Փրթած, *քօփմուշ*, cassé, e.
Փրթել, *քօփմագ*, se casser.
Փրկանք, *պէտէլ*, rançon, f.
Փրկել, *քուրԹարմագ*, sauver.
Փրկութիւն, *քուրԹուլուշ*, rédemption; délivrance, f.
Փրցնել, *քօփարմագ*, casser;
Փրփուր, *քէօփիւք*, écume, f.
Փրփրել, *քէօփիւրԹմէք*, faire mousser.
Փրփրիլ, *քէօփիւրմէք*, mousser.
Փրքել, *փիւսկիւրմէք*, rejeter.
Փցուն, *չօլփա*, camelotteur, (sabreur), m.
Փքալ կամ Ֆսալ, *հըռլամագ*, ronfler.
Փոկ, *այը պալըղը*, phoque, m.
Փոկորս, *այը պալըղընը ավլայան*, pêcheur de phoques, m.

Ք

Ք. քէ, *օԹուզ ալԹընճը հարֆ.* (9000). ké, treute-sixième lettre arménienne, (9000).
Քա, *պրէ*, dis, dites.
Քաթոլիկ կամ Կաթոլիկ, *քաԹըլիք*, catholique.
Քալել, *եիւրիւմէք*, marcher.
Քած, *տիշի հայվան*, femelle, f.
Քակել, *չէօզմէք, սէօքմէք*, démollir; défaire.
Քըկել, *պօզմագ, յըքմաք*, défaire; démolir; dissoudre.

Քակոր, Թէզէք, fumier, m.; bouse, f.
Քահանայ, փափազ, prêtre, m.
Քաղաք, շէհիր, ville, f.
Քաղաքականութիւն, փօլիթիքա, ումուրի փօլիթիքա, մուամէլաթի տիւվէլ, politique, f.
Քաղել, տէօշիւրմէք, recueillir.
Քաղիրթ, իշկէմպէ, tripe, f.
Քաղց, աճլըգ, faim, f.
Քաղցնել, աճըգմագ, affamer.
Քաղցու, շիրա, moût, m.
Քաղցր, Թաթլը, doux, douce.
Քաղցրաբարոյ, հազիմլի, նազիք, affable; doux, ce.
Քաղցրանալ, Թաթլըլանմագ, s'adoucir.
Քաղցրացընել, Թաթլըլաթմագ, adoucir.
Քաղցրիկ, փէք Թաթլը, suave.
Քաղցրութիւն, Թաթլըլըգ, douceur, f.
Քամակ, սըրթ, dos, m.
Քամահրանք, հօրլամա, արքասընտան սէօյլէմէ, diffamation, f.
Քամահրել, հօրլամագ, արքասընտան սէօյլէմէք, diffamer.
Քամել, սիւզմէք, filtrer.
Քամի, եէլ, vent, m.
Քամոց, սիւզկէչ, passoire, f.
Քայլ, ատըմ, pas, m.
Քայռ, կէրտանլըգ, collier, m.
Քան, իլլա, que.
Քանդակ, օյմա, sculpture, f.
Քանդակել, օյմագ, sculpter.
Քանդել, եըգմագ, démolir.
Քանդում, եըգմա, démolition, f.
Քանզի, չիւնքի, parce que.
Քանի, նէգատար, combien.
Քաշել, չէքմէք, tirer.
Քաշուիլ, չէքիլմէք, se retirer.
Քաթթի, քիւրէք, rame; pèle.
Քաջ, եիյիթ, brave.
Քաջալերել, եիւրէքլէնտիրմէք, encourager.
Քաջալերութիւն, դայրէթ, encouragement, m.
Քաջութիւն, եիյիթլիք, ճէսարէթ, courage, m.; bravoure, f.
Քառ կամ Չորս, տէօրտ, quatre.
Քառակոյս, **Քառակուսի**, **Քառանկիւն**, } տէօրտ քէօշէ, carré.
Քառապատիկ, տէօրտ գաթ, quadruple.
Քառեակ, տիւզինա, douzaine, f.
Քառոտ, տէօրտ այագլը, quadrupède, m.
Քառորդ, չէյրէք, quart, m.
Քառասուն, գըրգ, quarante.
Քառասներորդ, գըրգընճը, quarantième.
Քար, դաշ, pierre, f.
Քարայր, մաղարա, caverne, f.
Քարացեալ, դաշ քէսիլմիշ, pétrifié, e.
Քարբ, սազլը եըլան, boa, m.
Քարեայ, **Քարեղէն**, } դաշտան, en pierre.
Քարկոծել, դաշլամագ, lapider.
Քարծ, քէօսէ, imberbe.
Քարձիգ, սափան, fronde, f.
Քարոզ, վազ, prêche; sermon, m.
Քարոզել, վազ վէրմէք, prêcher.
Քարոզիչ, վազ էտէն, prédicateur, m.; prêcheur, euse.
Քարոզութիւն, վազ, sermon, m.
Քարուկիր, քէակիր, bâtisse en pierre.
Քարոս, քէրէվիզ, céleri, m.
Քարոտ, դաշլը, pierreux, se.
Քարանք, մայտանօս, persil, m.
Քարտէզ, ֆէրմանը հատթ, firman; document, m.
Քացախ, սիրքէ, vinaigre, m.
Քաւ! հաշա! Dieu garde! qu'à Dieu ne plaise!
Քաւարան, քաթօլիք ճամաաթը ազիզլէնէճէկ, եախօտ տիւնեանըն սօնունա գատար պարընաճակ պիր եէր, purgatoire, m.
Քաւել, աֆֆ՝ Թաքսիր էթմէք, absoudre.
Քաւութիւն, աֆֆ, absolution, f.
Քաքար, չէօրէկ, բօղաչա, galette, f.

Քամֆուր, *քէաֆիրի* camphre, m.
Քենի, *պալդըզ*, belle-sœur, f.
Քեռի, *տայը*, oncle, m.
Քեռորդի, *եէյէն*, neveu, nièce.
Քերել, *գաշըմագ*, gratter.
Քերթել, *տէրիսինի եիւզմէք*, écorcher.
Քերիչ, *քէզլէք*, grattoire, m.
Քէն, *օխ*, rancune, f.
Քթթիք, *կէօզ գըրփըմը*, clin-d'œil, m.
Քթուել, *պիթ գըրմագ*, épouiller.
Քիթ, *պուռուն*, nez, m.
Քիլ, *համագ*, rapporteur, euse.
Քիմեռ, *խայալ*, chimère, f.
Քիրտ, *Թէր*, sueur, f.
Քիւ, *էվ սաչաղը*, corniche, f.
Քծնիլ, *եալթագլանմագ*, minauder.
Քնանալ, կամ **Քնել**, *ույումագ*, dormir.
Քնհատ, *ույքուսուզ*, assoupissement, m.
Քնհատութիւն, *ույքուսուզլուգ*, insomnie, f.
Քննել, *Թէֆթիշ էթմէք*, examiner.
Քննիչ, *Թէֆթիշճի*, examinateur, trice.
Քննութիւն, *Թէֆթիշ*, examen, m.
Քնքուշ, *փէք նազիք*, tendre.
Քշել, *սիւրմէք*, bannir; chasser.
Քո, *սէնին*, ton, ta, tien, tienne.
Քող կամ **Քօղ**, *տուվագ*, *նէմէհրամ*, voile, m.
Քողվել, *խաշմաքլանմագ*, se voiler.
Քոյր, *գըզգարտաշ*, sœur, f.
Քոս կամ **Քոր**, *կիճիք*, gale f.
Քով, *եան*, côte, f.
Քովիկ, *եանը*, côté, m
Քովընի, *եանը սըրա*, côte à côte; de côté.
Քուն, *ույգու*, sommeil, m.
Քուռակ, *սըփա*, poulain, liche.
Քուրձ, *չուվալ*, sac, m.
Քուրմ, *փութփէրէսթ փափազը*, prêtre païen, m.
Քսակ, *քէսէ*, bourse, f.
Քսան, *իյիրմի*, vingt.
Քսաներորդ, *իյիրմինճի*, vingtième.
Քսել, *սիւրմէք*, (frotter.)
Քսվիլ, *սիւրիւնմէք*, (se frotter.)
Քսու, *գարըշտըրըճը*, intrigant, e.
Քսութիւն, *գարըշտըրըճըլըգ*, *համագըլըգ*, intrigue; trabison, f.
Քրիստոնեայ, *հրիստիյան*, chrétien, ne.
Քրիստոնէութիւն, *հրիստիյանլըք*, christianisme, m.
ՔՐԻՍՏՈՍ, **ԻՍԱ**, CHRIST.
Քրտինք, *Թէր*, sueur, f.
Քրտնիլ, *Թէրլէնմէք*, suer.
Քրքում, *զաֆրան*, safran, m.
Քօալ, *ֆլինտէրզիէ*, koala, m
Քօղ կամ **Քող**, *տուվագ*, *նէմէհրամ*, voile, m.

Օ

Օ. օ'. *օթուզ եէտինճի հարֆ ւէ սէքիզինճի սադըթ*. o, trente-septième lettre; huitième voyelle arménienne.
Օգնական, *եարտըմճը*, aide, f.
Օգնել, *եարտըմ էթմէք*, aider.
Օգնութիւն, *եարտըմ*, coup de main, m.
Օգուտ, *ֆայտա*, avantage, m.
Օգտակար, *ֆայտալը*, avantageux, euse; utile.
Օդ, *հավա*, air, m.
Օդակառք, *հավայի թիրէն*, chemin de fer atmosphérique, m.
Օդահան, *հավայը չէքէն*, machine pneumatique, f.
Օդապարիկ, *պալօն*, ballon; aérostat, m.
Օդատար, *հավայի թիրէն*, chemin de fer atmosphérique, m.
Օթ, *գօնագ*, hôtel, m.
Օժանդակ, *իմտատ*, secours, m.
Օժիտ, *ճէհիզ*, dot, f.
Օծ, *պալասանլամա*, sacre, m.
Օծել, *պալասանլամագ*, sacrer.
Օձ, *եըլան*, serpent, m.
Օձիկ, *եըլանճըք*, charbon, m.

Օձիք, *եաqա*, collet, m.
Օղ, / **Օղակ**, } *հալքա*, anneau, m.
Օղի, *րագը*, eau-de-vie, f.
Օճառ, *սապօն*, savon, m.
Օն! / **Օն անդր!** } *հայտէ!* allons!
Օշ, *հաշհաշ*, pavot, m.
Օշինդր, *աֆսինթ*, absinthe, f.
Օտար, *եապանճը*, étranger, ère.
Օտարասիրութիւն *միսաֆիր սէվմէքլիք*, hospitalité, f.
Օր, *կիւն*, jour, m.
Օրան, *պէշիկ*, berceau, m.
Օրէնք, *գանուն*, *նօմօս*, loi, f.
Օրինակ, *էօրնէք*, échantillon, m.
Օրինակել *սուրէթ ալմաք*, copier.
Օրինաւոր, *ճայիզ*, loyal, e.
Օրհաս, *էճէլ*, destinée, f.
Օրհնել, *Թագդիս էթմէք*, bénir.
Օրհնութիւն, *խայըր*, *տուա*, bénédiction, f.
Ուիսթիթի, *փէնի խիլան*, ouistiti, m.

Ֆ

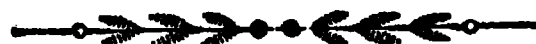
Ֆ. **ֆէ**. *օթուզ սէքիզինճի հարֆ*. f, trente-huitième lettre arménienne.
Ֆիւրէ, *մունթէկա սամսարը*, furet, m.
Ֆշալ, *ֆըսլամաք*, aspirer.
Ֆշրտուն, *ֆըշըրթը*, frôlement; (frou-frou), m.
Ֆռանկ, *Ֆրէնկ*, Franc.
Ֆռանսա կամ **Գաղղիա** *Ֆրանսա*, France, f.
Ֆռանսացի կամ **Գաղղիացի**, *Ֆրանսըզ*, Français, aise.; Gaulois, oise.

ԱՆՈՒԱՆՔ ՏԷՐՈՒԹԵԱՆՑ
ԵՒ ԹԻՒՔ ԲՆԱԿՉԱՑ

Անգլիա, Ինգիլթէրա, Մեծն Բրիտանիա. (*Թագաւորութիւն*). Angleterre; Gr.-Bretagne. (27,000,000).	180,000,000
Անովէր, (*Թագաւորութիւն*). Hanovre.	1,600,000
Աւստրիա, (*կայսրութիւն*). Autriche. (4,000,000). . .	35,500,000
Պրուսիա, (*Թագաւորութիւն*). Prusse. (11,000,000). .	15,000,000
Գերմանական դաշնակցութիւն, Confédération Germanique.	36,000,000
Դանուբեան իշխանութիւնք, Principautés Danubiennes	2,750,000
Եգիպտոս, (*իշխանութիւն*). Égypte.	3,500,000
Զուիցերա կամ Հելվետիա, (*հանրապետ.*). Suisse.	2,200,000
Թունուս, (*իշխանութիւն*). Tunis.	2,500,000
Թոսկանա, (*դքսութիւն*). Toscane.	1,350,000
Հայաստան, (*հին տէրութիւն*). Arménie.	11,500,000
Հեսսիա, (*դքսութիւն*). Hesse.	1,300,000
Հնդկաստան, (*Թագաւորութիւնք*). Inde ou Hindoustan.	139,000,000
Հռոմ, (*հայրապետութիւն*). États-Romains.	2,400,000
Հոլանտա, (*Թագաւորութիւն*). Hollande.	2,604,000
Ճափոն, (*կայսրութիւն*). Japon	30,000,000
Մատակասկար, (*Թագաւորութիւնք*). Madagascar. .	4,000,000
Մարոք, (*կայսրութիւն*). Maroc	8,000,000
Մէկլէմպուրկ, (*դքսութիւն*). Mecklembourg.	600,000
Միացեալ-Նահանգք, (*հանրապետ*). États-Unis. .	35,800,000
Մոլտավիա, (*իշխանութիւն*). Moldavie.	850,000
Յոնիական կղզիք, (*պաշտպանեալ*). Iles Ioniennes.	180,000
Յունաստան, (*Թագաւորութիւն*). Grèce.	820,000
Նափոլի, (*Թագաւորութիւն*). Naples	8,000,000
Շուէտ, (*Թագաւորութիւն*). Suède.	2,825,000
Չինաստան, (*կայսրութիւն*). Chine.	380,000,000
Պատէն, (*դքսութիւն*). Baden.	1,150,000
Պարսկաստան, (*կայսրութիւն*). Perse.	6,000,000

Պաւիէրա, (Թագաւորութիւն). Bavière.	4,500,000
Պէլճիքա, (Թագաւորութիւն). Belgique.	4,250,000
Պրազիլիա, (կայսրութիւն). Brésil	5,100,000
Պիրմա, (կայսրութիւն). Birman.	8,000,000
Ռուսիա, (կայսրութիւն). Russie	71,000,000
Սարտենիա, (Թագաւորութիւն). Sardaigne.	8,500,000
Սաքսոնիա, (Թագաւորութիւն). Saxe.	1,700,000
Սենեկալ, (իշխանութիւնք). Sénégambie.	12,000,000
Սերվիա, (իշխանութիւն). Servie.	550,000
Սիամ, (Թագաւորութիւն). Siam.	3,000,000
Սպանիա, (Թագաւորութիւն). Espagne.	17,000,000
Վալաքիա, (իշխանութիւն). Valachie.	1,900,000
Վիրթէմպէրկ, (Թագաւորութիւն). Wurtemberg . . .	1,600,000
Տաճկաստան, (կայսրութիւն). Turquie, (11,000,000).	34,000,000
Տանիմարքա, (Թագաւորութիւն). Danemark.	2,000,000
Փարմա, (դքսութիւն). Parme.	500,000
Փորթուկալ, (Թագաւորութիւն). Portugal	3,500,000
Օլտէմպուրկ, (իշխանութիւն). Oldembourg	2,500,000
Ֆրանսա կամ Գալլիա, (կայսրութիւն). France. . .	37,000,000

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ

ԱՆՈՒԱՆՔ

Աբա, *լեռ*. Aba, montagne dans la Grande Arménie.
Աքայիա, *գաւ*. Acaïe, *pr.*
Ակառնանիա, *գաւ*. Acarnanie, *pr.*
Ագուլիս, *քաղ*. Agoulis, *vil.*
Ակրադինա, *կղզ*. Acradine, *île.*
Ադրիատիկեան ծով. Mer Adriatique.
Ազախու ծով. Mer d'Azof.
Ազինարա, *կղզ*. Asinare, *île.*
Ազով, *ծով*. Azof, *mer.*
Աթէնք, *քաղ*. Athènes, *vil.*
Ադիճէ, *գետ*. Adige, *fleuv.*
Աթոս, *լեռ*. Athos, *mont.*
Աժդէրխան, *քաղ*. Astrakan, *vil.*
Ալամանիա, *կայսր*. Allemagne, *emp.*
Ալանսոն, *քաղ*. Alençon, *vil.*
Ալանտ, *կղզ*. Aland, *île.*
Ալբակ, *քաղ*. Albakie, *vil.*
Ալեքսանդրիա, *քաղ*. Alexandrie, *vil.*
Ալզասիա, *գաւ*. Alsace, *pr.*
Ալէկանեան լերինք. Monts Alleghany.
Ալթայի, *լեռ*. Altaï, *mont.*
Ալթոնա, *քաղ*. Altona, *vil.*
Ալիէ, *գաւ*. Allier, *dép.*
Ալիս, *գետ*. Alis, *riv.*
Ալճէրիա, *գաւ*. Algérie, Barbarie, *pr.*
Ալպանիա, *գաւ*. Albanie, *pr.*
Ալպեան լեռ. montagnes des Alpes.
Ալպորկ, *քաղ*. Alborg, *vil.*
Ալտէմպուրկ, *քաղ*., Altembourg, *vil.*
Ախուրեան, *գետ*. Akhourian, *r.*
Ակն, *քաղ*. Éguine, *vil.*
Ակոռի, *քաղ*. Acori, *vil.*
Ակրի, *գետ*. Agri, *riv.*
Աղթամար, *կղզ*. Agtamar, *île.*
Աղձնիք, *գաւ*. Alznie, *pr.*
Աղուանք, *գաւ*. Albanie, *pr.*
Աքքերման, *քաղ*. Akerman, *vil.*
Ամազոնեանց գետ. Fleuve des Amazones.
Ամասիա, *քաղ*. Amasie, *vil.*
Ամերիկա, *չորրորդ մաս երկրագունդի*. Amérique ; quatrième partie du monde.
Ամիէն, *քաղ*. Amiens, *vil.*
Ամսդերտամ, *քաղ*. Amsterdam, *vil.*
Այրարատ կամ **Արարատ**, *լեռ*. Ararat, *mont.*
Անափա, *քաղ*. Anapa, *vil.*
Անատոլիա, *գաւ*. Anatolie, *pr.*
Անդիլիա, *կղզ*. Antilles, *îles.*
Անդրիանուպօլիս, *քաղ*. Andrinople, *vil.*
Անթապ, *քաղ*. Anthep, *vil.*
Անի, *քաղ*. Ani, *vil.*
Անժէ, *քաղ*. Angers, *vil.*
Անժու, *գաւ*. Anjou, *pr.*
Անկիւր, *քաղ*. Angora, *vil.*
Անկլէզի, *կղզ*. Anglesey, *île.*
Անկլիա, *թագ*. Angleterre, *roy.*
Անկուլէմ, *քա*. Angoulême, *vi.*
Անկումուա, *գա*. Angoumois, *pr.*
Աննովեր, *թագ*. Hanovre, *roy.*
Անտիոք, *քաղ*. Antioche, *vil.*
Անվէր, *քաղ*. Anvers, *vil.*
Անքոնա, *քաղ*. Ancône, *vil.*
Անքոպէր, *քաղ*. Ankober, *vil.*
Աշտիշատ կամ **Յաշտիշատ**, *քաղ*. Achedichat *vil.*
Ապազա, *գաւ*, Abassie, *pr.*
Ապօ, *քաղ*. Abo, *vil.*
Առաս, *քաղ*. Arras, *vil.*
Առնօ, *գետ*. Arno, *riv.*
Ասիա, *երկրորդ մաս երկրագունդի*. Asie, deuxième partie du monde.

Ասորեստան կամ Ասորիք, գաւ. Assyrie ; Syrie, *pr.*
Ասպահան, քաղ. Ispahan *vil.*
Ավինիօն, քաղ. Avignon, *vil.*
Ատա-Բազար, գիւղաքաղ. Ada-Bazar, *village.*
Ատանա, քաղ. Adana, *vil.*
Ատլանտեան, ովկիան. Atlantique, *océa.*
Ատտիկէ, գաւ. Attique, *pr.*
Ատրպատական, գաւ. Aderbedjian, *pr.*
Արաբիա, գաւ. Arabie, *pr.*
Արարատ կամ **Այրարատ**, լեռ. Ararat, *mont.*
Արարատեան գաւառ. Province d'Ararat.
Արգօլա, քաղ. Arcole, *vil.*
Արէնծպուրկ, գաղ. Arensbourg, *vil.*
Արկադիա, գաւ. Arcadie, *pr.*
Արկովակ, գետ. Argovag, *riv.*
Արղոս, քաղ. Argos, *vil.*
Արմաշ, վանք. եւ գիւղ. Armache, *couvent* et *village.*
Արմաւիր, քաղ. Armavir, *vil.*
Արմէնիա, տէր. Arménie, *roy.*
Արշիպէլագոս, ծով. Archipel. *mer.*
Արտազ, գաւ. Ardaz *pr.*
Արտաշատ, քաղ. Artaxate, *vil.*
Արտաւիլ, քաղ. Ardebil *vil.*
Արտէշ, գետ. Ardèche, *riv.*
Արտոա, գաւ. Artois, *pr.*
Արցախ, գաւ. Artzakie, *pr.*
Արքէնզըս, գետ. Arkansas, *riv.*
Աւգսպուրկ, քաղ. Ausbourg, *vil.*
Աւա, քաղ. Ava, *vil.*
Աւղանիստան, իշխ. Afchanistan, *princ.*
Աւստէրլից, քաղ. Austerlitz, *vi.*
Աւստրալիա կամ Նոր Հոլանտա. Australie ou Nouvelle-Hollande.
Աւստրիա, կայս. Autriche, *emp.*
Աֆրիկէ, երրորդ մաս երկրագնտի. Afrique, troisième partie du monde.
Աքայիա, գաւառ. Achaïe, *pr.*

Բ

Բաբիլոն, քաղ. Babylone, *vil.*
Բագրեւանդ, քա. Bagrévant, *v.*
Բալէարեան կղզիք. Iles Baléares.
Բալխ, քաղ. Balk, *vil.*
Բաղէշ, քա. Balèche ; Bitlis, *vi.*
Բաղտատ, քաղ. Bagdad, *vil.*
Բանգալա, գաւ. Bengale, *pr.*
Բասէն, գաւ. Basénie ou Pasénie, *pr.*
Բասրա, քաղ. Bassora, *pr.*
Բարձր-Հայք, գաւ. Haute-Arménie, *pr.*
Բեթղեհէմ, քա. Bethléhem, *vi.*
Բերիա, քաղ. Alep, *vil.*
Բաթավիա, գաւ. Batavie, *pr.*
Բիւզանդիոն, գաւ. Byzance, *pr.*
Բիւթանիա, գաւ. Bythinie, *pr.*
Բոյեմիա կամ Բոհեմիա, գաւ. Bohême, *pr.*
Բուլղարիա, գաւ. Bulgarie, *pr.*
Բրիտանիա, գաւ. Bretagne, *pr.*
Բրիտանեան կղզիք, Iles de Bretagne.
Բրիտանիա (մեծն), տէր. Grande-Bretagne, *roy.*
Բօլիվիա, գաւ. Bolivie, *pr.*

Գ

Գա՛զա, քաղ. Gaze *vil.*
Գալեդոնիա, գա. Calédonie, *p.*
Գահիրէ; քաղ. Caire, *vil.*
Գալիլիա, քաղ. Galilée. *vil.*
Գաղատիա, գաւ. Galatie, *pr.*
Գալիցիա, գաւ. Gallicie, *pr.*
Գալլիա, կայս. France, *emp.*
Գան, քաղ. Caen, *vil.*
Գանատա, գաւ. Canada, *pr.*
Գանգէս, գետ. Gange, *fleuv.*
Գանտիա, կղզ. Candie, *île.*
Գարամանիա, գաւ. Caramanie, *pr.*
Գարաս, քաղ. Caras, *vil.*
Գերմանական դաշնակցութիւն. զանազան տէր. Confédération Germanique, *dif. états.*

Գերմանիա, կայս. Allemagne; Germanie, *emp.*

Գլուխ Բարեյուսոյ, լեռ. Cap de Bonne-Espérance, *mont.*

Գլուխ Հօրնի, լեռ. Cap Horn.

Գողգոթա, լեռ. Golgotha; Calvaire, *mont.*

Գորք, քաղ. Cork, *vil.*

Գոլմար, քաղ. Colmar. *vil.*

Գոլոմպիա, գաւ. եւ գետ. Colombie, *pr.* et *riv.*

Դ

Դալմատիա, գաւ. Dalmatie, *pr.*

Դագօ, կղզ. Dago, *île.*

Դահիդի, կղզ. Taïti, *île.*

Դամասկոս, քաղ. Damas, *vil.*

Դանուբ, գետ. Danube, *fleuv.*

Դանուբեան - Նահանգք. Principautés danubiennes.

Դավրէժ կամ Թաւրէժ, քաղ. Tauris, *vil.*

Դարդանեան Նեղուց. Détroit des Dardanelles.

Դարպանդ, քաղ, Derhent, *vil.*

Դելտա. գաւ. Delta, *pr.*

Դելփէ, քաղ. Delphes, *vil.*

Դուին, քաղ. Deyine, *vil.*

Ե

Եամայիքա, կղզ. Jamaïque, *île.*

Եանկ-ցէ-Քեանկ, գետ, Yang-tse-Kiang, *fleuv.*

Եաշ, քաղ. Jassy ou Iassy, *vil.*

Եարոսլավ, քաղ. Yaroslav, *vil.*

Եագուտսք, գաւ. եւ քաղ. Iaboutsk, *pr.* et *vil.*

Եաֆա, քաղ. Jaffa, *vil.*

Եգեան ծով. la mer Égée.

Եգիպտոս, գաւ. եւ տէր. Égypte, *pr.* et *roy.*

Եդեսիա, քաղ. Édesse, *vil.*

Ենիսէյ, գետ. Ienisei, *fleuv.*

Ենիսէյսք, գաւ. Ieniseik, *pr.*

Եթովպիա, հին տէրութ. Ethiopie, *anc. roy.*

Ելլադա կամ Յունաստան, տէր, Hellade; Grèce, *roy.*

Եղիսակյան, քաղ. Ilion, de Troie, *vil.*

Եութլանտ, կղզ Jutland, *île.*

Եպիրոս, գաւ. Épire, *pr.*

Եսոյ, կղզ. Jesso, *île.*

Եթնայ, լեռ. Etna, *mont.*

Եդոյ, քաղ. Jeddo, *vil.*

Երասխ, գետ. Araxe, Aras, *riv.*

Երեւան, քաղ. եւ գաւ. Erivan, *vil.* et *pr.*

Երիքով, քաղ. եւ լեռ. Jéricho, *mont.* et *vil.*

Երկիր Հրոյ, ցամաք. Terre de Feu, *cont.*

Երուսաղէմ, քա. Jérusalem, *vi.*

Եւբիա, գաւ. Négrepont, *pr.*

Եւդոկիա, քաղ. Tocat, *vil.*

Եւրոպա, առաջին մաս երկրագունդի. Europe, première partie du monde.

Եփեսոս, քաղ. Ephèse, *vil.*

Եորք, գաւ. եւ քաղ. York, *vil.* et *pr.*

Զ

Զակինթոս; քաղ. Zante, *vil.*

Զանթ, կղզ. Zante, *île.*

Զելանտիա, գաւ. Zélande, *pr.*

Զիւրիխ, քաղ. Zurich, *vil.*

Զմիւռնիա կամ Իզմիր, քաղ. Smyrne, *vil.*

Զույտերզէ, ծոց. Zuydersée, *gol.*

Զուիցերա, հան. Suisse, *rep.*

Է

Էթիլ կամ Վոլգա, գետ. Volga, *fleuv.*

Էլպա, կղզ. Elbe, *île.*

Էլպա, գետ. Elbe, *fleuv.*

Էլսինոր, քաղ. Elseneur, *vil.*

Էմս, գետ. Ems, *riv.*

Էյլանտ, կղզ. Eilande, *île.*

Էնկլսի, կղզ Anglesey, *île.*

Էնօ, ծոց. եւ քաղ. Eno, *gol.* et *vil.*

Էպրօ, գետ. Ebre, *fleuv.*

Էտինպուրկ, քաղ. Édimbourg, *vil.*

Էջմիածին, քաղ. եւ վանք. Etchmiatzine, *vil* et *couv*.
Էրիէ, լիճ, Érié, *lac*.
Էվրէօ, քաղ. Evreux, *vil*.
Էվորա, քաղ, Évora, *vil*.
Էփինալ, քաղ. Épinal, *vil*.
Էքս, քաղ. Aix, *vil*.
Էօզել, կղզ. Œsel, *île*.

Թ

Թաբոր, լեռ. Thabor, *mont*.
Թաթարիստան, նահանգ. Tartarie, *cont*.
Թախօ, գետ. Tage, *riv*.
Թայղան, քաղ. Taganrok, *vil*.
Թայմիզ, գետ. Tamise, *fleuv*.
Թանճըր, քաղ. Tanger, *vil*.
Թանքինայ ծոց, Golfe de Tonkin.
Թեբայիդ, գաւ. Thébaïde, *pr*.
Թեթվան, քաղ. Tétouan, *vil*.
Թենեդոս, կղզ. Ténédos, *île*.
Թեսաղոնիկէ կամ Սէլանիկ, քաղ, Salonique; Thessalonique, *vil*.
Թեսալիա, գաւ. Thessalie, *pr*.
Թէոդոսիա կամ Քէֆէ, քաղ. Théodosie ou Caffa, *vil*.
Թէոդոսուպօլիս կամ Կարին, քաղ. Erzeroum, *vil*.
Թիլզիդ, քաղ. Tilsit, *vil*.
Թիպէթ, գաւ. Thibet, *pr*.
Թիօնվիլ, քաղ. Thionville, *vil*.
Թիֆլիզ կամ Տփխիս, քաղ. Tiflis, *vil*.
Թոմսք, քաղ. Tomsk, *vil*.
Թոպոլսք, քաղ. Tobolsk, *vil*.
Թոսկանայ, դքս. Toscane, *duch*.
Թուլուզ, քաղ. Toulouse, *vil*.
Թուլօն. քաղ. Toulon, *vil*.
Թունուզ, քաղ. Tunis, *vil*.
Թուրէն, գաւ. Touraine, *pr*.
Թուրին, քաղ. Turin, *vil*.
Թուրքաստան, կայսրու. Turquie, *emp*.
Թրակիա, գաւ. Thrace, *pr*.
Թրանսիլվանիա, գաւ. Transylvanie, *pr*.
Թրէվիզ, քաղ. Trévise, *vil*.
Թրիէսթ, քաղ. Trieste, *vil*.

Ժ

Ժէրսէյ, կղզ. Jersey, *île*.
Ժիրոնտ, գետ. Gironde, *riv*.

Ի

Իզմիր կամ Զմիւռնիա, քաղ. Smyrne, *vil*.
Իզնիմիտ կամ Նիկոմիդիա, քաղ. Nicomédie, *vil*.
Իթակէ, կղզ. Itaque, *île*.
Իլմէն, լիճ. Ilmen, *lac*.
Իլ-տը-Ֆրանս, գաւ. Ile-de-France, *pr*.
Իմէրէթ, գաւ. Imérétie, *pr*.
Ինդոս, գետ. Indus, *fleuv*.
Ինկիլթէռա տէր. եւ կղզ. Angleterre, *roy*. et *île*.
Իպէրիա, գաւ. Ibérie, *pr*.
Իպրայիլ, քաղ. Ibraïl, *vil*.
Իսլանտիա, կղզ. Islande, *île*.
Իտալիա, տէր. Italie, *roy*.
Իրլանտա, գաւ. Irlande, *pr*.
Իւսկիւտար, քաղ. Scutari, *vil*.
Իփսարա, կղզ. Ipsara, *île*.

Լ

Լազիստան, գաւ. Abascie, *pr*.
Լալանտիա, կղզ. Laland, *île*.
Լակեդեմոն, գաւ. Lacédómoue, *pr*.
Լակոնիա, գաւ. Laçonie, *pr*.
Լահօռ, տէր, Labor, *roy*.
Լամպէտուզա, կղզ. Lampedouse, *île*.
Լամբրոն, քաղ. Lambron, *vil*.
Լայն-Ճան, գաւ. եւ կղզ. Lan-Chang, *pr*. et *vil*.
Լայպախ, քաղ, Lagbach, *vil*.
Լանգաստրիա, գաւ. Lancashire, *pr*.
Լանկտօք, գաւ. Languedoc, *pr*.
Լան-չու, գաւ. Lan-Tchou. *pr*.
Լապրատոր, գաւ. Labrador, *pr*.
Լատիկ, քաղ. Lataquie, *vil*.

Լադոգա, գետ. եւ լիճ. Ladoga, *fleuv.* et *lac*,
Լառ, քաղ. Lar, *vil.*
Լավալ, քաղ. Laval, *ail.*
Լափոնիա, գաւ. Laponie, *pr.*
Լաոս, գաւ. Laos, *pr.*
Լեմնոս, կղզ. Lemnos, *île.*
Լեհաստան, գաւ. Pologne, *pr.*
Լեյթէ, կղզ. Leyte, *île.*
Լեյպսիգ, քաղ. Liepsick, *vil.*
Լենա, գետ, Lena, *fleuv.*
Լիբանան, լեռ. Liban, *mont.*
Լիզպոն, քաղ. Lisbonne *vil.*
Լիէժ, քաղ. Liège, *vil.*
Լիլ, քաղ. Lille, *vil.*
Լիկիա, գաւ. Lycie, *pr.*
Լիմա, քաղ, Lima, *vil.*
Լիմերիկ, քաղ. Limerick, *vil.*
Լիմօժինէ, քաղ. Limoges, *vil.*
Լինօզա, կղզ. Linosa, *île.*
Լիպարի, կղզ. Lipari, *île.*
Լիվոնեան ծոց. Golfe de Livonie.
Լիվոնիա, գաւ. Livonie, *pr.*
Լիվոռնօ, քաղ. Livourne, *vil.*
Լիվրփուլ, քաղ. Liverpool, *vil.*
Լիտիա, գաւ. Lydie, *pr.*
Լից, քաղ. Lieds, *vil.*
Լիւրիկէ, գաւ. Illyrie, *pr.*
Լիօն, քաղ. Lyon, *vil.*
Լուառ, գետ. Loire, *fleuv.*
Լոմպարտիա, գա. Lombardie, *p.*
Լորենս, գետ. Saint-Laurent, *fleuv.*
Լուիզիանա, նահանգ, Louisiane, *état.*
Լուսիտանիա, տէ. Portugal, *ro.*
Լուքայեան, կղզ. Iles des Lucayes.
Լուքսեմպուրգ, գաւ, Luxembourg, *pr.*
Լուսոն, կղզ. Luçon, *vil.*
Լոռէնա, գաւ. Loraine, *pr.*
Լուքքա, քաղ. Lucques, *vil.*
Լոնտրա կամ Լոնտոն, քաղ. Londres, *vil.*

Խ

Խազան, քաղ. Kasan, *vil.*
Խարբերդ, քաղ. Kharbert, *vil.*
Խորասան, գաւ. Chorasan, *pr.*
Խորնի, գաղ. Chorni, *vil.*
Խութայիս, քաղ. Koutaïs, *vil.*
Խուժաստան, գաւ. Barbarie, *p.*
Խրիմ, գաւ. Crimée, *pr.*

Ծ

Ծով Ադրիատիկեան, Mer Adriatique.
Ծով Աղթամարայ, lac d'Actamar.
Ծով Արաբիոյ. Mer d'Arabie.
Ծով Կասպից, Mer Caspienne.
Ծով Կարմիր, Mer Rouge.
Ծով Հնդկաց. Mer Indienne.
Ծով Մարմարայի. Mer de Marmara.
Ծով Միջերկրականն, Mer Méditerranée.
Ծով Չինաց. Mer de la Chine.
Ծով Պէհրինկեան. Mer de Behring.
Ծով Պոնտոսի, Pont-Euxin; Mer Noire.
Ծով Օխոտսքայ. Mer d'Okotsk.
Ծոց Լիօնի. Golfe de Lyon.
Ծոց Կուինէոյ. Golfe de Guinée.
Ծոց Ճենովայի. Golfe de Gènes.
Ծոց Նիկոմիդիոյ, Golfe de Nicomédie.
Ծոց Պէնկալայի. Golfe de Bengale.
Ծոց Տարենտոնի. Golfe de Tarente.
Ծոց Քորէայի. Golfe de Corée.

Կ

Կաէթ, քաղ. Gaëte, *vil.*
Կաթալոնիա, գա. Catalogne, *pr.*
Կալաբրիա, գաւ. Calabre, *pr.*
Կալաց, քաղ. Galatz, *vil.*
Կալիցիա, գաւ. Galicie, *pr.*
Կալլիպոլի, քաղ. Gallipoli. *vil.*
Կամպանիա, գաւ. Campanie, *pr.*
Կանդիոն, կղզ. Candie, *île.*
Կապադովկիա, գաւ. Cappadoce, *pr.*
Կապան, գա. Gaban ou Capan, *p.*

Կասպից ծով. Mer Caspienne.
Կաստիլիա, գաւ. Castille, *pr.*
Կասքօնիա, գաւ, Gascogne, *pr.*
Կասքօնեան ծոց. Golfe de Gascogne.
Կատանիա, գաւ. Catane, *pr.*
Կարթագինէ, գաւ. Carthagène, *pr.*
Կարին կամ **Թէոդոսուպօլիս**, քաղ. Erzeroum, *vil.*
Կարոն, գետ. Garonne, *fleuv.*
Կարս, քաղ. Kars, *vil.*
Կարքէդոն, քաղ. Carthage, *vil.*
Կացցօ, կղզ. Gazzo, *île.*
Կարօն, գաւ. եւ գետ. Garon, *pr.* et *riv.*
Կեսարիա, քաղ. Césarée ou Késaria, *vil.*
Կեփալօնիա, կղզ. Céphalonia *île.*
Կիլիկէ կամ **Կիլիկիա**, գաւ. Cilicie, *pr.*
Կիպրոս կամ **Քըպրըզ**, կղզ. Cypre, *île.*
Կոբանհակ, քա. Copenhague, *v.*
Կոթէմպուրկ, քաղ. Gotembourg, *vil.*
Կոթլանտ, կղզ. Gotland , *île.*
Կոլոնիա, քաղ. Cologne, *vil.*
Կոմսութիւն Ավինիօնի, գա. Comtat d'Avignon, *pr.*
Կոնտար, քաղ. Gondar, *vil.*
Կոստանդիա, քաղ. Constantine, *vil.*
Կոստանդնուպոլիս, քաղ. Constantinople, *vil.*
Կով, գետ. Gova, *riv.*
Կովկաս, լեռ. Caucase, *mont.*
Կուրդուաց աշխարհ, գաւ. Kurdistan, *pr.*
Կորֆիա, կղզ. Corfou, *île.*
Կորնթոս, քաղ. Corinthe, *vil.*
Կուատալուփա, կղզ. Guadeloupe, *île.*
Կուատալքիվիր, գետ. Guadalquivir, *fleuv.*
Կուատիանա, գետ. Guadiana, *fleuv.*
Կուատիմալա, քաղ. Guatimala, *vil.*
Կուիենա, գաւ. Guyenne, *pr.*
Կուինէա, տէր. Guinée, *état.*
Կուր, գետ. Cour, *riv.*
Կրակովի, գաւ. Cracovie, *pr.*
Կրենատա, գաւ. Grenade, *pr.*
Կրետէ կամ **Կիրիտ**, կղզ. Crète; Candie, *île.*
Կօթլանտիա, գաւ. Gotlandie, *pr.*

Հ

Համպուրկ, քաղ. Hambourg, *vi.*
Հայաստան, տէր. Arménie, *roy.*
Հայիա, քաղ. Haye, *vil.*
Հայիթի, կղզ. Haïti, *île.*
Հայկաշէն, քաղ. Haïcachen, *vil.*
Հայնան, կղզ. Haïnan, *île.*
Հայք, Arménie. **Մեծ-Հայք**, Grande-Arménie. **Փոքր-Հայք**, Petite-Arménie.
Հաննովեր, տէր. Hanover, Hanovre, *roy.*
Հապեշիստան, հին տէր. Abyssinie, *anc. roy.*
Հասարակած, գաւ. Équateur, *pr.*
Հավր. քաղ. Havre, *vil*
Հելլեսպոնտոսի նեղ. Hellespont, détroit des Dardanelles.
Հելվետիա, հան. Helvétie; Suisse, *rép.*
Հէբրիտեան կղզիք, Iles Hébrides.
Հէսսիա, դքս. Hesse, *duch.*
Հիմալայեան լերինք. Monts Himalaya.
Հիստրիա, գաւ. Istrie, *pr.*
Հնդկաստան, տէր. Inde; Indoustan, *roy.*
Հոանկ-Հօ, գետ. Hoang-Ho, *fleuv.*
Հոանկ-Հայ, ծոց. Hoang-Hai, *gol.*
Հոլանտա, տէր. Hollande, *roy.*
Հոլշթայն, կղզ. Holstein, *île.*
Հունգարիա, գաւ. Hongrie, *pr.*
Հռենոս, գետ. Rhin, *fleuv.*
Հռոմկլայ, Romguela.

Հռովմ, քաղ. Rome, *vil.*
Հրէաստան, գաւ. Judée, *pr.*

Ղ

Ղալաթիա, քաղ. Galata, *vil.*
Ղարաբաղ, գաւ. Karabogh, *pr.*

Ճ

Ճանիկ, գաւ. Djanig, *pr.*
Ճավա, կղզ. Java, *île.*
Ճափօն, տէր. Japon *roy.*
Ճէզայիր, քաղ. Alger, *vil.*
Ճէզայիրք, գաւ. Algérie, *pr.*
Ճէնովա, քաղ. Gênes, *vil.*
Ճէնովա, քաղ. Genève, *vil.*
Ճէտտա, քաղ. Djeddah, *vil.*
Ճիզէ, քաղ. Ghirzeh, *vil.*
Ճիլիօ, կղզ. Giglio, *île.*
Ճիպրալթար, նեղ. Gibraltar, *dét.*
Ճիրճէնթի, քաղ. Girgenti, *vil.*
Ճուրա, լեռ. Jura, *mont.*

Մ

Մաքօն, քաղ. Mâcon, *vil.*
Մադրիտ, քաղ. Madrid, *vil.*
Մաթափան, գլ. Matapan, *cap.*
Մալաթիա, քաղ. Malatia, *vil.*
Մալէզիա, կղզիք. Malaisie, *îles.*
Մալթա կամ Մելիտինէ, կղզ. Malte, *île.*
Մակեդոնիա, գաւ. Macédoine, *pr.*
Մաճառստան, գաւ. Magiare, *pr.*
Մայանս, քաղ. Mayence, *vil.*
Մանջուրք, գաւ. Mantchourie, *pr.*
Մանիքա, նեղ. Manche, *dét.*
Մանշի ծով. Manche, *mer.*
Մանչէսթըր, քաղ. Manchester, *vil.*
Մանթուա, քաղ. Mantoue, *vil.*
Մանթ, քաղ. Mante, *vil.*
Մասիս, լեռ. Massis, *mont.*
Մասսա, քաղ. Massa, *vil*
Մադագասկար, կղզ. եւ տէր. Madagascar, *île* et *roy.*
Մատէրա, կղզ. Madère, *île*
Մադրիդ, քաղ. Madrid, *vil.*
Մարթապան, գաւ. Martaban, *p.*
Մարթինիկէ, կղզ. Martinique, *île*
Մարմարա, ծով. Marmara, *mer.*
Մառն, գետ. Marne, *riv.*
Մարշ, գաւ. Marche, *pr.*
Մարոկ, կայս. Maroc, *emp.*
Մարսալա, քաղ. Marsala, *vil.*
Մարսիլիա, քաղ. Marseille, *vil.*
Մարքիզեան, կղզիք. Iles Marquises.
Մաւրիտանիա, գաւ. Mauritanie, *pr.*
Մաքօա, քաղ. Macoa, *fleuv.*
Մաքէնզի, գետ. Makeusie, *pr.*
Մէզիէռ, քաղ. Mézière, *vil.*
Մէլանէզիա,
Մելիտինէ կամ Մալթա, կղզ. Malte, *île.*
Մեծ Անտիլեան, կղզիք. Grandes-Antilles, *îles.*
Մեծն Բրիտանիա, տէր. Grande-Bretagne, *vil.*
Մեծն Ովկիանոս. Grand Ocean.
Մենն, քաղ. Menes, *vil.*
Մծբին, քաղ. Nézibe, *vil.*
Մէյնլէնտ, կղզ. Mainland, *île.*
Մէն, գետ. Main, *riv.*
Մէտ, քաղ. Metz, *vil.*
Մէսինա, քաղ. Messine, *vil.*
Մէտինէ, քաղ. Médine, *vil.*
Մէքսիկոյ, քաղ. Mexico, *vil.*
Մէքսիքա, կայս. Mexique, *emp.*
Մէքքէ, քաղ. Mecque, *vil.*
Մէօզ, գետ. Meuse, *fleuv.*
Միզիկան, լիճ. Lac de Michigan.
Միլան, քաղ. Milan, *vil.*
Միլքով, գետ. Milkou, *riv.*
Մինհօ, գետ. Minho, *riv.*
Մինտանաօյ, կղզ. Mindanao, *île.*
Միջագետք, գաւ. Mésopotamie, *p.*
Միսիսիպի, գետ. Mississipi, *fleuv.*
Միսուրի, գետ. Missouri, *fleuv.*
Միտիլին, կղզ. Metelin, *île.*
Մոնփելիէ, քաղ. Montpellier, *vil.*
Միքրոնէզիա, կղզիք. Micronesia, *îles.*

Մոլտավիա, գաւ. Moldavie, *pr.*
Մոլտաւա, գետ. Moldava, *riv.*
Մոնաքոյ կամ Միւնիխ, քաղ. Munich, *vil.*
Մոնթէվիտէօ, քաղաք. Montevidéo, *vil.*
Մոնթէքրիսթօ, կղզի. Montecristo, *île.*
Մոնթօպան, քաղաք. Montauban, *vil.*
Մոնղոլք, գաւ. Montgolie; *pr.*
Մոնփէլիյէ, քաղաք. Montpellier, *vil.*
Մոսկվա, քաղ. Moscou, *vil.*
Մորավիա, գաւ. Moravie, *pr.*
Մուլէն, քաղ. Moulins, *vil.*
Մուշ, քաղ. Much, *vil.*
Մուսուլ, քաղ. Mosul, *vil.*
Մօնտոր, քաղ. Mondor, *vil.*
Մօտէնա, դքս. Modène, *duch.*
Մօրա կամ Պէլոպոնէսիա, գաւ. Moréc, Péloponnèse *pr*

Յ

Յոնիական Ծով. Mer Ionienne.
Յորդանան, գետ. Jourdain, *fleuv.*
Յունաստան կամ Ելլադա, տէր. Grèce, *roy.*

Ն

Նախիջեւան, քաղ. Nackchivan, *vil.*
Նամուր, քաղ. Namur, *vil.*
Նան-Չանկ քա. Nan-Tchang, *vi.*
Նանթ, քաղ. Nantes, *vil.*
Նանսի, քաղ. Nancy, *vil.*
Նանքին, քաղ. Nanking, *vil*
Նատազիա, Natasie,
Նարվա, քաղ. Narva, *vil.*
Նարեկ, գիւղ. Nareg, *village.*
Նաւարիա, գաւ. Navarre, *pr.*
Նափօլէօն-Վանտէ, քաղ. Napoléon-Vendée, *vil.*
Նափօլի, տէր. եւ քաղ. Naples, *roy.* et *vil.*
Նաքսոս, կղզ. եւ քաղ. Naxos ou Naxie, *île* et *vil.*
Նեղոս, գետ. Nil, *fleuv.*
Ներչինսք, քաղ. Nertchinsk, *vil.*
Նէկրօփոնթէ, կղզ. Négrepont, *île.*
Նէօյ-Եօրք, քաղ. New-York, *vil.*
Նէօքասթէլ, քաղ. Newcastles, *vil.*
Նըվէր, քաղ. Nevers, *vil.*
Նիժնի-Նովկորոտ, քաղ. Nijnei-Novgorod, *vil.*
Նիկիա, գաւ. Nicée, *pr.*
Նիկոմիդիա, քաղ. Nicomédie, *v.*
Նիկոպօլիս, քաղ. Nicopoli, *vil.*
Նիկրիտիա, վիճակ. Nigritie, *état.*
Նինուէ, քաղ. Ninive, *vil.*
Նիսա, քաղ. Nice, *vil.*
Նիփոն, կղզ. Niphon, *île.*
Նովոկորոդ, գաւ. Novogorod, *p.*
Նոր-Արքանկել, գաւ. Nouvelle-Archangel, *pr.*
Նոր-Բրիտանիա, գաւ. Nouvelle-Bretagne, *pr.*
Նոր-Զեմպլա, կղզ. Nouvelle-Zemble, *île.*
Նոր-Զէլանտա, կղզ. Nouvelle-Zélande, *île.*
Նոր-Կուինէա, կղզ. Nouvelle-Guinée, *île.*
Նոր-Կրէնատա, գաւ. Nouvelle-Grenade, *pr.*
Նոր-Հոլանտա, կղզ. Nouvelle-Hollande, *île.*
Նորմանտիա, գաւ. Normandie, *pr.*
Նոր-Սկովտիա, գաւ. Nouvelle-Écosse, *pr.*
Նորվեկիա, տէր. Norwége, *roy.*
Նոր-Գալէտոնիա, կղզ. Nouvelle-Calédonie, *île.*
Նոր-Օռլէան, քաղ. Nouvelle-Orléans, *vil.*
Նումիտիա, գաւ. Numidie, *pr.*
Նուպիա, գաւ. Nubie, *pr.*

Շ

Շալօն, քաղ. Châlons, *vil.*
Շամփանիա, գաւ. Champagne, *pr.*
Շամպէրի, քաղ. Chambéry, *vil.*

Շարթր, *քաղ*. Chartres, *vil*.
Շէթլէնտ, *կղզիք*. Iles Schetland.
Շէրպուրկ, *քաղ*. Cherbourg, *vil*.
Շլէյզվիկ, *կղզ*. Sleswing, *île*.
Շիրազ, *քաղ*. Schiras, *vil*.
Շիրակ, *գաւ*. Chirak, *pr*.
Շիրվան, *գաւ*. Chirvan, *pr*.
Շօմոն, *քաղ*. Chaumont, *vil*.
Շուէտ. *տէր*. Suède, *roy*.
Շուշի, *գաւ*. Chuchie, *vil*.
Շվարցպուրկ, *գաւ*. Schwartzbourg, *pr*.

Ո

Ոլիմպոս, *լեռ*. Olympe, *mont*.
Ոնիս, *գաւ*. Aunis, *pr*.
Ովկիանիա, *հինգերորդ մաս երկրագունտի*. Océanie, cinquième partie du monde.
Ովկիանոս ծով, Mer; Océan.
Որիլաք, *քաղ*. Aurillac, *vil*.
Որկանտիան, *կղզիք*. Orhneys, *îles*.
Որմի, *քաղ*. Ormi, *vil*.
Ուայթ, *կղզ*. Wight, *vil*.
Ութրէխթ, *քաղ*. Utrecht, *vil*.
Ուփսալ, *քաղ*. Upsal, *vil*.
Ուտիա, *տէր*. Oudie, *roy*.
Ուրալ, *լեռ*. եւ *գետ*. Oural, *mont*. et *fleuv*.
Ուրհայ, *քաղ*. Édesse, *vil*.
Ուրուկուայ, *գետ*. եւ *գաւ*. Uruguay, *riv*. et *pr*.

Չ

Չանի, *լիճ*. Tchany, *lac*.
Չանկ-Չու, *քա*. Tchian-Chou, *vi*.
Չէլէպիանք, *կղզ*. Célèbe, *île*.
Չէսթըր, *քաղ*. Chester, *vil*.
Չէրիկօ, *կղզ*. Cerigo, *île*.
Չիլի, *գաւ*. Chili, *pr*.
Չորրորդ Հայք, Quatrième Arménie.

Պ

Պատավիա, *քաղ*. Batávia, *vil*.
Պաթ, *քաղ*. Bath, *vil*.
Պաթակոնիա, *գա*. Patagonie, *p*.
Պալքան, *լերինք*. Balkan, *monts*.
Պաղեստին, *գաւ*. Palestine, *pr*.
Պամփիւլիա, *գաւ*. Pamphilie, *p*.
Պայքալ, *լիճ*. Baïkal, *lac*.
Պանքոք, *քաղ*. Bankok, *vil*.
Պառ, *քաղ*. Bar, *vil*.
Պարչէլոնա, *քաղ*. Barcelone *vil*.
Պարս, *տէր*. Perse, Fars, *roy*.
Պարսկահայք, Perse-Arménie.
Պարսկաստան կամ Պարս, *տէ*. Perse, Fars, *roy*.
Պաւիէրա, *տէր*. Bavière, *roy*.
Պափլակոնիա, *գաւ*. Paphlagonie, *pr*.
Պաքու, *քաղ*. Bakou, *vil*.
Պաֆֆնայ Ծով, Mer de Baffin.
Պելկրատ, *քաղ*. Belgrade, *vil*.
Պեսարապիա, *գաւ*. Bessarabie, *pr*.
Պէառն, *գաւ*. Béarn, *pr*.
Պէլ-Իլ, *կղզ*. Belle-Isle, *île*.
Պէլիկրատ, *քաղ*. Belgrade, *vil*.
Պէլճիքա, *տէր*. Belgique, *vil*.
Պէլոպոնիա կամ Մորա, Péloponèse ou Morée.
Պէլուճիստան, *գաւ*. Béloutchistan, *pr*.
Պէհրինկեան Ծով, Mer de Behring,
Պէնտէր, *քաղ*. Bender, *vil*.
Պէռի, *գաւ*. Berri, *pr*.
Պէռլին, *քաղ*. Berlin, *vil*.
Պէրթ, *քաղ*. Perthe, *vil*.
Պէրիզինա, *գետ*. Bérézina, *riv*.
Պէրկէն, *քաղ*. Bergen, *vil*.
Պէրմինկամ, *քաղ*. Birmingham, *vil*.
Պէրպէրիստան, *գա*. Barbarie, *p*.
Պըզանսոն, *քաղ*. Besançon, *vil*.
Պիրինեան, *լերինք*. Les Pyrénées, *monts*.
Պիրման, *տէր*. Birman, *roy*.
Պլուա, *քաղ*. Blois, *vil*.
Պոթշան, *քաղ*. Botochany, *vil*.
Պոմերանիա, *գա*. Poméranie, *p*.
Պոնտոս, *նեղ*. եւ *ծով*. Pont-Euxin, *dét*. et *mer*.
Պոսնիա, *գաւ*. Bosnie, *pr*.

Բովէ, քաղ. Beauvais, *vil.*
Բորնէոյ, կղզ. եւ քաղ. Bornéo, *île.* et *vil.*
Բուէնոս-Այրէս, գաւ. եւ քաղ. Buenos-Ayres, *pr.* et *vil.*
Բուլղարիա, գաւ. Bulgarie, *pr.*
Բուլղարիստան, գաւ. Bulgarie, *pr.*
Բուլօնյ, քաղ. Boulogne, *vil.*
Բուխարա, գաւ. Bokara, *pr.*
Բուրգ, քաղ. Bourg, *vil.*
Բուրժ, քաղ. Bourge, *vil.*
Բուրգոնիա, գաւ. Bourgogne, *p.*
Բուրպօնէ, գաւ. Bourbonnais, *pr.*
Բուքարէշ, քաղ. Bucharest, *vil.*
Բրէստ, քաղ. Brest, *vil.*
Բրազիլ, կայս. Brésil, *emp.*
Բրականցա, քաղ. Bragance, *vil.*
Բրանտանօ, գետ. Brandano, *riv.*
Բրանտէպուրկ, գաւ. Brandebourg, *pr.*
Բրատֆօրտ, քաղ. Bradfort, *vil.*
Բրէտանիա, գաւ. Bretagne, *pr.*
Բրիստոլ, քաղ. Bristol, *vil.*
Բրիւքսէլ, քաղ. Bruxelles, *vil.*
Բրոպոնտիս, ծով. Propontide. *mer.*
Բրուժ, քաղ. Bruges, *vil.*
Բրուսիա, տէր. Prusse, *roy.*
Բոլօնիա, գաւ. Bologne, *pr.*
Բօս, գաւ. Beauce, *pr.*
Բօստոն, քաղ. Boston, *vil.*
Բորտոյ, քաղ. Bordeaux, *vil.*

Ջ

Ջավա կամ Ճավա, կղզ. Java, *île.*
Ջուլֆայ, քաղ. Zulfa, *vil.*
Ջրվէժ Նէակարայի, Cataracte de Niagara.

Ռ

Ռատիսպոն, քաղ. Ratisbonne, *vil.*
Ռէն, գետ. Rhènes, *riv.*
Ռէն, քաղ. Rennes, *vil.*
Ռէճիօ, քաղ. Reggio, *vil.*
Ռուան, քաղ. Rouen, *vil.*
Ռոման, քաղ. Roman, *vil.*
Ռուսիա, կայս. Russie, *emp.*
Ռօն, գետ. Rhône, *fleuv.*

Ս

Սալամանքա, քաղ. Salamanque, *vil.*
Սալամին, կղզ. Salamine, *île.*
Սահարա, մեծ անապատ, Sahara, grand désert.
Սաքսոնիա, տէր. Saxe, *roy.*
Սամառ, կղզ. Samar, *île.*
Սամարիա, գաւ. Samarie, *pr.*
Սամոս, կղզ. Samos, *île.*
Սայմա, լիճ. Saïma, *lac.*
Սանդիակօ, քաղ. Santiago, *vil.*
Սանդոմինկօ, կղզ. Saint-Domingue, *île.*
Սանթօնժ, գաւ. Saintonge, *vil.*
Սանտվիչ, կղզ. Sandwich, *île.*
Սան-Ֆրանչիսկօ, քաղ. San-Francisco, *vil.*
Սառուցեալ Ովկ., Océan Glaciale.
Սավոյա, գաւ. Savoie, *pr.*
Սարակոս, քաղ. Saragosse, *vil.*
Սարտէնիա, կղզ. Sardaigne, *île.*
Սարմատիա, գաւ. Sarmatie, *pr.*
Սեւ Ծով, Mer Noire.
Սեբաստիա կամ Սվազ, քաղ. Sébaste ou Sivas, *vil.*
Սեյլան, կղզ. Ceylan, *vil.*
Սերվիա, գաւ. Servie, *pr.*
Սեւան, լիճ. Sevan, *lac.*
Սէն, գետ. Seine, *fleuv.*
Սէնէկալ, գաւ. Sénégambie, *pr.*
Սէռա-Էսթրէլլա, լեռ. Serra-Estrella, *mont.*
Սէռա-Նէվատա, լեռ. Serra-Nevada, *mont.*
Սեվաստոփոլ, քաղ. Sévastopol, *vil.*
Սեվէն, լեռ. Cévennes, *mont.*
Սերէթ, գետ. Sereth, *riv.*
Սվազ կամ Սեբաստիա, քա.. Sivase ou Sébaste, *vil.*
Ստանովոյ, լեռինք. Stanavol, *mont.*

Ստոքհոլմ, քաղ. Stockolm, *vil.*
Ստրասպուրկ, քաղ. Strasbourg, *vil.*
Սիամ, տէր. Siam, *roy.*
Սիլիստրէ, քաղ. Silistra, *vil.*
Սիմ Լեռ, Mont Sim.
Սինայ Լեռ, Mont Sinaï.
Սինէա կամ Չին, կայս. Chine, *emp.*
Սինոպ, քաղ. Sinope, *vil.*
Սիչիլիա, կղզ. Sicile, *île.*
Սիս, քաղ. Sis. *vil.*
Սիրակուսա, քաղ. Syracuse, *vil.*
Սիւնիք, գաւ. Sunie, *pr.*
Սիւրիա, գաւ. Syrie, *pr.*
Սիքոքֆ, կղզ. Sikokf, *vil.*
Սիօն, լեռ. Sion, *mont.*
Սլավոնիա, գաւ. Slavonie, *pr.*
Սլեզիա, գաւ. Silésie, *pr.*
Ս[illegible]նտինավիա, գաւ. Scandina[illegible] *pr.*
Սկլ[illegible]նիա, գաւ. Esclavonie, *[illegible]*
Սկիւթիա, գաւ. Scythie, *pr.*
Սկովտիա, գաւ. Écosse, *pr.*
Սմոլէնսք, քաղ. Smolensk, *vil.*
Սմրքանդ, քաղ. Samarcand, *vil.*
Սուէզ, քաղ. Suez, *vil.*
Սուէվիա, գաւ. Souabe, *pr.*
Սումատրա, կղզ. Sumatra, *île.*
Սուրաթ, քաղ. Surate, *vil.*
Սուխում-Գալէ քաղ. Soukoum-Kalé, *vil.*
Սպանիա, տէր. Espagne, *roy.*
Սվէտ, տէր. Suède, *roy.*
Սփիցպէրկ, կղզ. Spitzberg, *île.*
Սքանտինավեան, լերինք. Monts Scandinaves.
Սքիրօ, կղզ. Skyro, *île.*
Սօն, գետ. Saône, *riv.*

Վ

Վաթէրլօ, գիւղ. Waterloo, *vill.*
Վաթէրֆօրտ, քաղ. Watherford, *vil.*
Վալախիա, գաւ. Valachie, *pr.*
Վալէնցա, քաղ. Valence, *vil.*
Վալփարէզօ, քա. Valparaiso, *vi.*
Վայկաց, կղզ. Vaïgatz, *île.*
Վան, քաղ. Van, *vil.*
Վանանդ, գաւ. Vanante, *pr.*
Վանն, քաղ. Vannes, *vil.*
Վասպուրական, գաւ. Vaspouragan, *pr.*
Վարշաւիա, քա. Varsovie, *vil.*
Վերոնա, քաղ. Vérone, *vil.*
Վեսթֆալիա, գաւ. Westphalie, *pr.*
Վերսայլ, քաղ. Versailles, *vil.*
Վերին, լիճ. Lac Supérieur.
Վէթէր, լիճ. Weter, *lac.*
Վենետիկ, քաղ. Venise, *vil.*
Վեներ Լիճ. Wener, *lac.*
Վենեզուէլա, գաւ. Venezula, *pr.*
Վեզուվ, լեռ. Vésuve, *mont.*
Վըզուլ, քաղ. Vesoul, *vil.*
Վիեննա, քաղ. Vienne, *vil.*
Վիլնա, քաղ. Vilna, *vil.*
Վիշի, քաղ. Vichy, *vil.*
Վիտին, քաղ. Widdin, *vil.*
Վոսփորոս կամ Պոսֆոր, նեղ. Bosphore *dét.*
Վոլկա կամ Էթիլ, գետ. Volga, *fleuv.*
Վրաստան, գաւ. Géorgie, *pr.*
Վօժ, լեռ. Vosges, *mont.*

Տ

Տաթեւ, քաղ. Datew, *vil.*
Տակօ, կղզ. Dago, *île.*
Տաճկաստան, կայսերութիւն. Turquie, *emp.*
Տայք, գաւ. Daïch, *pr.*
Տանիմարքա, տէր. Danemark, *roy.*
Տանցիկ, քաղ. Dantzig, *vil.*
Տարենտեան Ծոց, Golfe de Tarente.
Տարենտօ, քաղ. Tarente, *vil.*
Տարսոն, քաղ. Tarson, *vil.*
Տարօն, գաւ. Tarou, *pr.*
Տիբեր, գետ. Tibre, *fleuv.*
Տիգրանակերտ, քաղ. Tigranocert ou Diarbekir, *vil.*
Տիգրիս, գետ. Tigre, *fleuv.*
Տիէփ, քաղ. Dieppe, *vil.*

Տիժօն, *քաղ*. Dijon, *vil.*
Տիմեաթ, *քաղ*. Damiette, *vil.*
Տնեսթէր, *գետ*. Dniester, *fleuv.*
Տնեփէր, *գետ*. Dniéper, *riv.*
Տոլէդա, *քաղ*. Tolède, *vil.*
Տոն, *գետ*. Don, *fleuv.*
Տովր, *քաղ*. Douvres, *vil.*
Տարոս, *լեռ*. Taurus, *mont.*
Տուէ, *քաղ*. Douai, *vil,*
Տուէրօ, *գետ*. Douéro, *riv.*
Տումպովիցա, *գետ*. Dumbovitza, *riv.*
Տունա, *գետ*. Duna, *fleuv.*
Տունտէա, *քաղ*. Dundée, *vil.*
Տունքէրք, *քաղ*. Dunkerque, *vil.*
Տապլին, *քաղ*. Dublin, *vil.*
Տվինա, *գետ*. Dwina, *fleuv.*
Տրապիզոն, *քաղաք*. Trébizonde, *vil.*
Տրիպօլիս կամ Դարապլուս, *քաղ*. Tripoli, *vil.*
Տրակինեան, *քա*. Draguignan, *v.*
Տրոնթհէյմ, *գետ*. Drontheim, *riv.*
Տրովադա, *քաղ*. Troie, *vil.*
Տփխիս կամ Թիֆլիզ, *քաղ*. Tiflis, *vil.*
Տօֆինէ, *գաւ*. Dauphiné, *pr.*

Ր

Րիվօլի, *քաղ*. Rivoli, *vil.*
Րոթէրտամ, *քաղ*. Rotterdam, *vil.*
Րուսիյօն, *գաւ*. Roussillon, *pr.*

Փ

Փալավան, *կղզ*. Palawan, *île.*
Փալերմա, *քաղ*. Palerme, *vil.*
Փանամա, *գաւ*. եւ *քաղ*. Panama, *pr.* et *vil.*
Փավիա, *քաղ*. Pavie, *vil.*
Փատուա, *քաղ*. Padoue, *vil.*
Փարակուայ, *գաւ*. Paraguay, *pr.*
Փարիզ, *քաղ*. Paris, *vil.*
Փարմա, *դքս*. Parme, *duch.*
Փեկու, *գաւ*. Pegou, *pr.*
Փեսթ, *քաղ*. Pesth, *vil.*
Փերփինեան, *քա*. Perpignan, *v.*
Փէթէրպուրկ, *քաղ*. Saint-Pétersbourg, *vil.*
Փէրէքօփ, *քաղ*. Pérékop, *vil.*
Փէրշ, *գաւ*. Perche, *pr.*
Փէրու, *գաւ*. Pérou, *pr.*
Փէքին, *քաղ*. Péking, *vil.*
Փիզա, *քաղ*. Pise, *vil.*
Փիլատելփիա, *գաւ*. եւ *քաղ*. Philadelphie, *pr.* et *vil.*
Փիլիփեան կղզիք, Iles Philippines.
Փիւնիկէ, *գաւ*. Phénicie, *pr.*
Փիքարտիա, *գաւ*. Picardie, *pr.*
Փլաթա, *գաւ*. Plata, *pr.*
Փլաչէնցա, *դքս*. Plaisance, *duc.*
Փլիմըթ, *քաղ*. Plymouth, *vil.*
Փլոմպիէր, *գիւղաքաղաք*. Plombières, *village.*
Փուաթու, *գաւ*. Poitou, *pr.*
Փոլթավա, *քաղ*. Poltava, *vil.*
Փոլինեզիա, *կղզիք*. Polynésie, *îles.*
Փորթօ-Րիքօ, *կղզ*. Porto-Rico, *île.*
Փորթօփրէնս, *քաղ*. Port-au-Prince, *vil.*
Փոքր Անթիլեան, *կղզ*. Petites Antilles, *îles.*
Փոքր-Ասիա, *ցամաք*. Asie-Mineure, *cont.*
Փոքր-Հայք, *գաւ*. Arménie-Mineure, *pr.*
Փռիւգիա, *գաւ*. Phrygie, *pr.*
Փրակա, *քաղ*. Prague, *vil.*
Փրանքոնիա, *գաւ*. Franconie, *pr.*
Փրեսպուրկ, *քա*. Presbourg, *vi.*
Փրովանսա, *գաւ*. Provence, *pr.*
Փրութ, *գետ*. Pruth, *riv.*
Փօ, *գետ*. Pô, *fleuv.*
Փօզնան, *քաղ*. Posen, *vil*
Փօտոլիա, *գաւ*. Podolie, *pr.*
Փօրթսմըթ, *քաղ*. Portsmouth, *vi.*
Փօրթօ, *քաղ*. Porto, *vil.*

Ք

Քաշմիր, *գաւ*. եւ *քաղ*. Cachemire, *pr.* et *vil.*
Քալէ, *քաղ*. Calais, *vil.*
Քալիշ, *քաղ*. Kalisch, *vil.*

Քաղկեդոն, *գիւղաքաղաք*. Calcédoine, *village*.
Քամչաթքա, *գաւ.* եւ *քաղ.* Kamtchatka, *pr.* et *vil.*
Քամպոճիա, *գետ.* Camboje, *vil.*
Քայէննա, *քաղ.* Cayenne, *vil.*
Քանթոն, *քաղ.* Canton, *vil.*
Քանտահար, *գաւ.* եւ *քաղ.* Kandahar, *vil.* et *pr.*
Քապուլի, *գաւ.* եւ *քաղ.* Kaboul, *pr.* et *vil.*
Քառարա, *քաղ.* Carrarà, *vil.*
Քատիզ, *ծոց.* եւ *քաղ.* Cadix, *gol.* et *vil.*
Քաֆրստան, *գաւ.* Kafres, *pr.*
Քեախթա, *քաղ.* Kiahta, *vil.*
Քերսոն, *կղզ.* Chersonèse, *île.*
Քէլաթ, *քաղ.* Kelat, *vil.*
Քէնթրպրի, *քաղ.* Canterbury, *v.*
Քէնիկսպէրկ, *քաղ.* Kœnigsberg, *vil.*
Քեպէք, *քաղ.* Québec, *vil.*
[illegible]ալոնիա, *կղզ.* Céphalo-[illegible], *île.*
Քիանկ, *գետ.* Kiang, *fleuv.*
Քիէվ, *քաղ.* Kiev, *vil.*
Քինկսթըն, *քաղ.* Kingstane, *vil.*
Քիշնեվ, *քաղ.* Kichenev, *vil.*
Քիոս կամ Սաքըզ, *կղզ.* եւ *քաղ.* Chio, *île.* et *vil.*
Քիւսիւ, *կղզ.* Kuisui, *île.*
Քիւզքօ, *քաղ.* Cuzco, *vil.*
Քլէրմօն, *քաղ.* Clermont, *vil.*
Քոչինչին, *կայս.* Cochinchine, *emp.*
Քորէա, *գաւ.* Corée, *pr.*
Քորսիքա, *կղզ.* Corse, *île.*
Քուիմպէր, *քաղ.* Quimper, *vil.*
Քուպա, *կղզ.* Cuba, *île.*
Քրագովիա, *քաղ.* Cracovie, *vil.*
Քրայովա, *քաղ.* Kraïova, *vil.*
Քրէմօն, *քաղ.* Crémont, *vil.*
Քրիստիանիա, *քա.* Christiana, *v.*
Քրոնշթատ, *քաղ.* Cronstadt, *vil.*
Քօնիկսպէրկ, *քաղ.* Honiosberg *vil.*

Օ

Օզէլ, *կղզ.* Osel, *île.*
Օզէռ, *քաղ.* Auxerre, *vil.*
Օլէռօն, *կղզ.* Oléron, *île.*
Օլմուց, *քաղ.* Olmutz, *vil.*
Օխոտսք, *գաւ.* եւ *քաղ.* Okhotsk, *pr.* et *vil.*
Օհիօ, *գետ* Ohio, *riv.*
Օմսք, *գաւ.* եւ *քաղ.* Omsk, *pr.* et *vil.*
Օնեկա, *լիճ.* Onéga, *lac.*
Օպի, *գետ.* Obi, *fleuv.*
Օռլէան, *քաղ* Orléans, *vil.*
Օվէրնիա, *գաւ.* Auvergne, *pr.*
Օտէսա, *քաղ.* Odessa, *vil.*
Օրան, *գաւ.* եւ *քաղ.* Oran, *pr.* et *vil.*
Օրէկոն, *գետ.* Orégon, *fleuv.*
Օրէնօք, *գետ.* Orénoque, *fleuv.*
Օրէնպուրկ, *քա.* Orembourg, *v.*
Օռլէանէ, *գաւ.* Orléanais, *pr.*
Օքսֆօրտ, *քաղ.* Oxford, *vil.*

Ֆ

Ֆէս, *քաղ.* Fez, *vil.*
Ֆինլանտիա, *գաւ.* Finlande, *pr.*
Ֆիօրէնցա, *քաղ.* Florence, *vil.*
Ֆլանտրիա, *գաւ.* Flandre, *pr.*
Ֆռանկֆօրթ, *քաղ.* Francfort, *vil.*
Ֆռանսա, *կայս.* France, *emp.*
Ֆրանշ-Գօնթէ, *գաւ.* Franche-Comté, *pr.*
Ֆօլքսթըն, *քաղ.* Folkston, *vil.*
Ֆօրմօզ, *կղզ.* Formose, *île.*

ԱՆՈՒԱՆՔ

ԱԶԳԱՑ ԵՒ ԱՆՁԱՆՑ

Աբաս. Abas, m.
Աբգար. Abgar, m.
Աբէլ. Abel, m.
Աբրահամ. Abraham, m.
Ագաթա. Agathe, f.
Ագաթանգեղոս. Agathange, m.
Ագնէս. Agnès, f.
Ադամ. Adam, m.
Ադոնիոս. Adonius, m.
Ադովամ. Adoam, m.
Ադրիանոս. Adrien, m.
Ադրիանիայ. Adrienne, f.
Ազայէլ, Hazaël, m.
Աթամաս. Athamas, m.
Աթանագինէ. Athanagène, m.
Աթանաս. Athanase, m.
…նաս. Minerve, f.
…ացի. Athénien, nienne.
Աժդահակ. Astyage, m.
Ալան կամ Աղուան. Albanais, e.
Ալբերտ. Albert, m.
Ալբերտինա. Albertine, m.
Ալէքսիոս. Alexis, m.
Ակամեմնոն. Agamemnon,
Ականդ. Acante, m.
Ակեստէս. Aceste, m.
Ահարոն. Aaron, m.
Աղաթոն. Agathon, m.
Աղեքսանդր. Alexandre, m.
Աղեքսանդրացի. Alexandrien, ienne.
Աղուան կամ Ալան. Albanais, e.
Ամազոնուհի. Amazones, f.
Ամբրոսիոս. Ambroise, m.
Ամերիկացի. Américain, aine.
Ամփիտրիտէ. Amphitrite, f.
Անակ. Anacus, m.
Անահիտ. Diane, f.
Անանիա. Ananias.
Անաքարսիս. Anacharsis, m.
Անդրանիկ. Antranig, m. (*aîné*).
Անդրէաս. André, f.
Անգղիացի. Anglais, se.
Աննա. Anne, f.
Աննիբալ. Annibal, m.
Աննիկ. Anette, m.
Անոյշ. Anouche, f. (*douce*).
Անուշաւան. Anouchavane.
Անտիոպէ. Antiopé, f.
Անտիոքացի. Antiochien, nne.
Անտիոքոս. Antiocus, m.
Անտոն. Antoine, m.
Անտոնիայ. Antoinette, f.
Աշխէն. Acheghène, f.
Աշոտ. Achote, m.
Ապողոն. Appollon, m.
Ասկղեպիոս. Esculape, m.
Ասիացի. Asiatique.
Ասորեստանցի. Syrien, nne,
Ասորի. Assyrien ; Syrien, nne.
Աստարբէ. Astarbé, f.
Աստղիկ. Vénus, f.
Ատլաս. Atlas, m.
Ատտիկոս. Atticus, m.
Արամ. Aram ; Aramus, m.
Արամազդ կամ Դիոս. Jupiter, m.
Արամեան. Arménien, nne.
Ամասիայ. Amassie, f.
Արաբացի. Arabe.
Արայ. Ara, m.
Արաքսիայ. Araxie, f.
Արիոս. Arius, m.
Արիստակէս. Aristaces, m.
Արիստարքոս. Aristarque, m.
Արիստոդեմ, Aristodème.
Արիստոտէլ. Aristote, m.
Արիստոփան. Aristophane, m.
Արկադ. Arcadius, m.
Արկեսիոս. Arcesius, m.
Արմայիս. Armaïs, m.
Արմենիայ. Arménie, f.
Արմաւենի. Palmire, f.
Արմենակ. Arménag, m.

Արշակ. Arsace, m.
Արշակունի. Arsacide, m. et f.
Արշամ. Arsame, m.
Արուսեակ. Aurore, f.
Արսէն. Arsène, m.
Արտաշան. Ardachanc, f.
Արտաշէս. Ardaxercès.
Արտաւազդ. Artavaste.
Արտաւան. Artaban, m.
Արտեմիս. Diane, f.
Աւստրիացի. Autrichien, nne.
Աֆրիկեցի. Africain, aine.
Աքայեցի. Aebalen, nne.
Աքիլլէս. Achille, m.
Աքիտոփաս. Achitoas, m.

Բ

Բաբելացի կամ Բաբիլո-նացի. Babylonien, nne.
Բագրատ. Bagrad, m.
Բաղէազար. Baleasar, m.
Բառնաբաս. Barnabé, m.
Բարթուղիմէոս. Barthèlemi, m.
Բարսեղ. Basile, m.
Բաքոս. Bacchus, m.
Բենետիկտոս. Benoît, m.
Բենիամին. Benjamin, m.
Բեռնարտոս. Bernard, m.
Բերիոս. Bérose, m.
Բէլ. Bel ; Bélus.
Բիւզանդ. Bysant ; Pusant.
Բիւզանդացի. Byzantin, ne.
Բիւթանացի. Bythinien, nne.
Բոհեմացի կամ Բոյեմացի. Bohémien, nne.
Բոքորիս. Poccoris, m.

Գ

Գաբրիէլ. Gabriel, m.
Գալիլեացի. Galiléen, nne.
Գաղատացիք. Galates.
Գալլիացի կամ Ֆռանսըզ. Gaulois, se ; Français, se.
Գայիանէ. Gaïané, f.
Գառնիկ. Garnik, m.
Գասպար. Gaspard, m.
Գարեգին. Karékine, m.
Գեղամ. Kélam, m.
Գերմանացի. Allemand, ande ; Germain, ne.
Գերմանիկոս. Germanicus, m.
Գէորգ. George, m.
Գոթացի. Goth.
Գուլիէլմոս. Guillaume, m.
Գրիգոր. Grégoire, m.

Դ

Դանիէլ. Daniel, m.
Դարեհ. Darius, m.
Դաւիթ. David, m.
Դեմետրիոս. Démestrius, m.
Դեմոկրիտոս. Démocrite, m.
Դեմոսթենէս. Démosthène, m.
Դէյանիր, Déjanir, f.
Դիոգինէս. Diogène, m.
Դիոդորոս, Diodore, m.
Դիոկղետիանոս. Diocletien.
Դիոնիսիոս. Denys, m.
Դիոս կամ Արամազդ. Jupiter, m.
Դիոմեդէս. Diomède, m.
Դիոսկորոս. Dioscore, m.
Դոմինիկոս. Dominique, m.

Ե

Եդուարդ. Édouard, m.
Եգիպտացի. Egyptien, nne.
Եզեկիէլ. Ézechiel, m.
Եզեկիա. Ézéchias, m.
Եղիա. Elie, m.
Եղիսաբեթ. Élisabeth, m.
Եղիսէ. Élisée, m.
Եթէովպացի. Éthiopien, nne.
Եղիազար. Eliézar, m.
Եղիշէ. Élisée.
Ենովք. Enoch, m.
Եպիփան. Épiphane, m.
Եպրու. Ébrou, f.
Եսայի. Isaïe, m.
Եսաւ. Ésaü, m.
Երանեակ. Béatrice, f.
Երանիկ. Bien heureuse, f.
Երեմիա. Jérémie, m.
Երոս. Cupidon, m.
Երուանդ. Ervand, m.
Եւայ. Eve, f.

Եւմէոս . Eumée, f.
Եւտիքէս . Eutychès, m.
Եւտիքական . Eutychéen, nne.
Եւրիդիկէ . Eurydice, m
Եւրոպացի . Européen, nne.
Եւրոպէ . Europe, f.
Եւքարիս . Eucharis, f.
Եփեսացի . Ephésien, nne.
Եփիմիայ . Ephimie, f.
Եփրեմ . Ephrem.

Զ

Զապէլ . Isabelle, f.
Զարեհ . Zareh, m.
Զարմայր . Zarmaïr, f.
Զարուհի . Zarouhy, f.
Զաքար . Zacharie, m.
Զաքէոս . Zachée, m.
Զենոբ . Zenobe, m
Զենոն . Zenon, m.
Զիպա, Ziba, f.

Է

Էլպիս , Élbisse, f.
Էմմանուէլ կամ Մանուէլ . Emmanuel, m.
Էնիաս . Eneas, m.
Էպրու . Ebrue, f.

Թ

Թաթար . Tartare.
Թադէոս . Thadée, m
Թեսէոս . Thesséus, m.
Թէոդոս . Théodose, m.
Թէոդորոս . Théodore, m.
Թէոփիլոս . Théophile, m.
Թոսկանացի . Toscan, e.
Թովմաս . Thomas, m.
Թորգոմ . Thorgom, m.
Թորգոմեան . Turcoman, nne.
Թուրք . Turc, que.
Թրակացի . Thracein, nne.

Ի

Իգնատիոս . Ignace, m.
Իդոմենէս . Idoménée, f.
Իպպիաս . Ippias, m.
Իսահակ կամ Սահակ. Isaac, m.
Իսկուհի . Ysgouhy, f.
Իսմայէլ . Ismaël, m.
Իսրայէլ . Israël, m.
Իսրայէլացի . Israélite
Իտալացի . Italien, nne.
Իրլանտացի . Irlandais, se.
Իփիկլէս . Iphiclès, m.
Իփոկրատէս . Hippograte.

Լ

Լազարոս կամ Ղազարոս . Lazare, m.
Լակեդեմոնացի . Lacédémonien, nne.
Լակոնեցի. Laconien, nne.
Լամբրոնացի . Lambronais, e.
Լատին. Latin ; Franc ; Européen.
Լաւոդիկեցի . Laodicéen, nne.
Լաւրենտիոս. Laurent, m.
Լեմնոս. Lemnos, m.
Լեւոն կամ Ղեւոնդ . Léon, m.
Լեւոնիդէս . Léonidas, m.
Լիբիացի. Libyen, e ; Africain, e.
Լիկուրգոս . Lycurgue, m.
Լիւրիկեցի . Illyrien, nne.
Լոմպարտացի . Lombard, e.
Լուկիանոս . Lucien, m.
Լուդովիկոս. Louis; Ludovic, m.
Լուսաբեր . Loussaper, (Luminaire), f.
Լուսիկ . (Lune), Loussig, f.
Լուսիտանացի, Portugais, e.

Խ

Խաչատուր . Khatchadour, m.
Խաչիկ . Christ, m.
Խազախ , Cosaque.
Խափշիկ , Abissinien, nne.
Խոսրով . Chosroès, m.
Խոսրովիդուխտ. Chosroeduite, f.
Խորէն . Corène, m
Խորենացի. Corénien, nne ; de Corène.

Կ

Կալիպսոյ . Calypso, f.
Կալվին . Calvin, m.
Կայէն . Caïn, m.

Կատարինէ. Catherine, f.
Կարինէ. Garinée, f.
Կարապետ. Charles, m.
Կարթագինէցի. Carthaginois, e.
Կարոլոս. Charles, m.
Կեսար. César, m.
Կիլիկեցի, Cilicien, nne.
Կիկերոն. Cicéron, m.
Կիկլոպ. Cyclope, m.
Կիպրացի, Cyprien ; Cypriote.
Կիպրիանոս. Cyprien, m.
Կիրակոս. Cyracus, m.
Կղեմէս. Clément, m.
Կոզմոս. Cosme, m.
Կոմիտաս. Comitas, m.
Կոպերնիկոս. Copernic, m.
Կոռնակ. Cornak, m.
Կոստանդիանոս. Constantin, m.
Կոստանդ. Constant, m.
Կորնթացի, Corinthien, nne.
Կուռնէլիոս. Corneille, m.
Կռասոս Crassus, m.
Կրեսոս. Crésus, m.
Կրետացի, Crétois, se.

Հ

Համազասպ. Hamazaspe, m.
Համազասպէ. Hamazaspée, f.
Հայ, Haïcan; Arménien, nne.
Հայկ. Haïg ; Haycus.
Հայք. Arméniens, nnes.
Հաննովերացի. Hannovérien, e.
Հելվետիացի, Helvétien, nne ; Suisse, sesse.
Հեթում. Héthum, m.
Հեկտոր. Hector, m.
Հեղինէ. Hélène, f.
Հենրիկայ. Henriette, f.
Հենրիկոս. Henri, m.
Հերակլ. Hercule ; Héraclus, m.
Հերոնիմոս. Jérôme, m.
Հերովդէս. Hérode, m.
Հերովդիայ. Hérodiade, f.
Հերքիւլէս. Hercule, m.
Հերմէս. Meroure, m.
Հիլարիոս. Hilaire, m.
Հիստրիացի, Istrien, nne.
Հիւրկանոս. Hyrcan, m.
Հմայեակ. Hemaiag, m.
Հնդիկ, Indien, nne.
Հոլլանտացի, Hollandais, e.
Հոմերոս. Homère, m.
Հոնք. Huns.
Հունգար, Hongrois, e.
Հռիփսիմէ. Hripcimée, m.
Հռոդացի, Rhódien, nne ; Rhodiot, e.
Հռոմայեցի, Romain, e.
Հրէայ. Juif, ve.

Ղ

Ղազարոս կամ Լազարոս. Lazare, m.
Ղեւոնդ կամ Լեւոն. Léon, m
Ղեւոնդիայ. Léonie, f.
Ղուկաս. Luc, m.

Ճ

Ճափոնացի, Japonais, e.
Ճենովացի, Génois, e.

Մ

Մակար. Macaire, m.
Մակեդոն. Macedonius, m.
Մակեդոնացի, Macédonien.
Մաղաքէ. Malaché, m.
Մանասէ. Manassé, m.
Մանազկերտ. Zorsarte, m.
Մարնիայ. Manie, f.
Մանուէլ կամ Էմմանուէլ. Emmanuel, m.
Մանուկ. Manoug, m.
Մանուշակ. Manuchag, (Violette), f.
Մատաթիա. Mathias, m.
Մատթէոս. Mathieu, m.
Մարգրիտ. Marguerite, f.
Մարեանէ. Maria, f.
Մարթայ. Marthe, f.
Մարիամ. Marie, f.
Մարիբաս. Maribas, m.
Մարկոս. Marc, m.
Մաւրիտանացի. Maures.
Մելիտինացի, Maltais, e.
Մերոպէ. Méropée, f.

Մակրուհի. Makrouhy; Virginie, f.
Մենտոր. Mentor, m.
Մեդիա. Medie, f.
Մերիոն. Merion, m.
Մերուժան. Mérujan, m.
Մելիտոն. Mélitou, m.
Մեսրոպ. Mesrobe, m.
Միհրան. Mihran, m.
Միհրդատ. Mithridate.
Մինոս. Minos, m.
Մինաս. Minas, m.
Միքայէլ. Michel, m.
Մկրտիչ. Baptiste, m.
Մոսկով, Moscovite.
Մովսէս. Moïse, m.
Մորփէոս. Morphée, m.
Մուշեղ. Moucheheg, m.

Յ

Յաբէթ. Japhet, m.
Յակոբ. / Յակովբոս. {Jacques, m.
Յարութիւն. Pascal; (Résurrection), m.
Յեսու. Josué, m.
ՅԻՍՈՒՍ. JESUS.
Յոհան կամ Յոհաննէս. Jean, m.
Յոհաննա. Jeanne, f.
Յոյն. Grec, que.
Յոբ. Job, m.
Յովնան. Jonas, m.
Յովսէփ. Joseph, m.
Յուդա. Judas, m.
Յուդիթ. Judith, f.
Յուլիանոս. Julien, m.
Յուլիոս. Jalas.
Յուլիա. Julie, f.
Յունիս. Juin.
Յուստինիանոս. Justinien, m.
Յուստինէ. Justine, f.

Ն

Նաբուգոդոնոսոր. Nabucodonosor, m.
Նազէնի. Nazénie, f.
Նարբալ. Narbal, m.
Նարկիզ. Narcis, f.
Նարդուհի. Nardouhi, f.
Նափոլիտցի, Napolitain, e.
Նեսոս. Nessus, m.
Նեստոր. Nestor, m.
Ներէիդ. Néréide, m.
Ներսեհ. Nerseh, m.
Ներսէս. Nersès, m.
Նէկտար. Negtar, f.
Նէոպտողեմոս. Néoptolème, m.
Նէվրէստէ. Névréstée, f.
Նէվրիկ. Névrigue, f.
Նիկողիմոս. Nicodème, m.
Նիկոմէդ. Nicomède, m.
Նինոս. Ninus, m.
Նիւքար. Nukar, m.
Նոյ. Noé, m.
Նոյէմզար. Noémzare, f.
Նորվեկիացի, Norvégien, nne.
Նունիա. Nounie, f.
Նուպար, Nubar, m.
Նուրիշահ. Nourichahe, f.
Նուրիճան. Nouridjan, m.

Շ

Շահապպաս. Chahappas, m.
Շահինար. Chahinar. Célina, f.
Շահնազար. Chahnazar, m.
Շամիրամ. Semiramis, f.
Շապուհ. Sabor, m.
Շարա. Chara, f.
Շմավոն. François, m.
Շուէտացի, Suédois, e.
Շուշան. Suzanne, f.

Ո

Ոգուհի. Okouhy, f.
Ոդիսևս. Ulysse, m.
Ողիմպոս. Olympe.
Ոսկի. Orky, f. (Or).
Որատիոս. Horace, m.
Որեստէս. Oreste, m.
Որմիզդաս. Hormisdas.
Որփէոն. Orphéon, m.

Պ

Պայրոն. Byron, m.
Պանդորա. Pendor, f.
Պապ. Pape, m.

Պարսիկ, Perse ou Persan, e.
Պարթեւ. Parthe, m.
Պարկայք. Trois Graces.
Պաւարիացի, Bavarois, e.
Պաքոս. Bacchus, m.
Պետրոս. Pierre, m.
Պերնարտոս. Bernard, m.
Պերոզ. Peroses, m.
Պերսոփոնէ. Persophion, f.
Պիղատոս. Pilate, m.
Պիգմալիոն. Pygmalion,
Պիոս. Pie, m.
Պիսիստրատ. Pisistrate, m.
Պիւթագոր. Pythagore, m.
Պիւռոս. Pyrrus, m.
Պլինիոս. Pline, m.
Պլուտոն. Pluton, m.
Պղատոն. Platon, m.
Պղուտարքոս. Plutarque. m.
Պոլիմենէ. Polymène, m.
Պոլիդամոս. Polidamus, m.
Պոմպէոս. Pompée, m.
Պոսիդոն. Neptune, m.
Բուլղար, Bulgare.
Պտղոմէոս. Ptolomée, m.
Պրոմեթէ. Promethée.
Պրոտեսիլաս. Protesilas, m.
Պօղոս. Paul, m.

Ռ

Ռափայէլ. Raphael, m.
Ռոմանոս. Romain, e.
Ռուբէն. Rubens, m.
Ռուս, Russe.
Ռոքոս, Roch, m.

Ս

Սադուկեցի. Saducéen, nne.
Սաթինիկ. Sathinigue, f.
Սաքսոն. Saxe.
Սահակ կամ Իսահակ. Isaac, m.
Սամարացի, Samaritain, e.
Սամուէլ. Samuel, m.
Սամփսոն. Samson, m.
Սանատրուկ. Sanatrucc, m.
Սանդուխտ. Santachte.
Սառա. Sara, f.
Սատուրնոս. Saturne.
Սավոյացի, Savoyard, e.
Սարակինոս, Sarrasin, e.
Սարգիս. Segius, m.
Սարիմ. Sèrim
Սարմատացի, Sarmate.
Սարդանապաղ. Sardanapale.
Սաւուղ. Saül, m.
Սեբաստիանոս. Sébastien, m.
Սեդրակ. Sedrag.
Սեղբեստրոս. Sylvestre, m.
Սենեքերիմ. Sénèque, m.
Սեսոստր. Sésostris, m.
Սեպուհ. Sebouhe, m.
Սերովբէ. Séraphin, m.
Սեւերիանոս. Sévère, m.
Սիմէոն. Simon, m.
Սինէացի կամ Չինացի, Chinois, e.
Սիկիլիացի, Sicilien, nne.
Սիսակ. Sissag, m.
Սիրակուսացի, Syracusain, e.
Սիւրիացի, Syrien, nne; Assyrien, nne.
Սլաւեան, Scelave.
Սկիւթացի Scythe.
Սկովտիացի, Écossais, e.
Սմբատ. Sembat, m.
Սոկրատ. Socrate, m.
Սողոմոն. Salomon, m.
Սողոն. Solon, m.
Սուրէն. Souren, m.
Սուլթան. Sultan, e.
Սուքիաս. Sukias, m.
Սոփի կամ Սոփիայ. Sophie, f.
Սպանիացի, Espagnol, e.
Սպարտացի, Spartiate.
Սրբուհի. Serpouhy, f. (sainte).
Ստեփան. Etienne, m.

Վ

Վահագն. Hercule, m.
Վահան. Vahan, m.
Վահէ. Vahé, m.
Վահրամ. Vahram, m.
Վաղարշ Valarsès, m.
Վաղարշակ. Valarsaces. m.
Վաղենտինեայ. Valentine, f.
Վաղենտիանոս. Valentin, m.

Վալերիանոս. Valérien, m.
Վառվառիա. Barbe, f.
Վասակ. Vasag, m.
Վասիլ. Basile, m.
Վասիլուհի. Vacilouhy (reine), f.
Վարդ. Varte, (rose), f.
Վարդան. Vartan, m.
Վարդուհի. Rosine, f.
Վարդենի, Verteny, (rosière), f.
Վեսպասիանոս. Vespasien, m.
Վենետիկեցի, Vénitien, nne.
Վիրգիլիոս. Virgile, m.
Վիրգինէ. Virginie, f.
Վրացի. Géorgien, ne.
Վռամշապուհ. Vramsapor.
Վրթանէս. Verthanes.

Տ

Տաճիկ. Turc, turque.
Տելեմաք. Télémaque, m.
Տերմոսիրիս. Termosiris, m.
Տիբերիոս. Tchère, m.
Տիգրան. Tigran.
Տիգրանուհի. Tigranouhy, f.
Տիմոթէոս. Timothê, m.
Տիմոկրատ. Timograte, m.
Տիտոս. Titus, m.
Տիրան. Diran, m.
Տիրուհի. Dirouhy, (madame ou signorina).
Տիւրացի. Tyrien, nne.
Տոբիթ. Tobie, m.
Տրայիանոս. Trajan, m.
Տրդատ. Tridate.
Տրիտոն. Triton, m.
Տրովադացի, Troyen, nne.

Փ

Փաղանթ. Phalante, m.
Փալլաս. Pallas, f.
Փառանձեմ. Pharantzeme, m.
Փառնակ. Pharnace, m.
Փարիզեցի, Parisien, nne.
Փարաւոն. Pharaon, m.
Փիլիպպոս. Philippe, m.
Փիլոկլէս. Philoclès, m.
Փիլոկտէտ. Philoctète, m.
Փիւնիկեցի. Phénicien, nne.
Փղշտացի. Philistin, c.
Փոլիմնէ. Polyme, f.
Փոտոս. Photus, m.
Փրափիոն. Praphione, m.
Փրուսացի, Prussien, nne.

Ք

Քարոն. Caron. m.
Քսենոփոն. Xénophon, m.
Քսերքսէս. Xercès, m.
Քրիստափոր. Christophle, m.
ՔՐԻՍՏՈՍ. CHRIST, m.
Քրիստոփոր Գոլոմպ. Christophe Colombe, m.

Օ

Օգոստոս. Auguste, m.
Օգոստինէ. Augustine, f.
Օշին. Auchin, m.
Օքսենտիոս. Auxend, m.

Ֆ

Ֆրակուլ, Fragul, m.
Ֆրանսուա. François, sc.

ՓԱՐԻԶ. — ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. ԱՐԱՄԵԱՆ.

ԱՌԱՋՆՈՐԴ

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

ՓԱՐԻԶ. — ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՄԵԱՆ.

ԱՌԱՋՆՈՐԴ

ՖՌԱՆՍԵՐԷՆ

ԼԵԶՈՒԻ

ՅԱՂԱԳՍ ՃԱՄԲՈՐԴԱՑ

Ի ՖՌԱՆՍԱ

ՓԱՐԻԶ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՄԵԱՆ

1860

ԱԶԴ

Դէպ ի Ֆռանսա եղած ճամբորդութիւնները կարգէ դուրս յաճախեցան ամէն ազգաց կողմանէ. եւ գրեթէ բոլորին փափաքն ու նպատակն է՝ Փարիզ քաղաքը կամ լոկ տեսնել, կամ անոր մէջի արհեստներն ու գիտութիւնները աչքէ անցընել, եւ կամ առեւտրական գործերն անձամբ հսկել: — Այս երեւելի քաղաքը (որ այժմ, իբր երկրորդական, *Հանդիպատեղ Իշխանաց* անունն իրաւամբ ըստացաւ,) Մերազնեայց ալ հիւրընկալ լինելով՝ որտերնին յուշիկ յուշիկ գրաւեց, եւ այժմ Հայաստանի կողմերէն երթեւեկողք օրըստօրէ բազմացան: — Ասոնց մէջ շատերուն Ֆռանսերէն լեզուին անտեղեակ լինելովը՝ դժուարութիւն կրելնին տեսանք, եւ ուզեցինք այս կերպիւ փոքր ինչ դիւրացընել՝ մեր Հայրենակցաց ճամբորդութիւնը:

Այս միջոցաւ յուսանք նաեւ թէ Պատանիք եւս օգտին Համառօտագոյն Զրուցատրութենէս, որ թէպէտ ճամբոր-

դաց մասնաւորեալ՝ իսկ այլ եւ այլ խնդիրներով նիւթն ալ փոքր ինչ ընդհանրացած է. եւ զոր *դիւրատար բառգրքի* մը հետն ունենալով՝ Պատանիք ալ ճամբորդաց պէս՝ կարող են պէտք եղած ատեն անոր բառերը դիւրութեամբ փոփոխել ու զանազան ոճեր ձեւացընելով խօսիլ:

Ճ. Ա.

Փարիզ, 20 հոկտեմբեր 1860.

ԱՌԱՋՆՈՐԴ

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

ՅԱՂԱԳՍ ՃԱՄԲՈՐԴԱՑ
Ի ՖՐԱՆՍԱ

Ա	I
Պարոն, Մարսիլիայի շոգենաւն այս է:	Monsieur, est-ce bien là le bateau de Marseille ?
Այո՛ Պարոն. ճամբո՞րդ էք:	Oui, Monsieur; vous vous embarquez ?
Մարսիլիա պիտի երթամ:	Je m'embarque pour Marseille.
Խնդրեմ որ սնտուկներս վեր հանելու օգնէք ինծի:	Veuillez m'aider à monter mes bagages.
Քանի՞ սնտուկ ունիք:	Qu'avez-vous en fait de bagages ?
Երկու սնտուկ եւ մէկ ալ ձեռարկ (*չանթա*) ունիմ:	J'ai deux malles et un sac de nuit.
Սնտուկներս վար իջեցընել տուէք:	Faites descendre mes malles.
Ձեռարկս վար իջեցընել մի՛ տաք: — Խուցիկիս մէջ պիտի առնեմ զայն:	Ne faites pas descendre mon sac de nuit. — Je le prendrai avec moi dans ma cabine.
Խուցիկս ցոյց տուէք ինծի:	Veuillez me montrer ma cabine.
Առաջի՞ն՝ թէ երկրորդ կարգին մէջ է տեղերնիդ:	Est-ce à la première ou à la seconde classe ?
Երկրորդ կարգին, Պարոն:	C'est à la seconde classe, M.

Հրամեցէք, ետեւէս եկէք :	Donnez-vous la peine de me suivre.
Նայեցէք որ չիյնիք :	Prenez garde de tomber.
Այս տեղ շատ մութ է :	On ne voit pas trop clair ici.
Միայն պառկելու համար է, Պարոն :	Monsieur, c'est pour vous coucher seulement.
Ամէն պիտոյք հոս կայ, բայց շիշ մի ջուր՝ պակաս է :	Il y a ici tout ce qu'il me faut, excepté une carafe d'eau.
Ահաւասիկ Պարոն, շիշ մըն ալ ջուր :	Monsieur, voici une carafe d'eau.
Խնդրեմ որ ձեռւարկս վերէն բերէք :	Descendez-moi mon sac de nuit, s'il vous plait.
Ո՞ւր դրած էք :	Où l'avez-vous laissé ?
Մեծ կայմին քովը դրած եմ. — Բայց զգուշութեամբ բերէք. — Մէջը դիւրաբեկ բաներ կան :	Je l'ai laissé à côté du grand mât. — Mais descendez le avec précaution. — Il contient des objets fragiles.
Սպասաւո՛ր. շիշ մի *Պօրտօի* գինի տուր մեզի:	Garçon, donnez-nous une bouteille de Bordeaux.
Քանի մը գաւաթ ալ տուր :	Donnez-nous quelques verres aussi.
Ե՞րբ պիտի մեկնինք :	Quand partons-nous?
Հինգին պիտի մեկնինք :	Nous partons à cinq heures.
Անանկ է նէ կէս ժամէն պիտի մեկնինք :	Alors nous partirons dans une demie-heure.
Այո՛ Պարոն, վասնզի ժամը չորս ու կէսն է :	Oui Monsieur, car il est quatre heures et demie.
Ածուխն առնելնուս պէս պիտի մեկնինք :	Nous partirons dès que nous aurons fait le charbon.

Դեսպանատան նամակներուն եւ նամակատան սնտուկին սպասեմք ։	Nous attendons les dépêches de l'Ambassade et la malle de poste.
Ահաւասիկ ուրիշ ճամբորդներ ալ ։	Voici encore d'autres passagers.
Թէ որ քանի մը վայրկեան ալ ուշանային, շոգենաւին չպիտի հասնէին ։	Quelques minutes plus tard et ils auraient manqué le bateau.
Նաւին առաջակողմը ինչ է ըրածնին ։	Que fait-on à l'avent ?
Երկաթն է զոր վեր առնեն. — Ահաւասիկ Հրամանատարը վեր ելաւ ։	On lève l'ancre . — Voici le commandant qui monte.
Ահա ղեկավարն ալ իր տեղն անցաւ ։	Voici le timonier qui prend sa place.
Նաւահանգիստէն դժուարաւ պիտի ելնենք, վասնզի շատ նաւ կայ ։	La sortie du port sera difficile, car il y a beaucoup de navires.
Յուշիկ յառաջանալէն ուրիշ ճար չկայ ։	Nous ne pouvons faire autrement que de sortir lentement.
Մեկնելու ժամն ալ անցաւ ։	L'heure est déjà passée.
Ասկէց աւելի ճշդութիւն չը կրնար ըլլալ ։	On ne peut être plus éxact.
Ինչո՞ւ զանգակը զարնէք ։	Pourquoi sonnez-vous ?
Նաւուն մեկնիլն իմացընելու համար է ։	C'est pour annoncer le départ.
Ճանբորդներուն յուղարկաւորութեան եկողները դուրս հանելու համար է ։	C'est pour faire sortir les personnes qui sont venues reconduire les passagers.
Ահաւասիկ տղայ մը որ լայ.	Voici un enfant qui pleure.

— Հօրմէն զատուելուն համար է :	— C'est par ce qu'il se sépare de son père.
Ճամբայ ելնենք նէ այնպէս չըմընար :	Une fois parti, il ne sera plus aussi triste.
Ճանբուն մէջ իրեն զբօսանք պակաս չեն :	Il trouvera de quoi se distraire en route.
Ահաւասիկ Նաւապետն որ մեկնումը հրամայէ :	Voici le capitaine qui commande le départ.
Մեքենան սկսաւ դառնալ :	La machine commence à tourner.
Ահա ելանք. — Ահա ճամբայ ելանք :	Nous voilà partis. — Nous voici en route.
Յուսամ որ ճամբորդութիւննիս յաջող պիտի ըլլայ :	J'espère que notre traversée sera heureuse.
Հովը մեզի հակառակ չէ. — Հովը մեզի յաջող է :	Le vent ne nous est pas contraire. — Le vent nous est favorable.
Ճամբորդութեան եղանակ է հիմա :	C'est la saison des voyages.
Վախնալու բան չըկայ :	Il n'y a rien à craindre.
Կոստանդնուպօլիս հորիզոնին մէջ աներեւութանալ սկսաւ :	Voilà Constantinople qui se perd à l'horison.
Կոստանդնուպօլսոյ դիրքէն գեղեցիկ բան չըկայ :	Rien n'est plus beau que la vue de Constantinople.
Մանաւանդ երբ հեռուէն դիտելու ըլլաս, վասնզի շատ կեղտոտ քաղաք է առ այժմ :	Surtout quand on la regarde d'une certaine distance, car c'est une ville, qui est joliment mal-propre pour le quart d'heure.
Տանկաստանի բոլոր քաղաքները նոյն վիճակի մէջ են :	Toutes les villes de la Turquie en sont là.

Յուսամ որ այս վիճակին մէջ չմրնայ :	Il faut espérer que cela ne restera pas comme cela.
Այո́, վասնզի այս վիճակն առողջարար չէ :	Oui, car cet état de chose n'est pas trop sanitaire.
Ընթրիքի զանգակն է :	On sonne le dîner.
Պարոն, ահաւասիկ ձեր տեղը:	Monsieur, voici votre place.
Այս ափսէն փոխեցէք :	Changez-moi cette assiette.
Գինի լեցընե՞մ ձեզի, Պարոն:	Vous offrirais-je à boire, Monsieur ?
Շնորհակալ եմ, Պարոն, գինի չեմ խմեր :	Merci, Monsieur, je ne bois pas de vin.
Գինին գլուխս դարձընէ :	Le vin me monte à la tête.
Պոլսոյ մէջ ջուրէն ուրիշ բան չեմք խմեր :	Nous ne buvons que de l'eau à Constantinople.
Փարիզի մէջ պիտի ստիպուիք գինիի վարժուելոյ :	Vous serez forcé de contracter l'usage du vin à Paris.
Պարոն, գետնախնձոր չէ՞ք ուզեր:	Monsieur ne veut pas de pommes de terre ?
Քիչ մը տուր:	Donnez-m'en un peu.
Նաւուն մէջի կերակուրները խիստ աղէկ են:	La nourriture est excellente à bord.
Ախորժակնիս բաց ըլլալուն համար է:	C'est parceque nous avons bon appétit.
Ծովի օդն ախորժակ բացող է:	L'air de la mer donne de l'appétit.
Սալաթին մէջ շատ մանանեխ կայ:	Il y a trop de moutarde dans la salade.
Բաւական քացախ չկայ:	Il n'y a pas assez de vinaigre.
Քիչ մը սառ տուր մեզի:	Donnez-nous un peu de [glace.]

Ջուրը բաւական պաղ չէ:	L'eau n'est pas assez fraîche.
Ո՞ր պտուղէն ախորժիք:	Quel dessert préferez-vous?
Դեղձերն ինծի անցուցէք:	Passez-moi les pêches.
Քահվէ մի տուէք ինծի:	Donnez-moi du café.
Շաքար դրէք, Պարոն:	Sucrez-vous, Monsieur.
Շնորհակալ եմ. առանց շաքարի քահվէն աւելի ախորժելի է ինծի:	Merci, j'aime mieux le café sans sucre.
Խուցին մէջ ծխելն արգիլուած է:	Il est défendu de fumer dans la cabine.
Վեր ելնեմ սիկար մի ծխելու համար:	Je vais monter pour fumer un cigare.
Ես ալ գլանիկ մի ծխելու:	Moi aussi, pour fumer une cigarette.
Օդն սկսաւ զովանալ:	Il commence à faire frais.
Լուսինը խիստ պայծառ է:	Il fait un clair de lune superbe.
Ամպ անգամ չկայ:	Il n'y a pas un seul nuage.
Աղէկ նշան է:	C'est d'un bon augure.
Դաշնակի ձայնին ուշ դըրի՞ք. — Զալօղը կին մըն է:	Entendez-vous le son du piano. — C'est une dame qui joue.
Կարծես թէ սրահի մը մէջ ենք:	On se croirait dans un salon.
Նաւու մէջի կենակցութիւնը կարելի եղածին չափ հաճելի ընելու համար է:	On cherche à rendre le séjour du bord aussi agréable que possible.
Նաւերնիս զայուկ է. — Արագութեամբ առաջ երթալու վրայ ենք:	Notre bateau marche bien. — Nous avançons rapidement.
Մեքենան խիստ ուժով է:	La machine est très forte.

Այս նաւը խելաձնիւեայ է :	C'est un bateau à hélice.
Մեքենային քանի՞ ձիու ոյժ ունի :	Quelle est la force de sa machine ?
Ասեն թէ երեք հարիւր ձիու ոյժ ունի :	On la dit d'une force de trois cent chevaux.
Մեքենաները ինչպէս մաքուր պահված են :	Comme les machines sont bien entretenues !
Նաւուն մէջ շատ մաքրութիւն կայ :	La plus grande propreté règne à bord.
Իւղի հոտ մը կայ :	Je sens l'odeur de l'huile.
Վերջապէս այս հոտին պիտի վարժիմք :	Nous finirons par nous y habituer.
Վաղը կէս օրէն յետոյ Տարտանել պիտի հասնիմք :	Nous arriverons aux Dardanelles demain dans l'après-midi.
Գուցէ առաջ ալ :	Peut être y arriverons-nous même avant.
Սկսայ մրսիլ :	Je commence à avoir froid.
Սենեակս պիտի քաշվիմ :	Je vais me retirer.
Կէս գիշերը մօտ է :	Il est bientôt minuit.
Պառկելէս առաջ քիչ մը պիտի կարդամ :	Je lirai un peu avant de me coucher.
Նաւուն մէջ կարդալէն ուրիշ զբաղմունք չկայ :	C'est la seule occupation à laquelle on puisse se livrer à bord.
Թուղթ ալ կրնանք խաղալ :	On peut aussi jouer aux cartes.
Գիշեր բարի, Պարոն :	Monsieur, je vous souhaite une bonne nuit.
Լոյս բարի, Պարոն :	Bonne nuit, Monsieur.
Սպասաւո՛ր, ճրագ մի տուր :	Garçon, donnez une bougie.

Վաղն առտու ժամը վեցին արթնցու զիս :	Reveillez moi demain matin à six heures.
Արեւին ծագիլը տեսնալու համար վեր պիտի ելնեմ :	Je monterai pour voir le lever du soleil.
Աս անկողինք բռնըւա՞ծ են·	Ces lits sont-ils occupés ?
Մէկը միայն բռնըւած է·	Il n'y en a qu'un qui est occupé.
Խուցի ընկերդ Պելճիքացի մըն է :	Vous avez un Belge pour camarade de cabine.
Լուսամուտը գոցէ, որ չըմրսիմ :	Fermez la fenêtre, je crains le froid.
Աթոռ մը տուր որ հագուստներս վրան դնեմ :	Donnez-moi une chaise pour mettre mes habits.
Վաղն առտու կօշիկներս մաքրէ :	Vous me cirerez les bottes demain matin.
Ուրիշ մըն ալ պէտք ունի՞ք :	Voulez-vous avoir encore une serviette?
Շնորհ. մէկ հատը բաւ է :	Merci, j'en ai assez d'une.
Այս անկողինն ալ խիստ նեղ է. — Զգուշանալու եմ որ գլուխս առաստաղին չզարնեմ :	Ce lit n'est pas trop large. — Il faut que je prenne garde de me cogner la tète.
Քանի մը օրվան համար է միայն :	Ce n'est que pour quelques jours.
Ճրագը մարէ :	Soufflez la bougie.

Բ — II

Ահաւասիկ Տարտանէլի նեղուցը հասանք :	Nous voici dans le détroit des Dardanelles.
Նայէ աս բերդերը՛քէ ու լաւ դիրք ունին, բայց ինչպէս երեւ ծըրգված են :	Voyez comme ces forts sont bien placés, mais mal entretenus.

Անոնց բոլորտիքը տեսնելու բան մը կա՞յ :	Y a-t-il quelque chose à voir dans le voisinage ?
Հոդ է ամանի գործարաններ կան, որ տեղւոյն մասնաւոր արուեստն է :	Il y a des fabriques de poterie, qui est la spécialité de l'endroit.
Վաղը Փիրէ պիտի հասնինք :	Nous arriverons demain au Pirée.
Փիրէն Աթէնքի նաւահանգիստն է :	Le Pirée est le port d'Athènes.
Փիրէէն Աթէնք երթալու համար երկաթուղի կա՞յ :	Y a-t-il un chemin de fer du Pirée à Athènes ?
Ոչ Պարոն, բայց մեծ ու փոքր կառքեր կան, որ Փիրէէն Աթէնք երթեւեկեն :	Non Monsieur, mais il y a des diligences et des voitures qui font le service entre le Pirée et Athènes.
Այս ճամբան շատ մաքուր պահուած է :	Cette route est fort bien entretenue.
Թեզէոսի տաճարը տեսնելու պիտի երթանք :	Nous irons visiter le temple de Thesée.
Երթանք Պարթենոնը, Քոլիզէն եւ Արամազդայ տաճարը տեսնելու :	Allons voir le Parthénon, le Colisée et le temple de Jupiter.
Աս ինչ շէնք է :	Quel est ce monument ?
Թեզէոսին տաճարն է :	C'est le temple de Thesée.
Պա՛հ. այնչափ փոքրիկ չէի կարծեր :	Bah ! je ne le croyais pas si petit que çela.
Կարծեցիր թէ Աթէնքը պատմութեան մէջ գրուածին պէս պիտի գտնայիր :	Vous croyiez donc trouver Athènes, telle qu'on la décrit dans l'histoire ?
Քաղաքը գրեթէ բոլորովին նորէն շիներ են :	La ville a été presque'entièrement reconstruite.

Ահաւասիկ արքային պալատը :	Voici le palais du roi.
Երթանք Ակրոպոլի աւերակները տեսնենք եւ իսկոյն դառնանք.	Allons visiter les ruines de l'Acropole et nous reviendrons de suite.
Ժամը քանի՞ է.	Quelle heure est-il?
Ժամանակը հասած է :	L'heure est déjà avancée.
Նաւի մեկնելուն կըրնանք հասնիլ:	Nous arriverons au bateau avant le départ.
Պէտք չէ որ նաւէն ետ մնանք:	Il ne faut pas que nous le manquions.
Քամի ելաւ :	Le vent s'élève.
Ծովը խիստ բորբոքած է:	La mer est bien grosse.
Նաւուն շարժումը սկսաւ զիս անհանգստացընել:	Le mouvement du bateau m'incommode déjà.
Հիւսիսային — Հարաւային — Արեւելեան — Արեւմըտեան հովն է :	C'est le vent du nord — du sud — de l'est — de l'ouest.
Գլուխս սկսաւ դառնալ. — Սիրտս ալ ցաւիլ :	La tête me tourne. — J'ai mal au cœur.
Գլուխս ցաւ ունիմ :	J'ai mal à la tête.
Խուցիկդ իջիր :	Descendez dans votre cabine.
Նաւուն մէջ տեղը կեցիր:	Tenez-vous au milieu du bateau.
Կռնակիդ վրայ պառկէ :	Couchez-vous sur le dos.
Հանդարտ կեցիր. — Մ՚ երերար :	Tenez-vous bien tranquille — Ne bougez pas.
Աչքերդ գոցէ. — Ոտքդ լաւ մը երկընցուր:	Fermez les yeux. — Allongez bien vos jambes.
Ցաւս սաստիկ է :	Je souffre horriblement.

Սիրտս ետ պիտի գայ :	J'ai envie de rendre.
Աղաչեմ կոնք (չէնէն) մը բերէք ինծի :	Apportez-moi une cuvette, je vous prie.
Գաւաթ մը լիմոնատ տուէք :	Donnez-moi un verre de limonade.
Ջուրով խառնուած քիչ մը օղի խմեցէք :	Prenez un peu d'eau de vie avec de l'eau.
Բժիշկը կանչեցէք :	Appelez le Docteur.
Բժիշկը պառկեր է, կարծեմ նա ալ հիւանդ է :	Le Docteur est couché; je crois qu'il est malade aussi.
Ահաւասիկ *Տօքթօրն* եկաւ :	Voici le Docteur.
Տօքթօր, խնդրեմ սա սիրտս հանդարտեցնելու բան մը տուր :	Docteur, je vous prie de me donner quelque chose de calmant.
Տեսնեմ ինչ ունիք . — էհ! ես ալ կարծեցի թէ իրաւցընէ հիւանդ էք . — Ծովը բռներ է ձեզ :	Voyons, qu'est ce que vous avez? — Ah! bah! je vous croyais sérieusement malade. — Vous avez le mal de mer.
Այդպէս ըլլալը ես ալ գիտեմ. դեղը գիտէք նէ մն ըսէք :	Je le sais bien, parbleu! Mais en connaissez-vous le remède?
Բարեկամս, ես ալ քեզի պէս հիւանդեմ . թէ որ դեղ մը գիտնայի՝ հարկաւ ինքզինքս պիտի դարմանէի :	Mon chèr Monsieur, je suis aussi malade que vous; si je connaisais un reméde, croyez bien que je commencerai par me soigner moi-même.
Անանկ է նէ ինչու հոս կեցեր էք, գնացէք տեղերնիդ :	Que faites-vous alors ici. — Allez donc vous coucher.
Ասոր խօսք չկայ, որովհետեւ	A la bonne heure! car je ne

ճար ալ չունիմ կենալու :	me sens pas à mon aise.
Քիչ մը աղէկցայ.— Քիչ մը ինքզինքս գտայ :	Je me sens un peu mieux.
Այս երեկոյին կերակուր չը՛ պիտի ուտեմ :	Je ne dînerai pas ce soir.
Նաւուն երերալն է որ այս պէս աւրեց զիս :	C'est le tangage qui m'a donné ce mal.
Վնաս չունի, շատ չը՛քշեր :	Cela ne sera rien.
Իտալիայի եզերքը սկսաւ երեւնալ :	On distingue déjà les côtes d'Italie.
Աստուած հեռի ընէ.... այս ծովը տանելու բան չէ :	Dieu merci... j'en ai assez de cette mer.
Ահաւանիկ Էթնայ լեռան գագաթնալսկսաւ երեւիլ :	Voilà le sommet du mont d'Etna qui commence à paraître.
Մեսինա հասանք :	Sommes-nous arrivés à Messine ?
Դեռ վեց մղոն ունինք հասնելու համար :	Il nous reste encore six lieues à faire.
Ինչ՜ աղուորիկ քաղաք է :	Quelle jolie petite ville !
Ինչ՜ գեղեցիկ դիրք ունի :	Quelle gentille situation !
Եւ ինչ աղուոր տեսարան :	Et quelle belle vue !
Պարտէզներն ; սքանչելի են :	Ces jardins sont superbes!
Նաւահանգիստը բաւական մեծ է :	Le port est assez grand.
Ահաւասիկ Մարսիլեայէն եկող շոգենաւը :	Voici le bateau à vapeur venant de Marseille.
Երկու նաւերն սկսան զիրար բարեւել :	Les deux bateaux se saluent.
Ինչ՞ շուտով դարձար : Քա-	Vous voilà déjà de retour?

Քաղաքին մէջ մեծ բան մը չտեսար կարծեմ:	Vous n'avez pas vu grand' chose dans la ville, je crois.
Այո́, բուստերէն (մերճան) եւ վաճառողներէն ուրիշ բան չտեսայ:	Non, rien que des coraux et des marchands.
Վաղը Սարտենիայի կղզոյն պիտի մօտենանք:	Demain nous serons près de l'île de Sardaigne.
Ինչ՞ է սա կղզոյն անունը:	Comment appelez-vous cette île ?
Ինչ՞ է այն հեռուէն տեսնը-ւած լոյսը:	Quelle est cette lumière que l'on aperçoit de loin?
Սթռօմպօլի հրաբուխն է:	C'est le volcan de Stromboli.
Կէս գիշերուան հոն պիտի հասնինք:	Nous y arriverons à minuit.
Մինչեւ որ զանի մօտէն չը տեսնեմ չպիտի պառկիմ:	Je ne me coucherai pas avant de l'avoir vu de près.
Այս հրաբուխին բերանը լայն չերեւիր:	Le cratère de ce volcan ne parait pas très large.
Ահաւասիկ ձկնորսի քանի մը տնակներ:	Voici quelques cabanes de pêcheurs.
Ահաւասիկ Սթրօմպօլի մօտը հասանք:	Nous voici près de Stromboli.
Բոցը տեսա՞ր:	Voyez vous l'éruption?
Այո́, բայց քիչ տեւեց.	Oui, mais elle n'a pas duré longtemps.
Հիմա կրկին պիտի տեսնես.	Vous allez la revoir tout à [l'heure.]
Նայէ՛, նայէ՛:	Regardez! regardez!
Հա՛, այս անգամին սաստկութեանը խօսք չկայ:	Ah! cette fois ci par-exemple, elle était bien forte.

Ալ հիմա երթանք պառկինք:	Allons nous coucher maintenant.
Քորսիքա եւ Սարտենիա կղզիները տեսնել չէ՞ք ուզեր:	Vous ne voulez donc pas voir les îles de Corse et de Sardaigne ?
Չէ, շնորհակալ եմ, քունս ծանրացաւ:	Non, merci, j'ai bien sommeil.
Երբ Մարսիլիա պիտի հասնինք:	Quand arriverons-nous à Marseille ?
Վաղը ցերեկին:	Nous y arriverons après-demain dans la journée.
Ծովն սկսաւ սաստկանալ:	La mer devient de plus en plus grosse.
Կարծեմ թէ նորէն հիւանդ պիտի պառկիմ:	Je crois que je tomberai encore malade.
Միզթրալ ըսված հովն է, որ Մարսիլիոյ կողմերէն անպակաս է:	C'est le mistral. — C'est le vent qui souffle ordinairement à Marseille.
Ալիքները մեծ՝ բայց կանոնաւոր են:	Les vagues sont grandes mais régulières.
Ֆրանսայի եզերքն սկսան տեսնըվիլ:	On aperçoit les côtes de France.
Աս ժայռերը շատ վտանգաւոր են:	Ces rochers sont très dangereux.
Ահաւասիկ Մարսիլեային նաւահանգիստը հասանք:	Nous voici dans le port de Marseille.
Շատ ուրախ եմ:	Je n'en suis pas fâché.
Ճամբան ամենեւին վտանգ մը, — փորձանք մը չըպատահեցաւ:	Nous n'avons eu aucun accident, aucune avarie en route.

Գ	III
Էն աղէկ պանդոկը որն է:	Quel est le meilleur hôtel?
Այս ինչ, պանդոկն է:	C'est l'hôtel de.....
Հոն շատ հանգիստ տեղ է:	Vous y serez très-bien.
Մէկ գիշերուան համար սենեակ մը պէտք է ինծի:	Il me faut une chambre pour une nuit.
Խնդրեմ շուտով սնտուկներս վեր հանել տուէք:	Ayez la bonté de faire monter mes effets immédiatement.
Պարապ սենեակներ ունի՞ք:	Avez-vous des chambres libres?
Պանդոկապետն ուզեմ տեսնել:	Je voudrais voir le maître d'hôtel.
Պարոն, ինծի սենեակ մը պէտք է, առաջին կամ երկրորդ յարկին վրայ. — Խիստ վեր չեմ ուզեր ելնել:	Monsieur, il me faut une chambre au premier ou au second. — Je n'aime pas monter bien haut.
Առաւել հաճելի է ինձ որ սենեակս փողոցի վրայ չըլինի:	Je préfererais une chambre qui ne donnât pas sur la rue.
Այնպիսի սենեակ մը տուէք ինծի որ հանգիստ ըլլամ:	Donnez-moi une chambre, où on soit bien tranquille.
Սենեակին որպիսութիւնը հոգս չէ, բաւական է որ անկողինը աղէկ ըլլայ:	Je ne regarde pas à la chambre, pourvu que le lit soit bon.
Քանի՞ է սենեակին գինը՝ մէկ օրուան համար:	Combien prenez-vous par jour pour une chambre ?
Ընթրիքին գինը քանի՞ է:	Combien pour le dîner ?
Սենեկիս կրակը վառեցէք:	Faites du feu dans ma chambre.
Տանը մէջ բաղնիք կա՞յ:	Y a-t-il des bains dans la maison ?

Սափրիչը վեր կանչէ. — Պիտի ածիլուիմ:	Faites monter le coiffeur. — Je vais me faire raser.
Սպասաւորը կանչելու համար ինչպէս ընելու է:	Comment faut-il faire pour appeler le garçon ?
Սպասաւորին ուզած ատեննիդ' այս չուանը քաշեցէք:	Monsieur n'a qu'a tirer ce cordon.
Կրնամ ընթրիքս սենեակիս մէջ ընել:	Puis-je me faire servir à dîner dans ma chambre?
Դուրս պիտի ելնեմ. — Թէ որ մէկը զիս հարցընէ' ըսէք որ մէկ ժամէն պիտի դառնամ:	Je vais sortir. — Si quelqu'un me demande, dites que je serai de retour dans une heure.
Ահաւասիկ սենեակիս բանալին:	Voici la clef de ma chambre.
Զիս հարցընող եղա՞ւ:	Est-il venu quelqu'un me demander ?
Խնդրեմ ճրագ մի տուէք:	Donnez-moi une lumière, s'il vous plaît.
Տաքուկ ջուր բերէք, ձեռքս պիտի լուամ:	Apportez-moi de l'eau chaude. Je désire me laver les mains.
Սպասաւորը ղրկեցէք, որ հագուստներս մաքրէ:	Envoyez-moi le garçon pour nettoyer mes habits.
Մաքսատունը մարդ ղրկեցէք որ ապրանքներս բերէ:	Envoyez à la douane chercher mes effets, et faites les apporter ici.
Ինծ երեւի թէ այս սաւանները մաքուր չեն:	Il me semble que ces draps ne sont pas propres.
Սաւանները խոնաւ են. — Դեռ չեն չորցած:	Ils sont humides. — Ils ne sont pas secs.
Ուրիշ սաւաններ չունի՞ք:	N'en avez-vous pas d'autres?

Ուրիշ վերմակ մըն ալ տուէք:	Donnez-moi encore une couverture.
Բարձ մըն ալ եթէ տաք գէշ չլինիր:	Vous ne feriez pas mal de me donner un autre taie d'oreiller.
Ոտքերուս համար տաք ջուրի պէտք ունիմ:	Je désire prendre un bain de pieds.
Փափաքիմ որ վաղը առաւօտ ժամը վեցին արթունցընէք զիս:	Je désire que l'on vienne. me réveiller demain matin à six heures.
Կօշիկներնիդ սենեակնուդ դրանը առջին ձգեցէք, որ սպասաւորը կանուխկէկ մաքրէ:	Mettez vos bottes à la porte de votre chambre, le garçon aura soin de les nettoyer le matin.
Գացէք ջուր բերէք ինծի:	Allez me chercher de l'eau.
Փարիզ երթալու շոգեկառքի մեկնելուն ատենը երբ է:	A quelle heure part le chemin de fer pour Paris ?
Ուղղակի գացող շոգեկառքին մեկնումը միշտ ժամը տասնին է:	Le train exprès part à dix heures précises.
Գացէք կառք մի վարձեցէք ինծի:	Allez me louer une voiture.
Կառքը եկա՞ւ:	La voiture est-elle arrivée?
Սնտուկներս վար իջեցուցէք:	Descendez mes effets.
Որքա՞ն է պարտքս:	Combien ai-je à payer ?
Քանի՞ ֆռանք ծախք ունիմ:	A combien monte ma dépense ?
Ծառային վարձքն ալ այս հաշւոյն մէջն է:	Le service y est-il compris?
Կարծեմ այս հաշւոյն մէջ փոքրիկ սխալ մի կայ:	Il me semble qu'il y a une petite erreur.

Փութացէք, վասնզի ժամանակս կարճ է:	Dépêchez-vous. Je n'ai pas de temps à perdre.
Ահաւասիկ ստակնիդ:	Voici votre argent.
Բարի ճանապարհ, Պարոն:	Bon voyage, Monsieur.
Պարոն, բարեհաճեցէք ըսել թէ երկաթուղոյն կայանը ուր է:	Monsieur, voudriez-vous me dire où est l'embarcadère.
Գրասենեակը ուր է:	Où est le bureau ?
Ճամբուն տոմսակն ուսկի առնելու է:	Où se procure-t-on des billets ?
Սնտուկներուն յատկացեալ գրասենեակը ուր կողմն է:	Où est le bureau des bagages ?
Փարիզի համար, առաջին կարգի տոմսակ մը պէտք է ինծի:	Il me faut un billet de première classe pour Paris.
Քանի՞ ֆռանք վճարելու է:	Combien faut-il payer ?
Պարոն, իննսուն եօթը ֆըռանք տալու էք:	Monsieur, vous devez quatre-vingts-dix-sept francs.
Ահաւասիկ հարիւր ֆռանք. — Երեք ֆռանք ետ տուէք:	Voici cent francs, rendez-moi trois francs.
Սնտուկներս կշռել տուէք եւ ընկալագիրն ինձ յանձնեցէք:	Faites peser mes bagages, et donnez-moi un reçu.
Ձեռարկս կառքին մէջ քովիկս պիտի առնեմ:	Je prendrai ce sac de nuit avec moi dans le wagon.
Մեկնելուն զանգակը տասը վայրկեանէն պիտի չալվի:	La cloche du départ sonnera dans dix minutes.
Առայժմ կայանի սրահին մէջը կենամ:	En attendant je resterai dans la salle d'attente.

Շոգեկառքը լըծվեցաւ :	La locomotive est attachée.
Պարոն, գլուխնիդ կառքէն դուրս հանելն արգիլված է:	Monsieur, il ne faut pas mettre la tête hors de la voiture, c'est défendu.
Պէտք չէ դռնակը բանալ:	Il ne faut pas ouvrir la portière.
Դռնակը բացէք որ դուրս ելնեմ:	Ouvrez la portière que je descende.
Կառքը միջանկեալ կայաններն ալ պիտի կենա՞յ:	Le convoi s'arrête-t-il à quelques unes des stations intermédiaires?
Այո՛, Պարոն, *Այս ինչ*, տեղը:	Oui Monsieur, il s'arrête à . . . . .
Կենալու ատենը որքան է :	Combien y a-t-il de temps d'arrêt?
Հինգ վայրկեան ունիք :	Vous avez cinq minutes d'arrêt.
Ժամի մը չափ Լիոն պիտի կենանք, ընթրիքի համար:	On s'arrête une heure à Lyon pour dîner.
Պարոն,— Տիկին, թէ որ ծըխեմ՝ անհանգիստ չէ՞ք ըլլար մուխէն :	Monsieur, Madame, la fumée vous incommoderait-elle, si je fumais?
Ամենեւին, Պարոն :	Nullement, Monsieur.
Ներեցէք, Պարոն, բայց ծըխերդին հոտը՝ չեմ կրնար տանիլ:	Excusez moi, Monsieur, mais je ne saurais supporter la fumée du tabac.
Պատուհաններուն մէկը կամի՞ք բանալ:	Voulez-vous bien ouvrir une des fenêtres?
Ծրարս ձեզ չի՞նեղեր:	Ce paquet vous gêne-t-il?
Ամենեւին, Պարոն, շատ հանգիստ եմ:	Du tout, Monsieur, je suis parfaitement à mon aise.

Թէ որ կարենայիք քիչ մը անդին քշել, աւելի հանգիստ պիտի ըլլայի :	Si vous pouviez le pousser un peu plus loin, je serai plus à mon aise.
Հաճութիւն ունի՞ք որ դռնակին մօտիկը նստիմ :	Voulez-vous bien me permettre de me placer près de la portière?
Հանգիստ եղիք, Պարոն :	A votre aise, Monsieur.
Շնորհակալ եմ, այսպէս շատ աղէկ է :	Merci, c'est très bien comme cela.
Ինձ այնպէս թուի թէ արագ չենք երթար :	Je trouve que l'on ne va pas assez vite.
Պատճառն այն է որ կայարանի մը մօտեցանք :	C'est parce que nous sommes près d'une station.
Հիմա ո՞ւր եմք :	Où sommes-nous maintenant?
Կէս ճամբան հասա՞նք :	Sommes-nous à moitié chemin ?
Այս ինչ, տեղէն հեռո՞ւ եմք :	Sommes-nous loin de ... ?
Չէ, Պարոն, մէկ քառորդէն պիտի հասնիմք :	Non, Monsieur, nous y serons dans un quart d'heure.
Ահա ճանբորդութիւններնուս վերջի կայանը հասանք :	Nous voici arrivés à la dernière station de notre voyage.
Ճամբու տոմսակնիդ պատրաստեցէք :	Tenez votre billet tout près.
Պէտք է պահապանին ցոյց տալ. — Պէտք է դուրս ելած ատենին ներկայացնել :	Il faut le montrer au conducteur. — Il faut le présenter à la sortie.
Պարոն, ահաւասիկ ծրարներուս ընկալագիրը :	Monsieur, voici mon bulletin de bagages.

Մաքսին յայտ տանելու բան ունի՞ք :	Avez-vous quelque chose à déclerer?
Սնտուկներդ պիտի նային :	On va visiter vos malles.
Ահաւասիկ (սնտուկներուս) բանալին, մէկ հազարա-կրամ ծխերդ ունիմ	Voici la clef, je n'ai qu'un kilogramme de tabac.
Այսքան, ֆռանք մաքս պիտի վճարէք :	Vous paierez . . . . francs d'octroi.
Հիմայ խնդրեմ որ սնտուկ-ներս կառքի մը մէջ դնել տաք :	Maintenant veuillez faire porter mes bagages dans une voiture.
Ա՛ռ քու վարձքդ :	Voici pour votre peine.
Ձեռարկս կայարանը մոռ-ցայ. վրայի թուանշանը 95 է :	J'ai oublié mon sac de nuit dans la gare; il porte le nº. 95.
Ահաւասիկ, Պարոն :	Le voici, Monsieur.
Կառավա՛ր, աս սնտուկները կառքին վրայ հանէ:	Cocher, montez ces malles sur la voiture.
Զիս, *այս ինչ*, պանդոկը, *այս*, հրապարակը տար :	Conduisez-moi à l'hôtel de... à la place...
Ուզածս փողոցի վրայով սենեակ մըն է :	Je voudrais avoir une chambre donnant sur la rue.
Ո՞ր յարկը, Պարոն :	A quel étage, Monsieur ?
Առաջին կամ երկրորդ յարկը :	Au premier ou au second étage.
Երկրորդ յարկին վրայ գեղե-ցիկ սենեակ մ՚ունիմ, ո-րով կրնամ գոհացնել ձեզ:	Monsieur, je puis vous sa-tisfaire; j'ai une jolie chambre au second.
Շատ աղէկ, կամի՞ք ինծ ցոյց տալ :	Très-bien, voulez-vous me la faire voir ?

Բարեհաճեցէք վեր ելնել — Ահաւասիկ սենեակը :	Ayez la bonté de monter. — Voici la chambre.
Մաքրարան չկայ :	Il n'y a pas de toilette.
Պարօն, թէոր սենեակը վարձէք՝ մաքրարան մը կրնայ ղրկիլ :	Monsieur, on vous en montera une, quand vous aurez loué la chambre.
Կառքերուն դղրդիւնը ինծ անհանգստութիւն է փոքր ինչ, բայց պիտի վարժիմ:	Le bruit des voitures m'incommodera un peu, mai- je m'y habituerai.
Որչա՞փ է սորա վարձքը :	Quel est le prix ?
Օրո՞վ ' թէ ամիսով կամիք վարձել:	Voulez-vous la louer au jour ou au mois?
Ամիսով պիտի վարձեմ։	Je la prendrai au mois.
Ուրեմն ամիսը քառասունը հինգ ֆռանք պիտի վճարէք :	En ce cas, vous l'aurez à raison de quarante cinq francs par mois ?
Այդ գինը ինծի սուղ է :	Ce prix ne me convient pas.
Մտածեցէք, Պարօն, որ Փարիզի էն գեղեցիկ փողոցներէն մէկուն մէջ պիտի բնակիք :	Songez, Monsieur, que vous serez logé sur une des plus belles rue de Paris.
Քանի մ՚ամիս այս սենեակը բնակելու դիտաւորութիւն ունիմ. — Քառասուն ֆռանքի կրնա՞ք տալ :	J'ai l'intention de l'habiter pendant plusieurs mois. — Pourriez-vous me la laisser à quarante francs?
Ցաւ է ինծ ըսելը, բայց չեմ կրնար տալ :	J'en suis bien faché, Monsieur, mais je ne le peux pas.
Քառասուն ֆռանքի ձգեմ, բայց մի՛յն պայմանով որ սպասաւորին տրվելիքը դուք վճարէք :	Je vous la laisse pour quarante francs, à condition que vous paierez le service au garçon.

Ուրիշ վերմակ մըն ալ ձգել տուէք, վասնզի տաքուկ ծածկըվիլը սիրեմ :	Faites mettre une seconde couverture, j'aime à être chaudement couvert.
Սաւանները փոխելու սովորութիւննիդ երբ է :	Quand changez-vous les draps ?
Սովորութիւննիս տասնը հինգ օրն անգամ մը փոխել է :	Nous avons l'habitude de les changer tous les quinze jours.
Կրնամ նախաճաշը կամ ընթրիքը սենեկիս մէջ ընել :	Pourrai-je dejeûner ou dîner chez-moi ?
Անտարակոյս Պարոն, երբոր ուզէք կերակուրնիդ վեր կրնամք բերել :	Certainement, Monsieur, on montera votre dîner quand vous voudrez.
Առաջին յարկը ճաշարան մըն ալ ունիմք :	Nous avons même une table d'hôte au premier.
Որովհետեւ ամէն գիշեր դուրս ելնելու եմ, պէտք է որ ուզած ատենս պանդոկին դուռը բանան :	Comme je dois sortir presque tous les soirs, je voudrais qu'on m'ouvrît la porte de l'hôtel à toute heure.
Անհոգ եղէք, Պարոն, գիշերը որ ժամուն որ ուզէք կրնաք զարնել ու ներս մտնել :	Ne vous inquietez pas, Monsieur, vous pouvez sonner et rentrer à toute heure de la nuit.
Մոմը եւ շաքարը ես ինքս պիտի գնեմ	J'acheterai moi-même la bougie et le sucre.
Ինչպէս որ կամիք :	Comme Monsieur le voudra.
Սպասաւորները կրնան իմ փոքրիկ յանձնարարութիւններս կատարել :	Vos gens pourront-ils faire mes petites commissions.

Ձեռքէս եկածը պիտի ընեմ զձեզ գոհացունելու համար:	Je ferai tout ce qui dépendra de moi, pour que vous soyez bien content.
Հաճեցէք անցագիրնիդ տալ, որ պանդոկի գրքին մէջ արձանագրեմ:	Ayez la bonté de me donner votre passeport, pour l'enrégistrer sur le livre de l'hôtel.
Դ.	**IV.**
Կրնա՞ք ինծի ցոյց տալ, *այս ինչ*, ճամբան—Հաճեցէք ըսել թէ ո՞ր կողմն է, *այս ինչ*, փողոցը:	Voulez-vous bien m'indiquer le chemin de ..... me dire où est le ..... s'il vous plaît?
Այս ինչ, տեղն երթալու համար էն կարճ ճամբան ո՞րն է:	Quel est le chemin le plus court pour aller à ......?
Կրնա՞ք ըսել ինծի թէ, *այս ինչ*, հրապարակէն հեռո՞ւ եմ:	Pourriez-vous me dire si je suis loin de la rue de..? de la place ..?
Ասկէ մինչեւ, *այս ինչ* ... որքա՞ն ճամբայ է:	Combien y a-t-il d'ici à..?
Նամակատունը պիտի երթամ:	Je vais aller à la poste aux lettres.
Ո՞ր կողմէն երթալու է:	Par où faut-il aller?
Այս ճամբէն շիտակ գացէք:	Vous n'avez qu'à suivre cette rue, tout droit.
Այնուհետեւ՝ աջ կողմը թէ ձախ կողմը դառնալու է:	Faut-il ensuite tourner à droite ou à gauche?
Աջդ:	A votre droite.
Այնուհետե՞ւ:	Et puis après?
Այնուհետեւ, ձախդ:	Après! à votre gauche.
Այնուհետե՞ւ:	Et puis après?

Այնուհետեւ. հարցուցէք:	Après! Vous demanderez.
Ո՞ր կողմն է, *այս ինչ*, փողոցը:	Où se trouve la rue de ...?
Ձախ կողմիդ երրորդ փողոցն է:	C'est la troisième à votre gauche.
Պարոն.......*ին* տունը այս կողմերն է:	Est-ce par ici la maison de Monsieur....?
Ճամբան շփոթեր էք. — Այն տնէն խիստ հեռի մնացեր էք:	Vous vous êtes écarté du chemin; vous en êtes bien loin.
Պարոն.......*ին* բնակարանն հոս է:	Monsieur ...., demeure-t-il ici?
Ոչ Պարոն, հոս չբնակիր, պէտք է 40 կամ 44 թիւն երթալ:	Non Monsieur, il ne demeure pas ici, il faut aller au n° 40 ou bien au 44.
Կրնա՞ք իր հասցէն ինծի տալ:	Pourriez-vous me donner son adresse?
Կամի՞ք ինձ առաջնորդել:	Voulez-vous bien m'y conduire?
Մեծաւ հաճութեամբ, Պարոն, եթէ ձեր ուզածն ալ այն է:	Très volontiers, Monsieur, si cela vous fait plaisir.
Այո՛, բայց այն պայմանաւ որ աշխատութիւնիդ վը-ճարեմ:	Oui, mais à condition que je vous paierai votre peine.
Ձեր հաճութեան պէս ըրէք, Պարոն. — Բարի դիտաւորութեանց դէմ կենալու սովորութիւն չունիմ:	Comme il vous plaira, Monsieur.—Je ne contrarie jamais les bonnes intentions.
Այդքան շուտ մ'երթաք:	N'allez pas si vite.

Շատ շնորհապարտ եմ ձեզի:	Je vous suis extrêmement obligé.
Այս մօտերս կառքերու կայան մի կա՞յ:	Y a-t-il près d'ici une station de voitures?
Առաջին ձախ կողմի փողոցին մէջ կրնաք գտնել:	Vous en trouverez une dans la premiére rue à gauche.
Հրապարակին վրայ կառքեր կրնաք գտնել:	Vous trouverez des voitures sur la place de...
Կառավա՛ր չորս հոգիի տեղ ունի՞ս:	Cocher, avez-vous quatre places?
Միայն երկուքի տեղ ունիմ:	Je n'en ai que deux.
Այս ինչ, փողոցը, հրապարակը, տար զիս. թիւ 167:	Conduisez-moi à la rue... à la place..... n° 167.
Ժամո՞վ՝ եթէ մէկ երթի համար պիտի վարձէք:	Est-ce à l'heure ou à la course que vous me prenez ?
Մէկ երթի համար. — Կառքին թիւը տուր:	C'est à la course. — Donnez moi le numéro de votre voiture.
Կառավա՛ր ձիերդ քշէ:	Filez vite, cocher.
Բաւական շուտ չես երթար:	Vous n'allez pas assez vite.
Ձիերս խիստ յոգնած են այսօր:	Mes chevaux sont très fatigués aujourd'hui.
Սխալեցա՛ր, 167 թիւը պէտք է զիս տանել եւ ո՛չ 177։	Vous vous trompez, c'est au numéro 167 et non pas 177.
Ահաւասիկ հասանք.	Nous voici arrivés.
Ահաւասիկ հինգ ֆրանքնոց մը, մնացածը ետ տուր:	Voici une pièce de cinq francs, rendez moi le reste.

Դեռ մէկ ֆռանք հիսուն սանթիմ պիտի տաք ինծի :	Vous me devez encore un franc cinquante centimes.
Բան մը չմոռցա՞ք, Պարոն:	Vous n'oubliez rien, Monsieur?
Ո՛չ, ահաւասիկ քսանը հինգ սանթիմ ալ քեզի համար:	Non; voici vingt cinq centimes pour vous.
Ե	V
Զանգակը դո՞ւք զարկիք :	Monsieur a sonné ?
Սպասաւո՛ր, պիտի ճաշեմ :	Garçon, je désire déjeuner.
Ինչ՞ է փափաքածնիդ : — Ինչ՞ կամիք ճաշել:	Qu'est-ce que Monsieur désire prendre? — Que désirez-vous manger?
Քիչ մը պաղ միս եւ ոչխարի կողակ ուզեմ ուտել :	Je serais bien aise d'avoir un peu de viande froide et une cotelette de mouton.
Պիֆթէք մը. — Մաս մը սեխ տուէք :	Uu beefteack. — Une tranche de melon.
Քիչ մը կարագ տուէք :	Je voudrais avoir un peu de beurre.
Խաշած հաւկիթ տուէք ինծի:	Donnez-moi des œufs à la coque.
Այս հաւկիթները եփած չեն:	Ces œufs ne sont pas cuits.
Շատ պինդ են. — Թարմ չեն. — Առ տար :	Ils sont trop durs. — Ils ne sont pas frais. — Remportez-les.
Եղի մէջ եփած երկու հաւկիթ տուր :	Donnez-moi deux œufs sur le plat.
Աղամանը ինձ անցուր.	Passez-moi la salière. —

— Մանանեխ տուր ինծի:	Donnez-moi de la moutarde.
Սուրճն բաւական ուժով չէ. — Չափազանց թեթեւ է.	Le café n'est pas assez fort. — Il est trop faible.
Շօքօլա պիտի խմեմ:	Je prendrai du chocolat.
Ջուրո՞վ կամիք խմելը՝ եթէ կաթով:	Comment le prenez-vous? à l'eau ou à la crème
Ջուրով. — Կաթովն աւելի ախորժելի է ինծ:	Je le prefère à l'eau, — à la crème.
Սեղանը վերցո՛ւ:	Vous pouvez desservir.
Այստեղ ճաշարան մը կա՞յ:	Y-a-t-il une table d'hôte ici?
Քանիին կերակուր ուտեն:	A quelle heure dîne-t-on?
Գինին ալ այս գնոյն մէ՞ջ է:	Le vin est-il compris dans ce prix-là?
Ճաշի սրահը երթանք:	Passons dans la salle à manger.
Տիկինին աթոռ մի տուէք:	Donnez une chaise à Madame.
Բարեհաճեցէք քիչ մը անդին նստիլ:	Auriez-vous la bonté de reculer un peu.
Բարեհաճեցէք սա ափսէն ինծ անցընել:	Voulez-vous bien avoir la complaisance de me passer cette assiette.
Հաց — Ջուր — Պերոն չունիմ — Սպասաւո՛ր, հաց տուր:	Je n'ai pas de pain. — d'eau. — de fourchette. — Garçon, du pain.
Այս ինչի միս է:	Quelle viande est ce ?
Ինչ՞ է այս կերակուրին անունը:	Comment applez-vous ce plât?
Խնդրեմ սա կերակուրն ինծ անցուցէք.	Auriez-vous la bonté de me passer ce plat.

Ասկէ հրամցընեմ ձեզի:	Vous en offrirais-je?
Կամիք աւելի առնել — քիչ մըն ալ:	En voulez-vous d'avantage? — encore?
Խիստ շնորհակալ էք, քիչ մըն ալ պիտի առնեմ:	Vous êtes bien bon; j'en prendrai encore un peu.
Ոչ, շնորհակալ եմ, ունեցածս բաւական է:	Non, je vous remercie; j'en ai suffisamment.
Սպասաւոր, մաքուր դանակ մը տուր:	Garçon, donnez moi un couteau propre.
Բանջարեղէն չէք ուտեր:	Est-ce que vous ne mangez pas de légumes?
Ուզածնիդ ինչ պտուղ է: — Ո՞ր տեսակ պտուղէն պիտի ուտէք:	Quel dessert désirez-vous? — Que prenez-vous pour dessert?
Սպասաւոր, խցահանը բեր:	Garçon, apportez un tire-bouchon.
Սա *շամփանյի* շիշին բերանը բաց:	Débouchez cette bouteille de champagne.
Այս գինին շատ փրփրուն է:	Ce vin mousse beaucoup.
Շատ ամօթով եմ, զգեստնուդ վրայ գինի թափելուս համար:	Je suis vraiment desolé d'avoir versé du vin sur votre habit.
Աղաչեմ հոգ մի՛ ընէք, բան մը չէ:	N'y pensez pas, je vous prie: ce n'est rien.
Պարոններուն կամքը ինչ է:	Qu'est ce que ces Messieurs désirent.
Երկու գաւաթ քաֆէ, պզտիկ գաւաթ մը *քօնեաք* եւ քանի մը սիկար տուր մեզի:	Donnez nous deux demi-tasses, un petit verre de cognac, et des cigares.
Ուզած քաֆէս կաթով է. — Առանց կաթի է:	Je prends de la cème dans mon café. — Je le prends sans cr ème.

Գարեջուր ունի՞ք :	Avez-vous de la bière ?
Ի՞նչ տեսակ պաղպաղակ ունի՞ք :	Quelle glace avez-vous ?
Ելակով — կիտրոնով, — կաթով պաղպաղակ ունի՞ք :	Avez-vous des glaces aux fraises. — au citron. — à la crème ?
Կամի՞ք ինձ տալ օրագիրը :	Voulez-vous bien me donner le journal ?
Ո՞ր օրագիրն է ուզածնիդ :	Quel journal désirez-vous
Սիէկլը. — *Օփինիօն Նասիօնալը* տուէք. — *Իլլիւստրասիօնը*. — *Շարիվարին* ինձ անցուցէք :	Donnez-moi le *Siècle*. — L'*Opinion nationale*. — Passez moi l'*Illustration*. — Le *Charivari*.
Առայժմ ուրիշի ձեռքն է :	Il est en main pour le moment.
Շուտ մը կարդամ ու տամ :	Je ne serai pas long.
Գնտախաղ մի ունի՞ք :	Avez-vous un billard ?
Գաւաթ մը շաքարեայ ջուր տուէք ինծի ,	Donnez-moi un verre d'eau sucré ?
Գաւաթ մի չայ—փոնչ—տաք գինի — լիմոնատ տուէք :	Donnez-moi une tasse de thé.— un verre de punch — un verre de vin chaud — de limonade.
Սպասաւո՛ր, քանի՞ պիտի վճարեմ :	Garçon, combien ài-je à payer.
Գլխարկս ինծի տուր :	Donnez moi mon chapeau.
Այս տեղ թատրոն մի կա՞յ :	Y-a-t-il un théâtre ici ?
Այո՛, բայց այս միջոցիս չեն խաղար :	Oui, mais on n'y joue pas maintenant.
Այս գիշեր թատրոնն երթալու միտք ունի՞ք :	Vous proposez-vous d'eller au spectacle ce soir ?

Այս գիշեր ինչ խաղ կայ :	Que donne-t-on ce soire?
Նորուկ խաղ մըն է :	C'est une nouvelle pièce.
Գնա երկրորդ յարկը լօժ մը վարձէ ինծի համար :	Allez me retenir une loge des secondes.
Երկու աթոռ վարձէ :	Retenez-moi deux stalles,
Ներս մտնելու գինն ինչ է :	Quel est le prix d'entrée ?
Տեղ չըկայ :	Il n'y a pas de place.
Սրահը լեցուն է :	La salle est pleine.
Առաջին կարգը կրնամ տեղ ունենալ :	Pourrai-je avoir une place aux premières ?
Առաջին կարգի երեք տոմսակ տուէք :	Trois billets des premières, s'il vous plaît.
Խաղին յայտարարութիւնը ուր կրնամ գտնել :	Où pourrai-je me procurer le programme?
Այս խաղը քանի արարւած է :	Combien d'actes a-t-elle cette pièce ?
Այս դերասանին — Դերասանուհիին անունը ինչ է :	Quel est le nom de cet acteur — de cette actrice ?
Խնդրեմ որ գլխարկնիդ վար առէք :	Otez votre chapeau, s'il vous plaît.
Քիչ մը դուրս ելնելու միտք ունիմ. Կամիք տեղս պահել :	Je voudrais sortir un peu. Auriez-vous la bonté de garder ma place?
Պիտի վերադառնաք, Պարոն :	Reviendrez-vous Monsieur?
Խաղիկն ալ պիտի տեսնէք :	Restez-vous pour la petite pièce ?
Թատրոնը լմննալէն ետքը պիտի գամ զձեզ տեսնել :	J'irai vous retrouver après le spectacle.
Գաւազանաց ու անձրեւապահաց տեղն ուր է :	Où est le bureau des cannes et des parapluies ?

Ահաւասիկ 159 թիւը : Գաւազանս տուէք :	Voici le nº 159, donnez-moi ma canne.
Ֆիսթանցու թաֆթա գնելու միտք ունիմ :	Je voudrais acheter du taffetas pour robe.
Կամիք ցոյց տալ :	Voulez-vous me montrer?
Ասոր գինն ինչ է :	Quel est le prix de cet article ?
Այս կտաւը — Այս կերպասը քանիի պիտի ծախէք :	Combien vendez-vous cette étoffe — ce tissu ?
Քանի է ասոր գինը :	Combien est-ce ?
Շատ թանկ է. այդ գինով չեմ ուզեր :	C'est trop cher. Je n'en veux pas à ce prix-là.
Վերջի գինն ըսէք :	Dites-moi le dernier prix.
Գինը որոշուած է , Պարոն :	Monsieur, c'est un prix fixe.
Մեղք որ չկրնանք պիտի համաձայնիլ :	Je regrette que nous ne puissions pas nous arranger.
Կամիք ինծի մահուդի (չուխա) ցոյց տալ :	Voulez-vous bien me montrer du drap?
Ուզածնիդ ինչ տեսակէն է :	De quelle espèce désirez-vous?
Բարակ մահուդէն.— Հասարակ մահուդէն :	Du drap fin. — Du drap ordinaire.
Ուզածնիդ ինչ գոյնէն է :	De quelle couleur le désirez-vous ?
Քովերնիդ գտնուած բոլոր գոյները ցոյց տուէք :	Montrez-moi toutes les couleurs que vous avez.
Մութ գոյնն ինծի առաւել ախորժելի է :	Je préfère les couleurs foncées.
Ասիկայ վերջի նորաձեւն է :	Ceci est tout-à-fait à la mode.

Սակարկելը չեմ սիրեր:	Je n'aime pas à marchander.
Ուզած գիներնիդ ինչ է:	Quel prix m'en demanderez-vous ?
Ամէնը որչափի ելաւ :	A combien tout cela se monte-t-il ?
Ահաւասիկ դրամնիդ. — Տեսէք թէ հաշիւը ճիշդ է:	Voici votre argent. — Voyez si le compte y est.
Կամիք սա դրամս մանրել:	Voulez-vous me donner la monnaie de cette pièce ?
Ահաւասիկ քսան ֆռանքնոց մը, աւելցածը տուէք :	Voici une pièce de vingt francs; ayez la bonté de me rendre.
Քանի պարտք ունիմ ձեզի այս փոքր մասին համար:	Combien vous dois-je sur ce petit article?
Ինը ֆռանք եւ յիսունսանթիմ տալիք ունիք:	Vous avez à me donner neuf francs cinquante.
Ասոնց ամենն ալ հետերնիդ պիտի տանիք :	Vous emportez tout ça avec vous?
Ոչ. այս գիշեր. — Վաղը առտու, իմ տունս խրկեցէք:	Non; envoyez le ce soir. — Demin matin chez moi.
Ահաւասիկ հասցէս:	Voici mon adresse.

Զ — VI

Հրամանքնիդ ուր տեղացի էք·	De quel pays êtes-vous, Monsieur?
Կոստանդնուպոլսեցի եմ :	Je suis de Constantinople.
Ուրեմն Թուրք էք :	Vous êtes Turc alors ?

Ոչ, Պարօն. Հայ եմ.	Non.Monsieur; je suis Arménien.
Ա՜. Եւ ինչպէս:	Ah! et comment cela?
Ասիկայ դիւրիմանալի է. — Ինչպէս որ Աւստրիոյ Հօնկարացիք Աւստրիացի չեն, նոյնպէս եւ Թրքաստանի Հայերն ալ Թուրք չեն:	C'est facile à comprendre. — Les Arméniens de la Turquie sont Arméniens comme les Hongrois de l'Autriche sont Hongrois et non Autrichiens.
Պօլսոյ մէջ շատ Հայ կայ:	Y-a-t-il beaucoup d'Arméniens à Constantinople?
Երկու հարիւր հազարի չափ կայ:	Il y en a près de deux cent mille.
Մահմետական չեն. այնպէս չէ:	Ils ne sont pas musulmans n'est-ce pas?
Ոչ, Պարօն. Քրիստոնեայ են:	Non Monsieur; ils sont chrétiens.
Ուղղափառ:	Catholiques?
Ուղղափառ, բայց ոչ հռովմէական:	Catholiques, mais pas romains.
Ուրեմն Պապին իշխանութիւնը չէք ճանաչեր:	Alors vous ne reconnaissez pas l'autorité du Pape?
Ամենեւին:	Pas le moins du monde.
Հասկըցայ. հերձուած էք:	Je comprends, vous êtes schismatiques.
Այո, ձեր մտքովը, ինչպէս որ դուք՝ մեր մտքովը:	Oui, par rapport à vous, de même que vous, par rapport à nous.
Հայոց թիւը որչափ է:	Combien y-a-t-il d'Arméniens en tout?
Հինգ միլիոն, որոց մեծ մա-	Il y en a cinq million en-

որ Հայաստան, մնացորդն այլ ցրուած է ամէն երկիր:	viron. La plupart sont en Arménie. Le reste est dispersé sur toute la surface de la terre.
Ամերիկայի մէջ ալ կա՞յ:	Y en-a-t-il en Amérique?
Ամերիկայի, Հնդկաստանի Ովկիանիայի եւ Ափրիկէի մէջ ալ կայ:	Il y en a en Amérique, aux Indes, en Océanie, et en Afrique.
Երենց Հայրենիքէն այդչափ հեռանալնուն պատճառն ինչ է:	Et qu'est ce qui les a attirés si loin de leur patrie.
Առաջին պատճառն է բարբարոսաց անդադար արշաւանքն, որ բերին մեր երկրին վրայ. հետեւաբար վաճառականութեան վերայ հայոց ունեցած բնական ախորժն այլ նպաստած է:	D'abord les invasions des barbares multipliées dans notre pays, ensuite le goût du commerce inné chez tous les Arméniens.
Այդ միջոցով գաղթականութիւններ եւս հաստատած ըլլալու էք:	Vous avez dû fonder des colonies par ce moyen-là.
Հարկէ էք. Վալաքիայի, Մոլտավիայի եւ Գալիցիայի մէջ Հայ գաղթականութիւններ ունիմք:	Certainement. Il y a des colonies Arméniennes en Valachie, en Moldavie et en Galicie.
Այդ գաղթականութեանց բոլորն ալ ազգայնութիւնին պահեցին մինչեւ ցայժմ:	Toutes ces colonies ont elles conservé leur nationalité jusqu'à ce jour?
Անուանածներուս բոլորն ալ մինչեւ ցայժմ Հայ կեցան	Toutes celles que je viens de nommer, sont restées

բայց ուրիշներ ալ կան, որ Ալճերիայի գաղթա-կանութեան պէս՝ իրենց նախնեացը յիշատակու-թիւնն անգամ կորուսած են բոլորովին.

Arméniennes. Mais il y en a d'autres, telles que la colonie d'Algérie, qui ont perdu complètement le souvenir de leur origine.

Միթէ Ալճերիացիք Հայու-սեռ են:

Est-ce que les Algériens sont d'origine arménienne?

Պատմութիւնը մեզի այնպէս կարծեցուցած է:

C'est du moins l'histoire qui nous le fait supposer.

Քաղաքական կառավա-րութիւն չունենալով ինչ-պէս ըրիք որ մինչեւ հիմա մընացիք:

Puisque vous n'avez plus d'existence politique, comment avez vous fait pour vous conserver jusqu'à présent?

Մեր նախնեաց կրօնքին մէջ հաստատ կենալով:

C'est en restant fidèles à la religion de nos pères.

Ձեզ ամրացընող կապը միայն այս է:

Est-ce le seul lien que vous avez?

Ասկէց ուրիշ, Սահմանա-դրութիւն մըն ալ ունինք բոլոր Տաճկաստանի Հա-յոց համար:

Nous avons de plus une Constitution qui s'étend aux Arméniens de tout le territoire turc.

Այդ սահմանադրութեանը ձեզի տուած իրաւունքը ինչ է:

Quels sont les droits que vous donnent cette Constitution?

Մեզի տուած իրաւունքն է, Հայոց ժողովը քուէար-կութեամբ կազմել, որ ազգային ամէն պիտոյից վարչութեանը պաշտօնն ունի:

Elle nous permet de nommer par la voie du vote une assemblée composée exclusivement d'Arméniens, qui s'occupent des intérêts nationaux.

Հայերը մասնաւոր լեզու ունի՞ն, չէ նէ Հրէից պէս բնակած երկիրներուն լեզուն է խօսածնին:

Les Arméniens ont-ils une langue nationale, ou bien comme les Juifs parlent-ils la langue du pays qu'ils habitent?

Հայերը սովորութիւն ունին իրարու հետ Հայնակ խօսելու:

Les Arméniens entr'eux ne parlent que l'Arménien.

Հայ լեզուին ծագումը յորմէ է:

De quelle langue dérive l'Arménien?

Ոչ մէկէն. Հայերէնը մայր լեզու է:

D'aucune, c'est une langue mère.

Հարուստ է:

Est-elle riche?

Իբրեւ մայր լեզու, յունարէնին եւ լատիներէնին չափ հարուստ է:

En sa qualité de langue mère, elle est aussi riche que le grec et le latin.

Ըսել է որ գրականութիւն ալ ունիք:

Vous avez une littérature alors.

Մեր գրականութիւնը ամենէն ընտիրներուն կարգն է:

Notre littérature est une des mieux composées.

Ձեր պատմաբանաց ամենէն հռչակաւորները որո՞նք են:

Quels sont vos historiens les plus célèbres?

Տասերուն մէջ անուանի են, ՄՈՎՍԷՍ ԽՈՐԵՆԱՑԻՆ, եւ ԵՂԻՇԷՆ:

Nous avons entr'autres MOISE DE KHORÈNE, et ELYSÉE.

Փիլիսոփաներ ունի՞ք:

Avez-vous des philosophes?

Երեւելի Փիլիսոփայից մէջ ԵԶՆԻԿՆ ունիմք, որ Ֆռանսերէնի եւս թարգմանված է:

Parmi les philosophes les plus distingués il y a EZNIG qui a été même traduit en français.

Միա՞յն ԵԶՆԻԿՆ է Ֆռանսերէնի թարգմանված:

EZNIG est-il le seul qu'on ait traduit en notre langue?

Ներեցէք, ՄՈՎՍԷՍ ԽՈՐԵՆԱՑԻՆ, ԵՂԻՇԷՆ, եւ ուրիշ շատեր ալ կան որ թարգմանված են հայոց եւ Ֆռանսացիներուն ձեռօք:	Pardon Monsieur; MOISE DE KHORÈNE, ELYSÉE et une foule d'autres ont été traduits par des français ou par des arméniens.
Միթէ: Կան ուրեմն Ֆռանսացիներ որ հայերէն գիտեն:	Ah, vraiment! Il y a donc des français qui savent l'arménien?
Ասիկայ զարմանալի բան մը չէ. քանի որ կայսերական գրատան մէջ Հայերէնի մասնաւոր դասատուութիւն կայ:	Quoi d'étonant? Puisqu'il y a un cours d'Arménien à la Bibliothèque impériale de Paris.
Ձեզ ճանչնալուս համար խիստ ուրախ եմ Պարոն: Մեղք որ այդպիսի երեւելի ազգի մը վրայ բաւական ծանօթութիւն չունինք:	Je suis charmé d'avoir fait votre connaissance, Monsieur. — Je regrette qu'un peuple d'un si grand intérêt que le vôtre soit si peu connu de nous.
Պատճառն այն է, որ արեւելեան ուրիշ ազգաց նման պարծենալու սովորութիւն չունինք:	C'est parceque nous n'avons pas l'habitude de faire parler de nous comme tant d'autres nations de l'Orient.
Ի տեսութիւն Պարոն:	Au revoir Monsieur.

Է — VII

Այս աղուոր փողոցը որն է:	Quel est cette belle rue?
Ռիվոլիի փողոցն է, քիչ ատենէն ի վեր բացուած:	C'est la rue de Rivoli, ouverte depuis peu.
Աջ կողմի սա մեծ շէնքը որն է:	Quel est donc ce grand édifice à droite?
Ասի Լուվրն է. որ ժամանակաւ Ֆռանսայի թագաւորներուն բնակարանն էր,	C'est le Louvre, autrefois la residence des rois de France, servant actuele-

Եւ այժմ թանգարանի փոխված է :	ment de musée.
Այժմեան թագաւորներն ուր բնակին :	Et où donc les Souverains habitent-ils maintenant?
Թիւյլրի պալատին մէջ, զոր Կայսր Լուվրի պալատին միացուց, 1857 ին :	Aux Tuilleries que l'Empereur a réuni au Louvre en 1857.
Ուրեմն Արքայական Պալատ բռնածն ինչի ծառայէ :	Et le Palais-Royal à quoi sert-il ?
Առջինով Ժէրօմ իշխանին բնակարանն էր. այժմ ոչ մէկ բանի չըծառայէր: Պարտէզին չորս կողմը ընդարձակ անցքեր կան, ուր եւ Փարիզու գեղեցիկ եւ էն սուղ ծախօղ խանութներն կան: Ասոնցմէ զատ երկու թատրոն կայ, մէկը *Փռանսըզի* թատրոնը եւ միւսը *արքայական պալատին* թատրոնը, ուր խաղցըվածներն ամենեն ծաղրածուական խաղերն են:	C'était la demeure du prince Jérôme: pour le moment il n'a pas de destination. Tout autour du jardin il y a des vastes galeries où sont les magasins les plus beaux et les plus chers de Paris. Il y a de plus deux théâtres, le théâtre *Français* et le théâtre du *Palais Royal*, où l'on ne joue que des pièces comiques.
Ո՞վ շինել տուաւ այս պալատը :	Qui est-ce qui a fait construire ce palais ?
Գարտինալ Տիւք տը Ռիշըլիէօ, Լուդովիկոս ԺԳ. ին հռչակաւոր պաշտօնատարը շինել տուաւ իրեն համար, որ եւ յետոյ թագաւորին թողուց :	C'est le cardinal duc de Richelieu, célèbre ministre de Louis XIII, qui l'a fait construire pour lui-même, qui plus tard l'a légué au Roi.
Հիմայ երթանք Եղիւսեան դաշտ բռնած ետքը պտըտինք :	Allons nous promener maintenant aux champs-Elysées.

Այս անցած հրապարակնիս որն է:	Quelle est cette place que nous traversons ?
Միաբանութեան հրապարակն է ։ Մէջ տեղինն ալ Լուքսորի կոթողն է, Եգիպտոսի Փոխարքային ընծայված առ Արքային Լուի-Փիլիպ:	C'est la place de la Concorde. Vous voyez ensuite l'Obélisque de Luqsor, envoyé en présent par le Vice-roi d'Egypte à Louis-Philippe.
Եղիսեան դաշտն այս է:	Est-ce ici les Champs-Elysées ?
Այո՛ Պարոն: Տես ինչ բազմութիւն մարդկան եւ կառաց: Հոս է բոլոր շքեղազարդ անձանց ժամադրատեղ զբօսարանը:	Oui Monsieur. Voyez quelle foule, que de voitures. C'est le rendez-vous général du monde élégant.
Ձախ կողմինը Ճարտարութեան Պալատն է, ուր 1855 էն ի վեր սկսան ամեն տեսակ արուեստահանդէսները ընել:	Vous voyez à gauche le Palais de l'Industruie, où se font les expositions depuis 1855.
Եղիսեան դաշտի ծայրին երեւցած շէնքն ինչ է:	Quel est ce monument qu'on aperçoit au bout des Champs-Elysées?
Յաղթական կամարն է, զոր Մեծն Նափոլէոն կառոյց:	C'est l'Arc de Triomphe, construit par Napoléon le Grand.
Յաղթական կամարէն անդին ինչ կայ:	Qu'est ce qu'il y a plus loin que l'Arc de Triomphe?
Պուլօնյին անտառը կայ. Սքանչելի նեմէլիք մը, ուր քանի մը տարիէն ի վեր մեծամեծ շինութեամբ զարդարեցին:	Il y a le bois de Boulogne. Une promenade charmante, où l'on a fait depuis quelques années des travaux magnifiques.

Ներսը մէջ տեսնելու բան կա՞յ:	Y-a-t-il quelque chose à voir
Ընդարձակ լճեր, ամէն տեղ արհեստական աղբիւրներ, արեւելեան ոճով *քէօշքեր*, ուր միշտ' մանաւանդ կիրակի օրերն երաժշտութիւն կայ:	Il y a des lacs immenses, des ruisseaux artificiels presqu'à chaque pas; des kiosques dans le goût oriental où l'on donne des concerts, principalement les dimanches.
Հիմա կրնանք հոն երթալ:	Pouvons-nous y aller maintenant?
Օդը ամպոտ ըլլալուն համար' չեմ կարծեր որ շատ բազմութիւն ըլլայ եւ կարենանք զուարճանալ:	Nous aurions peu de plaisir, car le temps est couvert et je doute que nous y trouvions beaucoup de monde
Այդ. կերպիւ վախնամ թէ չկարենամ տեսնել Պուլօնյին անտառը:	A ce compte-là je risque bien de ne jamais voir le bois de Boulogne.
Ինչու համար:	Et pourquoi cela?
Վասն զի լսեցի որ Փարիզի օդը միշտ անձրեւոտ է, հոս հասնելէս ի վեր ալ դեռ արեւի երես չտեսայ:	Parceque on m'a dit que le climat de Paris était toujours pluvieux, d'ailleurs depuis que je suis arrivé je n'ai pas encore vu le soleil.
Ծառատունկերուն վրայ պըտըտելու կամք ունիս:	Voulez-vous vous promener sur les boulevards?
Ամենայն սիրով, վասնզի անոնց վրայ շատ զովեստ լսած եմ եւ չեմ ուզեր Փարիզէն երթալ առանց զանոնք տեսնելու:	Je veux bien; d'autant plus que j'en ai beaucoup entendu parler et je ne voudrais pas quitter Paris sans les voir.
Կառք մը նստինք:	Prenons une voiture.
Ահաւասիկ. Մատլէն եկե-	Nous voici devant a Ma-

դեղւոյն առաջեւը հասանք: Ասի Փարիզի էն գեղեցիկ եկեղեցիներէն մէկն է:

deleine; c'est une des plus belles églises de Paris.

Ինձ այնպէս թուի թէ դուրսէն եկեղեցիի երեւոյթ չունի:

Je trouve qu'extérieurement elle n'a pas l'apparence d'une église.

Վասնզի Նափոլէոն Ա. ին ժամանակը, երբոր զանի կառուցին, չէին գիտեր թէ սակարան ընեն զայն, թատրօն թէ եկեղեցի:

C'est parce que, quand on l'a construite sous Napoléon I on ne savait pas si on en devait faire une bourse, un théâtre, ou une église.

Ահաւասիկ Մատլէնի Ծառատունկը: Անկէ աւելի գեղեցիկ Ծառատունկեր ալ կան:

Voici le Boulevard de la Madeleine. Ce n'est pas le plus beau des Boulevards.

Ինչ եւ իցէ, սրվիկա գեղուն տեսք մը ունի:

C'est égal; c'est un beau coup d'œil tout de même.

Ինչ՞ պիտի ըսէք թէ որ Իտալացոց Ծառատունկը տեսնէք՝ մանաւանդ գիշերատեն, կազերուն լոյսովը:

Que diriez vous, du Boulevard des Italiens, si vous le voyiez surtout le soir à la lueur du gaz?

Մինչեւ ո՞ւր հասանին Ծառատունկերուն ծայրը:

Jusqu'où vont les Boulevards ?

Մատլէնի եկեղեցիէն մինչ ի Պասթիյլ:

De la Madeleine à la Bastille.

Ինչ՞ է Պասթիյլը:

Qu'est-ce que la Bastille?

Պասթիյլ ատենով Կառավարութեան բանտն էր, երթալիք տեղերնուս վրայ կառուցած, որն որ մեծ յեղափոխութեան ժամանակը փլուցին: Ցետոյ՝

La Bastille était une prison d'Etat, élevée sur l'emplacement où nous devons arriver, et qui fut détruite pendant la grande révolution. En

Հոն սիւն մը կանգնեցին, ուր արձանագրուած են, 1830 ին, յուլիսի յեղափոխութեան նահատակվողներուն անունները:	1830 on y a élevé une colonne, sur laquelle sont inscrits les noms des victimes de la révolution de juillet.
Այս երկու կողմը կեցօղ բազմութիւնն ինչ է:	Quelle est donc cette foule qui s'arrête des deux côtés?
Այդ մարդիք սպասեն որ թատրոնին դուռը բացվի եւ ներս մտնեն:	Ce sont les personnes qui attendent l'ouverture du théâtre pour y entrer.
Ուրեմն շատ թատրոն կայ Ծառատունկերուն վրայ:	Il y a donc beaucoup de théâtres sur les Boulevards?
Տասն երկուքի չափ կայ:	Il y en a à peu près une douzaine.
Ահա Պասթիյլ հասանք:	Nous voici arrivés à la Bastille.
Երթանք Բուսաբանական Պարտէզը տեսնելու:	Allons voir le Jardin des Plantes.
Կենդանատունը չէ այդ ըսածնիդ:	Est-ce là où il y a des animaux ?
Իսկ եւ իսկ:	Précisément.
Ուրեմն ինչու Բուսաբանական Պարտէզ անուանեն զայն:	Pourquoi alors l'appelle-t-on Jardin des Plantes.
Վասնզի այս պարտէզը բոլոր երկիրներէն բոյսեր բերելու եւ մշակելու համար շինված էր, որպէս զի բուսաբանութիւն ուսնող երիտասարդաց դիւ-	Par-ce que ce jardin a été créé pour y cultiver les plantes de tous les pays, afin de faciliter aux jeunes gens l'étude de la botanique. On y a

ռութիւն ըլլայ : Վերջերը կենդանիներն ալ հոն բերին , բայց զանոնք քիչ ատենէն Պուլօնյի անտառը պիտի փոխադրեն :	placé les animaux plus tard. Mais bientôt on va les transférer au bois de Boulogne.
Այս թաղին մէջ ուրիշ տեսնելու բան մի կա՞յ :	Y-a-t-il encore quelque chose à voir dans ce quartier?
Կօպլէնը կայ : Գործարան մըն է ամենէն գեղեցիկ պատկերները բրդեղինով օրինակող՝ այն աստիճան նման , որ էն վարժ աչքն ալ կրնայ շփոթիլ :	Il y a les Gobelins : une manufacture de tapis, où l'on imite avec la laine les plus beaux tableaux, et cela au point de tromper l'œil même le plus exercé.
Հո՛ն երթա՛նք հիմա :	Allons y maintenant ?
Երկուշաբթի օրերը գոց է : Բոլոր միւս օրերը մինչեւ ժամը չորսին բաց է :	On n'y va pas le lundi; tous les autres jours c'est ouvert jusqu'à 4 heures.
Ինչ՞ է այդ շէնքը որ Փարիզի բոլոր միւս շէնքերէն բարձր երեւի :	Quel est ce monument qui paraît dépasser tous les édifices de Paris ?
Փանթէօնն է . Եկ երթանք :	C'est le Panthéon: allons y.
Հոն տեսնելու բան մի կա՞յ :	Y-a-t-il quelque chose à voir ?
Նախ մեծակառոյց եկեղեցի մը պիտի տեսնէք , անկէ զատ անուանի անձանց գերեզմանները , ինչպէս Ռուսօի , Վօլթէռի եւ Սուֆլոյի՝ որ Փանթէօնին ճարտարապետն է :	Vous verrez d'abord une église gigantesque , ensuite les tombeaux de quelques grands hommes, entre autres ceux de Rousseau , Voltaire et Soufflot, l'architecte de Panthéon.

Ինչպէ՞ս եղեր է որ Ռուսօի եւ Վօլթէռի մարմինները եկեղեցիի մը տակը թաղվեր են :

Այսպէս զի սկիզբէն Փանթէօնը երեւելի մարդկանց յիշատակին նուիրված էր : Ինչպէս որ սա արձանագրութենէն ալ յայտնի է. « *Արանց երեւելեաց Հայրենիք երախտագէտ* : » Ետքը այս Տաճարը Եկեղեցիի փոխեցին, առանց գերեզմաններուն դպելու եւ ճակտի արձանագրութիւնը փոխելու :

Կամք ունի՞ս մինչեւ ճաշի ատեն ուրիշ մէկ քանի շէնքեր ալ պըտըտելու:

Ամենայն հաճութեամբ, Պարոն :

Ահաւասիկ Նօթր-Տամի եկեղեցին, որ Փարիզի կաթողիկէն է: Շէնքն ալ երեքտասաներորդ դարունն է:

Փարիզի ամենէն հին եկեղեցին այս է:

Ոչ, Պարոն. Լուվրի պալատին ետեւօքը Սէն-Ժէրմէն

Comment se fait-il qu'on ait placé les restes de Rousseau et de Voltaire dans les caveaux d'une église ?

Par ce qu'antérieurement le Panthéon était un temple consacré à la mémoire des grands hommes; ainsi que cette inscription le prouve : « *Aux grands hommes la Patrie reconnaissante.* » Plus tard on en a fait une Eglise, tout en respectant les tombeaux qui s'y trouvaient déjà et l'inscription du frontispice.

Voulez-vous, en attendant le dîner, que nous visitions quelques autres monuments ?

Volontiers, Monsieur.

Voici l'Eglise de Notre-Dame, la cathédrale de Paris. Elle date du treizième siècle.

Est-ce l'Eglise la plus ancienne ?

Pardon Monsieur ; il y a l'Eglise de Saint-Germain

Լօքսեռռուայի եկեղեցին կայ, որ անկէց շատ հին է:	l'Auxerrois, derrière le Louvre, qui est bien plus vieille.
Աջ կողմերնիս Օթէլ Տիէօն (Տուն Աստուծոյ) տես, որ Փարիզի հիւանդանոցներուն ամենէն հինն է:	Vous voyez à votre droite l'Hôtel-Dieu, l'hopital le plus ancien de Paris.
Այս պալատը որն է:	Quel est ce palais?
Օթէլ տը Վիլն է (Օթէլեան Քաղաքին): Հոն սքանչելի սրահներ կան խիստ ճոխ զարդարուած եւ տեսնելու արժանի:	C'est l'Hôtel de Ville. Il y a des salons magnifiques, richement décorés et qui méritent d'être vus.
Ինչպէ՞ս ընելու է ներս մտնելու համար:	Comment faut-il faire pour y entrer?
Տեսչութեան պաշտօնէային խնդիրք ընելու է, որ նամակաւ հրաման տայ երթալ, հինգշաբթի օր մը, ժամը 10 էն մինչ ի 4:	Il faut adresser une demande au Prefet de Police qui vous permettra d'y entrer un jeudi, de 10 à 4 heures, sur la présentation de la lettre qu'il vous aura envoyée.
Դեռ ուր կրնանք երթալ:	Où pouvons-nous encore aller?
Երթանք հասարակաց պարտէզները տեսնելու:	Allons voir les jardins publics.
Այս պարտէզը որն է:	Quel est ce jardin?
Ատ Թիւյլըրիի պալատին պարտէզն է:	C'est le jardin des Tuileries.
Ուրեմն այդ Կայսեր պարտէզն է: Ինչպէս կրնայ ըլլալ որ հասարակութիւնը հոն մտնէ:	C'est alors le jardin de l'Empereur. Comment ce fait-il que le public y entre?

Թէ որ այդ պարտէզները հասարակաց չըլլային, Փարիզցոց խեղճութիւնը այն ատենը տեսնելու էր:

Eh ! mon Dieu, si ces jardins-là n'étaient pas publics, que deviendraient les Parisiens !

Իրաւունք ունիք, այս տեղի տուները Արեւելքի տուներուն պէս պարտէզներով շրջապատած չեն:

C'est vrai, les maisons ici ne sont pas comme celles de l'Orient, entourées de jardins.

Ինչպէս լաւ խնամված է այս պարտէզը: Կարծեմ Փարիզի մէջ ասկէ ուրիշներն ալ կան:

Comme ce jardin est bien entretenu!

Ce jardin n'est pas le seul dans Paris, je pense.

Այո՛, Պարոն. դեռ Լիւքսամպուրկի եւ Արքայական պալատին պարտէզները, եւ ասոնցմէ զատ ուրիշ շատ փոքրիկներ կան, որոց թիւը ատենէ մ'ի վեր աւելցուցին *սքուէր* անուամբ:

Non Monsieur; il y a encore le jardin du Luxembourg, celui du Palais-Rayal, et une foule de petits jardins dont on a augmanté le nombre depuis quelque temps, sous le nom de *Square*.

Երթանք Լիւքսամպուրկի պարտէզը տեսնենք:

Allons voir le Jardin du Luxembourg.

Նոյն առթիւ կրնանք Լիւքսամպուրկի պալատն ալ այցելել:

Nous profiterons de cette occasion pour visiter aussi le palais du Luxembourg.

Այս պալատն իշխանի մը բնակութիւն է:

Ce palais est-il l'habitation de quelque prince ?

Սկիզբէն Մարի տը Մէտիսիզ Լուտովիկոս ԺԳ. ին մօրը բնակարանն էր, որ կառուցանել տուաւ: 1789ին յեղափոխութենէն ետեւ

Dans le principe, c'était la demeure de Marie de Médicis, mère de Louis XIII, qui l'a fait construire. Après la ré-

Պօնափարթ Ա. հիւպատ եղած ատենը հոն նստաւ, իսկ այժմեան բնակողն է Ծերակոյտի Նախագահը:

volution de 1789 il a été la résidence de Bonaparte premier consul, aujourd'hui c'est le Président du Sénat qui l'occupe.

Այնպէս լսած եմ որ Լիւքսամպուրկի պալատը թանգարան մըն է եղեր:

On m'avait dit que le palais du Luxembourg était un musée.

Մէկ մասը միայն ժամանակակից պատկերահանաց նկարներուն յատկացած է:

Une partie seulement qu'on a cédée pour l'exposition des œuvres des artistes contemporains.

Լիւքսամպուրկի պալատէն ելնելնուս ետեւ ո՞ւր պիտի երթամք:

Où irons-nous en sortant du Jardin de Luxembourg ?

Սուֆլօի Փողոցէն անցնելով Իրաւաբանութեան Դպրոցը պիտի պըտըտինք, ա՛յն որ անցեալ օր ձեզի ցուցը տալու մոռցայ:

Nous monterons la Rue Soufflot, pour visiter l'Ecole de Droit que j'ai oublié de vous faire remarquer l'autre jour.

Միտքս իքէն հարցնեմ. քանի՞ տարի տեւէ Իրաւաբանութեան դասը:

A propos, Monsieur, de combien d'années est le cours de Droit?

Բանը գիտէ. Փաստաբանի աստիճան հասնելու համար երեք տարի պէտք է. իսկ *Տօքթօր* (ուսուցիչ) ըլլալու համար 4 տարի:

Cela dépend; pour obtenir le grade d'Avocat, il faut trois ans, mais pour avoir celui de Docteur, quatre ans.

Շատ գոհ պիտի լինիմ եթէ Բժշկութեան Դպրոցն ալ տեսնեմ:

Je ne serai pas fâché de voir aussi l'Ecole de Médecine.

Պատրաստ եմ հոն եւս ձեզ առաջնորդելու, Պարոն:

A votre service, Monsieur.

Ահաւասիկ Բժշկութեան Դպրոցը հասանք: Դասի մ'ունկնդիր լինելու կամք ունի՞ք :

Nous voici arrivés, à l'Ecole de Médecine. Voulez-vous entendre un cours?

Շատ աղէկ, թէ որ դասը հասարակաց է :

Si c'est public, je le veux bien.

Աս՝ Քիմիագիտութեան առաջին տարւոյ դասերուն տեղն է, եւ այս քովի *անֆիթէատրն* ալ երկրորդ տարուան աշակերտաց համար է, ուր լինին անդամազննութեան դասատուութիւնք :

Tous les cours sont publics. C'est ici le cours de chimie de première année. Dans l'amphithéâtre d'à côté se fait le cours d'anatomie pour les étudiants de deuxième année.

Կրնամք հոն եւս մտնել :

Pouvons-nous y entrer aussi ?

Այո՛ կրնամք, բայց առաջուց ըսեմ ձեզի, թէ յօշեալ դիակներ պիտի տեսնէք հոն : Հոգերնիդ չէ՞ :

Nous le pouvons, mais je vous avertis que vous allez voir dissequer des cadavres. Cela ne vous fait rien ?

Ոչ, Պարոն, ամենեւին հոգս չէ :

Non Monsieur, cela ne me fait rien.

Հիմա գործնական Դպրոցը երթանք՝ ուր աշակերտք յօշատել ուսանին : Թէ որ ատեն ունենանք Քլամառ եւս կարող եմք երթալ տեսնելու, որ հոն ալ դիակ յօշատելու տեղ կայ, բայց միւսներէն աւելի մեծ : Հոն քսանի չափ աշակերտ պիտի տեսնէք, որ սրահի մը մէջ դիակներ

Allons maintenant à l'Ecole pratique où les élèves apprennent à dissequer. Si nous avons le temps nous irons visiter Clamart, qui est également une école de dissection, mais plus grande que toutes les autres. Vous y verrez, dans une salle, une vingtaine d'élèves

յօշատելու զբաղած են ։

occupés chacun à tailler dans un cadavre.

Բոլոր կրթութեան վերաբերեալ բաներուն հետաքրքիր եմ։ Ուրիշ այսպիսի տեղեր ալ ինծի ցուցընելու կամք ունիք ։

Je m'interesse beaucoup à tout ce qui regarde l'instruction. Voulez-vous bien me montrer encore d'autres établissements?

Հա՛, Երթա՛նք, Սորպօնի համալսարանն երթանք, ուր Ֆրա՛նսայի էն երեւելի դասատուներն ամէն նիւթի վրայ խօսին ։

Si, c'est cela, allons à la Sorbonne, où les professeurs les plus distingués de France font des cours, sur toutes les matières.

Շնորհք ըրէք ինծի ընդարձակ տեղեկութիւն տալու՝ այդ տեղին վրայ ։

Donnez-moi, s'il vous plaît, une idée plus étendue de cet établissement.

Մեծաւ հաճութեամբ, Պարոն ։ Սորպոն երեք տարբեր ճեմարան ունի . Գրոց, Գիտութեանց եւ Աստուածաբանութեան ճեմարանները ։

Volontiers, Monsieur. La Sorbonne contient trois facultés différentes: la faculté des Lettres, la faculté des Sciences, et la faculté de Théologie.

Գրոց ճեմարանին մէջ ուսուցանեն՝ Լատիներէն, Յունարէն, Պատմութիւն, Աշխարհագրութիւն եւ Փիլիսոփայութիւն ։ Գիտութեանց ճեմարանին մէջ Թուաբանութիւն Ֆիզիքականութիւն . եւ Աստուածաբանութեան ճե

A la faculté des Lettres on professe le Grec, le Latin, l'Histoire, la Géographie et la Philosophie; à la faculté des Sciences, les Mathématiques, et les Sciences physiques et à la faculté de Théologie, la Morale, la Thé-

Ճեմարանին մէջ ալ բարո-յական Աստուածպաշտութիւն եւ եբրայեցի լեզու:

odicée et l'Hébreu.

Կրնա՞յ ուզողն երթալ այն դասերը մտիկ ընել:

Tout le monde peut-il aller assister à ces cours?

Ամէն մարդ առանց բացա-ռութեան կրնայ երթալ. մանաւանդ յետաքրքիր բան է տեսնել որ Պ. Տէփ-րէցի ֆիզիքի դասին ատեն կամ Պ. Ս. Մ. Ժիրառ-տէնի գրագիտութեան դա-սին ատեն, ծեր, երիտա-սարդ, գործաւոր, եկամը-տառ, աշակերտ եւ դասա-տու, ամէնքն ալ անխտրա-բար նստած են տրված դա-սին ուշ դնելու համար:

Tout le monde sans exception; et même c'est curieux de voir par exemple au cours de physique de M. Despretz ou au cours de littérature de M. S. M. Girardin, des vieillards et des jeunes gens, des ouvriers et des rentiers, des élèves et des professeurs assis indistinctement et prêtant tous la même attention.

Դասատուներն ամսական ունի՞ն:

Les professeurs sont-ils appointés?

Այո՛ Պարոն. ամէն մէկը տա-րին 3,000 ֆրանք ունի կառավարութենէն:

Oui, Monsieur; ils ont chacun 5,000 francs par an du gouvernement.

Այդ մեծ բան մը չէ:

Ce n'est pas trop.

Իրաւ է. բայց անկէ զատ քննութեան իրաւունք մըն ալ ունին որ ամէն ներ-կայացող աշակերտին հա-մար 5 ֆրանք է, եւ տա-րին իրարու վրայ 4,000 ներկայացող լինելով բա-ւական գումար մըն է:

C'est vrai; mais ils ont encore les droits d'examens qui sont de 5 francs pour chaque élève qui se présente; et comme il y a en moyenne 4000 candidats par an, cela fait nne somme assez ronde.

Աշակերտաց քննութեան ներկայանալու նպատակն ինչ է:	Dans quel but ces élèves passent-ils des examens ?
Լիսէ անուն տէրութեան դպրոցներուն մէջ ուսմունքնին աւարտելէն ետեւ, տէրութեան ուրիշ բարձրագոյն դպրոցները մտնելու համար. ինչպէս են Իրաւաբանութեան, Բժշկութեան, Երկրաչափուց, Հանքաբանութեան, եւ այլ։	Pour entrer, après avoir achever les études aux Lycées, dans les différentes écoles du gouvernement, comme à l'Ecole de Droit, à l'Ecole de Médecine, à l'Ecole Centrale, à l'Ecole des Mines, etc.
Ներեցէք, Պարոն. քիչ մը առաջ *Լիսէի* մը անուն տուիք. այդ ալ Դպրոցի պէս է:	Pardon, Monsieur; vous venez de prononcer le mot de Lycée, est-ce la même chose que le Collège ?
Ոչ Պարոն, Լիսէն տէրութեան դպրոց մըն է, մինչդեռ դպրոցը մասնաւորի մը ստացուածքն է:	Non Monsieur; un Lycée est une école du gouvernement; tandisqu'un Collège appartient à un particulier.
Լիսէի մէջ տրուած ուսմունքը ինչ է:	Qu'est-ce qu'on apprend dans un Lycée ?
Ամէն Լիսէի մէջ ինը դաս կայ. Նախ՝ կարդալոյ եւ հետզհետէ Ֆռանսերէն Լատիներէն, Յունարէն, Գերմաներէն, Անգլիարէն, Պատմութիւն, Աշխարհագրութիւն, Թուաբանական եւ Ֆիզիքական	Dans tout Lycée il y a neuf classes; on commence par apprendre à lire, et succéssivement on étudie le Français, le Latin, le Grec, l'Allemand, l'Anglais, l'Histoire, la Géographie, les Sciences

գիտութիւնք ամբողջ ուսանելոյ. Նոյնպէս Տրամաբանութիւն եւ Ճարտասանութիւն: Այս դասերը աւարտելէն յետոյ որ եւ իցէ ճիւղին այլ կրնան հետեւիլ, վասնզի դժուարութիւն չունին բժշկութեան, Երկրաչափութեան եւ այլ դպրոցներու համար պէտք եղած քննութիւնները անցընելու:	mathématiques et physiques complètes, la Logique et la Rhétorique. Quand on y a achevé les cours on peut se destiner à n'importe quelle carrière, parce qu'on n'a pas de difficulté à passer les examens nécessaires pour entrer à l'Ecole de Médecine, l'Ecole Centrale, etc.
Աշակերտները աղէկ խնամքի տակ են հոն:	Les élèves y sont-il bien soignés?
Խիստ աղէկ եւ խիստ աժան գնով, բայց պէտք է կանոնաց հնազանդ մնալ, չպատժուելու համար:	Très-bien et à un prix fort modéré, mais par exemple il faut se soumettre à la discipline pour éviter les punitions.
Ինծի փափաք տուիք տղաս հոն դնելու:	Vous me donnez envie d'y mettre mon enfant.
Ամենէն աղէկն ալ այդ է, որ բան մը ուսանի, բոլոր միւս վարժոցներուն ու դպրոցներուն մէջ տղայոց ժամանակը' համարէ թէ' կորսուած է:	C'est ce que vous avez de mieux à faire, si vous voulez qu'il apprenne quelque chose. Dans toutes les institutions et les pensions on ne fait que perdre son temps.
Ու՞ր կրնամք երթալ:	Où pouvons nous aller maintenant?
Երթամք Ֆռանսայի վարժարանը տեսնելու:	Allons voir le Collège de France.
Հոն ալ հասարակութեան դաս կա՞յ:	Est-ce qu'on y fait aussi des cours publics?

Այո՛ Պարոն :

Oui, Monsieur.

Ինչո՛ւ համար.. միթէ Սոր-պոնը բաւական չէ :

Et pourquoi cela; est-ce que la Sorbonne ne suffit pas ?

Այո՛, բայց Սորպոնն Լուի Թ· (Սէն-Լուի) հիմնած էր եկեղեցականաց համար, իբրեւ Աստուածաբանու-թեան դպրոց : Ֆրանսուա Ա. Ֆրանսայի վար-ժարանը հաստատեց, աշ-խարհականներուն կըր-թութեանը համար : Ան-տէ մը ետեւ Սորպոնի մէջ գրոց եւ գիտութեանց դա-սերն ալ հաստատեցին : Ահա այս պատճառաւ է որ հիմա երկու տեղ ու-նիմք այս բանին համար :

Parfaitement; mais la Sorbonne fondée par Louis IX (ou S. Louis) n'était en principe qu'un établissement éclésiastique. Elle ne se composait que de la faculté de Théologie. François I a établi le Collège de Frace pour les Laïques. Plus tard on a introduit à la Sorbonne l'étude des lettres et des sciences. Voilà comment il se fait que nous possédons maintenant deux établissements.

Երկու նեմարանաց մէջ ալ նոյն իսկ դասերը չեն խօ-սիր կարծեմս :

On ne fait pas absolument les mêmes cours dans les deux établissements, je pense ?

Ոչ, Պարոն. Ֆրանսայի վարժարանին մէջ բժշկու-թեան դաս մըն ալ կայ, նոյնպէս արեւելեան լե-զուաց ինչպէս են Տաճկե-րէն ու Չինէրէնի դասերը:

Non Monsieur; au Collège de France on fait en plus un cours de Médecine et un cours de Langues orientales, telles que le Turc, le Chinois.

Հայերէնի դաս չեն ի սար :

On n'y enseigne pas l'Arménien ?

Ոչ, Պարոն. Հայերէնի դասը

Non Mousieur ; l'Armé-

կայսերական գրատանին մէջն է, ուր ուրիշ օր մը կրնանք երթալ տեսնելու:	nien est professé à la Bibliothèque Impériale que nous irons visiter un autre jour.
Այդ գրատունը ճո՞խ է:	Est-ce une Bibliothèque bien riche ?
Այո՛, Պարոն. վասն զի մեծ ծախսով ժողվըված անհամար գրքեր ունի. իսկ նորատիպներուն համար ալ մէյմէկին ալ կարգադրութիւն մը եղած է որ գրատունը օր ըստ օրէ ճոխանալու վրայ է. Ֆռանսայի մէջ երեւցած ամէն գիրք ցրուելէն առաջ՝ հրատարակիչն պարտաւոր է գրատան օրինակ մը տալ:	Oui, Monsieur; parce qu'on y a réuni à grand frais un nombre infini de livres: quant aux ouvrages modernes, il y a un moyen par lequel, la Bibliothèque s'enrichit tous les jours: un exemplaire de tout livre qui paraît en France, doit y être déposé par l'éditeur avant la publication.
Օտար գիրքեր շատ ըլլալու չէ հոն:	Il ne doit pas y avoir beaucoup de livres étrangers.
Թողութիւն ըրէք. ամէն տարի կառավարութիւնը գումար մը ծախս ունի օտար երկիրներէն եղած նշանաւոր գրքերը գնելու համար:	Pardon Monsieur; le Gouvernement consacre une somme chaque année, pour l'achat des principaux livres qui paraissent à l'Etranger.
Ձեռագիրներ ալ կա՞ն հոն:	Y a-t-il aussi des manuscrits?
Ամէն լեզու ձեռագիրներ կան, մինչեւ անգամ Հայերէն ձեռագիրներու հաւաքում մը՝ խիստ հազուագիւտ:	Il y a des manuscrits en toutes langues; et même on y trouve une collection assez importante de manuscrits arméniens.

Ուրիշ գրատուն չկայ ; այնպէս չէ :	Il n'y a pas d'autres bibliothèques, n'est-ce pas
Ինչպէս չկայ. հապա Սուրբ Ժընըվիէվի եւ Նաւարանի գրատուններն, Մազարէնեանն որ Ֆռանսայի ճեմարանին մէջ է :	Comment donc ! Et la Bibliothéque de Sainte Geneviève, et celle de l'Arsenal, et la Bibliotèque Mazarine dans le palais de l'Institut?
Աղէկ ըսիր, ինչ է այդ ճեմարանը :	A propos, qu'est-ce que l'Institut ?
Բոլոր Ակադեմեայներուն ժողովատեղին է : Ուր հինգշաբթի օրերը Ֆռանսայի Ակադեմեայի անդամները հոն ժողովելով իրենց նիստն ընեն, գիտութեանց եւ այլ Ակադեմեայց պէս :	C'est le siège de toutes les Académies. Tous les jeudis les membres de l'Académie française s'y réunissent pour y tenir leurs séances; de même l'Académie des sciences et toutes les autres.
Կարծեմ Փարիզի ամէն կողմը տեսանք :	Je crois que nous avons tout vu dans Paris.
Այո, գրեթէ բոլորը :	Oui, à peu près tout.
Չեմ կրնար քիչ մ'ալ շրջակայները տեսնել :	Ne pourions-nous pas maintenant voir un peu les environs ?
Անշուշտ, ուր ուզէք երթալ :	Certainement; où voulez-vous que nous allions?
Չեմ գիտեր որ ըսեմ :	Je ne connais rien.
Անանկ է նէ թողէք որ ես առաջնորդեմ եւ գոհ ընեմ զձեզ :	Allors laissez-vous conduire par moi, vous serez content.

Լաւ է, բայց ո՞ւր պիտի տա-նիք զիս :	Je veux bien; mais où me mènerez-vous.
Նախ Վերսայլ երթանք, ուր սքանչելի պալատ մը եւ գեղեցիկ պարտէզ մը կայ, ուր եւ մինչեւ հիմա տե-սածներնուս ամենէն մեծ Թանգարան մըն ալ կայ պատկերներու :	Nous irons d'abord à Versailles, nous verrons là un palais magnifique, un parc superbe, un musée plus vaste que tout ce que vous avez vu jusqu'à présent.
Կարծեմ այն Թանգարանին մէջն է որ Լեւոն Զ. ին անդրին պահված է :	Je crois que c'est à Versailles qu'on a conservé le buste de Lèon VI.
Այո́, Ֆռանսայի թագաւոր-ներուն Սրահին մէջ դր-ված է, *Լեւոն Լուզիղ-նեան թագաւոր Հայոց* վերնագրով. պարտէզին մէջ ալ երկու ազգային յիշատակութիւններ կան:	Précisement; il est dans la Galerie des rois de France avec cette inscriptîon : *Léon de Lusignian, roi d'Arménie*. Dans le jardin il y a deux autres souvenirs nationaux.
Որո՞նք :	Lequels?
Հայոց երկու թագաւորներու արձանները, Տրդատ եւ Տիգրան :	Deux statues de rois arméniens, Tiridate et Tigrane.
Հայոց վերաբերեալ բոլոր բաները տեսնելու մեծ փափաք ունիմ :	Je verrai avec plaisir tout ce qui concerne les Arméniens.
Ուրեմն քեզ Սէն-Տընիի եկե-ղեցին ալ տանիմ, որուն ստորաճենին մէջ, Ֆռան-սայի թագաւորաց շիրիմ-	Eh bien alors, je vous conduirai aussi à St. Denis, où vous verrez dans les caveaux de l'Eglise, au

ներուն հետ, ձեր վերջի թագաւորին շիրիմն ալ պիտի տեսնէք, որ ձեզի համար փառաւոր յիշատակ մըն է:

milieu des rois de France, le tombeau de votre dernier roi. C'est un souvenir glorieux pour vous.

Թանկագին ըսէ՛ սրվոր. Հէզ Հայաստան...

Dites simplement précieux. Pauvre Arménie!!!

Այնուհետեւ Սէն-Ժէռմէն կրնամք երթալ:

Ensuite nous pouvons aller à Saint-Germain.

Բայց բոլոր այս տեղերը մէկ աւուր մէջ կրնամք երթալ պտըտիլ:

Mais nous ne pouvons pas visiter tous ces endroits le même jour.

Չէ, չեմք կրնար: Այսօր Վէրսայլ երթանք մեծ ջրերուն խաղալը տեսնելու: Ճամբան ալ Սէն-Քլու հանդիպինք Կայսեր ամարանոց պալատը տեսնելու:

Non certainement. Allons aujourd'hui à Versailles où il y a les grands eaux. Nous nous arrêterons pour visiter Saint-Cloud, la residence habituelle de l'Empereur pendant l'été.

Սէն-Տընի ե՞րբ երթամք:

Quand irons-nous à Saint-Denis?

Վաղը. այն առիթով ալ Մօնմօռանսի եւ Անկէն կրնամք տեսնել, որ գեղերուն ամենէն գեղունն ու սքանչելին են:

Demain; et nous en profiterons pour voir Montmorency et Enghin où la campagne est charmante.

Ը	VIII
Ֆրանսան այսչափ տեսայ. երթամ քիչ մըն ալ Անգ-լիան տեսնեմ :	J'ai assez vu la France comme cela ; j'ai envie d'aller visiter un peu l'Angleterre.
Եթէ մասնաւոր գործ չունիք Անգլիոյ մէջ՝ ամռան ձ-գեցէ՛ք ճամբորդութիւնիդ. վասնզի այն երկրին օդը այս տեղինէ խոնաւ է :	Si vous n'avez pas d'affaire particulière en Angle-terre vous feriez bien de remettre votre voyage à l'été prochain; parce-que la température de ce pays là est plus humide que celle de la France.
Գործ մը չունիմ այն երկրին մէջ , բայց պարզ հետա-քրքրութեամբ ուզեցի հոն ալ երթալ ու տեսնել :	Je n'ai aucune affaire par là : c'etait par simple curiosité que je voulais y aller.
Լաւ . եթէ անգլիերէն գիտէք փոքր պտոյտ մը կրնաք ընել դիւրութեամբ :	C'est bien ; si vous savez l'Anglais vous pouvez facilemeut y faire un tour.
Ոչ, Անգլիերէն բառ մը չեմ գիտեր, եւ դժուարութեան մեծն ալ այն է :	Non, je ne sais pas un mot d'Anglais, et c'est là mon plus grand embarras.
Ուրեմն ինչ զուարճութիւն պիտի յուսաք այդ երկրին մէջ, ուր Հայերն ալ խիստ	Quel plaisir espérez-vous donc avoir dans un pays où les Arméniens sont en

Քիչ են, եւ եղածներուն մեծ մասը Մանչեսթըրի մէջ առեւտրի զբաղեալ' ատեն չունին ձեզի թարգմանութիւն ընելու եւ հարցուած տեղեկութիւններդ տալու :

si petit nombre? D'ailleurs la plupart d'entr'eux sont occupés à Manchester avec le commerce, et n'ont pas le temps de vous servir d'interprètes; ni de vous donner les renseignements nécessaires.

Ուրեմն' Լոնտոնէն անդին չեմ երթար. եւ այն տեղի Հայոց օգնութեամբը մեծամեծ շինութեանց վրայ գոնէ կրնամ տեղեկութիւն առնել:

Alors je n'irai pas plus loin que Londres; et avec l'aide des Arméniens, qui se trouvent dans cette ville, je pourrai au moins avoir des renseignements sur les monuments les plus célébres.

Աստուած տայ որ դիտաւորութեանդ համար եւ ուզածիդ պատասխանող Հայ մը կարենաս գտնել :

Je souhaite que vous trouviez un Arménien qui puisse combler vos espérances, et répondre à ce que vous demanderez.

Այդպէս խօսելդ երեւի թէ Լոնտոնի Հայոց վրայ մասնաւոր տեղեկութիւն չունիս, կամ թէ բոլորին արժէքը չես ճանաչեր:

D'après ce que vous dites on voit que vous n'êtes pas bien renseigné sur les Arméniens de Londres ou que vous ne savez pas les apŕécier.

Երանի է որ ամենքը չեմ ճանաչեր, բայց ճանաչած-

Il est vrai que je ne les connais pas tous, mais à

ներէս ալ չեմ յուսար որ քու դիտաւորութեանդ պատասխանեն:

en juger par ceux que je connais, je ne crois pas qu'aucun d'eux puisse répondre à votre attente.

Ինչու համար: Միթէ կարողութիւն չունին:

Pourquoi donc? Et-cequ'ils n'en sont pas capables?

Կարողութիւն ունենալնին կամ չունենալնին ես չեմ կրնար դատել, բայց այն չափը միայն գիտեմ որ Հայերէն չխօսող անձինք՝ չեն կրնար քեզի պէս մարդոց հարցմանցը պատասխան տալ. վասն զի այն անձը որ իր լեզուին մէջ տկար է մնացած, հարկաւ ամէն բանի մէջ ալ նոյնպէս տկար՝ եւ հետեւաբար քու նպատակիդ անօգուտ մարդ է:

J'ignore s'ils sont capables ou non; mais tout ce que je sais, c'est que des personnes qui ne parlent pas l'Arménien, ne peuvent répondre à des voyageurs comme vous; car, celui qui est faible dans sa propre langue, est nécessairement aussi faible en tout et ne peut par conséquent vous satisfaire d'aucune manière.

Լաւ ըսիր. չերթամ գլուխս փորձանքի հանդպցընեմ:

Vous dites vrai; je ne veux pas y aller pour me créer des embarras.

Ատի քու գիտնալու բանդ է:

Cela vous regarde.

Անկլիոյ ճամբորդութիւնս առայժմ թող մնայ, եւ սա օդերը չավրըւած ելնեմ Գերմանիոյ վրայով անցնիմ մինչ ի Տանուպ եւ անտի երթամ Սեւ ծովով ի Պոլիս:

Je remettrai mon voyage d'Angleterre, et avant la fin de ces beaux jours, je vais retourner à Constantinople par l'Allemagne, le Danube, et la Mer noire.